

รูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์ : กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์
ผ่านสื่อออนไลน์

ปริญญาานิพนธ์
ของ
ณัฐวิภา วิบูลย์ศรีสังจะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

กรกฎาคม 2561

รูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์ : กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์
ผ่านสื่อออนไลน์

ปริญญาานิพนธ์
ของ
ณัฐวิภา วิบูลย์ศรีสัจจะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

กรกฎาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์ : กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์
ผ่านสื่อออนไลน์

บทคัดย่อ
ของ
ณัฐวิภา วิบูลย์ศรีสังจะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
กรกฎาคม 2561

ณัฐวิภา วิบูลย์ศรีสัจจะ. (2561). รูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์: กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์. ปรินญาณิพนธ์. วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา ปรินญาณิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาศุภร์ จันประเสริฐ.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์รูปแบบพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือสัตว์ที่ปรากฏผ่านสื่อออนไลน์ อีกทั้งทำความเข้าใจกระบวนการ เจือปนของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคล รวมไปถึงค้นหาแนวทางการดำรงและส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ โดยงานวิจัยประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูล 3 ส่วน ส่วนแรก เป็นโพสต์บนเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก ส่วนที่สอง เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์และโพสต์ข้อมูลการช่วยเหลือลงเว็บไซต์บนเฟซบุ๊ก จำนวน 5 คน ส่วนที่สาม เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ทั้งที่มีการโพสต์และไม่มีการโพสต์ข้อมูลการช่วยเหลือสัตว์ลงบนเว็บไซต์ จำนวน 7 คน ซึ่งใช้วิธีการศึกษารายกรณี (Case Study) อาศัยรูปแบบ Instrumental Cases และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ร่วมกับการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) และอาศัยการตรวจสอบข้อมูลด้วยเทคนิควิธีสามเส้า (Triangulation)

ผลการศึกษาแบ่งตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อ จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า มีรูปแบบ 3 รูปแบบของการช่วยเหลือบนสื่อออนไลน์คือ 1) นักกดไลค์กดแชร์ โดยการกดไลค์และแชร์ข้อมูลข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ 2) นักสร้างเรื่องราว (Content) โดยการสร้างข้อมูลการช่วยเหลือสัตว์ลงบนเว็บไซต์ของเฟซบุ๊ก 3) นักสร้างกิจกรรมบนโลกออนไลน์ โดยการสร้างกิจกรรมบนโลกออนไลน์เพื่อเป็นอีกช่องทางในการให้ความช่วยเหลือสัตว์ จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า มี 3 กระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์ ประกอบไปด้วย 1) ช่วงเริ่มต้นของการพบเจอสัตว์ 2) ช่วงให้ความช่วยเหลือ และ 3) ช่วงติดตามผล และพบว่ามี 2 ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกตัวบุคคล อีกทั้งพบว่ามี 2 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ คือ ความสุขใจ และเกิดเป็นความตั้งใจที่จะช่วยเหลือต่อไป สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า มี 5 วิธีที่จะดำรงและส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือสัตว์คือ 1) สนับสนุนการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ 2) สร้างชุมชนของผู้มีพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ 3) แสดงพฤติกรรมเป็นแบบอย่าง 4) อบรมสั่งสอนและปลูกฝังจิตสำนึกของเยาวชน และ 5) จัดทำหนังสือส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์

OUTLINE AND PROCESS FOR HELPING ANIMALS: CASE STUDY USING SOCIAL
MEDIA AS A PLATFORM.

AN ABSTRACT

BY

NATTAWIPA WIBOONSRIATJA

Presented in Partial Fulfillments of the Requirements for the
Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

July 2018

Nattawipa Wiboonsrisatja. (2018). *Outline and Process for Helping Animals: Case Study*

Using Social Media as a Platform. Master's thesis, M.S. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor: Assistant Professor Dr. Thasuk Junprasert.

The aim of this dissertation is to find outlines and processes to identify the related factors linked to animal helping behavior and to determine the outcomes at a personal level. Furthermore, this can maintain and promote animal helping behavior. There are three key informants. First, the posts related to this topic were found on a webpage on Facebook. Second, five people who help animals and then posted the related information on Facebook. The last group consisted of seven people who helped animals with and without posting the related information on Facebook. This study uses case study methodology, an instrumental case, the In-Depth Interview method, a documentary study, and a triangulation technique.

The results of this study have three findings related to the objectives. In terms of the first objective, there were three outlines: 1) likers and sharers: people who like and share public posts; 2) content makers: people who create new content about stray dogs and cats on a related webpage on Facebook; 3) activity-creators: people who create new activities for everyone to join and help animals. With regard to the second objective, there were three processes. 1) the initial stage of finding animals; 2) the helping stage; and 3) the follow-up stage. There were two factors, the personal and the environmental. Also, there were two outcomes on the personal level, which included the happiness outcome and the intention to do it again. For the last objective, there were five simple ways were identified 1) to support people who help animals in several ways; 2) to create communication among animal helpers in the animal-helping community; 3) to be a role model; 4) to teach people when they are young about the values of animals and; 5) to publish books about helping animals.

ปริญญาานิพนธ์
เรื่อง
รูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์: กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์
ผ่านสื่อออนไลน์
ของ
ณัฐวิภา วิบูลย์ศรีสัจจะ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกชัยปัญญากุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2561

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาศุภร์ จันประเสริฐ)

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นริศรา พึ่งโพธิ์สม)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาศุภร์ จันประเสริฐ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พิชญานี พูนพล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทนี้เกิดขึ้นได้จากความเชื่อมั่นของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาศุภกร จันประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ในเนื้อเรื่องการวิจัยที่แตกต่างจากงานวิจัยของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์เรื่องอื่นๆที่ผ่านมา อีกทั้งความเชื่อมั่นในตัวผู้วิจัยผู้เป็นนักวิจัยฝึกหัดที่ต้องอาศัยการเคี่ยวเข็ญและกำลังใจจากอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตลอดมา และอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความกรุณาช่วยเหลือในทุกขั้นตอนการทำปริญญาโทด้วยความปรารถนาอีกทั้งความเอาใจใส่สอบถามความคืบหน้าตลอดระยะเวลาการทำวิจัย แม้จะมีช่วงเวลาที่ท้อแท้แต่ไม่เคยสิ้นหวัง เพราะอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้กำลังใจ ชี้แนะแนวทางที่สามารถสานงานต่อไปได้อย่างราบรื่น ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับทุกสิ่งทุกอย่างที่อาจารย์มอบให้ ทั้งความรู้ กำลังใจ ความหวังดี ปริญญาโทนี้ และความรักที่อาจารย์มีต่อศิษย์

รวมไปถึงผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุชุมล เกษมสุข และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นริศรา พึ่งโพธิ์สภ ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบแนวสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นกุญแจไขไปสู่คำตอบของคำถามการวิจัยได้อย่างต้องแท้ นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร ที่ให้เกียรติมาเป็นประธานการสอบปากเปล่า และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับตัวผู้วิจัยในการแก้ไขปรับปรุงงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฐาศุภกร จันประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นริศรา พึ่งโพธิ์สภ และอาจารย์ ดร.พิชญานี พูนพล ที่ให้เกียรติมาเป็นคณะกรรมการสอบปากเปล่า อีกทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะที่ทำงานวิจัยนี้ออกมาสมบูรณ์แบบที่สูงสุดสำหรับนักวิจัยมือใหม่คนนี้ อีกทั้งขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ที่สอนสั่ง ชี้แนะแนวทาง และขัดเกลาให้นักวิจัยมือใหม่คนนี้ให้เป็นนักวิจัยที่มีจรรยาบรรณที่ดี ไของค์ความรู้ที่ได้รู้มาในการทำวิจัยเพื่อการพัฒนาประโยชน์เพื่อสังคมต่อไป และต้องขอขอบพระคุณบุคลากรเจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ทุกท่านที่อำนวยความสะดวก แนะนำข้อมูลต่างๆที่จำเป็นต่อการทำวิจัยตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่

ที่ขาดไม่ได้คือต้องขอขอบคุณเพื่อนๆนิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ประยุกต์รุ่นที่ 13 และรุ่นพี่ทั้งปริญญาเอกและปริญญาโทรุ่นอื่นๆ ที่คอยแนะนำ อยู่เคียงข้าง ให้กำลังใจในเวลาท้อแท้ อีกทั้งคอยสร้างเสียงหัวเราะทั้งขณะเรียนและในขั้นตอนการทำวิจัย

และบุคคลที่สำคัญที่สุด ขอขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่และครอบครัวที่คอยเคียงข้างให้กำลังใจเสมอไม่ว่าจะเวลาทุกข์หรือสุข อีกทั้งการเป็นแรงบันดาลใจในการทำปริญญาโทนี้

เพราะจากการที่เติบโตมาพร้อมกับสัตว์เลี้ยงและถูกปลูกฝังให้มีความรักและเมตตาต่อสัตว์มาโดยตลอดทำให้ต้องการสร้างงานวิจัยที่คนอื่นหันมาให้ความรัก เมตตา และให้ความช่วยเหลือต่อสัตว์มากขึ้นเพื่อให้สังคมน่าอยู่กว่าที่เป็น

สุดท้ายขาดไม่ได้คือขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่าน ไม่ว่าจะเป็นเว็บเพจที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ในการเก็บข้อมูลหรือตัวบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่ามาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์และผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างประโยชน์ในอนาคตต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนักน้อยสำหรับการให้ความช่วยเหลือสัตว์จรจัดตามสถานที่ต่างๆหลังจากงานวิจัยนี้ได้ตีพิมพ์ออกไป

ณัฐวิภา วิบูลย์ศรีสัจจะ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ส่วนที่ 1 บริบทการช่วยเหลือสัตว์ในสังคมไทย.....	12
องค์กรที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ในประเทศไทย.....	14
ส่วนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการช่วยเหลือ.....	15
แนวคิดพฤติกรรมเอื้อสังคม (Prosocial Behavior).....	15
แนวคิดการเลือกของคิน (Kin Selection).....	16
ส่วนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาที่เกี่ยวข้อง.....	17
ทฤษฎีความต้องการลำดับขั้น (Maslow's Hierarchy of Needs).....	17
ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory).....	20
แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology).....	22
แนวคิดจิตอาสา.....	24
ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural-Functional Theory).....	25
ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory).....	27
ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic Interaction Theory).....	29
ทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization).....	32
ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน.....	34
ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Social Action Theory).....	37
ความเมตตากรุณา.....	38
สังคหวัตถุ 4.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	11
ส่วนที่ 4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
ส่วนที่ 5 การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	44
การศึกษารายกรณี.....	46
ส่วนที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
การตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล.....	56
การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล.....	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล.....	60
ส่วนที่ 2 รูปแบบของพฤติกรรมการช่วยเหลือที่ปรากฏผ่านสื่อออนไลน์.....	80
พฤติกรรมกดไลค์กดแชร์.....	80
พฤติกรรมนักร่างเรื่องราว.....	85
พฤติกรรมนักร่างกิจกรรมบนโลกออนไลน์.....	87
ส่วนที่ 3 กระบวนการ เจื่อนไข และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคลหลังจากการให้ความช่วยเหลือสัตว์.....	89
กระบวนการการให้ความช่วยเหลือสัตว์.....	91
เจื่อนไขการให้ความช่วยเหลือสัตว์ของแต่ละบุคคล.....	98
ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือ.....	105
ส่วนที่ 4 แนวทางการดำรงและส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์.....	107
แนวทางการดำรงไว้ของพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์.....	107
แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์.....	112

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	116
สรุปและอภิปรายผล.....	116
ข้อเสนอแนะงานวิจัย.....	140
ข้อเสนอแนะงานวิจัยเพื่อการปฏิบัติ.....	140
ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	142
บรรณานุกรม.....	144
ภาคผนวก.....	148
ประวัติผู้วิจัย.....	155

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์.....	9
2 หลักการพื้นฐานแนวคิดของพาร์สัน.....	27
3 แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก.....	52
4 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 (เว็บเพจที่มีคนโพสต์ข้อมูลการช่วยเหลือ).....	61
5 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 (บุคคลที่ช่วยเหลือสัตว์และโพสต์ข้อมูลลงเว็บเพจบนเฟซบุ๊ก).....	64
6 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 3 (บุคคลที่ช่วยเหลือสัตว์แต่ไม่มีการโพสต์ข้อมูลลงเว็บเพจบนเฟซบุ๊ก).....	79

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์.....	18
2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม.....	22
3 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ดัดแปลงจาก สุรเมศวร์.....	35
4 องค์ประกอบการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	44
5 เหตุการณ์จำลองเรื่องของกระต่าย.....	67
6 เหตุการณ์จำลองเรื่องของกระทิง.....	69
7 เหตุการณ์จำลองเรื่องของกระรอก.....	72
8 เหตุการณ์จำลองเรื่องของกระแต.....	75
9 เหตุการณ์จำลองเรื่องของกระจิง.....	77

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมที่เด็กแรกเกิดอยู่ในยุคอัลฟา (Alpha Generation) นั้นหมายถึง วิวัฒนาการของเทคโนโลยีและความก้าวหน้าของสื่อออนไลน์นั้นดำเนินไปไม่หยุด การสื่อสารของยุคปัจจุบันจึงรวดเร็วและทันสมัย ก้าวเดินไปพร้อมกับเทคโนโลยีที่ก้าวล้ำ ไม่เพียงแต่วัยรุ่นที่เข้าถึงสื่อออนไลน์เห็นได้ชัดว่ามีผู้ใหญ่วัยเกษียณหรือแม้แต่เด็กประถมล้วนแต่เข้าถึงสื่อออนไลน์ได้อย่างง่ายดายซึ่งอาจไม่ต้องใช้จากเครื่องคอมพิวเตอร์เหมือนสมัยก่อน แต่สมาร์ทโฟนที่นับว่าเป็นอุปกรณ์ที่เข้าถึงสื่อออนไลน์นั้นเป็นอุปกรณ์ที่ใช้เป็นอันดับแรกซึ่งช่วยให้การเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆทำได้ง่ายเพียงแค่ปลายนิ้ว คนจำนวนไม่น้อยที่ใช้เวลาอยู่กับหน้าจอโทรศัพท์ของตนเองเพื่อใช้สื่อสารกับบุคคลปลายทางผ่านระบบออนไลน์ โดยการโพสต์เรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของตนเอง จึงทำให้งานวิจัยนี้สนใจศึกษาพฤติกรรมจริงของมนุษย์ที่แสดงออกเป็นรูปธรรมเชื่อมโยงกับพฤติกรรมที่ปรากฏผ่านโลกออนไลน์ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ Thailand Internet User Profile. 2016)

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่อาศัยร่วมกันกับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ซึ่งมนุษย์นั้นมีความเหมือนและความแตกต่างจากสิ่งมีชีวิตอื่น ดังนั้นต้องพึงพาอาศัยซึ่งกันและกัน ความเหมือนของมนุษย์กับสิ่งมีชีวิตอื่นได้แก่ มีความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด อีกทั้งต้องพึ่งพาอาศัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและชีวภาพ ส่วนความแตกต่างระหว่างมนุษย์กับสิ่งมีชีวิตอื่นคือ มนุษย์มีสมองขนาดใหญ่ ซึ่งทำให้เกิดผลที่สำคัญอันได้แก่ มนุษย์มีสติปัญญาในระดับสูงกว่าสัตว์อื่นๆ ก่อให้เกิดความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการดำรงชีวิต ซึ่งนอกจากสิ่งประดิษฐ์ทางวัตถุแล้วนั้น มนุษย์ยังสามารถคิดค้นระบบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมได้อย่างสลับซับซ้อน อีกทั้งทำให้มนุษย์นั้นมีความสามารถจดจำและเรียนรู้สิ่งต่างๆได้ สามารถจดจำประสบการณ์ที่ได้รับในอดีต แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆในการดำรงชีวิต นอกจากนี้มนุษย์มีความสามารถในการสร้างและใช้สัญลักษณ์ต่างๆ สัญลักษณ์ (symbol) หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่ใช้แทนความหมายของอีกสิ่งหนึ่ง อาจใช้แทนความหมายของ สิ่งที่เป็นวัตถุ และสิ่งที่ไม่ใช่วัตถุ สัญลักษณ์เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน สามารถจำแนกสัญลักษณ์ได้เป็น 3 ประเภท ภาษา นับเป็นสัญลักษณ์สำคัญที่มนุษย์นำมาใช้เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดและการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งมีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

สัญลักษณ์ทางวัตถุ เป็นสิ่งประดิษฐ์ทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อใช้แทนความหมายของสิ่งต่าง ๆ เช่น ธงชาติ อนุสาวรีย์ เครื่องหมายการจราจร เป็นต้น และ สัญลักษณ์ที่เป็นการกระทำและกริยา ทำทาง เป็นสัญลักษณ์โดยการแสดงออกด้วยการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายโดยมีการกำหนดความหมายให้เป็นที่เข้าใจร่วมกัน และความแตกต่างอีกประการคือ มนุษย์มีพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากสังคมและวัฒนธรรม เป็นตัวหล่อหลอมพฤติกรรมของมนุษย์ พฤติกรรมของมนุษย์เป็นสิ่งที่มนุษย์แสดงออกโดยการกระทำระหว่างกันทางสังคม ซึ่งมีลักษณะสลับซับซ้อน ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม มีการปลูกฝัง ถ่ายทอด และปรับปรุงแนวความประพฤติให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามวัฒนธรรมที่สมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน (วิทย์ วิศทเวทย์; และคณะ. 2533)

มนุษย์นั้นนอกจากเป็นสัตว์สังคมที่ต้องอาศัยร่วมกับกับคนอื่น ๆ แล้วนั้น ยังต้องอาศัยอยู่ร่วมกับสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัตว์เลี้ยง ซึ่งสัตว์เลี้ยงนั้นมีความใกล้ชิดและส่งอิทธิพลต่อมนุษย์ไม่น้อย ทั้งในเรื่องของความรัก ความผูกพันระหว่างสัตว์เลี้ยงและเจ้าของ ก่อให้เกิดเป็นสายสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิต 2 สิ่งมีชีวิต ในสมัยโบราณนั้น มนุษย์ได้ใช้สัตว์เลี้ยงของตนเพื่อช่วยเหลือและผ่อนแรงตนเองไม่น้อย ทั้งในด้านการล่าสัตว์ การเฝ้าสมบัติหรือที่พักอาศัย แต่ในปัจจุบันด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สัตว์อาจไม่ได้ช่วยเหลือในเรื่องของการล่าสัตว์หาอาหาร แต่เปลี่ยนมาเป็นการอยู่เพื่อเป็นเพื่อนคลายเหงาแทน ซึ่งการเลี้ยงไม่ว่าจะเพื่อเหตุผลประการใดก็ตาม ทำให้มนุษย์มีความผูกพันกับสัตว์เลี้ยงของตน และทำให้มีจิตใจที่อ่อนโยนขึ้น นอกจากนี้สัตว์บางชนิดเช่น สุนัขสามารถช่วยเหลือมนุษย์ได้มากกว่าเพียงแค่เป็นเพื่อนคลายเหงา ในปัจจุบันเริ่มมีการฝึกสุนัขเพื่อช่วยเหลือคนพิการ เป็นสุนัขนำทางแก่คนพิการ หรือเรียกว่า Guide Dog แพร่หลายกันมากในประเทศแถบตะวันตก และในเอเชียบางประเทศ อาทิ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เป็นต้น ถึงแม้ว่ายังไม่แพร่หลายนักในประเทศไทยแต่นับว่าเป็นอีกข้อดีที่สำคัญระหว่างสัตว์เลี้ยงกับมนุษย์ (ASTV ผู้จัดการรายวัน. 2548) นอกจากนี้ Rebecca A. Johnson ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยการสื่อสารระหว่างมนุษย์และสัตว์ที่มหาวิทยาลัย Missouri ได้กล่าวว่า หากเรานำสุนัขออกไปเดินเล่นทุกวัน สามารถลดการเป็นคอเลสเตอรอลได้ อีกทั้งลดความดันโลหิต และ Gary A. Christenson ผู้นำด้านการแพทย์ที่ศูนย์สุขภาพ Boynton มหาวิทยาลัยมินนิโซตา ได้กล่าวว่า การเลี้ยงสัตว์นั้นทำให้มีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น และหากเราเล่นกับมันบ่อยๆจะเป็นการลดน้ำหนักได้ไปในตัว และล่าสุดในวารสาร Applied Developmental Science ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ หรือผลของการเลี้ยงสัตว์ที่มีต่อมนุษย์ไว้ว่า คนวัยหนุ่มสาวที่มีความผูกพันกับสัตว์เลี้ยง จะยิ่งสนิทและเข้ากันได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้พวกเขาสนิทและสามารถเข้าถึงคนที่ไม่ได้เลี้ยงสัตว์เลี้ยงอีกด้วย พวกเขามีแนวโน้มที่จะใช้ความเป็นผู้นำและความมั่นใจและรู้สึกเห็นอกเห็นใจกันมากยิ่งขึ้น มันจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้เราเชื่อว่า การมีสัตว์เลี้ยงไว้จะช่วยทำให้ความสัมพันธ์ของพวกเขาดีขึ้น และยัง

สามารถใช้ได้กับผู้สูงอายุอีกด้วย (วิทยาศาสตร์รอบตัว สสวท. 2551; Get Healthy, Get a Dog, September. 2015)

จากการติดตามสถานการณ์ของสัตว์ในปัจจุบันพบว่า การเลี้ยงสัตว์นั้นมีอัตราการเลี้ยงสัตว์ที่สูงขึ้น และสิริญาพัทธ์ เทียนรุ่งศรี นายกสมาคมอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สัตว์เลี้ยงไทย ที่วิเคราะห์ในงาน “สมาร์ทฮาร์ท พรีเมชั่นด์ เฟิท วาไรตี้ ตอนก๊วนซ่าสิงสาราสัตว์” หรือ มหกรรมสำหรับคนรักสัตว์เลี้ยงที่จัดขึ้น ณ อาคาร 3 อิมแพ็ค เมืองทองธานี ซึ่งระบุถึงแนวโน้มของสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยปี 2558 ว่า ยอดนิยม 5 อันดับแรก ยังคงเป็น สุนัข แมว ปลาสวยงาม สัตว์ปีก และสัตว์เลี้ยงเล็ก ซึ่งทิศทางของอัตราการเลี้ยงสัตว์ที่สูงขึ้นนั้นบ่งบอกถึงนัยสำคัญของการเลี้ยงสัตว์ที่มากขึ้นในสังคมไทย (ดลมนัส กาเจ คมชัดลึก. มกราคม 2558) แต่ถึงแม้ว่าอัตราการเลี้ยงสัตว์จะสูงขึ้นแต่ยังมีสัตว์อีกจำนวนหนึ่งซึ่งถูกปล่อยปละละเลย เพิกเฉยต่อการได้รับการดูแล ซึ่งส่วนมากจะไม่ได้เผยแพร่ข่าวทางโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์ แต่จะปรากฏอยู่ในสื่อของโลกออนไลน์ ซึ่งส่วนใหญ่จะปรากฏอยู่ในเฟซบุ๊ก (พิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์. 2558) เว็บเพจต่างๆเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง และการช่วยเหลือสัตว์เกิดขึ้นมาก เพื่อรองรับและให้ทันต่อการให้ความช่วยเหลือ โดยเว็บเพจเหล่านั้นเปรียบเสมือนสังคมกลุ่มย่อยของคนที่รักสัตว์มาอยู่รวมกัน คอยให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง และสอบถามเรื่องเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงของตนเอง บางเว็บเพจนั้นมียอดคนกดถูกใจและกดติดตามมากกว่า 300,000 คน และมีการเคลื่อนไหวของเพจอยู่เกือบตลอดเวลา (เพจทาสแมว ในเฟซบุ๊ก)

จากการให้ความช่วยเหลือที่ผ่านมาเมื่อมีสัตว์ได้รับบาดเจ็บหรือต้องการความช่วยเหลือนั้นยังไม่ได้ได้รับความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ แต่จากสังคมโลกออนไลน์เฟซบุ๊ก ที่มีเว็บเพจที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นกลับได้รับกระแสความสนใจและได้รับความช่วยเหลืออย่างดี เช่นในกรณีของ ปูลอยด์ สุนัขพันธุ์ชิบะอินุ ที่ถูกคนร้ายบุกเข้าไปในบ้านเมื่อช่วงเทศกาลสงกรานต์เมื่อปี 2559 และโดนทำร้ายตัดขาหน้าไปหนึ่งข้าง ด้วยกระแสของโลกโซเชียลที่ทำให้ปูลอยด์ (จากเฟซบุ๊ก [Pook Sukonta Berthebaud](#) วันที่ 20 เมษายน 2559) ได้รับความช่วยเหลือ คนเป็นจำนวนมากพากันนำสุนัขของตนไปบริจาคเลือดเพื่อปูลอยด์ที่โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งตอนแรกนั้นยังไม่สามารถหาเลือดที่เข้ากับปูลอยด์ได้ แต่ในที่สุดก็มีเลือดของสุนัขที่เข้ากับปูลอยด์จนสามารถทำให้ปูลอยด์ได้รับการผ่าตัดได้ทันเวลา และถึงแม้ปูลอยด์จะไม่มีขาหน้า แต่ก็มีกำลังใจดีและแข็งแรงขึ้นจนถึงปัจจุบัน

การช่วยเหลือที่เกิดขึ้นนั้นส่วนใหญ่เกิดจากการได้รับข้อมูลข่าวสารทางโลกออนไลน์อันก่อให้เกิดพฤติกรรมจริงในโลกออฟไลน์ หรือโลกแห่งความเป็นจริง แสดงให้เห็นว่า ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีส่งผลดีต่อสังคม และความง่ายในการเข้าถึงโลกออนไลน์นั้น ทำให้เกิดเป็นจุดเริ่มต้นของยุคเทคโนโลยีซึ่งไม่ว่าจะอายุเท่าไรก็สามารถเข้าถึงโลกออนไลน์ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเฟซบุ๊ก ซึ่งประเทศไทยมีสถิติการใช้เฟซบุ๊กเป็นอันดับ 3 ของอาเซียน และมีแนวโน้มเติบโตขึ้นเรื่อยๆ เพราะไม่ว่าจะอายุใดหรือเพศใดล้วนแต่สามารถเข้าถึงและใช้บริการเฟซบุ๊กได้ (IT 24 hrs

วันที่ 17 เมษายน 2559) อีกทั้ง Internet World Stats (2017) ได้ให้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางทางโลกออนไลน์ ที่มีผู้คนนิยมใช้มากที่สุด มากกว่า 20 ล้านคน จากทั่วทุกมุมโลก เพราะนอกจากจะใช้ในการพิมพ์ข้อความต่างๆ ส่งเหมือนที่ช่องทางของโลกออนไลน์ช่องทางอื่นทำได้แล้วนั้น ยังสามารถส่งรูปภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหว นอกจากนี้ยังมีลูกเล่นใหม่ๆ คือ สัญลักษณ์แทนอารมณ์ประกอบ หรือที่รู้จักกันในชื่อว่า Emoji นอกจากนี้ยังเปรียบเทียบกับสังคมเสมือนของคนในยุคปัจจุบัน หากใครที่ใช้เฟซบุ๊กในทางสร้างสรรค์ เฟซบุ๊กนั้นก็ถือว่าก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนเหล่านั้นได้มาก เพราะนอกจากจะติดต่อสังสรรค์กับเพื่อน คำขายโลกออนไลน์ ยังสามารถรับรู้ข่าวสารหรือใช้ติดตามข่าวสารที่ตนเองสนใจได้ อีกทั้งเมื่อพบกลุ่มคนที่มีความสนใจเดียวกัน ทำให้นำไปสู่การมีสังคมใหม่ๆ รู้จักคนกลุ่มใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น และยิ่งในกลุ่มของคนรักสัตว์ ยิ่งทำให้สามารถเปิดโอกาสให้ช่วยเหลือสัตว์ได้มากขึ้นและทันเวลามากขึ้น

ในมุมมองของทางวิชาการนั้นพบว่า การให้ความช่วยเหลือนั้นมักจะเกิดขึ้นเมื่อคนที่ให้ความช่วยเหลือนั้นทราบผลลัพธ์ว่าตนเองจะได้รับบางสิ่งเป็นสิ่งตอบแทน ซึ่งอาจมีค่ามากกว่าให้ความช่วยเหลือนั้น หรืออาจเป็นการทำเพื่อได้รับชื่อเสียงเป็นสิ่งตอบแทน หรือทำเพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อตนเอง หรือการให้ความช่วยเหลือคนที่ไม่รู้จักมักเป็นคนที่ยังอย่างคล้ายคลึงกับตนเอง หรือญาติพี่น้องของตน โดยทั่วไปแล้วธรรมชาติได้สร้างให้การช่วยเหลือเกิดขึ้นภายในครอบครัว ไม่ว่าจะกับคนหรือสัตว์ก็ตาม และมักให้ความช่วยเหลือคนที่อ่อนแอกว่าตนเองเพื่อทำให้รู้สึกว่าคุณเองมีอำนาจเหนือกว่า ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการลำดับขั้นของมาสโลว์ คือ เราจะมีความต้องการที่จะช่วยเหลือผู้อื่น หรือต้องการเป็นผู้ให้เมื่อเรารู้สึกว่าเราได้รับสิ่งที่เราต้องการมากในระดับหนึ่ง ซึ่งต้องได้รับการเติมเต็มและการตอบสนองต่อความต้องการนั้นทั้งหมดก่อน จึงจะสามารถก้าวเข้าสู่ลำดับขั้นที่สูงกว่าต่อไปได้ (Joan B. Silk. 2013; Robert L. Trivers. 1971; Russell Cropanzano; Marie S.Mitchell; 2005)

และจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีหลายงานวิจัยที่กล่าวถึงการให้ความช่วยเหลือ แต่เป็นการให้ความช่วยเหลือมนุษย์ ทั้งจิตอาสา การบำเพ็ญประโยชน์ (จิรายุ แซ่เตีย. 2555) หรืออาสาสมัครต่างๆ (วัชชิตาน เข้มทอง, 2555) และเป้าหมายของการให้ความช่วยเหลือล้วนแต่เป็นมนุษย์ เนื่องจากคนส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญและช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกันมากกว่าการช่วยเหลือสัตว์ และส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เฉพาะเจาะจง คำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบ Rating Scale บอกความถี่ ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงช่องว่างของคำถาม และมีความเชื่อว่าสาเหตุของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นไม่สามารถให้ข้อมูลเป็นเชิงตัวเลขได้ พฤติกรรมนี้ยังต้องการการอธิบายด้วยเหตุผลและใช้กลุ่มตัวอย่างหรือในงานวิจัยนี้เรียกว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นกลุ่มเฉพาะเจาะจงที่มีเกณฑ์การคัดเข้า และเกณฑ์การคัดออกชัดเจน เพราะไม่เป็นพฤติกรรมที่พบเห็นและกระทำกันโดยทั่วไป

อย่างไรก็ตามการช่วยเหลือที่มีนั้นยังไม่เพียงพอ สัตว์จำนวนมากยังถูกละเลยอันปรากฏได้ตามสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ (Facebook) หรือบางที่เมื่อมีผู้พบเห็นแต่ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ ทุกคนล้วนแต่เห็นคุณค่าของมนุษย์ หากมีใครได้รับบาดเจ็บ เจ็บปวด ทรมานหรือถึงแก่ชีวิต เราจะเห็นใจ สงสารต่อบุคคลเหล่านั้น อันรวมไปถึงญาติพี่น้องของบุคคลที่ได้รับความทรมานนั้น แต่เมื่อความเจ็บปวด ทรมานนั้นเกิดกับสัตว์ ความรู้สึกที่มีให้มันลดลง การยื่นมือเข้าช่วยเหลือก็ลดน้อยลง ทำให้สัตว์ส่วนใหญ่นั้นไม่ได้รับการช่วยเหลือดูแลอย่างที่สมควร อันเป็นสาเหตุที่นำมาสู่การวิจัยชิ้นนี้ซึ่งผู้วิจัยนั้นให้ความสนใจกับสาเหตุของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ของบุคคลกลุ่มหนึ่งเพื่อนำไปเป็นแนวทางการปลูกฝังแก่เยาวชนรุ่นหลังให้มีพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ต่อไป ดังนั้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่าอะไรคือรูปแบบของพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ที่ปรากฏผ่านทางโซเชียลมีเดียที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก (ผ่านสื่อออนไลน์) และค้นหาว่าอะไรคือเงื่อนไขและกระบวนการของตัวบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์ที่ปรากฏผ่านทางโซเชียลมีเดียที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก รวมถึงไปถึงการหาผลลัพธ์จากการให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นทั้งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในระดับบุคคลและในระดับสังคม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพแบบการศึกษาเฉพาะกรณี ซึ่งจะสามารถหาคำตอบในระดับกระบวนการเกิดของเหตุการณ์ ปัจจัยต่าง ๆ เนื่องจากสามารถทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลที่แสดงพฤติกรรมนั้นออกมาได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์รูปแบบพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์ที่ปรากฏผ่านทางโซเชียลมีเดียที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก
2. เพื่อค้นหาและทำความเข้าใจกระบวนการ เงื่อนไข ของบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์ที่ผ่านทางสื่อออนไลน์ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอันได้จากการให้ความช่วยเหลือ
3. เพื่อค้นหาแนวทางการดำรงและส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์จากมุมมองของผู้ให้ความช่วยเหลือและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ความสำคัญของการวิจัย

ความสำคัญด้านการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ให้ความสำคัญเชิงคุณธรรม และการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมเป็นหลัก ดังนั้นผลการศึกษาคงแสดงให้เห็นกระบวนการและเงื่อนไขของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ว่ามีกระบวนการและเงื่อนไขที่ทำให้เกิดพฤติกรรม นอกจากนี้ยังจะนำมาสังเคราะห์เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือว่ามีขั้นตอนอย่างไร เพื่อให้เกิดเป็นแนวคิดซึ่งจะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาได้ต่อไป

ความสำคัญด้านการสร้างแนวทางเพื่อการปฏิบัติ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งหวังให้เกิดมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ตาม ผลของการศึกษาผู้วิจัยจะนำมาสังเคราะห์เพื่อหากระบวนการและขั้นตอนของการให้ความช่วยเหลือสัตว์ พร้อมผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้งภายในตัวบุคคลและที่มีผลกระทบต่อสังคมของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ โดยการสร้างปัจจัยเงื่อนไขให้เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ชุมชน หรือแม้กระทั่งในสังคม ทำให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของการช่วยเหลือสัตว์ และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางสร้างกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ในการช่วยเหลือสัตว์ให้มากขึ้น และปลูกฝังให้กับเยาวชน เพื่อให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติจริงในวงกว้างมากขึ้น สำหรับงานวิจัยนี้แล้เห็นว่าการช่วยเหลือสัตว์เป็นพฤติกรรมเฉพาะบุคคล หากบุคคลใดไม่แสดงหรือให้ความช่วยเหลือสัตว์ ผู้วิจัยไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นเป็นคนไม่ดี แต่หากบุคคลในสังคมช่วยกัน มีการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ด้วยกันทั้งสิ้นผู้วิจัยเห็นว่ามีข้อดีมากกว่า

ความสำคัญด้านการสร้างแนวทางเพื่อการวิจัยในอนาคต

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีความสำคัญด้านการสร้างแนวทางเพื่อการวิจัยต่อยอดในอนาคตต่อไปเป็นวงกว้าง ผลจากการศึกษาครั้งนี้จะนำไปสู่การแสดงกระบวนการและเงื่อนไขต่าง ๆ ของพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์ ที่สามารถแผ่วงกว้างออกไปนอกเหนือจากเพียงการหากระบวนการและเงื่อนไขบางประการของการเกิดพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์เท่านั้น หรืออาจนำไปต่อยอดการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์บางประการระหว่างมนุษย์กับสัตว์ว่ามีความสัมพันธ์ต่างจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์อย่างไร หรือสามารถนำไปใช้เป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับสัตว์ และการวิจัยเกี่ยวกับเงื่อนไข ปัจจัย รวมถึงกระบวนการให้ความช่วยเหลือเพื่อเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสาเหตุเบื้องต้นของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์ โดยทำการศึกษาแบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สังเคราะห์รูปแบบของพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์ที่ปรากฏผ่านการโพสต์บนเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก เพื่อให้ได้รูปแบบของพฤติกรรมการช่วยเหลือ โดยการโพสต์ข้อความเพื่อช่วยเหลือสัตว์นั้นอาจเกิดขึ้นก่อนหรือหลังการให้ความช่วยเหลือสัตว์ก็ได้

ประเด็นที่ 2 ค้นหาและทำความเข้าใจกระบวนการและเงื่อนไขของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์และโพสต์ลงบนเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก เพื่อให้ได้กระบวนการและขั้นตอนของการให้ความช่วยเหลือสัตว์ โดยจะพิจารณาทั้งเงื่อนไขที่เกิดจากตัวบุคคลและเงื่อนไขจากบริบทแวดล้อม อีกทั้งค้นหาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์ ซึ่งพิจารณาทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งระดับตัวบุคคลและต่อสังคม

ประเด็นที่ 3 ค้นหาแนวทางการดำรงและส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์เพื่อให้เกิดเป็นแนวทางในการปฏิบัติในวงกว้าง

ซึ่งจะศึกษาทั้ง 3 ประเด็น ซึ่งในทั้ง 3 ประเด็นมีความเชื่อมโยงกันโดยผู้วิจัยได้ติดตามผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากโพสต์ (การศึกษาจากเอกสาร) ในประเด็นที่ 1 เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลที่แสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์ ในประเด็นที่ 2 และ ประเด็นที่ 3 ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถเชื่อมโยงเงื่อนไขของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์และมีพฤติกรรมการโพสต์ข้อมูลการช่วยเหลือลงสื่อออนไลน์กับรูปแบบการให้ความช่วยเหลือที่ปรากฏผ่านสื่อออนไลน์ได้

ขอบเขตด้านวิธีวิทยาการวิจัย

การศึกษานี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Design) แบบการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ในรูปแบบการพรรณนา (Descriptive) และรูปแบบมุ่งหาคำอธิบาย (Explanatory) โดยเลือกกรณีศึกษาแบบ Instrumental Case เพื่อค้นหาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเบื้องหลังของพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์ และโพสต์ผ่านทางเว็บไซต์ที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก ด้วยวิธีการศึกษาเฉพาะกรณีเพื่อศึกษาถึงสาเหตุและกระบวนการของการให้ความช่วยเหลือ โดยอาศัยข้อมูลจากผู้ที่ให้ความช่วยเหลือจริง และบอกถึงความช่วยเหลือนั้นผ่านการโพสต์ผ่านทางเว็บไซต์ที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก เพื่อใช้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้รูปแบบการพรรณนาเพื่อแสดงรายละเอียดของเนื้อหาในรูปแบบ และวิธีการที่สมบูรณ์ของการให้ความช่วยเหลือสัตว์และโพสต์ผ่านทางเว็บไซต์ที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก ร่วมกับรูปแบบ

มุ่งหาคำอธิบายเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการเกิดเป็นแนวคิดการให้ความช่วยเหลือสัตว์ โดยสร้างแนวคิดขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีเดิม นำมาปรับให้เข้ากับบริบทในการให้ความช่วยเหลือสัตว์ ผ่านทางการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การศึกษาเอกสาร (Documentary Study) เป็นวิธีหลักในการรวบรวมข้อมูลให้ได้มาซึ่งเนื้อหา และใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับการวิเคราะห์สรุปแบบอุปนัย (Analytical Induction) ในการวิเคราะห์สรุป และอภิปรายผล

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

ในการศึกษากรณีศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งได้ทำการแบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 จากโพสต์ของผู้ที่มีพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือสัตว์และทำการโพสต์ข้อความทางเว็บเพจที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก บนเว็บเพจที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ เพื่อใช้ตอบวัตถุประสงค์ในข้อที่ 1 ส่วนที่ 2 จากบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์และโพสต์ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือผ่านทางเว็บเพจที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในข้อที่ 2 และวัตถุประสงค์ข้อที่สาม ส่วนสุดท้ายส่วนที่ 3 จากบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ทั้งที่โพสต์ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือและไม่ได้โพสต์ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือบนเว็บเพจที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในข้อที่ 3 เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ครบถ้วน สมบูรณ์และชัดเจน อีกทั้งสามารถรวบรวมข้อมูลได้ตรงประเด็นตามพฤติกรรมที่แสดงออกจริง โดยผู้วิจัยได้มีการคัดเลือกเว็บเพจที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊กโดยการกำหนดคุณสมบัติ (Criteria) ไว้ดังต่อไปนี้

1) เป็นเว็บเพจที่มีผู้กดถูกใจ (Like) หรือกดติดตาม (Follow) ไม่ต่ำกว่า 10,000 คน เนื่องจากสำหรับร้านค้าออนไลน์ที่มียอดกดถูกใจ (Like) ตั้งแต่ 1,000 คน เป็นต้นไป นับว่าเป็นเว็บเพจที่มีกำลังส่งซื้อสินค้าในแต่ละวันซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับเจ้าของเว็บเพจ ดังนั้น การเลือกเว็บเพจที่มีผู้กดถูกใจ (Like) หรือกดติดตาม (Follow) ไม่ต่ำกว่า 10,000 คนนั้น สามารถบอกได้ว่าเป็นเว็บเพจที่มีการติดต่อกันระหว่างเจ้าของเว็บเพจหรือแอดมินและผู้ติดตามทุกวัน

2) เป็นเว็บเพจที่มีคนกดแชร์ข้อมูลข่าวสารจากหน้าเว็บเพจไปยังเว็บเพจอื่นๆหรือหน้าเฟซบุ๊กของตนเองทุกวัน

3) เป็นเว็บเพจที่มีคนเข้ามาโพสต์ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือวันละไม่ต่ำกว่า 3 ราย

4) เป็นเว็บเพจที่มีการแสดงสถานการณ์ (อัปเดตสถานการณ์) ของการให้ความช่วยเหลือนั้นเป็นระยะๆ

ตาราง 1 แสดงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	แหล่งที่มา	ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่	วิธีการ
1 โพสต์การให้ความช่วยเหลือ สัตว์	เว็บเพจการให้ความช่วยเหลือสัตว์ เฟซบุ๊ก	ข้อที่ 1 รูปแบบการให้ความช่วยเหลือสัตว์ ข้อที่ 2 กระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์	ศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study)
2 บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์และ โพสต์บนเว็บเพจของเฟซบุ๊ก	การคัดเลือกจากบุคคลผู้มีพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์และโพสต์ข้อมูลการช่วยเหลือบนเว็บเพจทุกครั้ง ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นจำนวนมาก กว่า 10 ครั้ง	ข้อที่ 2 กระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์ ข้อที่ 2 เจาะลึกของการให้ความช่วยเหลือสัตว์ของแต่ละบุคคล ข้อที่ 2 ผลลัพธ์ที่เกิดกับบุคคลที่แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ ข้อที่ 3 แนวทางการดำรงและส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์	การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)
3 บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์และโพสต์หรือไม่โพสต์บนเว็บเพจของเฟซบุ๊ก	การคัดเลือกจากบุคคลผู้มีพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์และโพสต์ข้อมูลการช่วยเหลือบนเว็บเพจบางครั้งที่ให้ความช่วยเหลือและช่วยเหลือมากกว่า 10 ครั้ง	ข้อที่ 3 แนวทางการดำรงและส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์	การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยฉบับนี้ ซึ่งนิยามศัพท์อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามข้อค้นพบที่เกิดขึ้นภายหลังตามที่ปรากฏจริง

การช่วยเหลือสัตว์ หมายถึง พฤติกรรมที่เข้าไปช่วยเหลือสัตว์เลี้ยง ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมการให้อาหาร พฤติกรรมการนำสัตว์ไปรักษา พฤติกรรมการช่วยเหลือเรื่องค่ารักษาพยาบาล พฤติกรรมการรับเลี้ยงดูแลสัตว์นั้น (Adoption) หรือประกาศข่าวสารเพื่อขอความช่วยเหลือ ทั้งนี้เพื่อให้สัตว์มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

สัตว์ หมายถึง สัตว์เลี้ยงที่พบเห็นได้ทั่วไปใน ได้แก่ สุนัข แมว ลิง หรือสัตว์อื่นๆ ไม่รวมถึงสัตว์ป่าหรือสัตว์ใหญ่ เช่น ช้าง ควาย วัว เป็นต้น เพื่อให้เหมาะสมกับสถานที่พักอาศัยของผู้ให้ข้อมูลหลัก และไม่รวมถึงสัตว์เลี้ยงของตนเอง ญาติพี่น้อง หรือของคนรู้จัก

รูปแบบของพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์ หมายถึง โครงสร้างของการแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์ ซึ่งในบุคคลคนหนึ่งอาจมีการแสดงออกของรูปแบบมากกว่า 1 วิธี

กระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์ หมายถึง ขั้นตอน วิธีการ การให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์

สื่อออนไลน์ หมายถึง เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก

การโพสต์ข้อมูล หมายถึง การแสดงข้อมูล เผยแพร่ข้อมูล หรือการให้ข้อมูลที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสัตว์บนเฟซบุ๊ก

การแชร์ข้อมูล หมายถึง การส่งต่อข้อมูลจากการโพสต์ข้อมูลของบุคคลหนึ่งไปสู่อีกหลายบุคคลเพื่อให้ทราบข้อมูลที่เกิดขึ้น

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์ : กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์นี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรม อีกทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยไม่นำกรอบแนวคิดทฤษฎีมาเป็นตัวชี้้นำในการศึกษา จนทำให้พลาดข้อเท็จจริงและข้อค้นพบที่เกิดขึ้นใหม่จากการศึกษา แต่นำข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามาเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้อธิบายสาเหตุของพฤติกรรมต่อไป รวมไปถึงการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในอนาคตที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่เกี่วข้องต่อไป โดยผู้วิจัยได้ประมวลแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 บริบทการช่วยเหลือในสังคมไทย

1.1 องค์การที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ในประเทศไทย

ส่วนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการช่วยเหลือ

2.1 แนวคิดพฤติกรรมเอื้อสังคม (Prosocial Behavior)

2.2 แนวคิดการเลือกของคิน (Kin Selection)

ส่วนที่ 3 แนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาและศาสนาที่เกี่ยวข้อง

3.1 ทฤษฎีความต้องการลำดับขั้น (Maslow's hierarchy of needs)

3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory)

3.3 แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology)

3.4 แนวคิดจิตอาสา

3.5 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural-Functional Theory)

3.6 ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory)

3.7 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic Interaction Theory)

3.8 ทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization)

3.9 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior)

3.10 ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Social Action Theory)

3.11 ความเมตตาการุณา

3.12 สังคหวัตถุ 4

ส่วนที่ 4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 5 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัย

ส่วนที่ 1 บริบทการช่วยเหลือในสังคมไทย

ในประเทศไทยนี้มีการตั้งองค์กรต่างๆ เพื่อมารองรับกลุ่มบุคคลที่ไม่สามารถสนับสนุนหรือช่วยเหลือตนเองได้หลากหลายองค์กรและจากหลายภาคส่วน ได้แก่ CSR ซึ่งย่อมาจาก Corporate Social Responsibility เป็น หนึ่งในองค์กรการกุศลที่ให้ความช่วยเหลือสังคมในหลายลักษณะ ทั้งในรูปแบบของเงินหรือวัตถุสิ่งของ (Philanthropy) โดย CSR นั้น จะจัดความช่วยเหลือให้ไปถึงกลุ่มเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ แต่ในส่วนข้อเสียของ CSR ที่เห็นได้ชัดคือ จะมีการระบุระยะเวลาของการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย ไม่สามารถจะช่วยเหลือได้ในระยะยาว โดยจะนำยอดจากการบริจาคช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายนั้นๆ ไปช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย และเมื่อใช้ทุนทรัพย์นั้นจนหมดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นเองจะต้องทำการหาทุนทรัพย์มาเพิ่มเติมหรือระงับภารกิจนั้นไป

รวมถึงสถาบันไทยพัฒนา สถาบันไทยพัฒนนั้นได้รับการรับรองโดยคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (2552) และได้รับการรับรองจากองค์กรแห่งความริเริ่มว่าด้วยรายงานสากล (Global Reporting Initiative: GRI) ซึ่งครอบคลุมการดำเนินงานทั้งในประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนอีก 5 ประเทศ อันประกอบไปด้วย มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ เวียดนามและฟิลิปปินส์ สถาบันไทยพัฒนาซึ่งเป็นองค์กรที่ทำข้อตกลงร่วมกับ UN Global Compact หรือองค์กรสหประชาชาติ ณ วันที่ 9 ตุลาคม 2555 ที่สนับสนุนหลักสากล 10 ประการ อันประกอบด้วยเรื่อง สิทธิมนุษยชน (Human Rights), แรงงาน (Labor), สิ่งแวดล้อม (Environment) และ การต้านทุจริต (Anti-Corruption) ซึ่งได้มีการก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เรียกว่า “ขั้นตั้งไข่”

เป็นระยะ 5 ปีแรกของการตั้งสถาบันไทยพัฒนา กินเวลาปี พ.ศ. 2543-2547 หลังจากนั้น 10 ปี เป็น 10 ปี ของการเติบโต กินระยะปี พ.ศ. 2547-2557 และในช่วงปี 2558 นั้น นับว่าเป็นการก้าวเข้าสู่ยุค SDGs (Sustainable Development Goals) นับว่าเป็นการจัดทำเป้าหมายที่ยั่งยืนแทนเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) ที่ใช้กันในช่วง 15 ปีแรกที่ผ่านมา และได้สิ้นสุดเมื่อปี 2558 โดยปัญหาสำคัญในช่วงปีนี้คือ การต้านคอร์รัปชัน สถาบันไทยพัฒน์นั้น เป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทในการขับเคลื่อน CSR ด้านการต่อต้านทุจริต นอกจากด้านคอร์รัปชันที่ สถาบันไทยพัฒน์เป็นส่วนหนึ่งแล้วนั้น ยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนจากที่สถาบันไทยพัฒน์ได้ร่วมมือกับองค์การทุนเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) โดยได้จัดทำและเผยแพร่คู่มือ “สิทธิเด็กและหลักปฏิบัติทางธุรกิจ” (Children’s Rights and Business Principles: CRBP) นอกจากนี้ยังมีองค์กรของทางภาครัฐบาลเป็นกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ (Thailand International Cooperation Agency: TICA) ซึ่งเป็นองค์กรเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการของประเทศไทย ทั้งในด้านความต้องการพื้นฐาน ด้านเกษตรสาธารณสุข การศึกษา ลดการค้ำมนุษย์และปัญหายาเสพติด ซึ่งหน่วยงานหลักของรัฐบาลที่เป็นผู้ดำเนินการช่วยเหลือพัฒนาคือ สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) สังกัดของ กระทรวงการต่างประเทศ และ สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (สพพ. หรือ NEDA) โดยสำนักงานนี้เป็นองค์กรมหาชน และการให้ความช่วยเหลือประเทศไทยนั้นจะ ดำเนินงานตามแนวทางของความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) ซึ่งประเทศที่อยู่ในรายชื่อผู้รับความช่วยเหลือจาก Development Assistance Committee (DAC) การช่วยเหลือนั้นประกอบไปด้วย เงินกู้ผ่อนปรน (Concession Loan) เงินส่วน ของการให้เปล่า (Grant) ซึ่งการให้เปล่านั้นรวมถึงการช่วยเหลือด้านวิชาการ (Technical Assistance) โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นประเทศอาเซียนเพื่อนบ้านของไทย อันได้แก่ ลาว พม่า เวียดนามและ กัมพูชา

จากบทความของชินชัย ชีจริญ เรื่องการพัฒนาระบบการช่วยเหลือทางสังคมของประเทศไทย ได้กล่าวถึงการช่วยเหลือทางสังคม หรือ Social Assistance โดยหลักการทั้งด้านการให้ทุน ทรัพย์ (in cash) และการให้สิ่งของ (in kind) ซึ่งการให้ความช่วยเหลือที่กล่าวมาทั้งสองแบบมีทั้ง แบบมีและไม่มีเงื่อนไข และรูปแบบการช่วยเหลือทั้งแบบเฉพาะหน้าและระยะยาว ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า มีการรณรงค์ และการจัดตั้งองค์กรต่างๆขึ้นมาเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่คนอื่นอีกเป็นจำนวนมาก โดยการให้ความช่วยเหลือจากแต่ละองค์กรนั้นมีรูปแบบ วัตถุประสงค์ และเงื่อนไขของการช่วยเหลือที่ แตกต่างกันไป แต่ในสังคมไทยมีการเพิ่มองค์กรการให้ความช่วยเหลือเพิ่มมากขึ้นและทำงาน ร่วมกับองค์กรของสากลมากขึ้น

ผู้วิจัยสนใจและต้องการศึกษาหาสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของมนุษย์ที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น ในงานวิจัยนี้สนใจด้านการให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์ เพราะสัตว์เองเป็นสิ่งมีชีวิต มีจิตใจและมีความรู้สึก แต่ไม่สามารถพูดหรือบอกกับมนุษย์ได้ บุคคลกลุ่มนี้ที่ทำการเพื่อสัตว์ต่าง ๆ นั้น นับว่าทำโดยไม่หวังผลตอบแทนจากการช่วยเหลือ นับว่าเป็นพฤติกรรมที่น่าสนใจศึกษาเพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมนั้นต่อไป

1.1 องค์กรที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ในประเทศไทย

องค์กรที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์มีมากมายในสังคมปัจจุบันตั้งแต่อดีต ในอดีตมีหลายองค์กรที่ทำงานเฉพาะในสถานที่ทำงานของตนเอง เช่น ออฟฟิศ แต่ในปัจจุบันมีการขยายขอบเขตการให้ความช่วยเหลือจากการรับและกระจายข่าวสารผ่านทางสังคมออนไลน์ โดยการทำงานนั้นมีการรับข้อมูลข่าวสารจากประชาชน หรือบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้มีหน้าที่หรือทำงานในองค์กรนั้น โดยประชาชนหรือบุคคลทั่วไปนั้นต้องการให้ความช่วยเหลือหรือให้ข้อมูลเพื่อให้บุคคลอื่น ๆ ที่สามารถช่วยเหลือได้ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น โดยการโพสต์ข้อมูลข่าวสาร การแชร์ข้อมูล หรือข้อความที่เกี่ยวข้องกับสัตว์มากขึ้น องค์กรที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ในประเทศไทยจึงมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะไป สามารถเรียกได้ว่าเป็นช่องทางหนึ่งของการให้ความช่วยเหลือบนโลกของสื่อสังคมออนไลน์ โดยองค์กรนั้นเปลี่ยนลักษณะของการทำงานมาเป็นการทำงานผ่านสังคมออนไลน์ หรือการสร้างเว็บเพจเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ขึ้นมา เว็บเพจที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ยังแบ่งออกได้อีกเป็น 2 ลักษณะคือ ลักษณะแรก เป็นเว็บเพจที่มีบุคลากรพร้อมให้ความช่วยเหลือสัตว์ บางคนเป็นบุคลากรประจำ บางคนทำงานเป็นอาสาสมัคร อีกทั้งมีเครือข่ายการทำงานร่วมกันของสหวิชาชีพเพื่อช่วยกันให้การรักษา ดูแล และช่วยเหลือสัตว์หลังการรักษา ลักษณะที่สอง เป็นเว็บเพจที่เป็นเพียงสื่อกลางของการโพสต์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อใช้ในการให้ความช่วยเหลือสัตว์ หรือแลกเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงของตนเอง โดยไม่มีบุคลากรที่คอยให้ความช่วยเหลือให้กับเว็บเพจนั้น แต่บุคคลทั่วไปสามารถเห็นข้อมูลข่าวสารของการโพสต์ของแต่ละคนได้ และสามารถให้ข้อมูลแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ต้องการให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์ที่กำลังได้รับอันตรายได้

ส่วนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการช่วยเหลือ

2.1 แนวคิดพฤติกรรมเอื้อสังคม (Prosocial Behavior)

พฤติกรรมเอื้อสังคม (Prosocial Behavior) ได้ถูกค้นพบจากนักจิตวิทยาชื่อ แดเนียล บัทสัน (Daniel Batson) ที่เขียนไว้ในหนังสือชื่อ *The Handbook of Social Psychology, C.* ประมาณปีคริสต์ศักราช 1970 อธิบายพฤติกรรมเอื้อสังคมไว้ว่า เป็นพฤติกรรมที่ทำเพื่อบุคคลอื่นอาจเพียงบุคคลเดียวหรือมากกว่า 1 บุคคล ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ การช่วยเหลือ (Helping) การปลอบประโลม (Comforting) การแบ่งปัน (Sharing) รวมไปถึงการมีความรู้สึกร่วม (Cooperation) โดยผู้มีพฤติกรรมเอื้อสังคมมักได้รับการเลี้ยงดูปลูกฝังการกระทำเพื่อผู้อื่นมาตั้งแต่ยังเด็ก ให้รู้จักการแบ่งปัน การมีพฤติกรรมที่ดี การเป็นมิตรกับผู้อื่น และการรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น จากทฤษฎีวิวัฒน์ (2558) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมเอื้อสังคมนี้ คือ การแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สร้างประโยชน์ให้กับผู้อื่นด้วยความเต็มใจและตั้งใจ โดยไม่หวังผลประโยชน์หรือรางวัลเป็นสิ่งตอบแทนแต่อย่างใด ถึงแม้ว่าการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอาจทำให้ผู้มีพฤติกรรมเอื้อสังคมต้องเสียสละเวลา กำลังกาย กำลังทรัพย์ หรือแม้แต่ความปลอดภัยในชีวิตของตนเองไปบ้าง แต่ผู้มีพฤติกรรมเอื้อสังคมยังคงยืนยันจะแสดงพฤติกรรมนั้นต่อไป สามารถแบ่งลักษณะของพฤติกรรมเอื้อสังคมได้ 4 ประเภท ดังต่อไปนี้ 1) การช่วยเหลือ (Helping) คือ ความพยายามเข้าไปผ่อนสถานการณ์หนักให้เป็นเบา เช่น การช่วยคุณแม่ทำความสะอาดบ้านในวันหยุด รวมไปถึงการช่วยให้ผู้อื่นบรรลุเป้าหมายในสิ่งที่ตั้งไว้ เช่น พี่ชายช่วยน้องสาวหยิบหนังสือจากชั้นหนังสือที่สูงที่สุดในห้องสมุด หรือการช่วยพาเด็กอนุบาลข้ามถนน ซึ่งพฤติกรรมการช่วยเหลือนั้นอาจต้องมีการเสียสละเวลาส่วนตัว และอาศัยความพยายามในการให้ความช่วยเหลือบ้าง 2) การปลอบประโลม (Comforting) คือ ความพยายามต้องการบรรเทาความทุกข์ใจ ความไม่สบายใจของผู้อื่นผ่านทาง การสื่อสาร การพูด หรือการกระทำบางอย่างทางร่างกาย เช่น การตบเบาๆ การกอด การจับมือให้กำลังใจ ซึ่งพฤติกรรมการปลอบประโลมนี้ต้องอาศัยการเสียสละเวลาเพื่อพูดคุย สัมผัส และเพิ่มความเอาใจใส่กับบุคคลอื่น 3) การแบ่งปัน (Sharing) คือ การแบ่งให้ การให้ การให้ยืม หรือการบริจาคสิ่งของที่เคยเป็นของตนเองมาก่อนให้กับผู้อื่นได้ครอบครอง เพราะมองเห็นคุณค่าของของสิ่งนั้นเมื่ออยู่กับผู้ที่ได้รับมากกว่าอยู่กับตนเอง เช่น การบริจาคตุ๊กตาส้มวัยเด็กให้กับเด็กยากไร้ที่ไม่เคยมีตุ๊กตากอด การแบ่งขนมให้เพื่อนทาน หรือแม้แต่การให้เพื่อนยืมปากกาเพื่อจดบันทึกในห้องเรียนเมื่อเพื่อนลืมนำปากกามา ซึ่งพฤติกรรมแบ่งปันนี้อาจทำให้ผู้มีพฤติกรรมเอื้อสังคมต้องสูญเสียทรัพย์สินลงไปบ้าง 4) การมีความรู้สึกร่วม (Cooperation) คือ การมีความรู้สึกทุกข์สุขร่วมกับบุคคลอื่น สามารถตระหนักรู้และมีความเข้าใจในอารมณ์ของผู้อื่นทั้งอารมณ์ทางบวกและอารมณ์ทางลบ อันนำไปสู่การตอบสนองต่อความรู้สึกและความต้องการของบุคคลอื่นนั้นได้ โดยอาจแสดงออกในรูปของคำพูด หรือการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นในสถานการณ์ที่พวกเขา กำลังเผชิญอยู่ได้อย่างเหมาะสม

โดยวิลสัน Wilson (1975) เชื่อว่าธรรมชาติเองได้มีการกำหนดกลไกของตัวพฤติกรรมเอื้อสังคม ทั้งในรูปแบบของการช่วยเหลือ การยอมสละชีวิตเพื่อผู้อื่นว่าเป็นพฤติกรรมเพื่อความอยู่รอด เช่น มนุษย์บางคนเลือกที่จะปกป้องผู้อื่นถึงแม้ว่าอาจเกิดอันตรายถึงแก่ชีวิตของตนเองได้ และสัตว์บางชนิดที่ยอมสละชีวิตของตนเองเพื่อปกป้องสัตว์ส่วนใหญ่ โดยมีปัจจัยบางประการที่ควบคุมการเกิดพฤติกรรมเหล่านี้ ปัจจัยเหล่านั้นได้แก่ 1) พฤติกรรมการช่วยเหลือมีแนวโน้มว่าเป็นไปตามธรรมชาติของมนุษย์ นักวิจัยพบว่า เด็กทารกมีการแสดงสีหน้าเจ็บปวดเมื่อพบเห็นผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ นับเป็นหนึ่งในพฤติกรรมเอื้อสังคมแบบการมีความรู้สึกร่วม (Cooperation) ลักษณะพฤติกรรมนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคม 2) พฤติกรรมเหล่านี้เป็นบรรทัดฐานทางสังคม นักสังคมวิทยาบอกว่าพฤติกรรมการช่วยเหลือนับเป็นบรรทัดฐานหนึ่งของสังคม โดยสมาชิกของสังคมหรือมนุษย์นั้นจะถูกบังคับจากสังคมให้แสดงพฤติกรรมตามบรรทัดฐานของสังคมนั้น 3) พฤติกรรมเอื้อสังคมถูกปลูกฝังได้ตั้งแต่เด็ก หากเด็กเติบโตในครอบครัวที่ให้การดูแลเด็กเป็นอย่างดี ได้รับความรักความอบอุ่น การดูแลทะนุถนอม เด็กคนนั้นเมื่อโตขึ้นมาจะรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นเหมือนที่ตนเองเคยได้รับการช่วยเหลือเมื่อครั้งยังเป็นเด็ก ในทางตรงกันข้าม หากเด็กเกิดในครอบครัวที่ไม่ใส่ใจ ปล่อยปละละเลย จะทำให้เมื่อเด็กคนนั้นโตขึ้นมีโอกาสสูงที่จะเป็นคนที่ไม่สนใจผู้อื่น ไม่อยากช่วยเหลือใคร นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมเอื้อสังคมนี้มีความสัมพันธ์กับความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งทรัพยากรที่มนุษย์อาศัยอยู่ และวัฒนธรรมในแต่ละสังคมด้วย

งานวิจัยเรื่องการศึกษาารูปแบบและกระบวนการช่วยเหลือสัตว์ : กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์ ได้นำแนวคิดพฤติกรรมเอื้อสังคม (Prosocial Behavior) มาเป็นแนวคิดพื้นฐานที่นำไปสู่คำตอบของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า มี 2 พฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการวิจัยครั้งนี้คือ 1) พฤติกรรมช่วยเหลือ (Helping) และ 2) พฤติกรรมการแบ่งปัน (Sharing) คือมีทั้งการนำตนเองเข้าไปเพื่อให้ความช่วยเหลือ และการแบ่งปันไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินเงินทองเพื่อใช้ในการรักษาพยาบาลสัตว์ หรือสิ่งของต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ โดยเป็นการทำลงไปเพราะมีความต้องการช่วยเหลือด้วยใจจริง และไม่คาดหวังได้รับสิ่งตอบแทนจากการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือ

2.2 แนวคิดการเลือกของคิน (Kin Selection)

การเลือกของคิน หรือ Kin Selection นั้น เป็นทฤษฎีของนักชีววิทยาชาวอังกฤษที่มีชื่อว่า ดับเบิลยู. ดี. ฮามิลตัน (W.D. Hamilton, 1964) โดยอธิบายว่าทฤษฎีนี้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสียสละของหลักการตามการคัดเลือกของธรรมชาติ ฮามิลตันได้ตั้งทฤษฎีหนึ่งขึ้นมาเพื่ออธิบายพฤติกรรมเสียสละของการคัดเลือกตามธรรมชาติว่า "Hamilton's rule of Kin Selection" ทฤษฎีของฮามิลตันมีเนื้อหา คือ สิ่งมีชีวิตแต่ละชนิดจะมีพื้นฐานการคัดเลือกการกระทำของตนเองซึ่งจะส่งผลต่อยีนของสิ่งมีชีวิตชนิดนั้นให้สามารถส่งยีนต่อไปยังรุ่นต่อไปให้ได้มากที่สุด เช่น การที่มดงานเลือกที่จะไม่มีลูกเป็นของตนเองเพราะเมื่อลูกเกิดมานั้นจะมียีนที่เหมือนกับตนเองเพียงแค่ 50% (จากพ่อ 50% จากแม่ 50%) แต่ในมดงานในรังเดียวกันตัวอื่นมียีนที่เหมือนกันถึง 75% ดังนั้นมด

งานจึงค่อยๆหยุดการมีลูก และวิวัฒนาการของธรรมชาติจึงจัดสรรให้ราชินีมดในรังมีหน้าที่เป็นผู้ ออกลูก และมดงานตัวอื่นๆทำงานเพื่อรังของตนเองต่อไป ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับมนุษย์ มนุษย์ มีการเลือกที่จะช่วยเหลือหรือให้สิ่งใดที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่มีเชื้อสายหรือเป็นเครือญาติ เดียวกันก่อนแล้วค่อยให้กับคนอื่น ๆต่อไป เพื่อให้เผ่าพันธุ์ของตนเองมีชีวิตรอดและสืบต่อไปยัง รุ่นต่อไป

นอกจากนี้ยังมีนักวิจัยชาวสวีตเซอร์แลนด์ได้นำกฎของฮามิลตัน หรือ Hamilton's rule of Kin Selection มาทดสอบกับหุ่นยนต์ โดยมีเงื่อนไขว่า หุ่นยนต์แต่ละตัวจะมีระบบประสาทของตัวเองอยู่หุ่นละ 33 วงจร และไม่มีหุ่นยนต์ตัวใดที่มีระบบประสาทที่เหมือนกันทั้งหมดอยู่เลย นักวิจัย จึงทำการเทียบเคียงระบบประสาทในหุ่นยนต์กับหน่วยพันธุกรรมของมนุษย์ หรือยีน (Gene) นั้นเอง โดยนักวิจัยนำหุ่นยนต์ตัวหนึ่งชื่อว่า อลิซ 8 (Alice 8) เข้าไปในกล่องที่มีอาหารอยู่ด้วย จะทำหน้าที่ แบ่งอาหารให้กับหุ่นยนต์ตัวอื่นๆที่เหลือ ผลการทดลองนี้พบว่า หุ่นยนต์ที่มีระบบประสาทหรือ เทียบเท่าหน่วยพันธุกรรมของมนุษย์ (Gene) ที่เหมือนกับในหุ่นยนต์อลิซ 8 (Alice 8) มากเท่าไร หุ่นยนต์ตัวนั้นยิ่งมีโอกาสในการได้รับอาหารมากขึ้น และหุ่นยนต์ที่พบว่าไม่ได้รับอาหารจากอลิซ 8 (Alice 8) เลยคือหุ่นที่ไม่มีระบบประสาทหรือเทียบเท่าหน่วยพันธุกรรมของมนุษย์ (Gene) ที่ เหมือนกับหุ่นยนต์อลิซ 8 (Alice 8) เลย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงสนใจแนวคิดหลักการเลือกของคินว่าสามารถนำมาอธิบายการมี พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ได้หรือไม่ เพราะสัตว์นั้นมีสปีชีส์ (Species) ที่ต่างจากมนุษย์ และเกือบไม่มีอะไรที่ใกล้เคียงกันเลยว่าจะสามารถใช้แนวคิดการเลือกของคินเพื่ออธิบายได้อย่างไร บ้าง ซึ่งอาจไม่เป็นเพียงแค่นี้ต้องมียีนหรือพันธุกรรมที่เหมือนกับตัวมนุษย์เราเท่านั้น การที่มนุษย์มี สัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข อาจทำให้มนุษย์มีการเลือกที่จะช่วยเหลือสุนัขที่เหมือนกับสุนัขของตนเอง มากกว่า หรือเลือกที่จะช่วยเหลือสุนัขมากกว่าแมว เป็นต้น

ส่วนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาที่เกี่ยวข้อง

3.1 ทฤษฎีความต้องการลำดับขั้น (Maslow's hierarchy of needs)

อับราฮัม มาสโลว์ (Maslow, 1954) ผู้ให้กำเนิดทฤษฎีความต้องการลำดับขั้น หรือ Maslow's hierarchy of needs ว่าเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยได้มีการตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับหลักความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์ไว้ 3 ประการ คือ ประการแรก มนุษย์ทุกคนมีความต้องการอย่างต่อเนื่องที่ไม่สามารถบรรลุได้ทุกความต้องการ ประการที่สอง พฤติกรรมของมนุษย์มีผลมาจากความต้องการของตัวบุคคล โดยบุคคลจะมีการแสดงพฤติกรรม ต่างๆเพื่อที่จะให้บรรลุกับความต้องการของตนเอง ณ ขณะนั้น และประการที่สาม ความต้องการของมนุษย์จะมีการไต่ลำดับจากขั้นต่ำสุดขึ้นไปเรื่อยๆ จนอาจถึงขั้นสูงสุด อันสามารถสรุปได้ว่า มนุษย์เมื่อได้รับการตอบสนองต่อความต้องการในขั้นต่ำจนบรรลุความต้องการในระดับนั้นได้ จะทำ

ให้มนุษย์มีความต้องการในลำดับขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคณะ. 2545:311) ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 ภาพแสดงลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์

สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้ ลำดับขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านกายภาพหรือทางร่างกาย (Physiological Needs) คือความต้องการขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนต้องการและต้องได้รับเพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่รอดต่อไปได้ อาทิ อากาศ น้ำ อาหาร เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการพักผ่อน ลำดับขั้นที่ 2 ความต้องการด้านความมั่นคงและความปลอดภัย (Security or Safety Needs) ความต้องการขั้นนี้เป็นความต้องการเพื่อความปลอดภัยของร่างกาย ทรัพย์สิน และในตัวบุคคลรอบข้าง รวมถึงความกลัวที่จะไม่มีอาหาร ไม่มีทรัพย์สิน ตลอดจนที่อยู่อาศัย ซึ่งในขั้นนี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ชั้นย่อยคือ 1) ความต้องการด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางกายภาพ ซึ่งหมายถึง ความปลอดภัยจากภัยทางธรรมชาติ อาชญากรรม การก่อการร้าย ภัยอันตรายในครอบครัว หรือภัยจากอะไรก็ตามที่จะส่งผลกระทบต่อชีวิตและร่างกายของมนุษย์ 2) ความต้องการด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางเศรษฐกิจ ซึ่งหมายถึง ความมั่นคงในหน้าที่การงาน ความปลอดภัยจากวิกฤตเศรษฐกิจ หรืออะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจหรือการมีรายได้ ทำให้มนุษย์มีการแสดงออกของความต้องการความมั่นคงและความปลอดภัยได้ชัดเจนในรูปแบบของการต้องการมีหน้าที่การงานที่มั่นคง ป้องกันการว่างงานหรือตกงาน หรือการฝากเงินเพื่อออมทรัพย์โดยแบกรับความเสี่ยงน้อยที่สุด รวมไปถึงการเรียกร้องสวัสดิการต่างๆ เพื่อปากท้องของตนเอง ลำดับขั้นที่ 3 ความต้องการการยอมรับ มิตรภาพ และความรัก (Love, Belonging, and Acceptance Needs) ในขั้นนี้ได้แสดงให้เห็นว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงมีความต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น นอกจากจะต้องการได้รับการยอมรับแล้ว มนุษย์ที่ถูกเรียกว่าสัตว์สังคมยังต้องการที่จะ

เป็นเจ้าของและได้รับความรักจากบุคคลอื่นด้วย ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์แบบกลุ่มเพื่อนสนิท กลุ่มเพื่อนร่วมงาน กลุ่มทางศาสนา กลุ่มกีฬา ครอบครัว หรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 คน ในสถานะใดก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นสังคมเล็กหรือสังคมใหญ่ โดยเฉพาะครอบครัว หากมนุษย์ไม่สามารถบรรลุขั้นนี้ได้ อาจก่อให้เกิดเป็นโรคซึมเศร้า หรือมีปัญหาการเข้าสังคมได้ ลำดับขั้นที่ 4 ความต้องการการเคารพยกย่อง (Esteem Needs) ลำดับขั้นนี้เองเป็นลำดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ที่ทำให้เกิดการแสดงพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ต่อส่วนรวม ซึ่งจะทำให้ได้รับการเคารพยกย่องจากบุคคลอื่น อันนำไปสู่ความภาคภูมิใจในตนเอง (Prestige) การมีสถานะในสังคม หรือการมีจุดยืนของตนเอง (Status) และการมีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Confidence) ซึ่งความต้องการการเคารพยกย่องหรือ Esteem Needs สามารถแบ่งย่อยได้เป็นอีก 2 ประเภทคือ ประเภทแรก ความต้องการการเคารพยกย่องจากผู้อื่น (Esteem from others) มีลักษณะคือ เป็นความต้องการการเคารพยกย่องจากผู้อื่น เป็นความต้องการจากภายนอกสู่ภายใน (Outside In) จึงจะเกิดเป็นความภาคภูมิใจ และประเภทที่สอง คือ ความต้องการการเคารพยกย่องจากตัวเอง (Self-Respect) ซึ่งหมายถึงความต้องการการเคารพยกย่องเกิดจากตัวเองทำให้มีแรงผลักดันสร้างประโยชน์ให้ผู้อื่น เกิดจากภายในสู่ภายนอก (Inside Out) คือบุคคลที่จะบรรลุขั้นนี้จะได้รับการเติมเต็มจากภายในจิตใจของตนเอง จากพฤติกรรมการช่วยเหลือหรือทำประโยชน์แก่ผู้อื่น ลำดับขั้นที่ 5 เป็นลำดับขั้นสูงสุด คือ ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization) เป็นขั้นความต้องการของมนุษย์ที่สูงที่สุดของทฤษฎีความต้องการลำดับขั้น เป็นขั้นที่มนุษย์ต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตเพื่อที่จะได้รับศักยภาพสูงสุดของมนุษย์แต่ละคนที่สามารถเป็นได้ ในลำดับขั้นนี้ไม่ใช่มนุษย์ทุกคนจะมาถึงและบรรลุได้ เพราะต้องได้รับการเติมเต็มจนบรรลุใน 4 ขั้นแรกก่อนหน้าได้แล้ว ดังรูปที่แสดงความต้องการในลำดับขั้นแต่ละขั้น ที่ขั้นที่ 5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิตเป็นขั้นที่สูงที่สุดบนยอดพีระมิดที่แคบที่สุด ความกว้างของแต่ละขั้นเป็นตัวบ่งบอกจำนวนประชากรคร่าวๆ ที่บรรลุสำเร็จในแต่ละขั้น

ดังนั้นการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ได้นั้น ต้องอาศัยการได้รับการเติมเต็มในขั้นของปัจจัยความต้องการทางด้านกายภาพหรือทางร่างกาย เช่น น้ำ อาหาร อากาศ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มและปัจจัยอันจำเป็นต่อการมีชีวิตอยู่รอดได้ และความต้องการด้านความมั่นคงและความปลอดภัย คือ มีหน้าที่การทำงาน สามารถหาเลี้ยงชีพตนเองได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต จึงจะสามารถหันไปช่วยเหลือสัตว์ได้ และด้านการได้รับการยอมรับ ได้รับมิตรภาพ ความรัก คือมีกลุ่มเพื่อนที่ดี สังคมที่ดี ได้รับความรักจากบุคคลใกล้ชิด มีมิตรภาพที่ดีจากสังคมที่ตนเองอยู่อย่างสมบูรณ์ และอาจกำลังมองหาการเคารพยกย่อง ซึ่งเป็นความต้องการในลำดับที่สูงขึ้นลำดับถัดไป โดยการให้ความช่วยเหลือสัตว์ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ นับว่าเป็นการต้องการทำเพื่อผู้อื่นอย่างแท้จริง เนื่องจากสัตว์นั้นไม่สามารถให้สิ่งตอบแทนแก่บุคคลที่ให้ความ

ช่วยเหลือได้ โดยพฤติกรรมทำให้ความช่วยเหลือสัตว์นี้ถือได้ว่าเป็นความต้องการการเคารพยกย่องจากภายในตนเองสู่ภายนอก (Inside Out) ทำให้บุคคลที่ช่วยเหลือมีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความเคารพในตนเองมากขึ้น

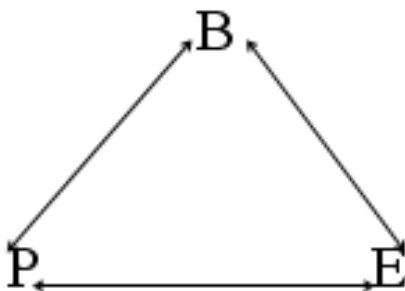
3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) เกิดขึ้นจากนักจิตวิทยาที่มีชื่อว่า อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) โดยแบนดูราได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ (Learning) ที่ต่างออกไปจากนักจิตวิทยาคนอื่น ๆ ซึ่งแบนดูรา (1986) กล่าวว่า การเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องพิจารณาจากการแสดงออกมาของพฤติกรรม (Performance) เพียงอย่างเดียว แต่การเรียนรู้เกิดขึ้นตั้งแต่การได้รับข้อมูลใหม่ (Acquired) ซึ่งการได้รับข้อมูลใหม่นั้นถูกนับว่าเป็นการเรียนรู้อย่างหนึ่ง ถึงแม้จะไม่มี การแสดงออกมาให้เห็นได้ทางพฤติกรรม ซึ่งแบนดูราเน้นที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายในจากการเรียนรู้

แบนดูรา (Bandura, 1986) เสนอมุมมองของชีวิตมนุษย์ว่า นอกจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อมจะมีผลต่อมนุษย์แล้ว มนุษย์เองนั้นยังมีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ซึ่งสำหรับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคมของแบนดูรา หรือ Social Cognitive Theory นี้สามารถสรุปได้ว่า หากกระบวนการทางปัญญาของมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของมนุษย์จะมีการเปลี่ยนแปลงตามไป หรือหากสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของมนุษย์ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงตามไปเช่นกัน แบนดูราได้เสนอวิธีเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายในไว้ 3 ประการ คือ 1) การเรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning) ที่หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการสังเกตตัวแบบ โดยตัวแบบพฤติกรรมนั้นแบ่งได้ออกเป็น 4 ประเภทหลัก คือ ประเภทที่ 1 ตัวแบบทางพฤติกรรม (Behavioral Modeling) หมายถึง การมีตัวแบบแสดงพฤติกรรมให้เห็น ซึ่งตัวแบบทางพฤติกรรมนี้มีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมของบุคคลที่พบเห็น ประเภทที่ 2 ตัวแบบทางวาจา (Verbal Modeling) หมายถึง การมีตัวแบบแสดงคำพูด หรือบอกให้บุคคลแสดงพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่ง เช่น การบอกขั้นตอนกระบวนการของการทำขนม เป็นต้น ประเภทที่ 3 ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Modeling) หมายถึง ตัวแบบที่เป็นรูปภาพ เสียง หรือสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสังคมออนไลน์ หรือวีดิทัศน์ ที่แสดงพฤติกรรมบางอย่างหรือบอกให้กระทำพฤติกรรมบางอย่าง ประเภทที่ 4 ตัวแบบสัมผัส (Kinesthetic Modeling) ตัวแบบนี้เป็นตัวแบบของการใช้ประสาทสัมผัส เน้นไปที่การสัมผัส เหมาะสำหรับผู้พิการทางสายตา หรือ คนหูหนวก 2) การกำกับตนเอง (Self-Regulatory) วิธีการเรียนรู้ก็คือวิธีการจัดกระทำในตัวเองโดยมนุษย์เป็นผู้ตัดสินใจ เป็นผู้ควบคุม และตอบสนองต่อพฤติกรรมของตนเอง เพื่อเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือพัฒนาพฤติกรรมของตนเองไปยังพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการได้ 3) การรับรู้ความสามารถของ

ตนเอง (Self-Efficacy) หมายถึง การรับรู้ความสามารถของตนเอง ทำให้บุคคลมีความสามารถในการตัดสินใจ หรือประเมินตนเองว่าต้องกระทำพฤติกรรมใด ด้วยวิธีใด จึงจะนำไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายได้ หรือหากขาดทักษะในด้านใดด้านหนึ่งบุคคลนั้นจะสามารถพัฒนาทักษะของตนเอง เพื่อให้บรรลุพฤติกรรมเป้าหมายของตนเองได้ ผ่านทางกระบวนการการเรียนรู้ 4 กระบวนการคือ 1) กระบวนการเอาใจใส่ (Attention, A) เป็นกระบวนการใส่ใจในตัวเองที่จะนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมตามแบบ 2) กระบวนการจดจำ (Retention, R) หลังจากการสังเกตพฤติกรรมตัวเองแล้ว มนุษย์จะเกิดกระบวนการการจดจำพฤติกรรมเป็นขั้นตอน เพื่อนำไปสู่กระบวนการถัดไป 3) กระบวนการเกิดพฤติกรรมตามตัวเอง (Reproduction) คือเกิดเป็นพฤติกรรมตามตัวเอง หลังจากเกิดกระบวนการสังเกตและกระบวนการจดจำ 4) กระบวนการจูงใจ (Motivation, M) เป็นกระบวนการหลังจากเกิดการแสดงพฤติกรรมตามตัวเองแล้ว เกิดแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมนั้นต่อไปอีก

ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรานั้นไม่ได้ให้ความสำคัญกับเพียงพฤติกรรมที่แสดงออกมา (Performance) เท่านั้น แต่ให้ความสำคัญกับการได้มาซึ่งความรู้ใหม่ ๆ จากการเรียนรู้ (Acquired) ถึงแม้ว่าจะไม่มีการแสดงออกของพฤติกรรมแต่เกิดการเรียนรู้ภายในของบุคคล ก็นับว่ามีการเรียนรู้เกิดขึ้นและได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายในแล้ว ตามความเชื่อพื้นฐานของแบนดูรานั้น ได้กล่าวว่า พฤติกรรมมนุษย์มีความสัมพันธ์กับปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors, P) และปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environmental Factors, E) อันก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของมนุษย์จากการเปลี่ยนแปลงของ 2 ปัจจัยดังกล่าว ซึ่งสามารถอธิบายเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

B = พฤติกรรม หรือ Behavior

P = ปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคล หรือ Cognitive or other Personal Factors

E = สภาพแวดล้อม หรือ Environmental Factors

ภาพประกอบ 2 ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) มาเป็นทฤษฎีเบื้องต้นเพื่อใช้ทำความเข้าใจการแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ กระบวนการต่างๆของทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคม สามารถนำมาเทียบเคียงได้กับการเกิดพฤติกรรมของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ และมีความเป็นเหตุเป็นผลต่อเนื่องกัน บางคนที่ได้รับการเรียนรู้ อาจไม่มีการแสดงพฤติกรรม ส่วนบางคนเมื่อได้รับการเรียนรู้แล้วมีการแสดงพฤติกรรม และเป็นลำดับตามกระบวนการการเรียนรู้ 4 ขั้น โดยหากบุคคลมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์แล้วได้รับแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมนั้นอีก บุคคลนั้นจะมีการแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ต่อไป

3.3 แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology)

แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก หรือ Positive Psychology ได้ถือกำเนิดขึ้นจากนักจิตวิทยาคนหนึ่งคือ มาร์ติน เซลิกันแมน (Martin Seligman) ว่าเป็นความอัจฉริยะทางความคิดของมนุษย์ที่ทำให้การมีชีวิตมีความสุขและความสมบูรณ์มากขึ้น (Seligman, 1998) แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกนั้นเป็นการศึกษาโดยหลักทางวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ควบคู่กัน โดยมีจุดประสงค์การศึกษาที่นำจุดแข็งของมนุษย์เป็นจุดศูนย์กลางของการพัฒนาให้มนุษย์นั้นสามารถมีชีวิตที่มีความสุขรอบด้าน และมีความหมาย เช่น การพัฒนาคุณค่า (Value) และความสุข (Happiness) Seligman (1998) พบว่า การมองโลกในแง่ดี การมีความยืดหยุ่น นั้นเป็นตัวสำคัญในการนำพามนุษย์ให้ออกจากสภาพอันเลวร้ายในชีวิตของมนุษย์นั้นและสามารถกลับมาเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้อีกครั้งหลังประสบปัญหาหรือเหตุการณ์เลวร้ายในชีวิต กล่าวโดยสรุปนั้น จิตวิทยาเชิงบวกเป็นศาสตร์ที่มุ่งพัฒนา

บุคลิกภาพของมนุษย์ให้มีความสุข มีความยืดหยุ่นในชีวิต และมองโลกในแง่ดีโดยมีพื้นฐานความคิดเหล่านั้นมาจากภายในตนเอง สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าตัวแปรจากแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทำให้ความช่วยเหลือเหลือสัตว์เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไปไว้ดังต่อไปนี้

3.3.1 การมองโลกในแง่ดี (Optimism)

มาร์ติน เซลิกแมน (Seligman. 1992) ให้ข้อมูลว่า การมองโลกในแง่ดีนั้นเป็นกระบวนการสำคัญกระบวนการหนึ่งที่ทำให้มนุษย์มีความคิดที่ดีต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้เสมอ โดยเป็นรูปแบบความคิดที่มาจากภายในตนเอง กล่าวคือ หากมีสถานการณ์ใดก็ตามเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีการมองโลกในแง่ดีจะคาดการณ์เสมอว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นเหตุการณ์ที่ดี หากมีสถานการณ์ที่ไม่ดีเกิดขึ้น ถือว่าเกิดจากปัจจัยภายนอก ซึ่งไม่มีความคงทน สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และจบสถานการณ์ที่ไม่ดีได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกันกับผลงนวิจัยของ Segerstrom และคณะ (1998) ที่พบว่า บุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะมีความสามารถในการเผชิญปัญหาและแก้ไขปัญหาในทางบวก อีกทั้งสามารถให้ความช่วยเหลือบุคคลรอบข้าง หรือดัดแปลงบางอย่างขึ้นมาทดแทนเพื่อชดเชยกับสิ่งที่ขาดหายไป

มาร์ติน เซลิกแมน (Seligman. 1999; 205-208) เห็นว่า การมองโลกในแง่ดีนั้นสร้างได้ และสามารถเรียนรู้ได้ โดยอาศัยการปรับเปลี่ยนที่กระบวนการคิด จากรูปแบบ ABCDE ของ เอลลิส (Ellis) ทำโดยการบันทึกปัญหาและแก้ไขกับเหตุการณ์ทางลบในชีวิตประจำวันของทุกวัน เพื่อพัฒนาการมองโลกในแง่ดีของมนุษย์ โดย ABCDE นั้นมาจาก A (Adversity) คือเหตุการณ์หรือสถานการณ์อันเลวร้าย ปัญหา หรืออุปสรรค B (Belief) คือ ความเชื่อต่ออุปสรรคนั้นๆว่าเป็นไปในทิศทางใด C (Consequence) คือ อารมณ์ ความรู้สึก รวมถึงการกระทำที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากความเชื่อ D (Disputation) คือ การโต้แย้งกับความคิดทางลบ หรือการจัดการกับสถานการณ์อันเลวร้าย E (Energize) หมายถึง เมื่อมนุษย์ได้โต้แย้งกับความ คิดความเชื่อทางลบ หรือ การโต้แย้งกับอุปสรรค จะทำให้มนุษย์เกิดพลัง กำลังใจ โดยหลัก ABCDE นั้นสามารถนำมาพัฒนาให้มนุษย์นั้นกลายเป็นคนที่มองโลกในแง่ดีขึ้นได้

3.3.2 การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy)

การเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเป็นกลไกทางจิตที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อการรับรู้อารมณ์หรือสถานการณ์ของบุคคลอื่น ที่ตัวบุคคลนั้นเองเคยมีประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกับตนเองมาก่อน ให้รู้สึกไปในทิศทางเดียวกัน มีความเข้าใจในบุคคลอื่นมากขึ้น (วิลลาสลักษณ์ ชวัลลี. 2543) การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หรือ Empathy นั้นมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้นิยาม และให้ความหมายไว้ ซึ่งให้ความหมายไว้ว่า การที่มนุษย์สามารถเข้าใจประสบการณ์ชีวิตของบุคคลอื่นได้นั้น เกิดจากตนเอง

เคยมีประสบการณ์ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันมาก่อน หรือมีการจินตนาการนำตนเองเข้าไปในสถานการณ์ของบุคคลอื่น (Sara D. Hodges and Michael W. Myers. 2007) ส่วนโกแมน (Golman. 1998:27) ได้ให้แนวคิดของตนเองที่เกี่ยวกับการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นไว้ว่ามีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบดังต่อไปนี้ 1) การเข้าใจผู้อื่น (Understanding Others) คือ การเข้าใจความรู้สึก หรือ มุมมองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และมีความเข้าใจต่อความต้องการของบุคคลอื่นในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น 2) มีใจให้ความช่วยเหลือ (Service Orientation) เป็นการตอบสนองต่อความรู้สึกต้องการช่วยเหลือของตนเอง ทำให้เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือ หรือพยายามหาทางช่วยเหลือให้บุคคลอื่น เท่าที่ตนเองจะช่วยเหลือได้ 3) พัฒนาผู้อื่น (Developing Others) คือการช่วยเหลือส่งเสริมให้บุคคลที่กำลังเผชิญสถานการณ์ลำบากได้พัฒนาตนเอง 4) ช่วยเหลือในหลากหลายรูปแบบ (Leveraging Diversity) คือ การเข้าใจว่าบุคคลมีความแตกต่างกัน โดยหากมนุษย์สามารถช่วยเหลือได้โดยการให้ความรู้ หรือสอนทักษะเพื่อให้บุคคลที่กำลังเผชิญปัญหานั้นนำความรู้หรือทักษะที่ได้ไปแก้ไขปัญหาต่อไป 5) ความตระหนักรู้ถึงความคิดเห็นส่วนใหญ่ (Political Awareness) คือ การรับรู้และตระหนักถึงความคิดเห็นของกลุ่มและความสัมพันธ์ของคนในกลุ่ม

3.4 แนวคิดจิตอาสา

จิตอาสา หมายถึงบุคคลผู้ทำเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นซึ่งเรียกว่าเป็นผู้มีจิตอาสา หรือ พฤติกรรมอาสา บุคคลที่มีพฤติกรรมอาสา นั้นนับว่าเป็น “อาสาสมัคร” หรือ Volunteer ในปี 2548 คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ได้สำรวจจำนวนอาสาสมัครที่เป็นสมาชิกในองค์กรต่างๆ ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนได้ 11 ประเภท อันได้แก่ อาสาสมัครพัฒนาสังคม อาสาสมัครความปลอดภัยของชาติ อาสาสมัครสาธารณสุข อาสาสมัครพัฒนาชุมชน อาสาสมัครคุมประพฤติ อาสาสมัครแรงงาน อาสาสมัครสาธารณสุข อาสาสมัครสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ อาสาสมัครวัฒนธรรมและบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งในปี พ.ศ.2548 นั้นพบว่า มีจำนวนอาสาสมัครกว่า 9,500,000 คน ซึ่งการแสดงพฤติกรรมอาสาสมัครนั้นมีหลักการคือ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น หรือสังคม โดยการกระทำที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจ และเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ในรูปแบบของการแสดงออก และเป็นการกระทำของอาสาสมัครที่หวังผลให้ผู้อื่นหรือสังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น ซึ่งอาสาสมัครนั้นจะได้รับความสุข ความอึดอ้อมใจจากการกระทำเพื่อผู้อื่นหรือต่อสังคมนั้นเป็นสิ่งตอบแทน โดยไม่ได้หวังผลตอบแทน ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินสิ่งของ (Omoto และ Snyder. 1995; DeChant .2001; Clary; Snyder. 1999; Sundeen; Garcia; Wang.2007; ปุ้ย โรจนะบุรานนท์. 2514; สมพร เทพสิทธิ์า. 2541) ซึ่งจากแนวคิดของ Sundeen, Garcia และ Wang (2007) ที่มีการอธิบายเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นอาสาสมัครนั้น สามารถแบ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมอาสาสมัครได้ 4 ปัจจัยคือ ปัจจัย

ประชากร (Demographic Factors) ที่อธิบายว่า การที่บุคคลมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับตำแหน่งและบทบาทสถานภาพทางสังคมที่ถูกครอบงำสูง (Dominant Status) ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามเพศและอายุ เป็นต้น ปัจจัยทางทรัพยากรส่วนบุคคล (Personal Resource Factors) ประกอบไปด้วย ตัวแปรด้านการศึกษาและรายได้ ปัจจัยด้านทรัพยากรทางสังคม (Social Resource Factors) เป็นปัจจัยด้านความผูกพันทางสังคม และการได้รับการสนับสนุนที่ทำให้พร้อมทั้งโอกาสและเวลาในการทำงานเป็นอาสาสมัคร ซึ่งตัวปัจจัยนั้นประกอบไปด้วย เพื่อน เพื่อนบ้าน หรือเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น โดยปัจจัยด้านทรัพยากรทางสังคมนั้นอาจเป็นต้นแบบของพฤติกรรมได้ หรือเรียกว่า Role Model ของพฤติกรรมอาสาสมัคร และปัจจัยสุดท้ายคือปัจจัยการปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรม (Acculturation Factors)

ซึ่งพฤติกรรมจิตอาสาที่สามารถนำมาปรับใช้สำหรับงานวิจัยนี้ หมายถึง การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมซึ่งสามารถกระทำได้โดยการช่วยเหลือด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งแวดล้อมในที่นี้ หมายถึงสิ่งมีชีวิต สัตว์เลี้ยงตามบ้านเรือนโดยการช่วยเหลือด้านการประชาสัมพันธ์เผยแพร่และแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อทำให้ความช่วยเหลือสัตว์ ซึ่งการให้ความช่วยเหลือนั้นเพื่อต้องการให้สัตว์เลี้ยงที่ได้รับการช่วยเหลือมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้รับความสุข ความสะดวกสบายมากขึ้น โดยผู้ที่ให้ความช่วยเหลือนั้นไม่หวังผลตอบแทนใดๆในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สิน มีเพียงความสุข ความอึดใจใจที่ได้รับจากการให้ความช่วยเหลือนั้น และใช้เพื่อค้นหาและทำความเข้าใจกระบวนการ เงื่อนไขของแต่ละบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์

3.5 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural-Functional Theory)

ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural-Functional Theory) เป็นทฤษฎีขนาดใหญ่ ระดับมหภาค (Macro Approach) ทางสังคมวิทยาโดยทฤษฎีนี้คือการมองภาพสังคมขนาดใหญ่ในมุมมองของความสัมพันธ์และโครงสร้างทางสังคม ซึ่งมองว่าในแต่ละสังคมมีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกัน โดยตัวโครงสร้างทางสังคมนั้นได้เป็นตัวกำหนดแบบแผนของพฤติกรรมมนุษย์ในสังคมนั้นๆ อีกทั้งกำหนดความสัมพันธ์ของสังคมกับหน้าที่ทางสังคมที่บุคคลต้องรับผิดชอบ หากสังคมใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงแล้วนั้น ระบบสังคมย่อยย่อมต้องมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของสังคมใหญ่ที่เกิดขึ้น ซึ่งโดยปกติแล้วนั้นสมาชิกในสังคมแต่ละสังคมนั้นๆสังคมน้อยพยายามปรับตัวเพื่อให้อยู่ในจุดสมดุลของสังคม คือมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้สังคมใหญ่เป็นปกติสุข โดยสมาชิกในแต่ละสังคมนั้นมีความรับผิดชอบต่อการแสดงออกในหน้าที่ที่เหมาะสมของตนเองภายใต้สังคมใหญ่ที่อาศัยอยู่ (Alvin L. Bertrand. 1967) และฐาศูร์ จันประเสริฐ (2553: 16-17) ได้กล่าวเกี่ยวกับทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ไว้ว่า เป็นส่วนประกอบของสังคมที่อยู่ในสภาวะสมดุล (Equilibrium) และเมื่อสังคมใดสังคมหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดผลกระทบต่อสังคมนั้นๆ

ซึ่งทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่สามารถแบ่งองค์ประกอบของทฤษฎีได้เป็น 2 ส่วนหลัก คือ 1) โครงสร้างทางสังคม (Social Structure) ที่ประกอบไปด้วยสถาบันทางสังคม กลุ่มคน และบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในสังคม ซึ่งส่วนของโครงสร้างทางสังคมนี้เองที่เป็นตัวกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรมของคนในสังคม 2) หน้าที่ทางสังคม (Social Function) โดยหน้าที่ทางสังคมนี้เป็นตัวประสานการทำงานของสังคมย่อยๆ เข้าด้วยกัน และให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ คิวพร ละม้ายนิล (2557: 29) ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับทฤษฎีนี้ว่า ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่เป็นทฤษฎีระดับมหภาคภายใต้ทฤษฎีทางสังคมวิทยา ที่ให้ความสำคัญของสังคมในระดับบุคคล กลุ่มคน และมองโครงสร้างทางสังคม ร่วมกันเป็นกลไกเดียวกันประหนึ่งการทำงานประสานงานกันของร่างกายมนุษย์ ที่แต่ละอวัยวะมีหน้าที่การทำงานของตนเองที่แตกต่างกันออกไป แต่ต้องอาศัยและพึ่งพาซึ่งกันและกัน เพื่อความอยู่รอดและความสมดุลของร่างกาย เปรียบได้กับสังคมขนาดใหญ่ที่ประกอบด้วยองค์กรและสถาบันต่างๆ ที่มีมนุษย์เป็นตัวแสดงบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันของแต่ละองค์กรและแต่ละสถาบัน อีกทั้งมีการทำงานร่วมกันเพื่อให้สังคมสงบสุขและสมดุล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดตามของทัลคอตต์ พาร์สัน (Talcott Parson อ้างถึงใน ศิริรัตน์ แอดสกุล, 2555) เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบของรูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์: กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์ โดยศึกษาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และสังคม

ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ตามแนวคิดของพาร์สัน

ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ตามแนวคิดของทัลคอตต์ พาร์สัน (Talcott Parson) ได้บูรณาการทฤษฎีปัจเจกนิยมของ แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) และคตินิยมของเอมิล ดูร์ไกม์ (David Émile Durkheim) ซึ่งอธิบายสังคมว่าสังคมคือผลรวมของการกระทำต่างๆ ของมนุษย์ในสังคมนั้น โดยมีผลประโยชน์เป็นตัวตั้ง (สุภางค์ จันทวานิช, 2551: 51) และพาร์สันได้ให้นิยามว่าระบบสังคมและหน้าที่นั้น มีหน้าที่เป็นกิจกรรมที่ทำให้สังคมดำเนินไปเพื่อตอบสนองความต้องการของระบบสังคมใหญ่ โดยพาร์สันใช้ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Social Action Theory) เป็นจุดเริ่มต้นของทฤษฎีว่ามนุษย์ผู้แสดงพฤติกรรมตามหน้าที่กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมที่มนุษย์นั้นอาศัยอยู่มีความสัมพันธ์ต่อกันเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน หากมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งเปลี่ยนแปลงอีกสองสิ่งที่มีความสัมพันธ์อยู่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงตาม

หลักการพื้นฐานของแนวคิดของพาร์สันคือ AGIL อันประกอบไปด้วย A (Adaption) คือการปรับตัว ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการปรับตัวของบุคคลตามความต้องการของสภาพแวดล้อมทางสังคมเพื่อความอยู่รอดของสมาชิกในสังคม G (Goal Achievement) คือการกระทำเพื่อบรรลุเป้าหมาย ซึ่งหมายถึง ในทุกสังคมมีการกำหนดเป้าหมายของตัวเองและระบบหน้าที่ของสมาชิกในสังคมนั้น ว่ามีหน้าที่หรือการแสดงพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมาย I (Integration) คือการบูรณาการ ซึ่งหมายถึง หน้าที่ที่ทำให้เกิดการกระทำข้อตกลงร่วมกันและเกิดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และ L (Latency) คือการรักษาแบบแผน ซึ่งหมายถึง การรักษาแรงจูงใจต่อพฤติกรรมแบบแผนของคนในสังคมให้คงอยู่เพื่อการพัฒนาสังคมต่อไป (กรวิกา ก้อนแก้ว. 2558) ดังตารางแสดงต่อไปนี้

ตาราง 2 หลักการพื้นฐานแนวคิดของพาร์สัน

A การปรับตัว (Adaptation) เกี่ยวข้องกับร่างกายและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	G การบรรลุเป้าหมาย (Goal Achievement) เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
L การรักษาแบบแผน (Latency) เกี่ยวข้องกับระบบวัฒนธรรม	I การบูรณาการ (Integration) เกี่ยวข้องกับระบบสังคม

ซึ่งงานวิจัยนี้ได้นำมาเป็นหลักพื้นฐานของความคิดเพื่อเปรียบเทียบกับทำให้ความช่วยเหลือสัตว์ เมื่อระบบสังคมเกิดปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข และช่วยเหลือให้ทันเวลา และปัญหาสำคัญไม่เพียงเกี่ยวกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ยังรวมไปถึงสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่บนโลกร่วมกับมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติ หากสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลงแล้ว ระบบสังคมย่อยย่อมมีหน้าที่เปลี่ยนแปลงตามเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น อันนำไปสู่สภาวะปกติสุขของสังคม

3.6 ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory)

จอร์จ ซี. โฮมานส์ (George C. Homans. 1958) นักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน กล่าวเกี่ยวกับทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมว่าจะอาศัยการสังเกตจากพฤติกรรมของบุคคลในสังคม ในมุมมองของการแสดงออกบางสิ่งเพื่อให้ได้มาซึ่งอีกสิ่งหนึ่ง ประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญคือ 1) กิจกรรม (Activity) คือการแสดงออกของพฤติกรรมต่างๆของบุคคลในสังคมเพื่อหวังรางวัลบางประการในสังคม 2) การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของคนในสังคม (Interaction) คือการกระทำหรือ

แสดงออกของพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง เพื่อหวังได้รับรางวัลหรือหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษจากสังคม 3) ความรู้สึก (Sentiment) คือความรู้สึกของบุคคลขณะแสดงพฤติกรรม เช่น ความรู้สึกชอบเมื่อได้แสดงพฤติกรรมนี้ หรือ ความรู้สึกไม่ชอบต่อบุคคลที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งนอกจาก 3 องค์ประกอบหลักนี้แล้ว ยังมีองค์ประกอบย่อยอื่นได้แก่ คุณค่าของของที่จะได้รับ (Values) บรรทัดฐานทางสังคมต่อพฤติกรรมนั้น (Norms) และกำไรหรือผลลัพธ์ที่จะได้จากการแสดงพฤติกรรมนั้น (Profit)

โดย บลู (นอร์ตัน นพหิรัญ. 2540: 22-23; อ้างอิงจาก Blau. 1964) ได้อธิบายการแลกเปลี่ยนทางสังคมว่า เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความไว้วางใจระหว่างบุคคลในสังคมให้กลายเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เนื่องจากบุคคลในสังคมไม่สามารถประเมินค่าของการแลกเปลี่ยนของสิ่งของตนเองหรือพฤติกรรมที่แสดงออกของตนเองกับผู้อื่นได้ การแลกเปลี่ยนจึงมีแนวโน้มเริ่มต้นจากของเล็กๆน้อยๆ หรือพฤติกรรมเล็กๆน้อยๆ อันนำไปสู่ของหรือพฤติกรรมที่ใหญ่ขึ้น พร้อมกับความไว้วางใจของบุคคลที่ได้มีการแลกเปลี่ยนกันมากขึ้น และเมื่อมีการแสดงพฤติกรรมนั้นซ้ำๆต่อกันและกันบ่อยครั้งขึ้น อันกลายเป็นบรรทัดฐานทางสังคมว่าต้องมีการตอบแทนซึ่งกันและกัน (Social norm of reciprocity) โดยการตอบแทนนี้เองจะเป็นตัวกำหนดการแลกเปลี่ยน (Exchange Transaction) ของสังคม นอกจากนี้หากพิจารณาในแง่ของธุรกิจหรือเศรษฐกิจจะเกิดการระบุค่าหรือราคาของของหรือพฤติกรรมนั้น อย่างเป็นชัดเจน และออกมาในรูปของสัญญา (Contractual Obligation) โดยมีการกำหนดเงื่อนไขการตอบแทนไว้อย่างชัดเจน

อีกทั้งโอลเซน (Olsen 1978: 91-93) ได้อธิบายการดำเนินการทางสังคม (Social Transaction) ในด้านของการแลกเปลี่ยนว่ามีความแตกต่างกันกับการดำเนินงานทางเศรษฐกิจ (Economic Transaction) อยู่ 4 ประการคือ 1) การแลกเปลี่ยนทางสังคมไม่ได้อาศัยการตอบแทนในรูปของเงินตราเสมอไป 2) การแลกเปลี่ยนทางสังคมนั้นไม่มีข้อกำหนดชัดเจนว่าการตอบแทนของอีกฝ่ายต้องเท่ากับสิ่งที่ฝ่ายหนึ่งเสียไป ในขณะที่การแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจนั้นจะมีการกำหนดมูลค่ากำกับไว้อย่างชัดเจน 3) การแลกเปลี่ยนทางสังคมใช้หลักเหตุผลน้อยกว่าการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ โดยบุคคลที่ทำการแลกเปลี่ยนกันไม่สามารถกำหนดผลตอบแทน (Benefit) ผลกำไร (Profit) หรือ ราคา (Cost) ของสิ่งของหรือพฤติกรรมใดๆได้ 4) การแลกเปลี่ยนทางสังคมนั้นบุคคลผู้กระทำการแลกเปลี่ยนกันจะไม่สามารถคำนึงผลกำไรสูงสุดหรือผลเสียที่น้อยที่สุดของตนเองได้ แต่สามารถยึดหลักผลที่ยอมรับได้โดยการคำนึงถึงความพึงพอใจ (Satisfying) ของตนเองเป็นหลัก

จากการศึกษาทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory) นั้น ได้ระบุไว้ว่า มนุษย์ให้การช่วยเหลือเมื่อพวกเขาต้องการได้รับบางสิ่งบางอย่างตอบแทนจากบุคคลที่พวกเขาได้ให้ความช่วยเหลือ พวกเขาได้คำนวณผลลัพธ์สูงสุดและต่ำสุดตามที่พวกเขาพึงพอใจออกมา ซึ่งผลลัพธ์ที่ต้องการนั้น อาจจะเป็นในรูปของสิ่งของหรือรางวัลทางสังคมตอบแทน รางวัล

ต่างๆ อาทิ ภาพลักษณ์ที่ดีของตนเอง ชื่อเสียง หรือแม้กระทั่งการให้รางวัลแก่ตนเอง (Self-reward) รางวัลนั้นสามารถเป็นได้ทั้งรางวัลภายในและรางวัลภายนอก รางวัลภายนอกคือสิ่งที่ได้รับจากบุคคลอื่นที่พวกเขาให้ความช่วยเหลือ ซึ่งอาจหมายถึงมิตรภาพ เครือข่ายความสัมพันธ์ (Connections) การสำนึกบุญคุณที่พวกเขาเคยให้ความช่วยเหลือ และส่วนใหญ่คนมักให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่มีความสำคัญหรือคนที่สามารถให้บางสิ่งตอบแทนแก่พวกเขามากกว่าบุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง ส่วนรางวัลภายในนั้นเกิดจากตนเอง ขณะให้ความช่วยเหลือหรือหลังการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกปิติยินดี ความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น ในกรณีของการเห็นผู้อื่นมีความกังวลทุกข์ร้อน กังวลใจ หรือกำลังตกอยู่ในภาวะลำบาก และพวกเขา รู้สึกว่าพวกเขาารู้ได้ว่าคุณอื่นนั้นมีความกังวลและต้องการความช่วยเหลือ พวกเขาได้ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้บุคคลอื่น ๆ นั้นลดหรือคลายความรู้สึกกังวล ทุกข์ร้อนใจ หรือทำให้ความลำบากลดน้อยลง

ผู้วิจัยได้ค้นพบจุดที่เชื่อมโยงกันของทฤษฎีที่ได้ศึกษามาว่า หากบุคคลใดก็ตามที่จะทำการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น ต้องมีความคาดหวังถึงผลลัพธ์ของการกระทำที่ตามมา ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการได้รับสิ่งตอบแทนเป็นรูปธรรม หรือสิ่งที่เป็นนามธรรมก็ตาม และเมื่อใดก็ตามที่มีความสนิทและความผูกพันระหว่างญาติมิตรเข้ามาจะช่วยทำให้การให้ความช่วยเหลือเกิดมากยิ่งขึ้นโดยคาดหวังผลตอบแทนน้อยลง และสิ่งตอบแทนนั้นไม่จำเป็นจะต้องเกิดจากบุคคลที่เราช่วยตอบแทนพวกเขาเท่านั้น แต่รวมถึงความรู้สึกที่ดีที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นความปลาบปลื้มปิติในใจของพวกเขา นั่นเอง ทำให้ผู้วิจัยเชื่อมโยงว่า การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์นั้น ไม่ได้ต้องการการตอบแทนจากสัตว์เหล่านั้น เพียงแต่รู้สึกดี รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการได้ช่วยเหลือสิ่งมีชีวิตที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ให้พ้นจากความทุกข์หรือความน่าสงสารไปได้ และความรู้สึกนี้เองที่ทำให้พวกเขายังมีพฤติกรรมการช่วยเหลืออยู่ต่อเนื่องไป ซึ่งสามารถใช้เป็นหัวข้อแนวคำถามเพื่อค้นหาและทำความเข้าใจถึงกระบวนการ และเงื่อนไขของการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อนำมาตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไปได้

3.7 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic Interaction Theory)

จอร์จ เฮอร์เบิร์ต มีด (George Herbert Mead) เป็นหนึ่งในต้นกำเนิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ อันเป็นทฤษฎีระดับจุลภาค (Micro Approach) ทางสังคมวิทยา โดยอาศัยหลักการของแนวคิดทางปรัชญา จิตวิทยา และสังคมวิทยาอธิบายประกอบกัน ซึ่งหลักการพื้นฐานของทฤษฎีประกอบด้วยหลักการดังต่อไปนี้ 1) มนุษย์มีความคิดซึ่งทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ชนิดอื่น 2) การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นช่วยในการเพิ่มพูนความสามารถทางการคิดของมนุษย์ 3) มนุษย์มีความสามารถในการเรียนรู้ความหมายและสัญลักษณ์ ทำให้มนุษย์ได้ใช้ศักยภาพทางความคิดและ

เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 4) ความหมายและสัญลักษณ์ต่างๆทำให้มนุษย์เกิดปฏิสัมพันธ์ต่อกัน 5) คนในสังคมสามารถเปลี่ยนแปลงความหมายและสัญลักษณ์ได้ โดยเกิดจากการตีความสถานการณ์ที่ตนเองเคยประสบมา 6) ความหมายและสัญลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันของมนุษย์ที่ได้พิจารณาผลดีผลเสียมาแล้ว 7) การกระทำที่มีแบบแผนและการมีปฏิสัมพันธ์กันของบุคคลในสังคมนี้เองที่ทำให้เกิดกลุ่มและสังคมขึ้น จากหลักการ 7 ประการหลักดังกล่าว แสดงให้เห็นชัดว่ามนุษย์มีความสามารถทางความคิด ซึ่งนอกจากมีแล้วนั้นยังมีนักทฤษฎีที่เห็นพ้องต้องกันได้แก่ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เจมส์ เพทราส (James Petras) และ ชาร์ลส์ คูลลี (Charles Cooley) ว่าบุคคลที่อาศัยในสังคมไม่สามารถถูกกระตุ้นหรือจูงใจจากปัจจัยภายนอกเพียงอย่างเดียว แต่หากเกิดจากความคิด การสร้างสรรค์ของบุคคลภายในสังคม และการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมที่พวกเขาอาศัยอยู่ (รัฐสภา ยรรยงเกษมสุข. 2556)

แนวคิดของทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สังคมนิยมมองกระบวนการทางสังคมที่เกิดขึ้นเป็นการกระทำที่มีผลซึ่งกันและกัน (Two-way influence process) ทำให้เพียงแต่กลุ่มเท่านั้นที่มีผลต่อบุคคล หากแต่สมาชิกในกลุ่มนั้นเองมีส่วนส่งผลต่อกลุ่มหรือสังคมที่อาศัยอยู่เช่นกัน โดยวิธีการของการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทางสังคมนี้ทำได้โดย 1) การแปลความหมายของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพของกระบวนการทางสังคมที่เกิดขึ้น และ 2) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม คือการเข้าไปสอดแทรกและร่วมอยู่ในกระบวนการทางสังคมใดสังคมหนึ่งด้วย และสังเกตว่ามีกระบวนการทางสังคมอย่างไรบ้าง (งามตา วนิทานนท์. 2545: 100-101)

โดยการศึกษาครั้งนี้ได้นำแนวคิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สังคมนิยมของ จอร์จ เฮอร์เบิร์ต มีด (George Herbert Mead) และ เฮอร์เบิร์ต บลูเมอร์ (Herbert Blumer) มาเป็นแนวทางของฐานการวิจัยโดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

จอร์จ เฮอร์เบิร์ต มีด (George Herbert Mead) ศึกษาและเสนอมุมมองเรื่องตัวตน (Self) ว่าตัวตน (Self) นั้น จะตอบสนองต่อตัวตนและปรากฏการณ์ทางสังคม โดยต้องมีการติดต่อกันและกัน อันนำไปสู่ความเป็นฐานรากของทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สังคมนิยม ซึ่งมีต้นกำเนิดมีที่พัฒนาทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Social Behavioralism) เพื่อแย้งต่อแนวคิดของนักจิตวิทยาเชิงพฤติกรรมที่กล่าวว่า การกระทำสามารถศึกษาได้จากการสังเกตเท่านั้น โดยมีต้นกำเนิดอธิบายเกี่ยวกับตัวตน (Self) ว่าประกอบด้วย “ฉันที่เป็นประธาน” (I) และ “ฉันที่เป็นกรรม” (ME) โดยฉันที่เป็นกรรมนั้นเป็นกระบวนการที่อยู่ภายในการสนทนา สืบเนื่องมาจากการคิดจากการรับรู้และแสดงบทบาทจากผู้อื่น โดยบุคคลจะรับเอาความคิดหรือทัศนคติความเชื่อของผู้อื่นที่ต้องการตอบสนองต่อนั้นมาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของตัวตนของตนเอง โดยจุดที่สำคัญสำหรับตัวตนคือ จิตใจ มีมุมมองว่า จิตใจของมนุษย์เปรียบเสมือนกระบวนการการแสดงออกที่ประกอบด้วยชุดการสนทนา ท่าทางการแสดงออก และการกระทำที่จะแสดงออกมาเพื่อตอบสนองบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วย

ในมุมมองของกระบวนการคิดของมีดประกอบไปด้วย ตัวตน (Self) และการควบคุมทางสังคมที่แสดงออกอย่างต่อเนื่องหรือมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ โดยพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลนั้นเกิดจากการตอบสนองภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งมีได้นิยามความสัมพันธ์ 3 ด้านที่เกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคม อันประกอบไปด้วย 1) ทำทางของบุคคล (ปัจเจกบุคคล) 2) การตอบสนองต่อพฤติกรรมจากท่าทีของบุคคลอื่น 3) ความสำเร็จของการมีปฏิสัมพันธ์หรือการกระทำทางสังคมอันเกิดจากท่าทางของบุคคล (ปัจเจกบุคคล) ดังนั้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมนั้นไม่เพียงแต่ความคิด แต่รวมถึงเป็นปฏิริยาการตอบสนองต่อท่าทีที่ได้รับการพัฒนาขึ้นภายในสังคม ซึ่งบุคคลมีพฤติกรรม 2 ด้าน คือ พฤติกรรมด้านที่เปิดเผย และพฤติกรรมด้านที่ปกปิด โดยพฤติกรรมด้านที่เปิดเผยคือ พฤติกรรมที่แสดงออกมาจากบุคคลอย่างเปิดเผย เป็นการแสดงออกมาจากความเคยชิน และพฤติกรรมด้านที่ปกปิดนั้น คือ กระบวนการทางความคิด และกระบวนการทางจิตใจ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์และความหมาย ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า การกระทำทางสังคมหมายถึง การที่บุคคลหนึ่งแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำใดต่อผู้อื่นโดยได้มีการคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้อื่นมาก่อนแล้ว และกระบวนการการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลต้องการสื่อความหมายที่เกี่ยวข้องกับเชิงสัญลักษณ์ โดยผู้รับสารตีความสารที่ได้รับและตอบสนองต่อสารหรือตัวพฤติกรรมนั้น (รัฐนภา ยรรยงเกษมสุข. 2556)

เฮอริเบิร์ต บลูเมอร์ (Herbert Blumer) เป็นผู้สานต่อทฤษฎีของมีดที่กล่าวไว้ โดยบลูเมอร์เสนอความคิดของเขาว่า ความเป็นตัวตน (Self) นั้นเกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม และมโนทัศน์เกี่ยวกับตัวตนของบุคคลจะได้รับจากการพัฒนาหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับ การตอบสนองต่อพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ประกอบกับการตอบสนองต่อพฤติกรรมของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเองด้วย

บลูเมอร์อธิบายการแสดงออกของตัวตนของบุคคลว่า เป็นกระบวนการการกระทำของบุคคล ซึ่งไม่เพียงแต่เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าเท่านั้น แต่ยังเพราะบุคคลต้องการสื่อสารโดยการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมต่างๆตามความหมายที่บุคคลให้กับสิ่งที่เกิดขึ้น โดยบุคคลมีสิทธิ์เลือกกระทำหรือไม่กระทำการสิ่งต่างๆจากการตีความของตนเอง (Interpretation) ดังนั้นบุคคลจึงสามารถเลือก ตรวจสอบข้อมูล ปรับเปลี่ยนความหมายของสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนการแสดงพฤติกรรมตามสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ส่วนโครงสร้างของสังคมนั้นประกอบไปด้วย ระบบสังคม วัฒนธรรม บทบาทของแต่ละบุคคลในสังคม และลำดับชั้นทางสังคม บลูเมอร์กล่าวว่าโครงสร้างทางสังคมนั้นเป็นเพียงชุดของเงื่อนไขการกระทำ แต่ไม่ได้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกมาภายนอก เพราะบุคคลทุกคนไม่เพียงแต่แสดงพฤติกรรมมาเพื่อตอบสนองให้สอดคล้องกับระบบสังคม วัฒนธรรมเท่านั้น แต่ตอบสนองต่อสถานการณ์ที่บุคคลได้มีการแสดงพฤติกรรม และกลุ่มคือกระบวนการในการสร้างพฤติกรรมร่วมกัน ไม่มีการแสดงออกที่เป็นโครงสร้างแน่ชัด แต่เกิดจากการ

มีปฏิสัมพันธ์กันในส่วนต่างๆภายในกลุ่มและสังคม บลูเมอร์ได้แสดงให้เห็นว่ายังมีความแตกต่างกันระหว่างรูปแบบของสังคมทั้งสองรูปแบบตามที่กล่าวมา คือจะเห็นได้ว่าสองรูปแบบของสังคม คือรูปแบบแรก ปฏิสัมพันธ์ที่ไม่มีสัญลักษณ์และไม่เกี่ยวข้องกับการคิด รูปแบบที่สอง ปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการบวนการทางด้านจิตใจ โดยให้ความสำคัญของการคิดผ่านมุมมองของวัตถุ 3 ประเภท ประเภทแรก คือวัตถุเชิงกายภาพ ได้แก่ โต๊ะ ดอกไม้ และตึกต่างๆ เป็นต้น ประเภทที่สอง คือวัตถุทางสังคม ได้แก่ นักการเมือง แพทย์ นักเรียน เป็นต้น ประเภทที่สาม คือวัตถุเชิงนามธรรม อันได้แก่ หลักศีลธรรม กฎหมาย เป็นต้น โดยหากพิจารณาจะพบว่าวัตถุทั้งสามประเภทนี้คือสิ่งที่อยู่ภายนอก เกิดจากการให้นิยามของบุคคล กลุ่ม และสังคม โดยมนุษย์จะมีมุมมองต่อวัตถุที่แตกต่างกันออกไปตามกระบวนการทางสังคมที่ได้รับ เพราะฉะนั้นการนิยามวัตถุต่างๆของบุคคล กลุ่ม หรือสังคมที่แตกต่างกันออกไปอาจมีนิยามที่ไม่เหมือนกัน (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข. 2556)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์มาเป็นแนวทางการวิเคราะห์ระดับจุลภาคในตัวบุคคลที่เป็นเอกเทศต่อบุคคลอื่น ที่มีการแสดงพฤติกรรมระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และนอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมไปยังสัตว์อีกด้วย อันประกอบขึ้นจาก กาย จิตใจ และสังคมที่หล่อหลอมบุคคลให้เกิดเป็นพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ในรูปแบบต่างๆ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และการตีความความหมายของสิ่งต่างๆของบุคคลนั้นอันก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือเกิดขึ้น

3.8 ทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization)

การถ่ายทอดทางสังคมนั้นสามารถพบได้ในอีกหลายชื่อ การขัดเกลาทางสังคม สังคมกรรม สังคมประกิต และการอบรมเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งนั้นมีความหมายเดียวกันกับ “ทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม” มีการจำกัดการให้ความหมายของการถ่ายทอดทางสังคมไว้หลากหลาย แต่โดยสรุปแล้วนั้นการถ่ายทอดทางสังคมนั้น เป็นกระบวนการทางสังคมที่ถ่ายทอดและขัดเกลาในเชิงลึกของมนุษย์อันเป็นป่อเกิดแห่งพฤติกรรมของมนุษย์ที่แตกต่างกันออกไป แสดงถึงความคิดของมนุษย์ซึ่งเป้าหมายของการถ่ายทอดทางสังคมนั้นเพื่อให้สามารถมีชีวิตและมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ โดยผ่านสถาบันทางสังคมทั้ง 6 สถาบันอันประกอบไปด้วย ครอบครัว เพื่อน สถานศึกษา สถานที่ทำงาน ศาสนา และสื่อมวลชน

โดยวัตถุประสงค์ของการถ่ายทอดทางสังคมนั้นเพื่อสร้างระเบียบแบบแผนแก่คนในชุมชนหรือในสังคมนั้นๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม ความคาดหวัง และแรงบันดาลใจต่างๆ เพื่อให้บุคคลทราบถึงบทบาท หน้าที่ของตนเองในสังคม เกิดเป็นการปรับตัวและพัฒนาตนเองและพัฒนาบุคลิกภาพ อีกทั้งเพื่อเป็นการขัดเกลาให้เชี่ยวชาญและชำนาญ

ในทักษะด้านใดด้านหนึ่งการถ่ายทอดทางสังคมนั้นทำได้ 2 ทาง คือ การถ่ายทอดทางสังคมทางตรง และ การถ่ายทอดทางสังคมทางอ้อม ซึ่งการถ่ายทอดทางสังคมทางตรงนั้น ทำได้โดย การสั่งสอน อบรมจากพ่อแม่ ครูอาจารย์ให้เกิดการปฏิบัติตามที่สังคมคาดหวัง และการถ่ายทอดทางสังคมทางอ้อมนั้นหมายถึง การเรียนรู้ด้วยตนเองจากการเห็นแบบอย่าง การฟัง การอ่าน การชมภาพยนตร์แล้วเกิดการเลียนแบบ หรือแม้แต่การเข้ากลุ่มกับเพื่อน ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับบริบทของสังคมแห่งนั้น เพื่อให้เกิดเป็นตัวตนของบุคคลขึ้นมา

คำว่าตัวตนของบุคคลนั้นมีแนวคิดในการอธิบายตัวตนของมนุษย์ที่น่าสนใจอยู่ 2 แนวคิด คือ 1) แนวคิดของ Mead ที่อธิบายตัวตนไว้ 2 ประการ คือ ประการแรก ตัวตน I หมายถึง ตัวตนที่แท้จริงของบุคคลนั้นๆ เป็นตัวตนที่มีความกระฉับกระเฉง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มักเกิดในสังคมที่ให้อิสระภาพแก่บุคคลในการแสดงออก ไม่เข้มงวดอยู่ในกฎระเบียบของสังคมมากเกินไป และไม่ใช้ต้องทำตามความต้องการของสังคมเพียงอย่างเดียว ประการที่สอง ตัวตน Me หมายถึง ตัวตนที่อยู่ใต้กฎระเบียบอย่างเคร่งครัด มักไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่กระฉับกระเฉง และชอบทำตามคำสั่ง 2) แนวคิดของ Freud ที่อธิบายตัวตนไว้ 3 ประการ คือ ประการแรก Id เป็นตัวตนดิบ หรือตัวตนที่เกิดขึ้นโดยสัญชาตญาณ ใช้สัญชาตญาณในการขับเคลื่อนให้แสดงพฤติกรรมออกมา และตัวตนนี้อยู่ในส่วนไร้จิตสำนึก เช่น ตัวตนที่ทำให้เกิดความรู้สึกโกรธ ยินดี หิว และอารมณ์ทางเพศ ประการที่สอง Ego หรืออัตตา คือความเป็นตัวตน เป็นบุคลิกส่วนที่ทำให้รับรู้ถึงสิ่งต่างๆรอบตัวตามความจริงที่ปรากฏ และเป็นตัวกลางในการสร้างการประนีประนอมความต้องการของ Id และ Superego ในตัวบุคคล และจะปล่อยให้ Id แสดงออกถึงพฤติกรรมเมื่อเห็นว่าปลอดภัยและเป็นไปได้ ประการที่สาม Superego เป็นส่วนที่กวดการกระทำของ Id ให้เลือกตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะเรื่องที่ถูกหลักศีลธรรม จริยธรรม เพราะ Superego นั้นเปรียบเสมือนแบบแผนที่บ่งบอกถึงศีลธรรม จริยธรรมในตัวบุคคล หากผู้ใดมี Superego สูง หมายถึง การได้รับการอบรมสั่งสอนด้านศีลธรรมมาจากพ่อแม่ ครูอาจารย์ เพื่อใช้เป็นมาตรฐานสำหรับการยึดถือและปฏิบัติในตัวบุคคล มักแสดงออกมาในรูปแบบของ ความอดทน ความมีระเบียบวินัย และการยอมรับผิด เป็นต้น

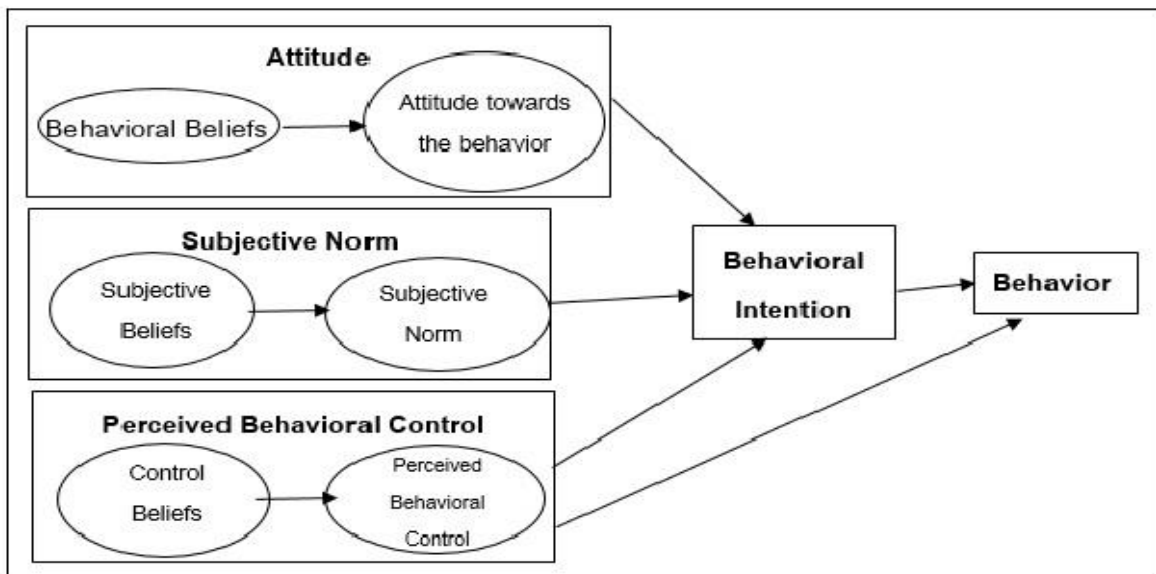
ซึ่งทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคมนั้น สามารถนำมาใช้เพื่ออธิบายพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ได้ว่า การถ่ายทอดทางสังคมนั้นมีส่วนในการหล่อหลอมบุคคลในระดับจิตใจ โดยผ่านสถาบันทางสังคมอย่างน้อย 1 สถาบันทางสังคม ที่ทำให้เกิดเป็นพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ ซึ่งอาจเกิดได้จากการสอน การบอกให้ทำ การบอกเล่า หรือการทำให้ดูเป็นตัวอย่างทำให้บุคคลเกิดการรับรู้และมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ ดังนี้ 1) ในการถ่ายทอดทางสังคมนั้นจะถ่ายทอดแบบแผนของพฤติกรรมที่สืบทอดกันมา เป็นไปได้ว่าหากคนใกล้ชิด โดยเฉพาะพ่อแม่ เป็นตัวอย่างของการให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์ หรือมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์ หรือรับเลี้ยงดูสัตว์นั้น บุคคลนั้นย่อมมีโอกาสที่จะแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์มากกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับการ

ถ่ายทอดทางสังคมนั้น 2) การมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลืออาจเกิดจากการถ่ายทอดทางสังคมทางตรง หรือการถ่ายทอดทางสังคมทางอ้อม ทางใดทางหนึ่ง ไม่จำเป็นว่าบุคคลต้องได้รับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ ครูอาจารย์ให้ช่วยเหลือสัตว์เท่านั้น แต่อาจเห็นจากการกระทำของคนในชุมชนว่านำอาหารไปให้สัตว์จรเป็นประจำ หรือการเห็นจากสื่อโทรทัศน์ว่ามีพฤติกรรมของการให้ความช่วยเหลือสัตว์ปรากฏอยู่ หรืออาจเป็นการได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีพฤติกรรมนั้นโดยตรง หรือทั้งสองทาง 1) จากแนวคิดของ Mead ตัวตนของบุคคลอันเนื่องมาจากการถ่ายทอดทางสังคมมีผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งหมายถึง หากบุคคลได้รับการอบรมสั่งสอน ให้อยู่ในกฎระเบียบ จะทำให้พฤติกรรมของบุคคลเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะเดียวกัน บุคคลจะไม่ริเริ่มแสดงพฤติกรรมใหม่ๆ ที่ไม่เคยปรากฏในสังคมนั้นออกมา ซึ่งอาจทำให้ บุคคลนั้นไม่มีการแสดงออกของการให้ความช่วยเหลือสัตว์หากไม่เคยได้รับการถ่ายทอดทางสังคมให้ช่วยเหลือสัตว์ 2) จากแนวคิดของ Freud ตัวตนของบุคคลมี 3 บุคลิกภาพรวมกันเพียงแต่ แต่ละบุคคลจะมีบุคลิกภาพนำที่แตกต่างกันออกไป ทำให้เกิดเป็นบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป และพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นอาจถูกแสดงออกมาหากบุคคลนั้นมี Superego เป็นบุคลิกภาพนำ

3.9 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior)

หลักการของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนนั้น กล่าวว่า การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์นั้น (Human Behavior) ได้รับอิทธิพลจากความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม (Behavioral Intention) โดยสิ่งที่ส่งอิทธิพลต่อความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมนั้นประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ ทศนคติที่มีต่อพฤติกรรม (Attitude towards the behavior) บรรทัดฐานของบุคคลในพฤติกรรมนั้นๆ (Subjective Norm about the Behavior) รวมไปถึงการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง (Perceived Behavioral Control) นอกจากนี้ การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งนี้ ยังส่งอิทธิพลโดยตรงต่อการแสดงพฤติกรรม โดยความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ได้นำมาแสดงในภาพประกอบ 2 ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ดัดแปลงจาก สุรเมศวร์. 2553

จากรูปพบว่าทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลทำให้บุคคลเกิดการวิเคราะห์และประเมินผลลัพธ์ของพฤติกรรม (Behavior Beliefs) หากผลการประเมินของบุคคลนั้นเป็นไปในเชิงบวก บุคคลจะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น แต่หากผลการประเมินผลลัพธ์ของพฤติกรรมนั้นออกมาเป็นทางลบ บุคคลนั้นจะมีทัศนคติทางลบต่อพฤติกรรมนั้น ซึ่งทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม (Attitude towards the behavior) นั้นเป็นความคิดเห็นส่วนบุคคล เป็นการประเมินผลลัพธ์ของปัจเจกบุคคลที่ไม่ขึ้นอยู่กับผู้อื่น และเป็นผลทำให้บุคคลตัดสินใจแสดงพฤติกรรมใดๆนั้นออกไปหรือไม่

ในส่วนของบรรทัดฐานของพฤติกรรม (Subjective Norm) คือ การรับรู้ถึงความคาดหวังในสังคมของแต่ละบุคคล (Normative Beliefs) หรือความต้องการของสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ ว่าต้องการให้แสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งนั้นออกมาหรือไม่ ยิ่งโดยเฉพาะบุคคลที่ใกล้ชิดกับบุคคลนั้น ได้แก่ บุคคลในครอบครัว พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง ที่คาดหวังให้บุคคลแสดงหรือไม่แสดงพฤติกรรม และทำให้บุคคลเกิดการประเมินความเชื่อนั้นว่าเป็นผลทางบวกหรือทางลบ ซึ่งอาจเป็นการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมหรือขัดขวางไม่ให้แสดงพฤติกรรมใดๆนั้นออกไป

และปัจจัยสุดท้ายคือการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงพฤติกรรมใดๆก็ตาม (Perceived Behavioral Control) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้นๆโดยตรงจากการประเมินความสามารถของตนเองต่อการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ว่ามีความยากง่ายในการแสดงพฤติกรรมนั้นมากน้อยแค่ไหน ซึ่งมุมมองของการรับรู้ของแต่ละบุคคลว่าพฤติกรรมใดๆก็ตามรวมไปถึงความเชื่อของบุคคลที่มีต่อการรับรู้ (Control Beliefs) ถึงการควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการ

แสดงพฤติกรรมใด ๆ นั้นมีผลอย่างยิ่งต่อความเชื่อมั่นที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกไป (สุรเมศวร์. 2553)

อีกทั้งทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอน์เซ็น (ธีระพร อุวรรณโณ. 2535: 297; อ้างอิงจาก Ajzen. 1988) กล่าวว่า การบรรลุเป้าหมายของพฤติกรรม หรือการกระทำพฤติกรรมนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเจตนาหรือความต้องการในตัวบุคคลที่เป็นผู้จะแสดงพฤติกรรมเพียงผู้เดียว ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งจูงใจในการแสดงพฤติกรรมดังกล่าว เช่น โอกาสในการแสดงพฤติกรรมนั้น หรือทรัพยากรที่จำเป็นต่อการแสดงพฤติกรรมนั้น ซึ่งหมายความว่า หากบุคคลมีเจตนาในการแสดงพฤติกรรมนั้นแต่แรกพร้อมกับมีโอกาสและทรัพยากรที่เพียงพอต่อการเกิดพฤติกรรมนั้น บุคคลนั้นจะสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาได้สำเร็จ ซึ่งการพิจารณาถึงเจตนาของพฤติกรรมว่าเป็น แผนการกระทำที่จะทำให้บรรลุถึงเป้าหมายนั้นหรือไม่ ซึ่งต้องพิจารณาปัจจัย 2 ด้านของพฤติกรรม ดังนี้ 1) ปัจจัยภายใน อันได้แก่ ประการแรก ข้อมูล ทักษะ ความสามารถ เพราะบุคคลจะอาศัยเจตนาหรือความต้องการกระทำพฤติกรรมบางอย่างโดยขาดข้อมูล ทักษะ หรือความสามารถไม่ได้ เช่น นักเรียนต้องการที่จะสอบเข้าคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ทั้งๆที่ตนเองไม่มีทักษะ หรือความสามารถในการวาดรูป หรือออกแบบเลย ซึ่งทักษะ และความสามารถนั้นเป็นพื้นฐานของการเป็นสถาปนิก ถึงแม้ว่านักเรียนคนนั้นจะมีเจตนาในการกระทำออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมทดสอบนั้นอย่างเต็มที่ แต่พฤติกรรมนั้นก็ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่แท้จริงนั่นคือการสอบติดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ประการที่สอง อารมณ์ พฤติกรรมหลายพฤติกรรมของบุคคลอาศัยอารมณ์เป็นตัวก่อให้เกิดพฤติกรรมด้วยเช่นเดียวกัน เช่น พฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกในเวลาโกรธ ซึ่งมักแตกต่างจากภาวะอารมณ์ปกติของบุคคลนั้นๆ เป็นต้น 2) ปัจจัยภายนอก เป็นตัวกำหนดสถานการณ์ว่าสถานการณ์นั้นมีลักษณะส่งเสริมหรือขัดขวางต่อการแสดงออกของพฤติกรรม ประการแรก เวลาและโอกาส หากขาดเวลาและโอกาสในการแสดงออกของพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง อาจทำให้บุคคลยุติการแสดงออกพฤติกรรมนั้นไปเลย และอาจเกิดพฤติกรรมนั้นอีกหากเวลาและโอกาสเหมาะสมต่อการแสดงพฤติกรรม เช่น นาย ก ต้องไปทำบุญกับครอบครัวที่ต่างจังหวัด เมื่อใกล้ถึงวันนัดทำบุญกับครอบครัว นาย ก เกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ล้ม ทำให้ต้องเข้าโรงพยาบาล และไม่สามารถไปร่วมทำบุญกับครอบครัวได้ แต่หากมีการนัดทำบุญครั้งหน้าแล้วโอกาสเหมาะสม นาย ก จะไม่พลาดการไปร่วมงานบุญกับญาติที่ต่างจังหวัด เป็นต้น ประการที่สอง การขึ้นอยู่กับผู้อื่น บางพฤติกรรมเป็นพฤติกรรมที่มีการกระทำร่วมกันกับผู้อื่น ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมนั้นคนเดียวได้ ดังนั้นการแสดงออกถึงพฤติกรรมจึงขึ้นอยู่กับอีกบุคคลที่จะกระทำร่วมกับเราด้วย เช่น ทิวเตอร์สอนพิเศษแก่นักเรียนที่มาเรียนด้วย หากวันหนึ่งนักเรียนป่วยไม่ได้สามารถมาเรียนกับทิวเตอร์คนนี้ได้ จึงขอลาหยุดเรียน ทิวเตอร์ผู้นี้ก็ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมการสอนให้กับนักเรียนคนนี้ได้เหมือนกัน

ซึ่งจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนนั้น สามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ได้ดังนี้ จากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอน์เซินนั้น ทุกพฤติกรรมมีเป้าหมายของการแสดงพฤติกรรมนั้น โดยอาศัยปัจจัยทั้งจากภายในตัวบุคคลและภายนอกตัวบุคคลที่อาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดพฤติกรรมนั้นหรือหยุดยั้งไม่ให้เกิดพฤติกรรมนั้นๆ ได้ อีกทั้งหากลงมือกระทำพฤติกรรมแล้ว ในบางกรณีนั้นพฤติกรรมที่กระทำอาจไม่บรรลุเป้าหมายของพฤติกรรมที่แท้จริงได้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นไม่ได้เกิดจากเพียงปัจจัยบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในและภายนอกตัวบุคคลที่อาจเป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดพฤติกรรม เช่น มีความสามารถในการขับรถนำสุนัขที่ได้รับบาดเจ็บไปที่โรงพยาบาลสัตว์ เป็นหนึ่งตัวอย่างที่หากบุคคลขับรถไม่เป็น และบริเวณนั้นไม่มีรถผ่านมาบ่อยนัก ทำให้ถึงมีเจตนาจะช่วยแต่อาจไม่สามารถช่วยเหลือสุนัขตัวนั้นได้ หรือ พบแมวนอนอยู่ริมถนนพร้อมกับกองเลือดกองใหญ่ แต่เช้าวันนั้นมีประชุมสำคัญและพลาดไม่ได้ นับว่าขาดเวลาและโอกาสในการให้ความช่วยเหลือแมวตัวนั้น เป็นต้น อีกทั้งสามารถศึกษาต่อยอดเพื่อหาข้อมูลดังนี้ 1) ปัจจัยภายใน อันได้แก่ ข้อมูล ทักษะและความสามารถ ในตัวบุคคลที่จะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมนั้นให้บรรลุเป้าหมายของพฤติกรรมได้นั้น มีผลต่อพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์หรือไม่ มากน้อยเพียงใด 2) ปัจจัยภายนอก อันได้แก่ เวลาโอกาส และการขึ้นอยู่กับผู้อื่นนั้น เป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์หรือไม่ เกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด

3.10 ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Social Action Theory)

การกระทำของมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยมีพฤติกรรมที่เป็นสิ่งที่สังคมเรียกว่า การกระทำทางสังคม ซึ่งหมายถึง การกระทำที่มนุษย์กระทำออกมาหรือแสดงออกมาแล้วมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้อื่น ซึ่งสามารถเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคนอื่นทางตรงได้แก่ การพูดคุย การไปเที่ยวกับเพื่อน เป็นต้น และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นทางอ้อมเป็นการที่ถูกกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมบางอย่างเช่น การอ่านหนังสือ เป็นต้น โดยการกระทำทางสังคมถูกแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้ ด้านที่ 1 ตัวผู้กระทำ (Actor) ด้านที่ 2 เป้าหมายของการกระทำ (Goal) ด้านที่ 3 เงื่อนไข (Condition) ด้านที่ 4 วิธีการแสดงพฤติกรรม (Means) และองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน สามารถลงรายละเอียดได้ดังนี้

1) ตัวผู้กระทำ (Actor) ตัวผู้กระทำนั้นเกิดจากปัจจัย 2 อย่างคือ สภาพร่างกายและแรงจูงใจหรือสภาพจิตใจพื้นฐาน ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล ซึ่งแรงจูงใจนั้นมี 2 ชนิด คือ แรงขับจากภายในร่างกาย ได้แก่ ความหิว ความต้องการทางเพศ และแรงขับที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น สภาพอากาศ สภาพสังคม การเลี้ยงดู ที่ทำให้บุคคลมีความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกัน อันก่อให้เกิดพฤติกรรมแสดงออกที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล เช่น คนในเมืองหลงกับคนบนดอยมี

วิถีชีวิต ความเชื่อ ทศนคติ และรูปแบบของพฤติกรรมที่แสดงออกแตกต่างกันออกไป หรือคนในประเทศหนากับคนในประเทศอื่นมีค่านิยมการใช้ชีวิต กระบวนการคิดที่แตกต่างกันออกไป และด้วยความแตกต่างกันทางความคิด ทศนคติ ทั้งแรงขับที่เกิดจากภายในและแรงขับที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกนี้ ทำให้บุคคลแต่ละบุคคลแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป

2) เป้าหมาย (Goal) คือการกระทำใดๆก็ตามที่เกิดขึ้นภายในสังคมย่อมเป็นการกระทำที่มีเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายเพื่อตนเองหรือเพื่อผู้อื่นก็ตาม จะไม่เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยไม่มีเป้าหมาย เพราะมนุษย์เป็น End-persuing Animal ที่มีความหมายว่าการกระทำของมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่มีความหมาย โดยเป้าหมายนั้นอาจเกิดมาจากค่านิยมทางสังคมของแต่ละบุคคลที่ได้รับการเลี้ยงดูมาแตกต่างกันว่าต้องแสดงพฤติกรรมใด ๆก็ตามเพื่อเป้าหมายในค่านิยมนั้น

3) เงื่อนไข (Condition) คือ สิ่งที่ส่งเสริมสนับสนุนตัวบุคคลให้แสดงพฤติกรรมใด ๆหรือสิ่งที่ขัดขวางยับยั้งไม่ให้เกิดพฤติกรรมใด ๆเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ได้ ประกอบไปด้วย สถานะทางเศรษฐกิจ ความสามารถหรือข้อจำกัดทางด้านร่างกายและสติปัญญา เงื่อนไขจำเพาะของสังคมบางประการ เช่น ความต้องการมีเงินทอง แต่ไม่ทำงานสุจริตเลือกที่จะใช้วิธีการขโมยหรือทำให้ได้มาโดยไม่ชอบธรรม ยักยอก คนโกง ย่อมเป็นการผิดเงื่อนไขทางสังคม รวมไปถึงเงื่อนไขทางธรรมชาติ เช่น ความตั้งใจที่จะไปอาบแดดหน้าร้อนที่ชายหาด แต่พยากรณ์อากาศบอกว่าจะมีพายุเข้าทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถแสดงพฤติกรรมอาบแดดตามที่ตนเองวางเป้าหมายไว้ได้ เนื่องจากเงื่อนไขทางธรรมชาติ

4) วิธีการ (Means) คือ หนทางหรือเส้นทางที่ผู้กระทำจะเลือกใช้เพื่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมเป้าหมายของตนเอง ซึ่งแต่ละพฤติกรรมมีวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป

3.11 ความเมตตากรุณา

ความเมตตากรุณานั้นเป็นหลักธรรมย่อยในหลักพรหมวิหาร 4 คือ ธรรมของผู้เป็นใหญ่ ซึ่งหมายถึง บุคคลที่จะเป็นเจ้านายคนนั้นต้องมีหลักธรรม 4 ประการของพรหมวิหาร 4 เพื่อนำไปใช้ปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาหรือบุคคลที่อยู่ต่ำกว่า อันประกอบไปด้วย 1) เมตตา หมายถึง ความประสงค์ที่จะให้ผู้อื่นมีความสุข 2) กรุณา หมายถึง ความประสงค์ที่จะช่วยให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ 3) มุทิตา หมายถึง ความยินดีปรีดาในความสุขที่ผู้อื่นได้รับ 4) อุเบกขา หมายถึง ความมีใจเป็นกลาง วางใจเป็นกลางต่อความสุขและความทุกข์ที่ตนเองมี หรือที่ผู้อื่นได้รับ และในงานวิจัยนี้ได้เน้นไปที่หลักธรรม 2 ประการแรกคือ ความเมตตา และ ความกรุณา การให้ความช่วยเหลือต่อผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกันหรือสัตว์ที่อาศัยบนโลกก็ตาม บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือต้องมีจิตใจที่ประกอบไปด้วย ความเมตตาและความกรุณา หากไม่มี 2 หลักธรรมนี้ในใจแล้ว บุคคลผู้นั้นอาจไม่

มีการตอบสนองต่อความทุกข์ยาก หรือความลำบากของบุคคลอื่น ซึ่งความเมตตาและความกรุณา มีความหมายโดยละเอียดดังต่อไปนี้

ความเมตตา หมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับความสุข อันเกิดขึ้นภายในใจ ภายใต้จิตใจอันบริสุทธิ์ โดยความสุขนั้นหมายถึง การเติมเต็มสิ่งที่บุคคลผู้นั้นขาดหายไป หรือเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ของบุคคล โดยคนที่มีความเมตตานั้น จะมุ่งปรารถนาดีให้ผู้อื่นได้รับสิ่งที่ดีโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ความเมตตาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) เมตตาแท้ หมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นประสบความสุขที่แท้จริง อันประกอบขึ้นจากใจที่ไม่แอบแฝงแสวงหาเพื่อประโยชน์ของตนเอง 2) เมตตาเทียม หมายถึง การสร้างทำว่าตนเองต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข แต่ภายในใจนั้นหวังผลประโยชน์เพื่อตนเอง

ความกรุณา หมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ที่มี โดยการช่วยเหลือหรือสงเคราะห์จากการกระทำของตนเองด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์ อันนำไปสู่การใช้ปัญญาเพื่อหาแนวทางขจัดทุกข์ของผู้อื่นให้หมดไป ในทางพระพุทธศาสนานั้นได้แบ่งความทุกข์ไว้เป็น 2 ปัจจัย คือ 1) ทุกข์โดยสภาวะ หรือทุกข์โดยสภาพที่เป็นอยู่ ซึ่งหมายถึง เป็นการเปลี่ยนแปลงตามสภาพของร่างกาย ทั้งการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย และความรู้สึกหนาวร้อนจากสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งที่กล่าวมานั้นเป็นทุกข์ที่ทุกคนต้องประสบและหลีกเลี่ยงไม่ได้ หรือเรียกว่า “กายิกทุกข์” 2) ทุกข์จร หรือทุกข์ทางใจ ความทุกข์นี้เกิดขึ้นจากสาเหตุภายนอกตัวเรา หรือเป็นความขุ่นข้องหมองใจ เช่น การไม่ได้รับสิ่งที่ปรารถนาก็เป็นทุกข์ การประสบกับสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ก็เป็นทุกข์ ความผิดหวังหรือไม่ต้องตามประสงค์ในสิ่งที่ตนอยากได้ หรือแม้แต่การพลัดพรากจากบุคคลอันเป็นที่รักนั้นก็ทุกข์ หรือเรียกว่า “เจตสิกทุกข์” ความกรุณายังสามารถแบ่งได้ออกเป็นอีก 2 ประเภท คือ 1) กรุณาแท้ หมายถึง ความปรารถนาและช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์ และไม่หวังซึ่งสิ่งตอบแทน 2) กรุณาเทียม หมายถึง การสร้างทำว่าตนเองปรารถนาดีและให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยใจจริง แต่ความจริงคือหวังทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง

โดยคนที่มีความกรุณานั้น คือคนที่ปรารถนาให้คนที่ได้รับทุกข์นั้นพ้นจากความทุกข์ ซึ่งสามารถทำได้ทั้งการช่วยเหลือทางด้านกำลังกาย กำลังสติปัญญา และกำลังทรัพย์ หรือการชี้แนะช่องทางให้ผู้ที่กำลังเป็นทุกข์นั้นได้หลุดพ้นจากความทุกข์

กล่าวโดยสรุปแล้ว งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์โดยบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นผู้วิจัยคิดว่ามีความเมตตาและความกรุณาในตนเอง เพราะการมีความเมตตากรุณาทำให้มนุษย์เรามีความต้องการในการช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นเพื่อนมนุษย์หรือสัตว์ หากมนุษย์เรานั้นปราศจากความเมตตากรุณาแล้วนั้น การจะทำเพื่อผู้อื่น หรือการยื่นมือเข้าช่วยเหลือนั้นเป็นไปได้น้อยมาก และการกระทำต้องก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง สิ่งมีชีวิตหรือธรรมชาติที่ไม่สามารถทำคุณประโยชน์ให้จึงไม่ได้รับการช่วยเหลือ จากการค้นคว้า

เรื่องความเมตตากรุณาแล้ว ดังนั้นการมีความเมตตากรุณาไม่ได้หมายถึงการกระทำเพื่อเพื่อนมนุษย์ หรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง แต่เป็นการกระทำเพื่อผู้อื่นไม่ว่าคนหรือสัตว์โดยไม่หวังผลตอบแทน มีเพียงความประสงค์ให้สัตว์นั้นมีชีวิตที่ดีขึ้น

3.12 สังคหัตถ์ 4

สังคหัตถ์ 4 คือหลักธรรมหรือวิธีปฏิบัติเพื่อยึดเหนี่ยวหัวใจคนที่ยังไม่เคยรักใคร่กัน นับถือกัน หรือการทำให้คนที่รักใคร่กันได้อยู่แล้วนั้น รู้สึกแนบชิดสนิทใจกันมากยิ่งขึ้น โดยการผูกไมตรี เอื้อเพื่อเกื้อกูล สามารถเรียกได้ว่าเป็นเทคนิคทำให้คนรักใคร่ เป็นหลักธรรมหนึ่งในพุทธศาสนาซึ่งเป็นหลักธรรมเบื้องต้นที่ทุกคนต้องเคยได้ยินชื่อ อันประกอบไปด้วยหลักธรรม 4 ประการ คือ 1) ทาน หมายถึง การเสียสละ การให้ การเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ หรือการแบ่งปันของตนเองเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เห็นแก่ตนเองฝ่ายเดียว เช่น การบริจาคซุดกันหนาวแก่บุคคลที่ประสบภัยหนาวทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การช่วยบริจาคสิ่งของ เครื่องใช้ และเงินแก่ผู้ประสบอุทกภัยทางภาคใต้ หรือแม้แต่การแบ่งปันน้ำใจเล็กๆน้อยๆแก่เพื่อนเมื่อเพื่อต้องการความช่วยเหลือ เช่น ให้เพื่อนยืมปากกาเมื่อเพื่อนไม่ได้นำปากกาไปที่โรงเรียน เพื่อเป็นการยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น เป็นการแบ่งปันเพื่อไม่ให้เป็นคนที่มีความละโมภ และไม่เห็นแก่ตัว แสดงมิตรไมตรี โดยทางปฏิบัติจะเป็นการแบ่งปันให้กับผู้อื่นยามสมควร ไม่มากจนเกินไปจนทำให้ตนเองลำบากหรือทำให้คนอื่นรำรวย ซึ่งคุณธรรมนี้ช่วยเตือนสติบุคคลให้ระลึกอยู่เสมอว่า “ทรัพย์สินของเราที่หามาได้ มิใช่สิ่งจิ้งจกยั้งยืน เมื่อเราสิ้นชีวิตไปแล้วก็ไม่สามารถนำติดตัวไปได้” 2) ปิยวาจา หมายถึง การพูดจาดี สุภาพ อ่อนหวาน เพื่อก่อให้เกิดความสามัคคี สมานฉันท์ โดยมีหลักคือ เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดคำหยาบ เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ 3) อัตถจริยา หมายถึง การทำประโยชน์หรือช่วยเหลือผู้อื่นทั้งในวงกว้างและวงแคบ โดยทำสิ่งที่เป็นประโยชน์เพื่อผู้อื่นตามกำลังและความสามารถที่ตนเองสามารถช่วยเหลือกระทำได้ ไม่นิ่งดูตายเมื่อเห็นว่าตนเองสามารถช่วยเหลือผู้อื่นหรือสังคมได้ 4) สมานัตตตา หมายถึง การวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย มีความประพฤติสม่ำเสมอ ไม่วางใจ ทำให้เกิดความไว้วางใจแก่ผู้อื่นเมื่อพบเห็น มีความหมาย 2 ประการ คือ ประการแรก การวางตนให้เหมาะสมกับฐานะของตนเองในสังคม เช่น การเป็นลูก การเป็นนักเรียน-นักศึกษา การเป็นครู-อาจารย์ การเป็นบิดา-มารดา เป็นต้น โดยวางตนให้เหมาะสมกับฐานะที่ตนเองเป็นอยู่ โดยทำอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ประการที่สอง การประพฤติตนอย่างสม่ำเสมอต่อคนทั้งหลาย ให้ความเท่าเทียมเสมอภาค ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ร่วมทุกข์สุข รั้งรับปัญหา และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์ของสังคม

ดังนั้นจากหลักธรรมสังคหัตถ์ 4 นั้น มีหลักธรรมย่อย 2 ข้อที่มีส่วนในการให้ความ

ช่วยเหลือสัตว์ คือ ทาน โดยทานนั้น หมายถึง การช่วยเหลือทางด้านทรัพย์สินเงินทอง เพื่อใช้เพื่อความสะดวกสบายหรือใช้เพื่อรักษาสัตว์ให้สัตว์นั้นมีชีวิตที่ดีขึ้น โดยอาจเป็นการบริจาคที่ไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน อาจเป็นการบริจาคครั้งละไม่มากแต่บ่อยครั้ง หรือทำเป็นรายกรณีเพื่อช่วยเหลือในเคสที่หนักต้องการทุนสูง และหลักธรรมย่อยอีกหนึ่งข้อนั้นคือ อุตถจริยา คือ การกระทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ดูตายต่อความเจ็บปวด หิวโหย หรือความทุกข์ที่สัตว์นั้นประสบอยู่ โดยประเด็นหลักของหลักธรรมนี้คือเพื่อเอื้อเพื่อเกื้อกูล ก่อให้เกิดมิตรไมตรีที่ดีต่อกัน โดยไม่หวังการได้รับสิ่งตอบแทน ซึ่งอาจได้รับสิ่งตอบแทนกลับมาเป็นความรู้สึกดีในใจของตนเอง

ส่วนที่ 4 งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารข้อมูลของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและกระบวนการช่วยเหลือสัตว์ : กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์พบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ของ ภรดี พิพัฒนกาญจน์ (2559) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างสุนัขและผู้เลี้ยง จากการศึกษาโดยการสำรวจแบบสุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจงผู้เลี้ยงสุนัขที่มีประสบการณ์จำนวน 100 คน พบว่าผู้เลี้ยงสุนัขหลายรายประสบปัญหาในการดูแลสุนัขที่แตกต่างกันออกไป โดยปัญหานั้นขึ้นอยู่กับตัวผู้เลี้ยงสุนัขเอง และตัวสุนัข และปัญหาที่พบมี 4 ประเด็นคือ 1) ประเด็นของตัวผู้เลี้ยงสุนัขที่ไม่มีเวลาเพียงพอในการเลี้ยงสุนัข 2) ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ใช้เลี้ยงสุนัข 3) ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของสุนัข และ 4) ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการฝึกสุนัข ซึ่งจากประเด็นที่กล่าวมานั้นอาจนำไปสู่เงื่อนไขของการให้ความช่วยเหลือสุนัขต่อไป นอกจากนี้ ณัฏฐ์สิริ แฉล้มวงศ์ (2552) ที่ศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีต่อการเลี้ยงสุนัขเพื่อนันทนาการของประชาชนในกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการศึกษาเชิงปริมาณ โดยการสุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากเว็บไซต์ทั้งหมด 4 เว็บไซต์ พบว่า แรงจูงใจของการเลี้ยงสุนัขเพื่อนันทนาการในกรุงเทพมหานครนั้น ได้แก่ ความสุขที่ได้จากการเลี้ยงสุนัข เป็นการฝึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และสุนัขนั้นสามารถสร้างความเพลิดเพลินและให้ความสนุกสนานกับผู้เลี้ยงได้ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงสุนัขคือ คนในครอบครัวให้การสนับสนุนต่อการเลี้ยงสุนัข กลุ่มเพื่อนให้การสนับสนุนต่อการเลี้ยงสุนัข เลี้ยงสุนัขเพราะเห็นจากสื่อต่างๆ รวมไปถึงสภาพความเป็นอยู่ปัจจุบันของสุนัขก็มีส่วนทำให้บุคคลตัดสินใจรับเลี้ยงสุนัข อีกทั้ง รัชดา ใจกระจ่าง (2544) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยการสื่อสารการตลาดกับการตัดสินใจซื้ออาหารสัตว์เลี้ยงประเภทสุนัขและแมวของผู้เลี้ยงสัตว์ พบว่า ลักษณะทางประชากรของบุคคลไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสัตว์เลี้ยง แต่ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้ออาหารของสัตว์เลี้ยงคือ ระดับการศึกษา นอกจากนี้หากสัตว์เลี้ยงของผู้เลี้ยงสุนัขเป็นสุนัขที่มีพันธุ์มาจากต่างประเทศ ส่งผลให้ผู้เลี้ยงจะเอาใจใส่ด้านอาหารและการเลี้ยงดูมากกว่าสุนัขพันธุ์ไทย

นอกจากนี้ยังศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตอาสา และพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์พบว่า ภัทรวรรณ องอาจ (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานี โดยวัดการขัดเกลาทางครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน พบว่า ครอบครัวมีผลต่อการขัดเกลาจิตสาธารณะของบุคคลมากที่สุดที่ส่งผลให้นักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานีมีจิตสาธารณะในระดับสูง และในงานวิจัยเรื่องการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของ ฌัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) พบผลการวิจัยว่า ลักษณะของจิตอาสาประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการเสียสละต่อสังคม และด้านความมุ่งมั่นพัฒนา อีกทั้งยังพบว่าปัจจัยด้านสังคมและชุมชนนั้น มีอิทธิพลรวมต่อการเกิดพฤติกรรมจิตอาสาของนักเรียนมากที่สุด และจากการศึกษางานวิจัยของ โกศล มีความดี (2547) ที่ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ ซึ่งได้ทำการวัดจากความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แสดงถึงการให้ความช่วยเหลือสังคม พบว่า คนที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์กรการสูง ประกอบกับ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมทั้งจากครอบครัว ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และประชาชนในระดับสูงแล้วนั้น มีจิตสำนึกสาธารณะมากกว่าผู้มีการรับรู้ด้านอื่น ๆ สูง รวมไปถึงงานวิจัยของ จิรายุ แซ่เตีย (2555) ที่ศึกษาเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมการบริจาคเพื่อสนับสนุนงานสาธารณประโยชน์ของผู้มีรายได้ในตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ผลการศึกษาว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานั้นให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับ ความเห็นอกเห็นใจ และความมีน้ำใจ แบ่งปันต่อสังคมในส่วนตัวรวม อีกทั้งผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างยังเห็นด้วยกับการช่วยเหลือผู้ที่ลำบากกว่าและเห็นว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องกระทำ รวมไปถึงเมื่อมีพฤติกรรมช่วยเหลือต่อบุคคลอื่นแล้วตนเองมีความพึงพอใจต่อการแสดงออกของพฤติกรรมช่วยเหลือของตนเอง อีกทั้งยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างจากการวิจัยเห็นว่าการทำงานของเพียงภาครัฐเพียงส่วนเดียวนั้นไม่เพียงพอต่อการพัฒนาสังคมทั้งระบบ จึงต้องอาศัยภาคเอกชนเข้าร่วมช่วยงานสาธารณประโยชน์เพื่อการพัฒนาของประเทศชาติอย่างแท้จริงและเข้าถึงแม้ในพื้นที่เล็ก ๆ และจากการศึกษาเรื่องประสบการณ์ชีวิตการเป็นอาสาสมัครดวงตามืด : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา ของ ศิวพร ละม้ายนิล (2557) พบว่าคุณลักษณะของอาสาสมัครดวงตามืดที่ต้องมีคือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข มีความเสียสละ เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ดี รู้จักควบคุมอารมณ์ ถ้าคิดกล้าแสดงออก มีความรู้ความสามารถในงานที่ตนเองทำ และมีทักษะที่ดีทางการสื่อสาร โดยมีเงื่อนไขที่ทำให้เข้ามาเป็นอาสาสมัครดวงตามืดอยู่ 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขส่วนบุคคล และเงื่อนไขจากสังคมและสภาพแวดล้อม โดยเงื่อนไขส่วนบุคคลคือ การมีใจรักในการเป็นผู้ให้ และพร้อมที่จะเป็นผู้ให้ อีกทั้งความต้องการการยอมรับจากคนในสังคม และ เงื่อนไขจากสังคมและสภาพแวดล้อมคือ การได้รับแรงสนับสนุนจากครอบครัวและเพื่อน การได้รับคำตอบแทนจากการเป็นอาสาสมัคร

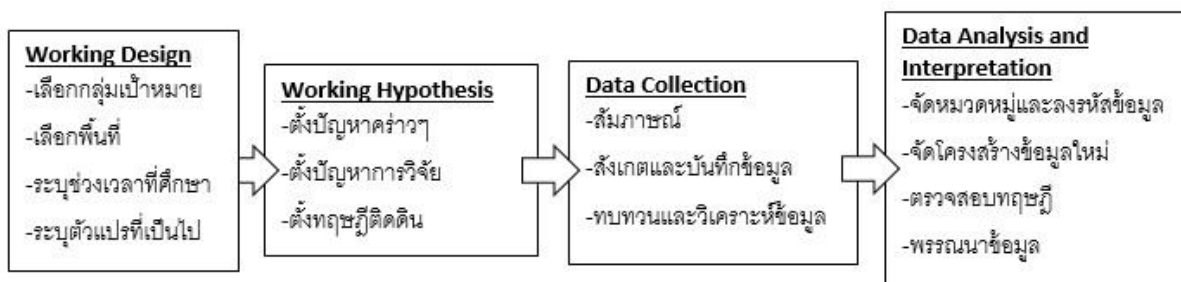
อีกทั้งผู้วิจัยสนใจพฤติกรรมของการบริจาค การให้เพื่อผู้อื่นรวมถึงสัตว์ พบว่า งานวิจัยของ พรพรรณ ชมงาม (2552) เรื่อง ปัจจัยทางการสื่อสารที่มีผลต่อการตัดสินใจบริจาคอวัยวะของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครนั้น ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 26 - 35 ปี ประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ และมีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือนนั้น พบว่า ความเชื่อส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่างต่อการตัดสินใจบริจาคอวัยวะ แต่สื่อและการประชาสัมพันธ์ของศูนย์บริจาคอวัยวะ สภากาชาดไทย รวมถึงการสื่อสารกับบุคลากรทางการแพทย์นั้นมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจของบุคคลในการบริจาคอวัยวะ และผู้วิจัยพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของ ภาสกร โควินท์ (2553) ที่ทำการศึกษาเรื่องการขอบริจาคเงินเพื่อการกุศลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ไฮไฟว์ (Hi5) แล้วพบว่า ในสังคมไฮไฟว์ (Hi5) นั้นมีการตอบรับต่อการขอความช่วยเหลืออย่างดี และมีการตอบสนองทางบวกในการให้ความช่วยเหลือผ่านสังคมออนไลน์ โดยการบริจาคทุนทรัพย์เพื่อผู้เดือดร้อนและด้อยโอกาส และงานวิจัยของ พัชรสิธา รัฐโชติพิริยกร (2558) ที่ศึกษาเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมการบริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือสัตว์บนสังคมออนไลน์ : กรณีศึกษาบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เฟซบุ๊ก ในประเทศไทย ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน ที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และเคยมีการบริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก (Facebook) หรือเป็นผู้มีการติดต่อกับองค์กรหรือมูลนิธิที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook) พบว่า พฤติกรรมบริจาคเงินเพื่อการช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊กของงานวิจัยนี้ได้รวมถึง การแบ่งปันข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนสังคมออนไลน์ การซักถามปัญหาที่เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสังคมออนไลน์ รวมไปถึงพบว่า การเปิดเว็บเพจ (Webpage) บนเฟซบุ๊กที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือสัตว์นั้น ทำให้การขอความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊กนั้นเป็นที่รู้จักและรับรู้ในวงกว้างของผู้ใช้เฟซบุ๊กมากขึ้น อีกทั้งทำให้ได้รับการช่วยเหลือมากขึ้นอีกด้วย

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้โดยกว้างดังนี้ พฤติกรรมเพื่อสังคมหรือการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้นมีโอกาสเกิดขึ้นได้มาก หากบุคคลนั้นได้รับการสนับสนุนจากสถาบันครอบครัว สถาบันเพื่อน และการได้รับการยอมรับจากสังคม นอกจากนี้สถาบันสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของแผ่นพับ บ้ายโฆษณา ไปจนกระทั่งสื่อสังคมออนไลน์นั้น มีผลอย่างมากต่อการนำไปสู่การแสดงออกและการแสดงออกของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆของมนุษย์ นอกจากนี้ในเรื่องของปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูสัตว์ของมนุษย์นั้นเนื่องมาจากสัตว์เลี้ยงเปรียบเสมือนสมาชิกหนึ่งในครอบครัว ทำให้บุคคลผู้เลี้ยงสัตว์ต้องมีความรับผิดชอบต่อชีวิตสัตว์ โดยการหาที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับขนาดและประเภทของสัตว์ อาหารที่เหมาะสมกับสายพันธุ์ของสัตว์ และความรักความดูแลเอาใจใส่ที่เหมาะสม ประกอบกับ

การให้เวลาแก่สัตว์ที่เหมาะสมไม่น้อยจนเกินไป เพราะสัตว์นั้นมีส่วนทำให้มนุษย์มีความสุขเมื่อได้อยู่ใกล้ชิดมากขึ้น และเป็นเหมือนเพื่อนและเป็นส่วนที่ทำให้บุคคลที่อารมณ์ที่ดีและสภาพจิตใจที่ดีขึ้น

ส่วนที่ 5 การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ หรือ Qualitative Research เป็นการศึกษาวิจัยปรากฏการณ์ของเรื่องต่างๆ ในภาพรวม ไม่แยกองค์ประกอบมาทำการศึกษา โดยมีนักวิจัยเป็นส่วนสำคัญในการทำการวิจัยเพื่อหาความจริงจากเรื่องที่ต้องการศึกษาที่ต้องเข้าไปฝังตัวเก็บข้อมูลในสนาม และสังเกตปรากฏการณ์ต่างๆ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นในเรื่องที่ต้องการศึกษานั้น เป็นการสังเกตสิ่งที่ต้องการศึกษาอย่างเป็นธรรมชาติ ค่อยเป็นค่อยไปโดยไม่มีการจัดสภาพแวดล้อมหรือสภาวะของสถานที่ที่ศึกษาหรือสนามวิจัย เพื่อรับรู้ความหมายของสิ่งที่เกิดขึ้นและปรากฏการณ์ต่างๆ โดยมีข้อตกลงของการศึกษาว่าข้อตกลงเบื้องต้นที่ตั้งไว้สามารถถูกลบล้างหรือเปลี่ยนแปลงตามข้อสรุปใหม่ที่ค้นพบขึ้นมา (Wiersma. W, 2000; 198-199; อ้างอิงจาก ประวิตร เอราวัณ) โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 องค์ประกอบการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Wiersma. W, 2000:205)

ซึ่งสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 เทคนิค คือ 1) การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documents) 2) การสังเกต (Observation) และ 3) การสัมภาษณ์ (Interviews)

1) การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documents)

การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร คือ การนำข้อมูลจากหลักฐานทางสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสิ่งต่างๆที่มีการลงลายลักษณ์อักษรที่มีคุณภาพและมาจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเชื่อถือได้ จึงทำการบันทึกข้อมูล โดยบันทึกข้อมูลทั้งอย่างละเอียดและบันทึกข้อมูลเฉพาะเนื้อหาที่สนใจตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลรวมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลอีก 2 เทคนิค ซึ่งการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารมีข้อดีและข้อจำกัดที่น่าสนใจ ดังนี้ ข้อดีของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร คือ 1) ข้อมูลที่ได้นั้นปราศจากความลำเอียงของตัวผู้วิจัย เพราะเป็นข้อมูลดิบที่ได้จากเอกสารโดยตรง 2) สามารถศึกษาย้อนกลับไปในเหตุการณ์ในอดีตที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วได้ ส่วนข้อจำกัดของการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร คือ 1) การจดบันทึกของผู้เขียนเอกสารอาจไม่สมบูรณ์ขาดรายละเอียดบางอย่างที่อาจส่งผลต่อการศึกษา หรือเป็นความลำเอียงของผู้บันทึกซึ่งอาจเลือกบันทึกเฉพาะที่สำคัญ หรือที่เป็นจุดสนใจของผู้บันทึก 2) ความเที่ยงตรงของการตรวจสอบข้อมูลจากการบันทึกเรื่องราวจากเหตุการณ์ในอดีตเป็นไปได้ยาก

2) การสังเกต (Observation)

การสังเกตเป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลอย่างหนึ่งที่สำคัญเพื่อเก็บข้อมูลทางด้านพฤติกรรม การกระทำ อารมณ์แสดง หรือกิริยาท่าทางของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือลักษณะของสภาพ สถานที่ที่ลงไปสำรวจ สังเกตการณ์ ที่สามารถใช้ประสาทสัมผัสการรับรู้ทุกส่วนของผู้วิจัยร่วมกัน เช่น ตามสิ่งที่เกิดขึ้น จมูกดมกลิ่นสภาพแวดล้อม หรือลิ้นชิมรสชาติอาหารของชุมชนที่ลงไปเก็บข้อมูล เพื่อทำความเข้าใจได้มากขึ้นจากการรับรู้ของประสาทสัมผัสหลายๆส่วน (Macintyre, 2000; Schmuck, 2006) โดยมีข้อดีของการสังเกต คือ 1) ได้รับข้อมูลบางอย่างจากผู้ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง เช่น บริบทการใช้ชีวิตของสังคมรอบข้าง รูปแบบการอยู่ร่วมกันในชุมชน มลภาวะทางเสียง 2) สามารถเลือกสังเกตได้อย่างเฉพาะเจาะจง แต่ข้อจำกัดของการสังเกตมีดังต่อไปนี้ 1) ผู้สังเกตหรือผู้วิจัยจะใช้เวลาในการสังเกตค่อนข้างนาน บางพฤติกรรมหรือบางปรากฏการณ์ใช้เวลาในการเกิดค่อนข้างนาน 2) หากมีผู้สังเกตมากกว่า 1 คน ต้องตกลงกันว่าจะทำการสังเกตสิ่งใดบ้างเพื่อนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ร่วมกัน 3) ข้อมูลบางส่วนอาจตกหล่นไปขณะที่ทำการสังเกตบางสิ่งบางอย่างอย่างเฉพาะเจาะจง

3) การสัมภาษณ์ (Interviews)

การสัมภาษณ์เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสนทนา พูดคุย ซักถามและโต้ตอบระหว่างผู้วิจัยและผู้ถูกสัมภาษณ์ (Interviewees) ซึ่งวิธีการสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้จากการสังเกตพฤติกรรม กิริยาท่าทาง บุคลิกภาพ และลักษณะการใช้คำพูด รวมทั้งพฤติกรรมทางร่างกายที่แสดงออกมาของผู้ให้สัมภาษณ์ขณะถูกทำการสัมภาษณ์ ซึ่งนอกจากคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยสามารถนำลักษณะภายนอกที่สังเกตได้ไปวิเคราะห์ร่วมกัน (Macintyre, 2000;

Schmuck. 2006) โดยวิธีการสัมภาษณ์นี้มีข้อดี คือ 1) สามารถถามในประเด็นที่สนใจได้ละเอียดและครบถ้วนจากการถามข้อมูลแบบเจาะลึก 2) ได้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้ถูกสัมภาษณ์ขณะให้การสัมภาษณ์ 3) สามารถบันทึกเสียงได้และนำมาเปิดซ้ำเพื่อตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องในการตีความหมายและวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนข้อจำกัดของการสัมภาษณ์ คือ 1) ใช้เวลานาน และอาจเกิดความล่าช้าจากคำถามซ้ำของผู้สัมภาษณ์หรือผู้วิจัย 2) ข้อมูลบางประการค่อนข้างอ่อนไหวต่อการตอบสำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ 3) สถานะของผู้สัมภาษณ์อาจมีผลต่อความล่าช้าในการตอบคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์บางประการ

การศึกษากรณี (Case Study)

การศึกษากรณี หรือ Case Study นั้น เป็นระเบียบวิธีการวิจัยหนึ่งของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อมุ่งการศึกษาการแสดงรายละเอียดและบริบทอย่างสมบูรณ์และครบถ้วนของเรื่องที่ต้องการศึกษา โดยมีขอบเขตการศึกษาที่อาศัยแนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาเป็นตัวกำหนดคร่าว ๆ ในการกำหนดแนวคำถาม และนำเสนอข้อมูลที่ได้ด้วยเทคนิคการบรรยายและพรรณนาสิ่งสำคัญที่เป็นรายละเอียดของเนื้อหาข้อมูลให้ผู้อ่านงานวิจัยเห็นภาพการศึกษาได้ชัดเจนและได้ผลการศึกษาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหาของปรากฏการณ์ที่เลือกมาเพื่อทำการศึกษาดังวิธีการศึกษารายกรณี การศึกษารายกรณีเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นผลการศึกษาในแนวลึกแต่ไม่ทั้งแนวกว้างเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งอาจทำได้โดยการศึกษาแง่เดียวหรือหลายแง่มุมแล้วแต่คำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ตลอดจนทำการศึกษาอย่างเข้มข้นและพิถีพิถันตลอดระยะเวลาที่ทำการวิจัย การศึกษารายกรณีสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ตัวผู้ให้ข้อมูล (กรณีศึกษา) ต้องมีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตัวเอง และสามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของตนเองได้ จากการศึกษาของ Stake (1995) พบว่า มีการเลือกกรณีศึกษาไว้ดังต่อไปนี้ 1) เลือกกรณีศึกษา 2) รวบรวมข้อมูลที่ไต่ให้หลายหลากจากกรณีศึกษา 3) จำแนกกรณีศึกษาออกเป็น 3 ประเภทโดยใช้วัตถุประสงค์หรือคำถามการวิจัยเป็นตัวแบ่งประเภทดังนี้ ประเภทที่ 1 กรณีศึกษาที่ผู้วิจัยให้ความสนใจอยากรู้ อยากรู้ทำความเข้าใจ และเผยแพร่รายละเอียดของข้อมูลนั้น เรียกว่า Intrinsic Case Study ประเภทที่ 2 กรณีศึกษาที่ผู้วิจัยให้ความหมายว่าเป็นตัวแทนหรือสามารถทดแทนกรณีศึกษาอื่นได้ เช่น การเลือกบุคคลในองค์กรมาเป็นตัวแทนเพื่อศึกษาเรื่องภายในองค์กรนั้น เรียกว่า Instrumental Case Study ประเภทที่ 3 กรณีศึกษาหลาย ๆ กรณีศึกษาที่มีความหลากหลายจนสามารถเชื่อมั่นในข้อสรุปได้ และแสดงข้อมูลได้ชัดเจน เรียกว่า Collective Case Study (ชาย โพรสิตตา, 2556)

การศึกษารูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์: กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative

Research) เพื่อสังเคราะห์รูปแบบพฤติกรรมความช่วยเหลือสัตว์ที่ปรากฏผ่านทางารโพสต์ลงบนเว็บเพจที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก และเพื่อค้นหาและทำความเข้าใจกระบวนการ เงื่อนไข ของบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์ที่ผ่านทางสื่อออนไลน์ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่นได้จากการให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งค้นหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมความช่วยเหลือสัตว์จากมุมมองของผู้ให้ความช่วยเหลือและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยใช้รูปแบบการศึกษารายกรณี (Case Study) ซึ่งเป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นเฉพาะเจาะจงสำหรับบุคคลที่มีประสบการณ์กับสิ่งที่ต้องการศึกษา (Case) จึงทำการเลือกวิธี Intrinsic Case Study เพราะผู้ให้ข้อมูลนั้นต้องมีลักษณะเฉพาะเจาะจง และมีความอึดตัวสมบูรณ์ในตนเอง ทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจปรากฏการณ์ของประเด็นที่ต้องการศึกษานี้อย่างชัดเจน (ชาย โพรสิตตา. 2548)

กล่าวโดยสรุปเรื่องการศึกษาในรูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์ : กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์นี้อาศัยวิธีวิทยาการวิจัยแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยหลักการศึกษารายกรณี (Case Study) เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงอย่างละเอียดโดยผู้ให้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ในข้อมูลเพื่อสามารถนำไปศึกษาต่อยอดในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไปได้

ส่วนที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษารูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์ : กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์ ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์รูปแบบพฤติกรรมความช่วยเหลือสัตว์ที่ปรากฏผ่านทางารโพสต์ลงบนเว็บเพจที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก และเพื่อค้นหาและทำความเข้าใจกระบวนการ เงื่อนไข ของบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์ที่ผ่านทางสื่อออนไลน์ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่นได้จากการให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งค้นหาแนวทางการดำรงและส่งเสริมพฤติกรรมความช่วยเหลือสัตว์จากมุมมองของผู้ให้ความช่วยเหลือและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยทำการศึกษาดัวยวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การศึกษารายกรณี (Case Study) และอาศัยรูปแบบการศึกษารายกรณีแบบ Intrinsic Case Study ซึ่งสาเหตุที่เลือก Intrinsic Case Study เพราะผู้วิจัยเห็นว่ากลุ่มคนที่ให้ข้อมูลหลักสำคัญนั้นมีความครบถ้วนสมบูรณ์ในบริบทและสามารถให้เนื้อหาข้อมูลที่ต้องการศึกษาได้สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยผู้วิจัยได้แบ่งการเลือกกรณีศึกษาไว้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์และโพสต์ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือเหล่านั้นลงสื่อออนไลน์ (Facebook) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในข้อที่ 2 กลุ่มที่ 2 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือสัตว์ทั้งที่มีการโพสต์ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือสัตว์ลงสื่อออนไลน์และไม่มีโพสต์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ลงสื่อออนไลน์ (Facebook) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในข้อที่ 3 ส่วนในการตอบ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 นั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยการคัดเลือกเว็บเพจที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์จากเฟซบุ๊ก (Facebook) ที่มีการเคลื่อนไหวทุกวัน โดยการเก็บข้อมูลจากการโพสต์ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือสัตว์หรือการขอความช่วยเหลือเพื่อช่วยเหลือสัตว์จากสมาชิกของเว็บเพจนั้น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลจากหลายช่องทางควบคู่กันไป เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีทั้งทางจิตวิทยา สังคมวิทยา และหลักพุทธศาสนา ประกอบกัน อาทิ ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory) และแนวคิดทางพุทธศาสนา รวมทั้งอีกหลายแนวคิดทฤษฎีประกอบกัน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ และทำความเข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรม ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์เพื่อส่งเสริมและสร้างพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ในอนาคตต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์ : กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยรูปแบบการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ประเภทกรณีศึกษาเพื่ออธิบาย (Explanatory Case Study) และใช้การศึกษาเพื่อพรรณนา (Descriptive Case Study) เพื่อการอธิบายให้เห็นภาพ ซึ่งมีการกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในครั้งนี้โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการคัดเลือกจากเกณฑ์ (Criteria) ตามที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลจะสามารถแสดงให้เห็นถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรม รวมถึงสามารถอธิบายกระบวนการของการให้ความช่วยเหลือ อีกทั้งสามารถศึกษาถึงสาเหตุในอดีตที่อาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1 คือเว็บเพจบนเฟซบุ๊กที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ และมีบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์เข้าไปโพสต์ข้อมูล ทั้งข้อความ รูปภาพ คลิปวิดีโอ ภาพเคลื่อนไหว เพื่อแสดงข้อมูลการช่วยเหลือสัตว์ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกเข้า (Inclusion Criteria) และเกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) ดังต่อไปนี้

เกณฑ์การคัดเลือกเข้า (Inclusion Criteria) ของผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1

- 1) เป็นเว็บเพจที่มีการเคลื่อนไหวทุกวัน
- 2) เป็นเว็บเพจที่มีคนกดถูกใจ (Like) หรือกดติดตาม (Follow) มากกว่า 10,000 คน
- 3) เป็นเว็บเพจที่มีผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์โพสต์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ

มากกว่า 3 โพสต์ต่อวัน

เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) ของผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1

- 1) ไม่สามารถติดต่อกับแอดมินหรือผู้ดูแลเว็บเพจได้

ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2 คือบุคคลที่มีพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือสัตว์แล้วมีการโพสต์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ลงบนเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ (ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1) โดยมีเกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion Criteria) และเกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) ดังต่อไปนี้

เกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion Criteria) ของผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2

- 1) เป็นบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์จริง มีรูปภาพหรือคลิปวิดีโอประกอบโพสต์ทุกครั้ง
- 2) เป็นบุคคลที่มีการอัปเดตข้อมูลการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) ของผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2

- 1) ไม่สามารถติดต่อกับบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือได้และไม่ทราบว่า มีตัวตนอยู่จริง
- 2) ผู้ให้ข้อมูลไม่ยินยอมในการให้ข้อมูลหรือถอนตัวหลังจากให้ข้อมูลไป

ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 3 ส่วนหนึ่งประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มที่ 2 ร่วมกับบุคคลที่มีพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือสัตว์แต่ไม่มีการโพสต์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ลงบนเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ ซึ่งได้จากการติดตามโพสต์บนเว็บไซต์

ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 นั้นจะต้องสะดวกให้ข้อมูลต่อผู้วิจัย และสามารถให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยได้ตลอดระยะเวลาของการศึกษาในครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการวิจัยเชิงคุณภาพคือ นักวิจัย หากนักวิจัยมีประสบการณ์จะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ และนักวิจัยจะต้องมีความสามารถในการได้มาซึ่งคำตอบที่ตนเองต้องการโดยอาศัยเครื่องมืออื่นๆเป็นตัวช่วยในการเก็บข้อมูลให้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยและครบถ้วน โดยเครื่องมืออื่น ๆ มีดังต่อไปนี้

แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ งานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) โดยมีคำถามหลักและอาศัยคำตอบของคำถามมาเจาะลึกถึงคำถามอื่นๆได้อีก (ตาราง 3) ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นวิธีหลัก โดยมีการกำหนดคำถามเพื่อเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างคำถามปลายเปิดเป็นประเด็นกว้างๆ แต่ให้ครอบคลุมคำถามของการวิจัยข้อดีของแนวคำถามปลายเปิดคือ ผู้ให้ข้อมูลจะสามารถถ่ายทอดและบอกเล่าเรื่องราวได้อย่างเต็มที่และเปิดกว้าง อีกทั้งสามารถถามคำถามเจาะลึกได้ หากมีประเด็นที่สงสัย ต้องการทราบเพิ่มเติม หลังจากได้รับคำตอบบางอย่างมาหรือต้องการเจาะลึกข้อมูลในบางประเด็น และยังสามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ที่สัมภาษณ์ โดยคำถามทั้งหมดผู้วิจัยได้นำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความ

เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาเชิงคุณภาพและอาจารย์ที่ปรึกษาที่ความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเป็นผู้ตรวจสอบและแก้ไขข้อคำถามก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้ได้คำถามที่มีคุณภาพและตรงประเด็น รวมทั้งได้คำตอบจริงที่ตรงประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งแนวคำถามนั้นประกอบไปด้วย

1) ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ ชนิดและจำนวนของสัตว์ที่ให้ความช่วยเหลือ และลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2) แนวคำถามที่เกี่ยวกับรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือสัตว์ที่ปรากฏผ่านทางการโพสต์ลงบนเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก

3) แนวคำถามที่ทำให้เข้าใจถึงกระบวนการ เงื่อนไข และผลลัพธ์จากการให้ความช่วยเหลือสัตว์ที่ปรากฏผ่านทางการโพสต์ลงบนเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก ตัวอย่างเช่น

3.1) คำถามอะไรที่เป็นแรงขับให้เกิดพฤติกรรมความช่วยเหลือสัตว์และทำไมถึงแสดงพฤติกรรมนั้น (What/Why)

3.2) คำถามมีการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ครั้งแรกและครั้งอื่นๆเมื่อใด (When)

3.3) คำถามสถานที่ที่ให้ความช่วยเหลือ (Where)

3.4) คำถามสัตว์ประเภทใดที่ให้ความช่วยเหลือ มีการจำกัดประเภทของสัตว์ที่ให้ความช่วยเหลือหรือไม่ (Who)

3.5) คำถามมีขั้นตอนการช่วยเหลืออย่างไรบ้าง (How)

4) แนวคำถามร่วมกันเพื่อนำไปสู่แนวทางการส่งเสริมการช่วยเหลือสัตว์

ตาราง 3 แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก

วัตถุประสงค์การวิจัย	กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก	เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล	ตัวอย่างแนวคำถามหลัก	ตัวอย่างแนวคำถามชัก	แนวคิดทฤษฎีเบื้องหลัง
2. เพื่อค้นหาและทำความเข้าใจกระบวนการเงื่อนไขของบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์ที่ผ่านทางสื่อออนไลน์ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอันได้จากการให้ความช่วยเหลือ	กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2	การสัมภาษณ์เชิงลึก	1. อะไรเป็นสาเหตุของการให้ความช่วยเหลือคะ	1. เคยมีสัตว์เลี้ยงหรือกำลังเลี้ยงสัตว์หรือไม่คะ อย่างไร	ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม
			2. มีขั้นตอนหรือกระบวนการการให้ความช่วยเหลืออย่างไรบ้างคะ	2. เคยมีประสบการณ์พบเห็นการให้ความช่วยเหลือสัตว์มาก่อนหรือไม่คะ ถ้ามี มีวิธีการอย่างไรบ้าง	ทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม
			3. คิดว่าตนเองได้รับอะไรจากการให้ความช่วยเหลือสัตว์บ้างคะ	1. รบกวนช่วยยกตัวอย่างการให้ความช่วยเหลือสัตว์สัก 2 ตัวอย่าง (เคส) นะคะ	-
				2. หลังจากฟังตัวอย่างเสร็จ ถามต่อว่า; คิดว่ามีความแตกต่างของ 2 เคสนี้บ้างไหมคะ	-
			3. คิดว่าตนเองได้รับอะไรจากการให้ความช่วยเหลือสัตว์บ้างคะ	1. รู้สึกอย่างไรบ้างคะที่ช่วยเหลือสัตว์	ทฤษฎี Positive Psychology
				2. คิดว่าตนเองได้อะไรจากการช่วยเหลือสัตว์บ้างหรือไม่คะ	แนวคิดการเลือกของกิน
				3. คิดว่าสังคมได้รับอะไรจากการที่เราช่วยเหลือสัตว์บ้างคะ	แนวคิดจิตอาสา

ตาราง 3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์การวิจัย	กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก	เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล	ตัวอย่างแนวคำถามหลัก	ตัวอย่างแนวคำถามชัก	แนวคิดทฤษฎีเบื้องหลัง
3. เพื่อค้นหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือสัตว์จากมุมมองผู้ความช่วยเหลือและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2 และผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 3	การสัมภาษณ์เชิงลึก	1. ท่านคิดว่า การช่วยเหลือสัตว์ทำได้ อย่างไรบ้างคะ	1. สัตว์ที่ให้ความช่วยเหลือต้องบาดเจ็บ หิวหรือไม่สบายขนาดไหนถึงให้ความช่วยเหลือ	แนวคิดจิตอาสา
			2. จำเป็นหรือไม่คะ ว่าทุกครั้งก่อนให้ความช่วยเหลือนั้นต้องมีทุนทรัพย์สำรอง	แนวคิดทางพุทธศาสนา (สังคหวัตถุ 4)	
			3. หากเราไม่ได้เป็นผู้พบเห็นสถานการณ์จริง จะให้ความช่วยเหลือหรือไม่และอย่างไรบ้าง	แนวคิดจิตอาสาทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม	
			2. มีขั้นตอนหรือกระบวนการการให้ความช่วยเหลืออย่างไรบ้างคะ	1. ท่านคิดว่าจำเป็นต้องมีการสอดแทรกเนื้อหาการสอนในโรงเรียนหรือไม่คะ	-
			2. ท่านคิดว่ามีวิธีในการส่งเสริมผลักดันอย่างไรบ้างคะ	ทุกทฤษฎีประกอบกัน	

อุปกรณ์ภาคสนาม นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากในการช่วยนักวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บข้อมูล ป้องกันการขาดตกบกพร่องของข้อมูล หรือป้องกันมิให้เกิดความผิดพลาดเมื่อมีความสงสัยในข้อมูลบางประการ อีกทั้งช่วยให้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลได้ละเอียดจากการฟังน้ำเสียง โทนเสียง จากสภาพจริงที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยผู้วิจัยได้ใช้อุปกรณ์ภาคสนามร่วมในการเก็บข้อมูลดังนี้

1) สมุดบันทึก ผู้วิจัยใช้สมุดบันทึกในการเก็บข้อมูลที่ได้จากสนทนาวินิจฉัยทั้งการบันทึกข้อมูลที่ได้ออกจากการสัมภาษณ์ และความรู้สึก อารมณ์ และบรรยากาศรอบข้างขณะทำการสัมภาษณ์ เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

2) เครื่องบันทึกเสียง ผู้วิจัยใช้เครื่องบันทึกเสียงเพื่อช่วยเก็บรายละเอียดขณะทำการสัมภาษณ์และป้องกันการตกหล่นของข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการขออนุญาตบันทึกเสียงก่อนทำการบันทึกเสียงจากผู้ให้ข้อมูลทุกครั้ง

3) กล้องบันทึกภาพและกล้องถ่ายภาพ ผู้วิจัยใช้กล้องบันทึกภาพและกล้องถ่ายภาพเพื่อเก็บรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล สถานที่และบรรยากาศของสนทนาวินิจฉัย โดยนำภาพที่ได้มาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการขออนุญาตบันทึกภาพและถ่ายภาพก่อนทำการบันทึกภาพและถ่ายภาพจากผู้ให้ข้อมูลและเจ้าของสถานที่ก่อนทุกครั้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อทำความเข้าใจถึงกระบวนการ สาเหตุ เงื่อนไขและผลจากการให้ความช่วยเหลือสัตว์และโพสต์ลงเฟซบุ๊กซึ่งทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อค้นหาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ และสาเหตุที่อยู่ภายในใจของผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยผู้วิจัยเตรียมประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ก่อนทุกครั้ง ซึ่งคำถามสำหรับการสัมภาษณ์จะเป็นคำถามกว้างๆ ปลายเปิด เพื่อเตรียมถามผู้ให้ข้อมูลหลักต่อไป และคำถามนั้นสามารถยืดหยุ่นได้ตามบริบทขณะทำการสัมภาษณ์ และเมื่อสัมภาษณ์ได้ระยะหนึ่งที่ได้รับข้อมูลจนอิ่มตัว ผู้วิจัยจะทำการสรุปประเด็นการสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกผ่อนคลายและเพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลอีกครั้ง สุดท้ายผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ถูก

สัมภาษณ์ได้ซักถามในประเด็นที่สงสัยหรือต้องการทราบ พร้อมกันนั้นผู้วิจัยสังเกตสีหน้า ท่าทาง และน้ำเสียงของผู้ให้ข้อมูลขณะซักถาม และนำข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) ผู้วิจัยทำการศึกษาประวัติส่วนตัวและข้อมูลต่างๆของผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างละเอียด รอบคอบ เพื่อค้นหาสาเหตุบางประการที่อาจไม่ปรากฏ หรือไม่ปรากฏจากการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้ไปบันทึกและประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอรหัสกรรมการวิจัยในมนุษย์
2. ทำหนังสืออนุญาตขอเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ทำการนัดหมายกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้งวัน เวลา และสถานที่ ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักสะดวกต่อการให้สัมภาษณ์
4. ผู้วิจัยแนะนำหัวข้อของการสัมภาษณ์และเล่าถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์
5. ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลประวัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อทำให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นของกรณีศึกษา และทำการสัมภาษณ์ตามหัวข้อที่เตรียมไป สรุปข้อมูลเป็นช่วงๆเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลกรณีศึกษา โดยการถามทวนเพื่อให้มั่นใจว่าเข้าใจคำตอบอย่างแท้จริง
6. เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์แล้วนั้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปบันทึกผลและจัดระบบข้อมูลอย่างเป็นระบบ
7. หลังจากบันทึกข้อมูลแล้ว จะนำข้อมูลที่บันทึกกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยไม่แยกกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลออกจากการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะทำได้ไปพร้อมๆกัน เพื่อสามารถพิจารณาได้ว่า ยังมีข้อมูลใดที่ขาดตกบกพร่องอยู่หรือไม่ เพื่อที่จะสามารถทำการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลอีกครั้งมิให้เกิดช่องว่างของข้อมูลที่ยังสงสัยอยู่ โดยจะมีการสร้างสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) และสร้างข้อสรุปเทียบเคียงกับทฤษฎีที่พบทวนมา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับการวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytical Induction) ตามรายละเอียดดังนี้

1. การจัดระเบียบข้อมูล (Data Organizing) ประกอบด้วย 2 กระบวนการคือ การถอดคำให้สัมภาษณ์และการให้รหัสข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การถอดคำให้สัมภาษณ์ โดยส่วนใหญ่แล้วนั้น ข้อมูลดิบที่ได้จากการสัมภาษณ์ภาคสนามนั้น มักไม่อยู่ในสภาพข้อมูลที่สามารถนำไปวิเคราะห์หรือใช้ได้โดยทันที ผู้วิจัยจึงจะนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึก การบันทึกเสียง มาบันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์ เพื่อความปลอดภัยของข้อมูลและสะดวกต่อการเรียกใช้ข้อมูล และผู้วิจัยสามารถศึกษาทบทวนข้อมูลนั้นได้บ่อยครั้งทำให้เกิดการซึมซับข้อมูลของการวิจัย โดยการถอดคำสัมภาษณ์นั้นจะนำไปพร้อมๆกับการเก็บข้อมูลทุกครั้ง

1.2 การให้รหัสข้อมูล หลังจากผู้วิจัยอ่านและศึกษาข้อมูลที่ได้อย่างละเอียดแล้ว เมื่อพบข้อความที่มีความหมายตรงประเด็นกับคำถามการวิจัย ผู้วิจัยจะทำการกำหนดรหัสเพื่อแทนความหมายของกลุ่มข้อความเหล่านั้น ซึ่งเรียกว่าการลงรหัสแบบอุปนัย (Inductive Coding) การลงรหัสนี้รวมถึงข้อความที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันจะให้รหัสเดียวกัน สาเหตุที่ไม่มีมีการกำหนดรหัสล่วงหน้าเนื่องจากการกำหนดรหัสล่วงหน้าเป็นการสร้างข้อจำกัดของข้อมูลที่ค้นพบได้ใหม่ ซึ่งอาจมีความน่าสนใจและตรงประเด็น นับว่าไม่เป็นการปิดกั้นข้อมูลที่ได้รับมา

2. การแสดงข้อมูล (Data Display) หลังจากได้ทำการบันทึกข้อมูลและลงรหัสข้อมูลแล้วนั้น ผู้วิจัยจะทำการนำข้อมูลที่ได้มาหาความเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของกลุ่มข้อมูลนำไปสู่ประเด็นในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้ถูกจัดกลุ่มข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันทางความหมายไปแสดงข้อมูลในรูปแบบของแผนภาพ ซึ่งเข้าใจง่ายขึ้น

3. การอภิปรายและหาข้อสรุป (Description and Conclusion) สำหรับขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่มีรหัสเดียวกันมา วิเคราะห์ สรุปและตีความ ซึ่งขณะทำการวิเคราะห์และอภิปรายนั้นจะอิงจากทฤษฎีที่ทบทวนไว้ในบทที่ 2 เป็นแนวทาง และเมื่อได้รับข้อสรุปแล้วนั้นจะนำไปวิพากษ์เชิงวิชาการอีกครั้งหนึ่งเพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูลจากการวิเคราะห์ และนำไปสู่การเกิดข้อค้นพบใหม่จากงานวิจัยชิ้นนี้นอกจากทฤษฎีที่ได้รวบรวมไว้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยต่อไปในอนาคต

การตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้ โดยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งของการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยมีวิธีการดังนี้

1.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่า 1 วิธี (Methodological Triangulation) ซึ่งในการวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีนั้นทำเพื่อยืนยันความสอดคล้องของข้อมูล

ที่ได้จากการวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธี การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาจากเอกสาร

1.2 การสะท้อนข้อมูลกลับไปยังผู้ให้ข้อมูล (Member Checking) เป็นอีกวิธีหนึ่งซึ่งได้จากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะสามารถทำได้โดยขณะทำการสัมภาษณ์ มีการหยุดพักหลังจากพูดคุยไปได้ระยะหนึ่งเพื่อทบทวนคำตอบจากผู้ให้ข้อมูล ว่าผู้วิจัยนั้นเข้าใจถูกต้อง เกี่ยวและสอดคล้องกับที่ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลมา หากพบว่าไม่ถูกต้องตรงประเด็นจะสามารถทำการแก้ไขได้ทันเวลา หรือแม้หลังจากที่ถอดคำให้สัมภาษณ์เสร็จ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบอีกทีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเข้าใจตรงกัน หากมีข้อผิดพลาดหรือผู้วิจัยมีความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้อาจจะนำไปให้ผู้ให้ข้อมูลแก้ไขและตรวจสอบอีกครั้ง

2. มีการตรวจสอบการดำเนินการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ (Peer Debriefing) โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา ปรินญาณิพนธ์เป็นผู้ตรวจสอบการดำเนินการวิจัยในทุกขั้นตอน

3. ความไว้วางใจได้ของข้อมูล (Dependability) ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยอธิบายให้เห็นถึงขั้นตอนการทำวิจัยอย่างชัดเจน นำเสนอข้อมูลทุกด้านอย่างครบถ้วนทุกขั้นตอนและกระบวนการ รวมไปถึงการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การยืนยันผลการวิจัย (Confirm Ability) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบ และสามารถตรวจสอบได้

4.1 การยืนยันภาคสนาม (Field Note)

4.2 การอ้างคำพูด (Quotation)

4.3 การสรุปข้อมูลในขั้นตอนต่างๆ

5. ความสามารถในการนำไปศึกษาหรืออธิบายกรณีอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (Transferability) การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้มุ่งหวังเพียงอ้างอิงไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเดียวเท่านั้น แต่คาดหวังว่าจะสามารถนำผลการวิจัยหรือข้อค้นพบบางประการที่ได้รับจากงานวิจัยชิ้นนี้ไปปรับใช้กับกลุ่มที่มีบริบทใกล้เคียงได้

การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีที่ศึกษาละเอียดถึงประวัติส่วนตัว จำเป็นต้องมีการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล โดยหัวข้อการวิจัยจะต้องผ่านการอนุมัติหรือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ก่อนที่ผู้วิจัยจะเข้าสู่กระบวนการเก็บข้อมูล หลังจากนั้นผู้วิจัยจะทำการสอบถามความสมัครใจจากผู้ให้ข้อมูลทุกท่านก่อนการเก็บข้อมูลจริง ถึงแม้ว่าผู้ให้ข้อมูลยินยอมอนุญาตให้เปิดเผยข้อมูลของกรณีศึกษาได้ แต่ทั้งนี้เพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด ผู้วิจัยจึงเว้นการระบุถึงตัวผู้ให้ข้อมูลอย่างเฉพาะเจาะจง และเว้นที่จะระบุถึงบุคคลหรือสถานที่อื่น ๆ ที่ เป็นการอ้างอิงจากผู้ให้ข้อมูล รวมถึงชื่อของกรณีศึกษาที่จะปรากฏในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยจะ ใช้เป็นชื่อสมมติทั้งหมด และในขั้นตอนการสัมภาษณ์ทุกครั้งผู้วิจัยจะขออนุญาตในการบันทึกเสียงและบันทึกภาพกับผู้ให้ข้อมูลก่อนเริ่มการสัมภาษณ์ รวมถึงแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลทราบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิและอิสระในการให้ข้อมูลอย่างเต็มที่ ตลอดจนถ้าผู้ให้ข้อมูลไม่ยินดีกับการบันทึกเสียงหรือภาพ ผู้วิจัยจะยึดและปฏิบัติตามความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลอย่างเคร่งครัด สำหรับเรื่องของการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจะจัดเก็บข้อมูลไว้ในที่ปลอดภัย นอกจากนี้ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลในการซักถามข้อสงสัยทุกข้อสงสัยอีกทั้งให้เวลาคิดทบทวนก่อนตัดสินใจ ให้คำตอบใด ๆ ด้วยความสมัครใจทั้งสิ้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องรูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์ : กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์ เป็นการศึกษาวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ภายใต้รูปแบบการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาอันจะนำมาซึ่งการแสดงรายละเอียดที่ถูกศึกษาภายใต้การให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในข้อมูลของตนเอง และเพื่อให้ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยที่วางไว้อย่างสมบูรณ์ที่สุด โดยมีพื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์และทำการเผยแพร่ข้อมูลการช่วยเหลือผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่รู้จักกันในชื่อ Facebook เฟซบุ๊กนั้นนับว่าเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่มีจำนวนคนไทยใช้กันมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับสังคมออนไลน์อื่นๆ และยังเป็นพื้นที่ที่ทำให้ทุกคนแสดงออกถึงความคิดเห็นและมีการกระจายของข้อมูลที่รวดเร็วเป็นอันดับต้นๆ หลังจากนั้นผู้วิจัยจะใช้วิธีการพรรณนาแสดงรายละเอียดและคำตอบที่ได้ โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอข้อมูลผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 รูปแบบของพฤติกรรมการช่วยเหลือที่ปรากฏผ่านสื่อออนไลน์

- 2.1 การให้ความช่วยเหลือด้วยตนเองและโพสต์ข้อความลงเฟซบุ๊ก
- 2.2 การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์
- 2.3 การประกาศแจ้งข่าวทางเพจของเฟซบุ๊กเพียงอย่างเดียว

ส่วนที่ 3 กระบวนการ เงื่อนไข และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคลหลังจากให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์

- 3.1 กระบวนการการให้ความช่วยเหลือสัตว์
- 3.2 เงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือของแต่ละบุคคล
- 3.3 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือ

ส่วนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์จากมุมมองของคน ที่ให้ความช่วยเหลือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยแยกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ กลุ่มแรกคือผู้ที่มีพฤติกรรมความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ โดยการโพสต์ข้อมูลความช่วยเหลือของตนเองผ่านเฟซบุ๊กส่วนตัวหรือเว็บเพจการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก กลุ่มที่สอง คือกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์และโพสต์ลงบนเว็บเพจการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก และสำหรับกลุ่มที่สาม คือกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์และโพสต์ลงบนเว็บเพจที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก ซึ่งเป็นบุคคลในกลุ่มที่ 2 จำนวนทั้งสิ้น 5 ท่าน ร่วมกับบุคคลที่มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์โดยไม่ผ่านสื่อออนไลน์หรือไม่ได้มีการโพสต์ข้อความการให้ความช่วยเหลือลงบนเว็บเพจที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก เป็นจำนวน 2 ท่าน โดยกลุ่มแรกนั้นเพื่อศึกษารูปแบบของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือว่ามีรูปแบบอะไรบ้างและมีวิธีการนำเสนอข้อมูลการช่วยเหลืออย่างไรบ้าง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อมูลจากเว็บเพจที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์จากหลายเว็บเพจบนเฟซบุ๊ก อาทิ โครงการรวมพลคนช่วยเหลือสัตว์ยากไร้ด้อยโอกาส, The Voice (เสียงจากเรา), มูลนิธิเพื่อสุนัขในซอย ประเทศไทย (Soi Dog in Thai), โครงการช่วยเหลือสัตว์ยากไร้ด้อยโอกาส, มูลนิธิรักษ์แมว บันน้ำใจให้แมวจร, Voice of Animals, และ โครงการเพื่อนข้างถนน เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่หนึ่ง โพสต์แสดงข้อมูลการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเว็บเพจที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก

ตาราง 4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1

ลำดับที่	ชื่อเว็บเพจ	จำนวนคน ถูกใจ (Like)	จำนวนคนติดตาม (Follow)	หน้าเว็บเพจ
1.	The Voice (เสียงจากเรา) (14 มิถุนายน 2561 วันที่หาข้อมูล)	140,720	141,968	 The Voice (เสียง จากเรา) @thevoiceforanimals
2.	โครงการช่วยเหลือสัตว์ยากไร้ ด้วยโอกาส (14 มิถุนายน 2561 วันที่หาข้อมูล)	33,727	33,508	 โครงการช่วยเหลือ สัตว์ยากไร้ด้วย โอกาส @homelesspetrescue project
3.	Thai Love Animal ช่วยสัตว์ สุนัข และแมวจรจัด (14 มิถุนายน 2561 วันที่หาข้อมูล)	146,449	148,895	 Thai Love Animal ช่วยสัตว์ สุนัขและ แมวจรจัด @ThaiLoveAnimal
4.	มูลนิธิเพื่อสุนัขในซอย, ประเทศไทย (Soi Dog - in Thai) (14 มิถุนายน 2561 วันที่หาข้อมูล)	361,721	350,014	 มูลนิธิเพื่อสุนัขใน ซอย, ประเทศไทย (Soi Dog - in Thai) @SoiDogInThai
5.	มูลนิธิบ้านสงเคราะห์สัตว์พิการ (home4animals) (14 มิถุนายน 2561 วันที่หาข้อมูล)	80,263	80,526	 มูลนิธิบ้านสงเคราะห์ สัตว์ พิการ(home4animals)© @home4animalsth

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อเว็บเพจ	จำนวนคน ถูกใจ (Like)	จำนวนคนติดตาม (Follow)	หน้าเว็บเพจ
6.	มูลนิธิรักษ์แมว บ้านน้ำใจให้ แมวจร (14 มิถุนายน 2561 วันที่หาข้อมูล)	579,058	557,582	 มูลนิธิรักษ์แมว บ้าน น้ำใจให้แมวจร @catroompantip
7.	โครงการเพื่อนข้างถนน (15 มิถุนายน 2561 วันที่หาข้อมูล)	73,952	73,045	 โครงการเพื่อนข้าง ถนน @midroadlover
8.	ปูลอยด์ (24 มิถุนายน 2561 วันที่หาข้อมูล)	65,703	65,851	 ปูลอยด์ @teamloyd
9.	บ้านกัญญาภัทร-เพื่อหมาแมว ที่ถูกทอดทิ้ง (24 มิถุนายน 2561 วันที่หาข้อมูล)	78,004	78,708	 บ้านกัญญาภัทร เพื่อหมาแมวที่ถูก ทอดทิ้ง
10.	กู้ภัยหมาแมว (25 มิถุนายน 2561 วันที่หาข้อมูล)	166,456	166,023	 กู้ภัยหมาแมว @Animal.Rescue.Thailand

สำหรับผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 2 นี้ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย จากผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์ที่ได้มาจากเว็บเพจที่พวกเขา มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ เป็นจำนวน 5 ท่าน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทั้งทางเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา ว่าผู้มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นล้วนแต่มี เพศ อาชีพ และระดับการศึกษาที่ต่างกัน ข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้ไม่สามารถเป็นตัวกำหนดหรือบอกได้ว่าบุคคลนั้นจะมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์หรือไม่ ตามข้อมูลที่น่าเสนอพบว่า บุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์และนำเสนอข้อมูลและหลักฐานการช่วยเหลือผ่านสื่อออนไลน์ในเฟซบุ๊ก (Facebook) นั้นมีทุกเพศ ทุกสาขาอาชีพ และหลากหลายระดับการศึกษา ส่วนความแตกต่างของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือและไม่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์นั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของต้นกำเนิดพฤติกรรม ว่าได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้แสดงพฤติกรรมนั้นออกมา หรือมีการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมนั้นๆหรือไม่ รวมไปถึงผู้ให้ความช่วยเหลือมีโอกาสใกล้ชิดพบเจอกับสถานการณ์ที่ต้องลงมือให้ความช่วยเหลืออย่างน้อยเพียงใด โดยได้แสดงตารางข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลที่แสดงถึงเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่ผู้ให้ความช่วยเหลือได้เคยช่วยเหลือสัตว์ ชนิดและจำนวนของสัตว์ที่ให้ความช่วยเหลือพอสังเขป และ ลักษณะของการให้ความช่วยเหลือว่ามีพฤติกรรมการช่วยเหลือใดบ้าง ดังตาราง 5 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลที่มีการโพสต์ข้อมูลลงเว็บเพจการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก

ตาราง 5 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลที่มีการโพสต์ข้อมูลลงเว็บเพจการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก

ลำดับที่	นามสมมติ	เพศ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือ	ชนิดและจำนวนของสัตว์ที่ช่วยเหลือ	ลักษณะการให้ความช่วยเหลือ
1	กระต่าย	หญิง	ปริญญาตรี	รับจ้าง	มากกว่า 3 ปี	สุนัข 10 ตัว แมว 20 ตัว	<ul style="list-style-type: none"> - แจ้งข่าวสารทางเฟซบุ๊ก - รักษาพยาบาลเบื้องต้น - ระดมทุนเพื่อทำการรักษาสัตว์บาดเจ็บหรือเจ็บป่วย - นำไปรักษาที่คลินิกหรือโรงพยาบาลสัตว์ - หาดำเนินการให้สัตว์ - ให้ที่พักพิงถาวร
2	กระทิง	ชาย	ต่ำกว่าปริญญาตรี	รับจ้าง	มากกว่า 3 ปี	สัตว์ทุกประเภท จำนวนไม่สามารถระบุได้ ช่วยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539	<ul style="list-style-type: none"> - แจ้งข่าวสารทางเฟซบุ๊ก - ให้อาหารแก่สัตว์จรจัดตามสถานที่ต่างๆ - รักษาพยาบาลเบื้องต้น - นำไปรักษาที่คลินิกหรือโรงพยาบาลสัตว์ - ร่วมเรียกร้องความยุติธรรมให้แก่สัตว์ระดมทุนเพื่อทำการรักษาสัตว์บาดเจ็บหรือเจ็บป่วย - ให้ที่พักพิงชั่วคราว

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับที่	นาม สมมติ	เพศ	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ระยะเวลาการให้ ความช่วยเหลือ	ชนิดและจำนวนของสัตว์ที่ ช่วยเหลือ	ลักษณะการให้ความช่วยเหลือ
3	กระรอก	หญิง	ปริญญาตรี	ค้าขาย	มากกว่า 3 ปี	สุนัข หรือสัตว์ประเภทอื่น จำนวนไม่สามารถระบุได้ มี จำนวนมากกว่า 10 ตัว	<ul style="list-style-type: none"> - แจ้งข่าวสารทางเฟซบุ๊ก - ให้อาหารสัตว์จรจัดตามสถานที่ต่าง ๆ - สมทบทุนโดยการให้เงินจากเคสที่ได้รับการ ประกาศทางสื่อออนไลน์ - หาดำเนินให้สัตว์
4	กระแต	หญิง	ปริญญาตรี	ค้าขาย	ต่ำกว่า 1 ปี	สุนัขและแมว ประมาณ 10 ตัว	<ul style="list-style-type: none"> - แจ้งข่าวสารทางเฟซบุ๊ก - นำสัตว์ไปรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ - สมทบทุนโดยการให้เงินจากเคสที่ได้รับการ ประกาศทางสื่อออนไลน์
5	กระจิง	หญิง	ปริญญาตรี	รับจ้าง	มากกว่า 3 ปี	สุนัข จำนวนมากกว่า 30 ตัวและ เป็นสุนัขจรจัดทั้งหมด	<ul style="list-style-type: none"> - แจ้งข่าวสารทางเฟซบุ๊ก - ให้อาหารแก่สัตว์จรจัด - รักษาพยาบาลเบื้องต้นนำสัตว์ไปรักษาที่ โรงพยาบาลสัตว์ที่ทำงานประสานกัน - ทำหมันให้สุนัขจรจัด - สร้างเว็บเพจเพื่อการช่วยเหลือสัตว์

กรณีศึกษาที่ 1 กระจ่าตาย

กระจ่าตายเป็นผู้ที่หญิงที่เกิดในครอบครัวขยายมีคุณพ่อ คุณแม่ คุณตา และคุณยาย อาศัยอยู่รวมกัน ตั้งแต่เด็กกระจ่าตายได้คลุกคลีกับสัตว์มาตลอดเพราะที่บ้านมีสุนัขที่คุณตาและคุณยายเลี้ยงเอาไว้ นอกจากนี้คุณแม่ของกระจ่าตายยังรักสัตว์มาก คอยให้อาหารสัตว์จรจัดแถวบ้าน สิ่งนี้ทำให้กระจ่าตายรู้สึกผูกพันกับสัตว์เป็นพิเศษ และเมื่อกระจ่าตายยังเป็นเด็ก ฐานะทางบ้านไม่ค่อยดีนักบางทีไม่มีน้ำ ไม่มีอาหารรับประทาน และถึงขั้นไม่มีที่นอน ชีวิตที่เคยลำบากแบบนี้ทำให้กระจ่าตายเข้าใจเห็นใจ และไม่ยอมทนเห็นสัตว์จรต้องเป็นเหมือนตนเอง พอโตขึ้นมาหน่อยกระจ่าตายได้มีสัตว์เลี้ยงตัวแรกของตัวเองแล้วนั่นก็คือกระจ่าตายนั่นเอง แต่เนื่องจากกระจ่าตายเป็นสัตว์ขี้ตกใจและตัวของเธอก็ยังเด็กนักจึงเลี้ยงเจ้ากระจ่าตายได้เป็นเวลาเพียง 1 ปี เท่านั้น และกระจ่าตายเองก็ไม่ได้เลี้ยงสัตว์อะไรอีกเลยจนกระทั่งเข้าก้าวเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัย กระจ่าตายได้สัตว์เลี้ยงอีกครั้ง คราวนี้เป็นสุนัขพันธุ์ชิว่าว่าเลี้ยงมาจนปัจจุบันสุนัขของกระจ่าตายนั่นอายุได้เกือบ 8 ปีแล้ว ด้วยความที่ว่ากระจ่าตายนั่นทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟต้องเลิกงานเป็นกะ วันหนึ่งกระจ่าตายเลิกงานช่วงประมาณตี 3 กระจ่าตายกลับบ้านพร้อมมอเตอร์ไซค์คู่ใจของเธอ แต่แล้วระหว่างทางกลับบ้านวันนั้นไม่เหมือนวันอื่นๆ กระจ่าตายได้ยินเสียงร้องมาจากคูน้ำข้างทางที่เธอขี่รถมอเตอร์ไซค์กลับบ้าน กระจ่าตายหยุดรถและลงไปสำรวจหาที่มาของเสียงนั้น ปรากฏว่าสิ่งที่เธอพบคือ ลูกแมวตัวน้อยติดเบ็ดตกปลาจมอยู่ในคูน้ำ กระจ่าตายรีบช่วยลูกแมวตัวนั้นอย่างไม่ลังเลใจ กระจ่าตายรีบนำลูกแมวนั้นกลับบ้านเช็ดตัวให้ทันที และวันรุ่งขึ้นกระจ่าตายนำลูกแมวตัวนั้นไปหาสัตวแพทย์เพื่อรักษาโดยทันที นี่เป็นเหตุการณ์การช่วยเหลือครั้งแรกของกระจ่าตาย ที่ตัดสินใจทันทีโดยไม่ได้ปรึกษาหรือลังเลใจ กระจ่าตายเพียงแค่อคิดจะทำอย่างไรก็ได้ ตึกว่าปล่อยให้พวกเขาตายไปต่อหน้าต่อตา และเหตุการณ์ที่ตอกย้ำพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือของกระจ่าตายนั่นไม่ไกลตัวเธอเลย วันหนึ่งสุนัขแสนรักของเธอเกิดไม่สบายขึ้น กระจ่าตายรีบนำสุนัขไปรักษาทันที หลังจากนั้นเมื่อกระจ่าตายพบเจอสัตว์ที่ตกอยู่ในสถานการณ์ไม่พึงประสงค์เธอเกิดความรู้สึกสงสาร รีบเข้าไปให้ความช่วยเหลือโดยทันทีถึงแม้ว่าบางทีกระจ่าตายต้องขอหยิบยืมเงินจากญาติเพราะกระจ่าตายเองก็ไม่มีเงินสำรองมากมายนักเพื่อรักษาสัตว์จรที่เธอพบเจอ โดยกระจ่าตายจะโพสต์เรื่องราวการช่วยเหลือของเธอเป็นรายกรณีๆ ไปลงบนเว็บไซต์ของเฟซบุ๊กหลังจากที่เธอให้ความช่วยเหลือแล้วทุกครั้งไป และกระจ่าตายยืนยันว่าเธอจะช่วยเหลือสัตว์ไปเรื่อยๆ เพราะเธอไม่สามารถทนเห็นสัตว์ทุกข์ทรมานได้

“เจอ หมาแมวป่วย หรือยังไม่อดนม ก็เก็บมาเลี้ยงที่บ้านค่ะ” (กระต่าย)

ภาพประกอบ 5 ภาพเหตุการณ์จำลองเรื่องของกระต่าย

กรณีศึกษาที่ 2 กระทิง

กระทิงเป็นผู้ชายที่โตมาในสังคมชนบท ค้นเจอกับสุนัขและแมวมาตั้งแต่จำความได้ เรียกว่าเลี้ยงแบบตามมีตามเกิด คุณพ่อคุณแม่ของกระทิงก็รักสัตว์และคอยช่วยเหลือสัตว์มาโดยตลอด ให้อาหาร ให้น้ำ บางตัวเจ็บป่วยมากก็ทำแผลให้ตามแบบของคนต่างจังหวัด นอกจากนี้สิงโตยังมีสัตว์เลี้ยงตั้งแต่สมัยยังเด็กอีกหลายตัว ทั้ง สุนัข เป็ด และไก่ เลี้ยงอยู่รวมๆกัน แต่สัตว์เลี้ยงของกระทิงนั้นก็เจ็บป่วยตายบ้าง โดนวางยาบ้าง ตามลักษณะของสังคมชนบทที่กระทิงเคยอาศัยอยู่ พออายุได้ 17 ปี สิงโตได้มีโอกาสย้ายมาทำงานในกรุงเทพฯ เรียกว่าเป็นวัยที่กำลังศึกษาคณะอง กระทิงจึงไม่สนใจช่วยเหลือสัตว์หรือดูแลสัตว์แม้แต่หน่อย หลังจากนั้นกระทิงหันกลับมาให้ความช่วยเหลือสัตว์อีกครั้งในปี 2539 เพราะตนเองนั้นเริ่มเลี้ยงสัตว์อีกครั้งหนึ่ง การเลี้ยงสัตว์ครั้งนี้เป็นจุดเปลี่ยนของกระทิงที่กลับมามีความรู้สึกรัก ผูกพัน และสงสารสัตว์อีกครั้ง เมื่อสุนัขของกระทิงมีอาการเจ็บป่วย กระทิงพยายามทุกทางในการช่วยเหลือ หากกระทิงมีเงินพอกระทิงจะพาไปหาหมอ แต่หากมีเงินไม่พอก็รักษาตามอาการเท่าที่กระทิงจะช่วยให้ได้ เวลาผ่านไปกระทิงพอมีเงินเก็บมากขึ้น นอกจากสุนัขของกระทิงเองแล้ว กระทิงก็ยังนำข้าว นำอาหารไปให้กับสัตว์จรเป็นประจำที่ตนเองต้องเดินทางผ่านเสมอเวลาไปทำงาน เคสแรกที่กระทิงพาไปรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์คือสุนัขที่กระทิงให้อาหารเป็นประจำเป็นเวลาหลายเดือน กระทิงตั้งชื่อว่า นิ่งดำ นิ่งดำเป็นสุนัขแม่ลูกอ่อน วันหนึ่งเมื่อกระทิงไปให้อาหารนิ่งดำกลับไม่อยู่ที่ประจำของตัวเอง กระทิงพยายามตามหา และสุดท้ายกระทิงพบว่านิ่งดำโดนรถชน สภาพตาถลน หัวถลอก และขาเป็นแผลฉีก สิงโตล้งเลอยู่สักพักเพราะค่ารักษานิ่งดำคงไม่น้อยทีเดียว สักพักก็มีคนขับรถส่งของผ่านมาพอดี กระทิงเรียกและปรึกษากัน สุดท้ายกระทิงพานิ่งดำไปรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กระทิงไม่เลือกที่จะช่วยเหลือสัตว์ ไม่ว่าจะ เป็นสัตว์ประเภทไหน กระทิงจะช่วยเหลือเต็มที่ และประมาณปี 2556 กระทิงเริ่มรู้จักเฟซบุ๊ก กระทิงไม่ได้ช่วยเหลือแค่ในโลกความจริงแล้ว กระทิงยังให้ความช่วยเหลือผ่านโลกออนไลน์โดยการโพสต์ แชร์ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับสัตว์ที่ต้องการความช่วยเหลือ ในตอนนี้เฟซบุ๊กของกระทิงเหมือนชุมชนเล็กๆของคนที่รักสัตว์มารวมตัวกัน นอกจากเว็บเพจแล้วกระทิงโพสต์หรือแชร์ข้อความหรือรูปภาพขอความช่วยเหลือให้แก่สัตว์ผ่านเฟซบุ๊กส่วนตัวของตัวเอง ซึ่งมีเพื่อนของกระทิงเป็นจำนวนมากที่ให้ความช่วยเหลือต่อเมื่อเห็นโพสต์ของกระทิงแล้ว กระทิงถึงทำว่า รักสัตว์ต้องรักทุกประเภท ไม่ต้องแบ่งแยกว่ารักสุนัขไม่รักแมวหรือรักแมวไม่รักสุนัข กระทิงบอกว่าตัวเองช่วยแม้กระทั่งจิ้งจก กบ เขียด

“กรณีถูกรถชน ผมถ่ายรูปเสร็จก็พาส่งโรงพยาบาลสัตว์ แล้วค่อยโพสต์ครับ ครั้งนั้นพอดีมีคนทีเค้า มาส่งของในซอยเขารักสัตว์เหมือนกันเลยอาสาพาไปครับ” (กระทิง)

ภาพประกอบ 6 ภาพเหตุการณ์จำลองเรื่องของกระทิง

กรณีศึกษาที่ 3 กระรอก

กระรอกเป็นผู้หญิง ตอนเธอเป็นเด็กกระรอกอาศัยอยู่กับคุณพ่อ คุณแม่ อากงและอาม่า ซึ่งอากงและอาม่าของกระรอกเลี้ยงสัตว์ไว้ในบ้าน ถึงแม้ว่ากระรอกจะไม่ได้เลี้ยงด้วยตนเอง แต่กระรอกมีโอกาสดูแลสัตว์คลุกคลีกับสัตว์ตั้งแต่ยังเด็ก นอกจากนี้เมื่อกระรอกโตมาจนรู้ความคุณอาของกระรอกได้พากระรอกนำอาหารไปให้สุนัขจรจัดอยู่บ่อยครั้ง และคุณอาของกระรอกนำสัตว์ที่บาดเจ็บหรือเจ็บป่วยจากช่างถนนมารักษาที่มี หรือบางทีหาบ้านให้กับสัตว์ กระรอกคุ้นเคยกับการให้การช่วยเหลือสัตว์มาตั้งแต่เด็ก และนอกจากจะช่วยเหลือกับคุณอาแล้ว ภายหลังกระรอกมีบริจาคเงินเพื่อช่วยในการรักษาสัตว์ นำสัตว์จรจัดไปทำหมันด้วย ปัจจุบันกระรอกมีสัตว์เลี้ยงอยู่หนึ่งตัว เป็นสุนัขที่กระรอกรักมาก ชื่อว่าซิกกี้ กระรอกพาซิกกี้ไปที่ร้านตัดขนเป็นครั้งแรก เพื่อทำความสะอาดและตัดขน เมื่อซิกกี้อาบน้ำแต่งขนเสร็จกระรอกก็รับซิกกี้กลับบ้านไป เมื่อถึงบ้านซิกกี้มีอาการแปลกๆ นอนๆลุกๆหายใจหอบแรง กระรอกจึงพาซิกกี้ไปพบสัตวแพทย์ สัตวแพทย์แจ้งว่าซิกกี้มีอาการอัมพาตเฉียบพลัน จึงต้องรับการรักษาและผ่าตัดทันที และเรื่องราวต่อจากนี้เป็นเหมือนจุดเปลี่ยนชีวิตของกระรอกที่ทำให้เธอหันมาช่วยเหลือสัตว์แบบสุดตัว คือเนื่องจากอาการของซิกกี้ที่นั่นมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง เธอจึงตัดสินใจโพสต์เรื่องราวของซิกกี้และตัวเธอเองลงบนเฟซบุ๊กส่วนตัว เมื่อเพื่อนๆของเธอเห็นก็หิบบ่นน้ำใจมาช่วยเหลือกัน นอกจากนี้บางส่วนยังแชร์โพสต์ของเธอต่อไป ทำให้มีแม่ค้าขายของอยู่ในตลาดแห่งหนึ่งพบเรื่องราวของกระรอกและซิกกี้ จึงตัดสินใจตั้งกล่องรับบริจาคเพื่อซิกกี้ สุดท้ายมีคนช่วยเหลือกระรอกมากมายจากการตั้งกล่องรับบริจาคของแม่ค้าคนนั้น อย่างคาดไม่ถึง กระรอกจึงตั้งปณิธานว่าจะช่วยเหลือสัตว์ตัวอื่นๆต่อไปเหมือนที่ซิกกี้ได้รับความช่วยเหลือครั้งนั้น และอย่างน้อยถือเป็นการทำบุญให้ซิกกี้ไปในตัวอีกด้วย สุดท้ายการผ่าตัดรักษาของซิกกี้ก็ได้ผลและซิกกี้มีอาการดีขึ้น ถึงแม้จะไม่ได้เป็นเหมือนเดิมปกติ แต่ซิกกี้ก็ยังมีชีวิตอยู่ให้กระรอกได้มีความสุขและความหวังต่อไป ตอนนี้กระรอกจึงเป็นส่วนสำคัญในการช่วยหาบ้านให้สุนัขจรจัด โดยกระรอกโพสต์ข้อความเพื่อหาบ้านให้สุนัขมากมายทั้งในเฟซบุ๊กส่วนตัวและในเว็บเพจต่างๆ นอกจากนี้กระรอกได้รวมกลุ่มกับเพื่อนๆของเธอทำของเพื่อขายหารายได้ช่วยเหลือสัตว์ในกรณีอื่นๆอีกด้วย และเธอก็ยังคงทำอย่างนี้ต่อไปเรื่อยๆ ไม่มีทีท่าว่าจะหยุด

“มีน้องหมาชื่อชิกกี้ ชิกกี้เกิดอุบัติเหตุทำให้ขาหลังใช้การไม่ได้ ต้องผ่าตัดด่วน พอดีโซคดีที่เพื่อนๆ ในเฟซบุ๊กช่วยค่ารักษามา นี่ก็เป็นอีกจุดเริ่มต้นหนึ่งที่ทำให้อยากช่วยน้องหมาตัวอื่นค่ะ” (กระรอก)

ภาพประกอบ 7 ภาพเหตุการณ์จำลองเรื่องของกระรอก

กรณีศึกษาที่ 4 กระแต

กระแตเป็นเด็กผู้หญิงที่ถูกเลี้ยงมาโดยมีสัตว์เลี้ยงอยู่เคียงข้างมาตลอดทั้งสุนัขและแมว ตั้งแต่เด็ก พ่อและแม่ของกระแตก็รักและดูแลช่วยเหลือสัตว์จรมาก่อน ทำให้กระแตเป็นคนที่มีสัตว์เลี้ยงและไม่สามารถทนเห็นสัตว์ต้องอยู่ในความทุกข์ทรมานได้ ตอนนั้นกระแตก็อยู่ในช่วงกำลังเริ่มทำงาน เริ่มมีชีวิตเป็นของตนเองกระแตจึงเลี้ยงสัตว์ด้วยตนเองถึง 6 ตัว เป็นแมวทั้งหมด 6 ตัว ตัวที่อายุมากที่สุด อายุได้ 3 ปีแล้ว นอกจากนี้กระแตยังช่วยเหลือสัตว์เป็นประจำโดยการบริจาคเงินเพื่อช่วยสมทบทุนเพื่อรักษาสัตว์ที่ถูกโพสต์เรื่องราวลงบนเว็บเพจของเฟซบุ๊กมาเป็นเวลานาน จนกระทั่งวันหนึ่งที่กระแตได้มีโอกาสไปพบกับสถานการณ์ของแมวที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือด้วยตัวของเธอเองจริงๆ วันหนึ่งกระแตไปเจอแมวโดนรถชนได้รับบาดเจ็บและนอนจมกองเลือดอยู่และตาทะลักออกมา ด้วยความที่เป็นเคสแรกของกระแต กระแตจึงประหม่าเล็กน้อยและพาลูกแมวดำตัวนั้นใส่ตะกร้าเพื่อพาไปรักษาต่อไปโดยยืมรถของรุ่นพี่ที่รู้จักกัน ในตอนนั้นเธอมีเงินติดตัวเพียงไม่กี่บาท แต่ด้วยความรู้สึกที่ว่าทำยังไงก็ได้ขอให้ลูกแมวดำรอดหรืออย่างน้อยช่วยให้เขาไม่แย่ไปกว่าเดิม ทำให้กระแตรีบพาลูกแมวดำไปรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ทันที หลังจากนั้นกระแตรีบปรึกษาเพื่อนเพราะกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายว่าจะไม่พอ เพราะเธอเองยังมีเงินเดือนไม่มากเรียกว่าเดือนชนเดือนและไม่มีเงินสำรองมากนัก เพื่อนของกระแตแนะนำให้กระแตลองโพสต์ในเว็บเพจของเฟซบุ๊กเพื่อขอความช่วยเหลือ เพราะลูกแมวต้องได้รับการผ่าตัดและค่าใช้จ่ายที่ตามมาสูงแน่นอน สุดท้ายกระแตได้รับความช่วยเหลือจากรุ่นพี่คนที่ให้เธอยืมรถพาลูกแมวดำไปส่งโรงพยาบาลโดยเขาช่วยเหลือค่ารักษาส่วนแรกทั้งหมด ด้วยเหตุนี้เองทำให้กระแตรู้สึกไม่ได้รับภาระเพียงผู้เดียว เธอทำส่วนของเธอและคนอื่นๆ เมื่อทราบข่าวก็ช่วยเหลือตามสะดวกของตนเอง หลังจากนั้นกระแตจึงรีบโพสต์ลงในเว็บเพจของเฟซบุ๊กเพื่อระดมทุนรักษาอาการของลูกแมวดำตัวนั้นต่อไป เมื่อมีคนทราบข่าวก็มีคนส่งน้ำใจมาเพื่อช่วยเหลือกระแตและลูกแมวดำตัวนั้นอย่างต่อเนื่อง และในขณะที่ทำการรักษาลูกแมวดำเกิดเสียเลือดมากจนสัตวแพทย์บอกกับกระแตว่าอาจจะต้องขอรับบริจาคเลือด ครั้งแรกของกระแตไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ ระหว่างทางการรักษาไม่ถนัดนัก กระแตต้องศึกษาการรับเลือดและขั้นตอนการขอรับเลือดจากเว็บเพจต่างๆ กระแตสามารถหาคนที่จะนำสัตว์เลี้ยงของตนมาเพื่อบริจาคเลือดให้ลูกแมวดำได้ แต่ระหว่างที่กระแตหาเลือดอยู่นั้นลูกแมวดำมีการฟื้นตัวที่ดีและไม่ต้องให้เลือด และลูกแมวดำตัวนั้นก็มีอาการดีขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งเรียกได้ว่าเป็นปกติแต่ตาข้างหนึ่งก็ต้องเสียไป กระแตคิดที่จะหาบ้านให้ลูกแมวดำเพราะกระแตเองมีแมวอยู่แล้วถึง 6 ตัว แต่สุดท้ายด้วยความผูกพันกระแตจึงรับเลี้ยงน้องแมวดำนั้นไว้เป็นตัวที่ 7 ของเธอ เพราะกระแตกังวลว่าคนที่รับเลี้ยงลูกแมวดำตัวนั้นต่อไปอาจจะไม่ได้รักลูกแมวดำมากและผูกพันเท่าตัวเธอเอง โดยได้รับความยินยอมจากแฟนของเธอซึ่งก็เป็นคนที่ให้

กำลังใจกระต๊อชณะให้ความช่วยเหลือลูกแม่วัดนั้นมาตลอด จากลูกแม่วัดที่ไม่มีชื่อเรียกกระต๊อตั้งชื่อแม่วัดนั้นว่า น้าโซด กระต๊อให้น้าโซดเป็นแม่วัดแรกที่เธอช่วย และเธอจะช่วยเหลือตัวอื่นๆมากเท่าที่เธอจะทำได้ต่อไป อย่างไรก็ตามกระต๊อยืนยันว่ากระต๊อไม่สามารถทนเห็นสัตว์โดนทำร้ายหรือได้รับอุบัติเหตุแล้วเธอไม่ทำอะไรเลย

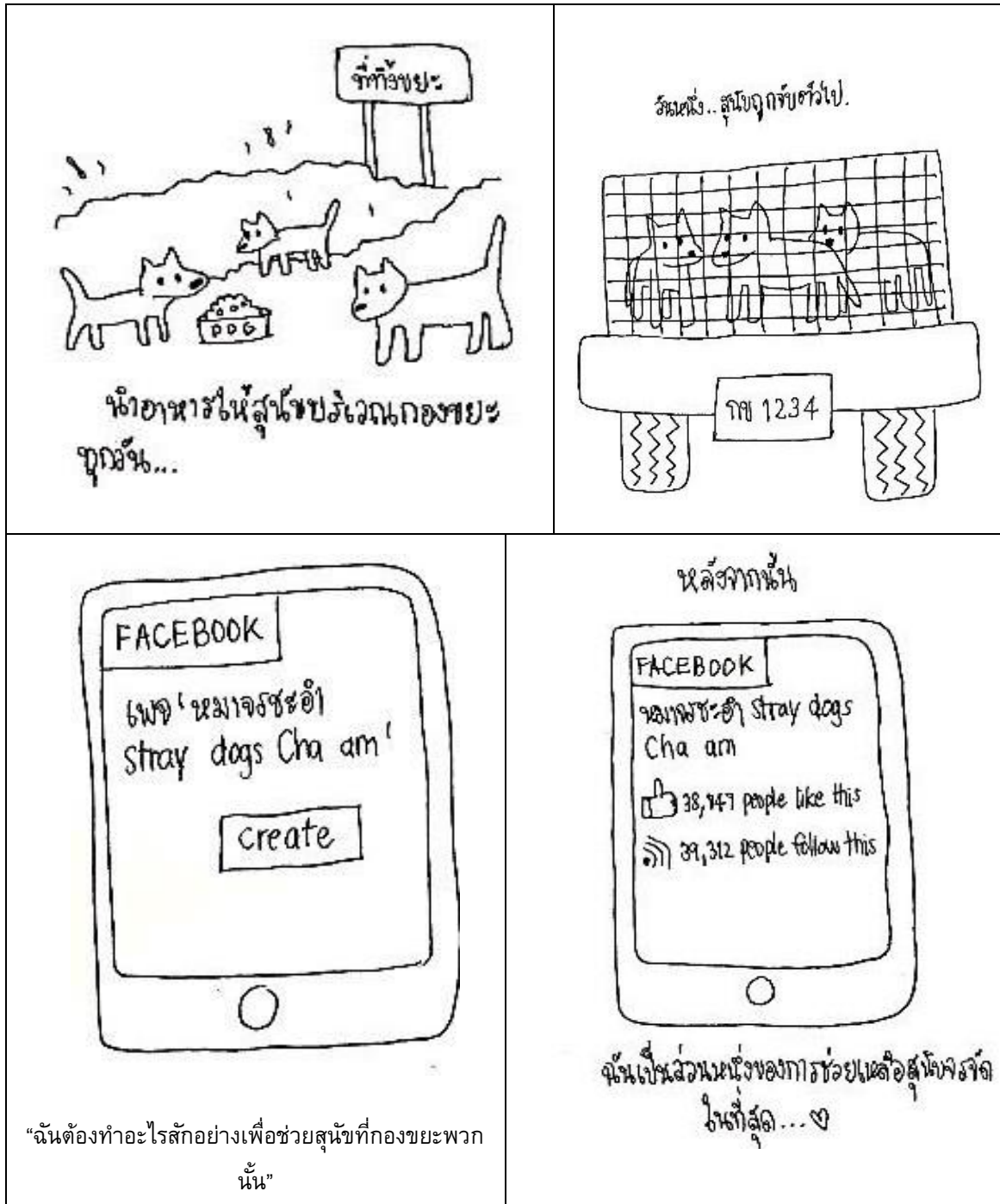

“คือวันนั้นนะคะก็หลังจากเลิกงานพอดี ตอนสี่ทุ่ม กลับไปถึงก็มีคนบอกว่ามีน้องแมวโดนรถชนอยู่ที่
 บ้มีตะ ก็เลยรีบไปดู เจอน้องนอนจมกองเลือดอยู่ สภาพน้องตอนนั้นนะคะ เห็นเลยคะว่ามีตา
 ทะลักออกมาก็เลยรีบจับเขาค่อยๆใส่ตะกร้าแล้วพาไปส่งโรงพยาบาลคะ” (กระแต)

ภาพประกอบ 8 ภาพเหตุการณ์จำลองเรื่องของกระแต

กรณีศึกษาที่ 5 กระจก

กระจกเป็นผู้หญิงที่เรียกได้ว่าเติบโตมาพร้อมกับสัตว์เลี้ยง เพราะที่บ้านของกระจกเลี้ยงสัตว์ตั้งแต่ก่อนกระจกจะเกิดซะอีก เมื่อเกิดมากระจกจึงมีโอกาสคลุกคลีและใกล้ชิดกับสัตว์เลี้ยงมาโดยตลอด ถึงแม้ว่าตอนช่วงวัยรุ่นของกระจกจะยังไม่มีความสามารถในการให้ความช่วยเหลือสัตว์มากนัก แต่เนื่องจากกระจกมีความสงสารและมีความต้องการที่จะช่วยเหลือสัตว์มาโดยตลอด และในปัจจุบันนี้เองกระจกเลี้ยงสุนัขในบ้านของเธอเป็นจำนวน 30 ตัว เมื่อกระจกโตขึ้นและมีโอกาสกระจกจึงเป็นอีกหนึ่งคนที่สร้างเว็บเพจเกี่ยวกับสัตว์ขึ้นมา กระจกตั้งชื่อเว็บเพจของเธอว่า “หมาจรชะอำ Stray dogs Cha am” ซึ่งเป็นการให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัดที่อาศัยอยู่ในเขตชะอำ และข้างบ่อขยะที่มักถูกนำมาปล่อยจากคนทั่วไป สาเหตุของการเปิดเว็บเพจเพื่อช่วยเหลือสัตว์ของกระจกคือเนื่องจากตนเองก็เลี้ยงสัตว์ด้วยประกอบกับความสงสารที่เวลาเห็นสัตว์ป่วยหรือบาดเจ็บกระจกก็อยากจะช่วยเหลือ และสุนัขจรกลุ่มหนึ่งที่กระจกให้ข้าวอยู่เป็นประจำ วันหนึ่งสุนัขเหล่านั้นเกิดถูกจับออกจากพื้นที่ ทำให้เป็นที่มาของเว็บเพจของกระจกที่ต้องการช่วยเหลือพวกเขา วิธีการช่วยเหลือของกระจกคือ คนที่อยู่ในเขตชะอำมักจะโพสต์ข้อความลงในเว็บเพจที่กระจกสร้างขึ้น กระจกจึงนำสัตว์เหล่านั้นไปรักษาในคลินิกที่เธอได้ติดต่อประสานงานไว้ล่วงหน้าก่อนแล้ว ซึ่งเธอจะมีคลินิกและสัตวแพทย์ที่ทำงานประสานกัน โดยสัตวแพทย์นั้นจะนำรถของโรงพยาบาลสัตว์หรือรถส่วนตัวของสัตวแพทย์เองไปรับสัตว์ที่ต้องการความช่วยเหลือพร้อมกระจก เพราะตัวกระจกเองนั้นไม่มีรถยนต์ที่จะนำสัตว์ไปรักษาเองได้ ค่ารักษาที่มีกระจกจะใช้การระดมทุนจากเว็บเพจของตนเอง แต่เมื่อบางที่การระดมทุนไม่สามารถให้ค่ารักษาที่เพียงพอต่อการรักษาทุกเคสแล้ว กระจกจะใช้วิธีการเปิดขายเบอร์รางวัลของล็อตเตอรี่ เป็นเลขท้าย 2 ตัว ได้ 100 บาทบ้าง 200 บาทบ้าง เมื่อรักษาหายแล้วก็มีสัตว์ทั้งที่กระจกเลี้ยงต่อไว้เอง หาบ้านให้ใหม่และบางส่วนต้องนำกลับไปไว้ที่เดิม นอกจากนี้กระจกยังลงพื้นที่บริเวณบ่อขยะเพื่อจับสุนัขที่ไม่มีเจ้าของไปทำหมันเพื่อลดอัตราการเกิดของสัตว์อีกด้วย กระจกไม่เพียงทำงานภายในชะอำเท่านั้น สุนัขบางตัวที่ได้รับการช่วยเหลือจากกระจกตอนนี้ได้ถูกรับเลี้ยงไปอยู่ที่ต่างประเทศกับเจ้าของใหม่ที่เป็นชาวต่างชาติอีกด้วย

“การสร้างเพจเพื่ออยากให้คนรู้จักหมาจรชะอ๋า เพราะเราไม่ได้ช่วยพวกเค้าแต่ทำหมันกับรักษา แต่เรารู้สึกกับกลุ่มคนที่จับพวกเค้าออกจากชะอ๋าไปทิ้งบ่อขยะด้วย” (กระจง)

ภาพประกอบ 9 ภาพเหตุการณ์จำลองเรื่องของกระจง

และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 3 คือกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมให้การให้ความช่วยเหลือสัตว์ และโพสต์ลงบนเว็บไซต์ที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก ซึ่งเป็นบุคคลในกลุ่มที่ 2 จำนวนทั้งสิ้น 5 ท่าน ร่วมกับบุคคลที่มีพฤติกรรมให้การให้ความช่วยเหลือสัตว์โดยไม่ผ่านสื่อออนไลน์หรือไม่ได้มีการโพสต์ข้อความการให้ความช่วยเหลือลงบนเว็บไซต์ที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก เป็นจำนวน 2 ท่าน

โดยผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งหมดสุทธิ 7 ท่าน เก็บข้อมูลผ่านวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 7 มีลักษณะการทำงานที่แตกต่างกัน จึงทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลอีก 2 ท่าน ที่มีพฤติกรรมให้การให้ความช่วยเหลือสัตว์โดยไม่ผ่านสื่อออนไลน์หรือไม่ได้มีการโพสต์ข้อความการให้ความช่วยเหลือของตนเองลงบนเว็บไซต์ที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊กนั้น ได้มาจากผู้ให้ข้อมูลที่แนะนำให้สัมภาษณ์และพูดคุย ดังข้อมูลในตาราง 6 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลที่ไม่มีมีการโพสต์ข้อมูลสู่โลกออนไลน์หรือโพสต์ลงเว็บไซต์การให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก

ตาราง 6 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 3 บุคคลที่ช่วยเหลือสัตว์แต่ไม่มีการโพสต์ข้อมูลลงเว็บเพจบนเฟซบุ๊ก

ลำดับที่	นามสมมติ	เพศ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือ	ชนิดและจำนวนของสัตว์ที่ช่วยเหลือ	ลักษณะการให้ความช่วยเหลือ
1	ปลาตาว	หญิง	ปริญญาตรี	รับจ้าง	มากกว่า 3 ปี	สุนัขและแมว มากกว่า 10 ตัว	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นจิตอาสาช่วยเหลือสัตว์ - สมทบทุนโดยการให้เงินจากเคสที่ได้รับการประกาศทางสื่อออนไลน์ - หาดำเนินให้สัตว์ - รับเคสจากที่เกิดเหตุมาช่วยเหลือเอง (บ้าง) - รับสัตว์มาเลี้ยงที่บ้าน <p>จำนวนมากกว่า 10 ตัว</p>
2	ปลาทอง	หญิง	ปริญญาโท	ธุรกิจส่วนตัว	มากกว่า 3 ปี	สุนัขและแมว มากกว่า 20 ตัว	<ul style="list-style-type: none"> - รักษาพยาบาลเบื้องต้น - ให้อาหารแก่สัตว์จรจัดตามสถานที่ต่างๆ - สมทบทุนโดยการให้เงินจากเคสที่ได้รับการประกาศทางสื่อออนไลน์

ส่วนที่ 2 รูปแบบของพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือที่ปรากฏผ่านสื่อออนไลน์

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อหารูปแบบของพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือสัตว์ของบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ทำให้ความช่วยเหลือสัตว์ในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อมูลจากเว็บเพจ (Webpage) ในเฟซบุ๊ก (Facebook) ที่มียอดคนกดถูกใจ (Like) มากกว่า 10,000 คน เพื่อเป็นการยืนยันว่าเว็บเพจนั้นๆ ได้มีการเคลื่อนไหวอยู่เสมอ และมีจำนวนของผู้ใช้งานในเว็บเพจมากในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ยังสามารถเลือกเว็บเพจจากยอดคนกดติดตาม (Follow) ที่มีจำนวนมากควบคู่กันไป เพราะการกดถูกใจหรือกดติดตามนั้น ข่าวสารของเว็บเพจนั้นๆ จะปรากฏบนข่าวใหม่ (News feed) ของคนที่กดถูกใจหรือกดติดตามโดยอัตโนมัติ โดยผู้ที่แจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการช่วยเหลือ (Post) ทางเว็บเพจนั้นๆ มีรูปแบบการเขียนเพื่อวัตถุประสงค์หรือเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป รวมไปถึงการช่วยเหลือของผู้แจ้งข้อมูลนั้นๆ ที่มีรูปแบบการให้ความช่วยเหลือที่แตกต่างกันออกไป โดยวัตถุประสงค์ของการศึกษาพฤติกรรมนี้ได้นำไปสู่รูปแบบของการให้ความช่วยเหลือสัตว์และแจ้งข้อมูลลงในเว็บเพจต่างๆ 3 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. การให้ความช่วยเหลือด้วยตนเองและโพสต์ข้อความลงเฟซบุ๊ก

พฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือที่มีให้เห็นส่วนมากเป็นพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง อาจเป็นเด็ก คนชรา บุคคลที่ด้อยโอกาส พิการหรือทุพพลภาพ ส่วนพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือด้วยตนเองนั้นหมายถึงการลงมือกระทำการบางอย่างบางอย่างเพื่อช่วยให้ผู้อื่นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหรือเป็นการช่วยบรรเทาความเดือดร้อนที่ได้รับ ทำโดยการหยิบยื่นความช่วยเหลือไปถึงบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือนั้น อาทิ นำไปส่งโรงพยาบาล ช่วยทำแผล หรือการดูแลขณะให้การรักษา เพราะฉะนั้นพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือสัตว์ด้วยตนเองนั้นจึงหมายถึง การเกิดพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือเมื่อพบเจอสถานการณ์ที่สัตว์ต้องการความช่วยเหลือ ณ ขณะนั้น เช่น สุนัขโดนรถชน ต้องได้รับการช่วยเหลือโดยการนำส่งโรงพยาบาลทันที หรือการนำสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของมาดูแล ให้ที่พักพิงชั่วคราวและเตรียมหาบ้านให้สัตว์นั้นต่อไป หรือแม้แต่การนำสัตว์จรมาเลี้ยงดู เนื่องจากเหตุปัจจัยต่างๆ และให้ที่พักพิงอาศัยถาวร รวมทั้งการเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือตามเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดความเป็นธรรมต่อสัตว์บางประเภทหรือบางกลุ่ม และทุกการช่วยเหลือนั้นจะไม่ได้เป็นที่รับรู้ของสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook) หากผู้ช่วยเหลือนั้นไม่ได้แจ้งข้อมูลลงเว็บเพจต่างๆ ในเฟซบุ๊ก โดยการแจ้งข้อมูลลงเว็บเพจมีหลายวัตถุประสงค์ในแต่ละกรณีต่างๆ กันออกไป บางกรณีนั้นผู้เข้าไปให้ความช่วยเหลือโพสต์ข้อความเพื่อขอบริจาคเลือดจากสัตว์ที่เลือดเข้ากันได้ บางกรณีเพื่อบอกเล่าเป็นอุทาหรณ์สำหรับบุคคลทั่วไป บางกรณีเพื่อขอรับบริจาคสมทบทุนเพื่อช่วย

รักษาสัตว์จรจัดในระยะยาวต่อไป เนื่องจากผู้ให้ความช่วยเหลือบางคนไม่มีทุนทรัพย์มากพอที่จะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดได้ หรือบางกรณีเป็นการรักษาระยะยาวต่อเนื่องและต้องใช้ทุนทรัพย์เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะสามารถเรียกผู้ช่วยเหลือนั้นว่าเปรียบเสมือนสื่อกลางให้กับบุคคลในโลกออนไลน์ได้มีโอกาสให้ความช่วยเหลือสัตว์ต่อไป ดังต่อไปนี้

นำสัตว์ไปรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ คลินิกรักษาสัตว์ หรือช่วยเหลือเพื่อให้พ้นจากอันตราย การให้ความช่วยเหลือโดยการนำส่งโรงพยาบาลสัตว์ คลินิกรักษาสัตว์ หรือช่วยเหลือเพื่อให้พ้นจากภัยอันตรายนั้น นับได้ว่าเป็นวิธีการช่วยเหลือที่ต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านด้วยกันทั้งด้านความกล้า ในการต้องจับสัตว์ เพราะหากสัตว์กำลังเกิดอันตรายหรือบาดเจ็บ สัตว์จะมีสัญชาตญาณของการป้องกันตัวอยู่ ทำให้สัตว์นั้นอาจทำร้ายร่างกายของคนที่เขาใกล้ได้ เช่นในกรณีของสัตว์ที่ติดรั้วบ้าน เหล็กแหลม หรือท่อระบายน้ำ สัตว์นั้นจะมีความตระหนกตกใจและพร้อมที่จะกัดหรือทำร้ายคนที่เข้าใกล้ได้ทุกเมื่อ นอกจากนี้ยังไม่รวมสภาพร่างกายของสัตว์บางตัวที่อาจจะบาดเจ็บหนัก มีเลือดท่วมตัว หรือสกปรกและเนื้อตัวส่งกลิ่นเหม็นเน่ามาก อีกทั้งสัตว์บางตัวนั้นไม่ให้ความร่วมมือเพราะสาเหตุต่างๆ อาจหวาดกลัว หรือเป็นนิสัยของสัตว์นั้น แต่ก็ยังคงมีคนจำนวนไม่น้อย บ้างรวมกันเป็นกลุ่มในการช่วยเหลือ บ้างเห็นเหตุการณ์กระทันหัน ล้วนแต่ยังให้ความช่วยเหลืออย่างสุดความสามารถ ทำให้อย่างน้อยงานวิจัยนี้พบว่า ในสังคมไทยยังมีคนจำนวนไม่น้อยจำนวนหนึ่งที่ยอมให้ความช่วยเหลือแก่สิ่งมีชีวิตเล็กๆ โดยมีเหตุผลของการช่วยเหลือที่แตกต่างกันออกไป

“น้องขาวเป็นแมวจร เดินลากขามาที่บ้าน (ปกติชอบแอบมาเล่นในบ้าน) อดไม่ได้เลยต้องพาไปหาหมอ” (สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ ทาสแมว)

“ภาพ X-rays น้องขุนทรชนจนกรามหัก เบื้องต้นหมอต้องล้างทำความสะอาดทั้งตัว เอาหนองออกทั้งในส่วนหูและอวัยวะเพศตรวจเลือด ฉีดยาฆ่าเชื้อและยาลดปวดและยาลดการอักเสบ เพื่อประคองอาการ ถ้าผลเลือดตรวจแล้วโอเคก็จะต้องรีบทำการผ่าตัดฟันกรามให้ได้ไวที่สุด เดี่ยวรอผลเลือดฟรุ้งนี้” (จากเว็บเพจ Thai Love Animal ช่วยสัตว์ สุนัขและแมวจรจัด)

“งานเข้า กำลังไปร้านที่ศิริราช เจอลูกแมวสีดำบนสะพานพระราม 8 ไม่ใกล้จุดขึ้นลงตรงไหนเลย น้องนอนหลับ แขนข้างหนึ่งเกาะกำแพงไว้ แม่แมวจอตลอดตดตรงทางโค้งพอดี ก่อนลงทางลงศิริราชค่อยๆ ถอยกลับมา ถึงจุดรีบลงไปดู เห็นท่าทางแบบนี้ในใจคิดว่า “ตายยังวะ” ลองเอามือไปหยิบดู

นางลืมนตา เย่ๆๆๆ ขาอยู่ครบ เย่ๆๆๆ ลำตัวไม่มีบาดแผล เย่ๆๆๆ ปะ ไปเป็นสหายกัน”
(สมาชิกท่านหนึ่งของเฟซบุ๊ก)

ให้ที่พักรักษาชั่วคราวและหาบ้านให้สัตว์ กระบวนการขั้นนี้แบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะคือ ในลักษณะที่หนึ่งคือ ให้ที่พักรักษาชั่วคราวและหาบ้านให้สัตว์หลังจากพาไปรักษา และลักษณะที่สองคือ ให้ที่พักรักษาชั่วคราวและหาบ้านให้ในทันทีเมื่อพบเห็น สองลักษณะนี้มีความแตกต่างกันจากความสืบเนื่องของการช่วยเหลือและความรุนแรงของอาการที่ผู้ช่วยเหลือพบเห็น สำหรับกรณีแรก (ให้ที่พักรักษาชั่วคราวและหาบ้านให้สัตว์) เป็นการช่วยเหลือสืบเนื่องจากการพาไปรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์หรือคลินิกรักษาสัตว์มาก่อน ในขณะที่กรณีที่สองเป็นการช่วยเหลือขั้นแรกเมื่อพบเห็น ว่าสัตว์นั้นต้องการได้รับความช่วยเหลือ ซึ่งสัตว์อาจอยู่ในภาวะคับขันหรือต้องการการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ให้นำออกสถานที่นั้นทันทีทันใด โดยวิธีการให้ที่พักรักษาชั่วคราวนั้นแตกต่างกันออกไป ในบางคนพบว่าได้ให้ที่พักรักษาแก่สัตว์นั้นโดยเลี้ยงไว้ที่บ้านหรือที่พักรักษาของตนเองก่อน ในขณะที่เดียวกันที่นำมาเลี้ยงดูอยู่ที่พักรักษาของตนเองนั้นก็ทำการประกาศหาบ้านไปพร้อมกัน แต่ในท้ายที่สุดเกิดเป็น 2 ปลายทางคือ สัตว์ที่ทำการหาบ้านนั้นได้บ้านที่พร้อมจะรับเลี้ยง แต่สำหรับสัตว์บางตัวก็ไม่สามารถหาบ้านที่พร้อมจะรับเลี้ยงได้ด้วยสาเหตุต่างๆ อาจเพราะสัตว์นั้นมีอายุมากเกินไป หรือพิการ ที่คนทั่วไปส่วนใหญ่อาจจะไม่มีความอดทนในการเลี้ยงดูหรือเวลามากพอที่จะดูแลให้ได้ดี สัตว์จรพวกที่ไม่ถูกรับเลี้ยงจึงมีปลายทาง 2 ปลายทางคือ

ปลายทางที่ 1 คนที่ให้ความช่วยเหลือแต่แรกและให้ที่พักรักษาชั่วคราวนั้นตัดสินใจรับเลี้ยงต่อไป ในกรณีนี้ผู้ที่ตัดสินใจให้ที่พักรักษาหรือรับเลี้ยงดูต่อไปนั้นมักเป็นคนที่พร้อมไปด้วยสถานที่กำลังทรัพย์และเวลาในการดูแล

ปลายทางที่ 2 เป็นปลายทางที่ไม่ค่อยดีนักสำหรับสัตว์จรคือ คนที่ให้ความช่วยเหลือตอนแรกและให้ที่พักรักษาชั่วคราวนั้นไม่ได้สามารถดูแลได้ถาวร สัตว์จรพวกนี้จึงต้องถูกนำไปปล่อยไว้ที่เดิม กรณีนี้มักเกิดกับผู้ที่ให้ความช่วยเหลือที่อาศัยอยู่ที่หอพัก ซึ่งไม่อนุญาตให้เลี้ยงสัตว์ได้ มักเป็นนิสิตนักศึกษาที่แอบนำสัตว์เข้าไปเลี้ยงดูได้เป็นเวลาไม่นาน หรืออาจเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือนั้นมีสัตว์เลี้ยงเก่าอยู่แล้ว และสัตว์จรที่ช่วยเหลือนั้นไม่สามารถเข้ากับสัตว์เลี้ยงเดิมของตนเองได้จริงๆ ทำให้ผู้ให้ความช่วยเหลือนั้นต้องตัดสินใจนำสัตว์จรกลับไปไว้ที่เดิม หรือเป็นเพราะขาดทุนทรัพย์และค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์จรนั้นได้

“ลูกแมวตัวน้อยถูกรถชนจนขาหลังใช้การไม่ได้ จะเป็นอะไรไหมถ้าเราจะขอให้คุณช่วยกันแชร์หาบ้านให้กับลูกแมวหน้าสงสารตัวนี้ #ขอพลังทางสังคม #ช่วยกันหาบ้านให้ลูกแมว”
(สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ มูลนิธิเพื่อสุนัขในซอย, ประเทศไทย (Soi Dog – in Thai))

“27 กุมภาพันธ์ 2560 คือวันที่ผม (ลูกแมว) ได้รับการช่วยเหลือมาจากสุนัขเจ้าถิ่นที่รุ่มกัตุลูกแมวอายุ 3 เดือนอย่างผม ผมเดินหาอาหารไปทั่วโดยไม่รู้ตัวเลยว่ากำลังจะโดนขยำ โขยยังดีครับที่มีคนมาเห็นเหตุการณ์ ไม่งั้นผมคงไม่ได้มาเล่าเรื่องราวให้คุณฟังในวันนี้ ขอขอบคุณที่ช่วยให้ผมรอดชีวิตครบ 404 วัน ที่เขารอคอยคนที่รักอยู่ที่นี้ น่าจะเพียงพอแล้ว หากคุณเมตตาและพร้อมให้ออกาษา ติดต่อมาที่ (แนบอีเมล) หรือโทร (ระบุเบอร์โทรศัพท์) เพื่อสอบถามข้อมูลการอุปการะได้เลยค่ะ”
(จากเว็บเพจ มูลนิธิเพื่อสุนัขในซอย, ประเทศไทย (Soi Dog – in Thai))

“พระพุทธรูปทุกคู่ทุกแท่น ทั้งข้าวให้หมา ทั้งตะกร้าใส่แมวไปเอาลูกแมวมารวมแม่มัน 6 ตัว เอามาพักไว้ที่บ้านก่อน เห็นป่าแถวนั้นบอกฝนตก แม่มันร้องคร่อมลูกมันตัวเปียก คาบลูกมันหาที่แอบฝน ชีวิตสัตว์จรไร้บ้านน่าสงสารน่าเวทนา ใครช่วยแบ่งไปเลี้ยงหน่อย คิดว่าเอาบุญครับ ตอนนี้อามาไว้สุขุมวิท 22 ก่อน” (สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ โครงการช่วยเหลือสัตว์ยากไร้ด้วยโอกาส)

“อ๊พเททหาคนเมตตาส่งกาพิวไปบ้านใหม่ครับ จากบางแคไปสมุทรปราการครับ 1ชีวิตต้องมาเปลี่ยนแปลงเพราะคนที่ขาดจิตใจดีสำนึกที่เรียกตัวเองว่าสัตว์ประเสริฐหรือ แมวเคยมีเจ้าของ แมวเคยมีคนกอด ตอนนี้อยู่ไม่เหลืออะไรแล้ว (พิกัดบางแค) 1 เดือนเต็มๆการพิวปรับตัวอยู่ติดหัวัดจนหายแล้วสู้กับแมวเจ้าถิ่นตลอดเพราะน้องตัวผู้ยังดีทำหมันมาให้แล้วมาปล่อยวัด”
(สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ ทาสแมว)

“ประกาศหาบ้าน น้องอั้งเปา เรื่องมีอยู่ว่าวันนี้ห้องป้อมพบเจอลูกแมวอายุประมาณ 1 เดือนครึ่ง เพศชาย ลายสลิด พบเจอที่รพ.ตรงฐานพระ ตา 2 ข้างหนองเต็มตา เซ็ดหนองออกให้ ตา 2 ข้างโปนออก คาดว่าน่าจะบอดสนิท จึงช่วยกันเก็บมาใส่กล่อง แล้วคิดว่าจะต้องพาน้องไปรักษา แต่ก็ไม่มีเงินกันมากมาย จึงขอระดมทุนจากพี่ๆน้องๆที่ OPD ช่วยกัน ได้เงินมาทั้งหมด 1,812 บาท หลังเลิกงาน นำกับป้อมจึงช่วยกันพาแมวไปหาหมอที่คลินิก หมอบอกว่า ตาน่าจะบอดแน่นอน 2 ข้าง แต่น้องแมวจะใช้ชีวิตได้ปกติ แนะนำให้เลี้ยงในกรงที่เป็นคอนโด มีพื้นที่พอสมควร นำกับป้อมจึงใช้เงินบริจาคซื้อกรง นม และของใช้ที่จำเป็นสำหรับน้องแมว เพื่อที่คืนนี้อย่างน้อยน้องแมวจะได้มีพื้นที่

นอนอย่างปลอดภัย ตอนนี้น้องแมวยู่ที่บ้านน้องป้อม แต่น้องป้อม ก็ไม่สะดวกมากที่จะรับเลี้ยง จึงอยากจะหาบ้านที่มีจิตเมตตารับเลี้ยงน้อง ผากช่วยแชร์ช่วยหาบ้านให้น้องด้วยค่ะ น้ำเองก็เลี้ยง 7 ตัวแล้ว ไม่สะดวกด้วยเรื่องของพื้นที่และเวลา ผากช่วยแชร์ช่วยหาบ้านให้น้องอั่งเปาด้วยนะคะ เบอร์ติดต่อ (แนบเบอร์โทรศัพท์) มาบาตาบุตระยอง ยินดีออกค่าจัดส่งและกรงแมวค่ะ”
(สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ โครงการรวมพลคนช่วยเหลือสัตว์ยากไร้ด้วยโอกาส)

“แม่ น้องเป็นสุนัขจรค่ะ พอดีคุณหมอให้เฝ้าดูอาการ 24 ชั่วโมง หนูเลยเอาน้องมาหอดด้วยค่ะ กำลังให้ยา น้องดีขึ้นมากแล้ว ที่อยู่เดิมน้องติดถนน หนูกลัวว่าถ้าเอาไปคิน จะเกิดเหตุการณ์ซ้ำอีก เพื่อนๆ น้อง 15 ตัว มีคนรับไปเลี้ยงแล้วค่ะ ที่หอลี้ยงสัตว์ไม่ได้ หนูเอาน้องมาเฝ้าดูอาการ เพื่อนๆน้องได้บ้านกันหมดแล้ว พี่ๆท่านไหนสนใจรับน้องไปเลี้ยงไหมคะ หนูอยู่อำเภอปราสาทจังหวัดสุรินทร์ รับน้องไปเลี้ยงที่นะคะ น้องน่ารักมากกกกเลย หนูก็รักน้องนะคะ แต่อยู่หอลี้ยงไม่ได้ เคนนี่ได้ผ่านการตรวจสอบจากแอดมินเรียบร้อยแล้ว” (สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ รักหมา)

ให้ที่พักพิงถาวร การให้ที่พักพิงถาวรนั้นนับว่าเป็นผลที่สืบเนื่อง ทั้งมาจากกรณีนำสัตว์ไปรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์หรือคลินิกรักษาสัตว์แล้วตัดสินใจแน่วแน่ว่าจะเป็นผู้เลี้ยงดูสัตว์ตัวนั้นต่อไปอย่างถาวร จึงเกิดเป็นพฤติกรรมทำให้ที่พักพิงถาวรแก่สัตว์ หรือในอีกกรณีหนึ่งคือ หลังจากนำสัตว์ไปรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์หรือคลินิกรักษาสัตว์แล้วได้ทำการหาบ้านให้แก่สัตว์นั้นๆแล้วในขณะที่ให้ที่พักพิงชั่วคราว แต่ไม่สามารถหาบ้านให้แก่สัตว์นั้นได้ ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือและให้ที่พักพิงชั่วคราวนั้นจึงตัดสินใจรับเลี้ยงต่อโดยการให้ที่พักพิงถาวร ซึ่งไม่ว่ากรณีใดก็ตามผู้ที่ตัดสินใจให้ที่พักพิงถาวรแก่สัตว์นั้นต้องมีความพร้อมในระดับหนึ่งทั้งในเรื่องของสถานที่ (ที่พักหรือบ้าน) เวลาที่จะใช้ในการดูแลสัตว์ตัวนั้นอย่างเหมาะสม และการรับภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสัตว์เพื่อที่จะสามารถดูแลพวกเขาได้ดีกว่าที่พวกเขาเคยเป็นอยู่มา

“เคนท็องมาร์ค่ะ หายแล้วค่ะแต่ต้องมาพักฟื้นต่อที่บ้านพาน้องแมวไปรักษาตั้งแต่วันที่ 19 มีนาคม ถึง 5 เมษายน ค่ะ น้องหายแล้วค่ะ”
(สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ โครงการช่วยเหลือสัตว์ยากไร้ด้วยโอกาส)

2. การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์

การให้ความช่วยเหลือนั้นไม่เพียงแต่ การช่วยรักษาหรือนำไปส่งโรงพยาบาลสัตว์เท่านั้น ค่าใช้จ่ายที่ตามมาจากการรักษาพยาบาลนับว่ามีอยู่ไม่น้อยเลยทีเดียว ดังนั้นอีกปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งในการให้ความช่วยเหลือสัตว์จรคือด้าน กำลังทรัพย์ ผู้วิจัยสามารถแบ่งคนที่มีความสามารถในการช่วยเหลือออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกนั้น เป็นกลุ่มที่สามารถเสียสละเวลาของตนเองเพื่อพาไปรักษา แต่ไม่มีทุนทรัพย์ที่เพียงพอต่อการรักษา คนกลุ่มที่สองคือ คนกลุ่มที่มีเงินที่คนกลุ่มแรกมีคือ ด้านทุนทรัพย์ ซึ่งจะนำไปใช้เพื่อรักษา เลี้ยงดู และใช้จ่ายต่อไป โดยคนกลุ่มที่สองนี้เองที่เป็นอีกกำลังสำคัญหลักที่ผลักดันให้เกิดการรักษาต่อเนื่องจนทำให้สัตว์จรเหล่านั้นมีอากาศดีขึ้น ดังนั้นการช่วยเหลือของคนสองกลุ่มก็เรียกว่ามีความสัมพันธ์กัน และมีความสำคัญไม่แพ้กัน หากขาดคนช่วยเหลือ สัตว์จรก็ไม่รอด หรือหากขาดการช่วยสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษา ประคับประคอง และดูแล ก็ไม่สามารถทำให้สัตว์นั้นมีชีวิตที่ดีต่อไปได้ ในตัวอย่างบางกรณีที่พบเจอในเว็บเพจของเฟซบุ๊กนั้นพบว่า กลุ่มคนกลุ่มที่สองนั้นที่มีกำลังด้านทุนทรัพย์ในการช่วยเหลือ มักไม่ค่อยมีเวลาในการพาไปรักษาให้หายดี คนกลุ่มนี้จึงทำได้เพียงช่วยสมทบทุนหรือบริจาคแก่ผู้ที่สามารถนำสัตว์ไปรักษา หรือคนที่คอยช่วยเหลือโดยการให้อาหารสัตว์จรจัดตามสถานที่ต่างๆได้ หรือในบางกรณีเป็นการรวมตัวกันของคนกลุ่มแรกและกลุ่มที่สอง คือเป็นผู้ที่มีทั้งเวลาและทุนทรัพย์ สามารถให้ความช่วยเหลือทั้งการพาไปรักษาและเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายอาจจะบางส่วนหรือทั้งหมด แล้วแต่ค่าใช้จ่ายของสัตว์แต่ละตัวตามความรุนแรงของสัตว์ และความสามารถในการช่วยเหลือของแต่ละบุคคล มีรายละเอียดดังนี้

การบริจาคโดยการให้เงิน การบริจาค่นั้นเป็นการให้ ให้อย่างไม่หวังผลตอบแทนการให้ในครั้งนั้น เป็นการให้ทรัพย์ภายนอกที่มีหรือที่สามารถหามาได้ การบริจาค่นั้นสามารถทำได้ทั้งเป็นการให้เงิน หรือให้สิ่งของที่มีอยู่เพื่อให้ผู้อื่นได้ใช้ประโยชน์จากการบริจาคหรือการให้ครั้งนั้น สำหรับการรักษาสัตว์จรนั้นค่าใช้จ่ายนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นทุกครั้งอย่างน้อยแตกต่างกันออกไปตามความรุนแรงหนักเบาของอาการหรือปัญหาของสัตว์ที่พบเจอ ดังนั้นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ขาดไม่ได้เมื่อต้องการช่วยเหลือสัตว์คือเรื่องของ “เงิน” บางคนนั้นไม่มีเวลาและความพร้อมในส่วนของการให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์ในรูปแบบของการลงมือช่วยเหลือ แต่มีความปรารถนาที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการช่วยเหลือและพร้อมด้วยปัจจัยเงินทอง หรือสิ่งของที่จำเป็นต่อการรักษาสัตว์ ก็นับว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการช่วยเหลือที่จำเป็น สำคัญ และยังส่งผลชัดเจนอีกรูปแบบหนึ่ง สำหรับการบริจาคหรือให้เงินหรือเพื่อนำไปช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายมี 2 แบบ แบบแรกคือ เป็นผู้นำไปรักษาและออกค่าใช้จ่ายบางส่วนหรือทั้งหมด ขึ้นอยู่กับความสามารถในการช่วยเหลือของแต่ละคนและแต่

ละความรุนแรง อาการของโรค ที่บางกรณีนั้นต้องอาศัยเวลาในการรักษาค่อนข้างนานและต่อเนื่อง หรือแบบที่สอง คือ เป็นเพียงผู้ออกค่าใช้จ่ายให้กับเจ้าของเคสที่นำสัตว์ไปรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ หรือคลินิกรักษาสัตว์ โดยอาจจะนำเงินไปให้ตามโรงพยาบาลสัตว์หรือคลินิกรักษาสัตว์นั่นเองหรือ โอนเงินเข้าบัญชีเจ้าของเคส ซึ่งในกรณีที่สองนั้นจะเกิดขึ้นเมื่อผู้นำสัตว์ไปรักษาแต่แรกนั้นทำการ ประกาศแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่บุคคลอื่น ๆ ผ่านทางสื่อออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) ในเว็บเพจต่างๆที่เกี่ยวกับ สัตว์และการช่วยเหลือสัตว์ คนที่พร้อมที่จะช่วยทางด้านทุนทรัพย์เมื่อเห็นข้อมูลแล้วนั้นได้มีการ ตรวจสอบข้อมูลว่าเป็นความจริง อาจทำโดยการติดต่อไปยังโรงพยาบาลสัตว์หรือคลินิกที่ผู้ให้ความ ช่วยเหลือ (เจ้าของโพส)อ้างเบื้องต้น โดยบางรายนั้นนอกจากจะโอนเงินเพื่อช่วยในการรักษาแล้ว ยังแวะไปเยี่ยมเยียนสัตว์นั้นในโรงพยาบาลสัตว์หรือคลินิกรักษาสัตว์ที่พักรักษาตัวอีกด้วย

“ถึงอย่างไรในการเข้ารับรักษาในแต่ละครั้งค่าใช้จ่ายจะต้องมีเบื้องต้นอยู่แล้ว เรายังเองก็ไม่สามารถ ออกค่าใช้จ่ายได้โดยลำพังหากไร้การช่วยเหลือ จึงขอความเมตตาช่วย”
(สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ โครงการรวมพลคนช่วยเหลือสัตว์ยากไร้ด้วยโอกาส)

“เหตุการณ์ไม่คาดคิดอีกแล้วค่ะผ่าตัดแผลหายดีแล้ว คิดว่าอาทิตย์หน้าจะไปส่งที่มูลนิธิสัตว์ พิกัด แต่เมื่อเช้า เจ้าอ้นธพาล วิ่งผลึกประตูเข้ามากัดเด็กชายทองเหลือง กัดจากนอกกรง ทั้งที่ ใส่กลอนประตูแล้ว ประตูเป็นล๊อคเจ้าอ้นธพาลดันกลอนหลุดออกมาได้กัดเด็กชายทองเหลือง ขนาดอยู่ในกรงยังกัดได้ กรงหมาอีกต่างหากมันเหลือเชื่อ ทำให้เด็กชายทองเหลืองต้องเข้าโรง บาลอีกแล้วค่ะ ถูกกัดเท้าขวาหน้าขาด และมีแผลที่ขาหลัง จึงต้องการขอความเมตตาช่วยเหลือ ค่าผ่าตัดเด็กชายทองเหลือง คุณหมอบประเมินค่าผ่าตัดอยู่ที่ 20,000 บาท (ถ้าตัดขาหน้าอย่างเดียว 5,000 แต่ถ้าซ่อมขาหลังด้วยก็อีก) เลขที่บัญชี (แจ้งเลขที่บัญชี ธนาคาร 2 ธนาคาร) ขอขอบคุณ ค่ะ” (สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ มูลนิธิบ้านสงเคราะห์สัตว์พิกัด(home4animals))

การบริจาคผ่านการจำหน่ายสินค้าหรือเปิดประมูลเพื่อจำหน่ายสินค้า การบริจาค หมายถึง การเสียสละแบ่งปันทรัพย์ที่มีอยู่เป็นทรัพย์ภายนอกที่สามารถจับต้องได้ อาจจะเป็นการให้ สิ่งของหรือเงินทอง การบริจาค่นั้นเป็นการให้โดยไม่หวังผลตอบแทนการให้ในครั้งนั้นๆ การบริจาค หรือการสนับสนุนด้านทุนทรัพย์นั้น อาจไม่ได้ช่วยโดยการนำเงินของตนเองที่มีอยู่ไปช่วยสัตว์จร เหล่านั้น แต่อาจทำโดยคนหรือกลุ่มคนที่มีความสามารถในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ รวมถึงการ บริการบางอย่าง ไปจนถึงอาหารบางชนิด แล้วนำไปขายเพื่อนำเงินส่วนที่ได้จากการขาย (บ้างหัก

ค่าใช้จ่าย บ้างไม่หักค่าใช้จ่าย) รวมไปถึงการเปิดประมูลสินค้าของตนเองเพื่อเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ความช่วยเหลือ นำมาช่วยทางด้านของสนับสนุนค่ารักษาพยาบาลของสัตว์จร หรือค่าเลี้ยงดู หรือสมทบเพื่อช่วยเหลือในองค์กรหรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์เป็นประจำหรือรายกรณี ดังนั้น บางคน หรือบางกลุ่มที่มีความสามารถในการผลิต ประดิษฐ์ การบริการ หรือมีสิ่งของที่สามารถนำมาประมูลได้ ได้นำจุดเด่นของตนเองนำไปแลกเปลี่ยนเป็นทุนทรัพย์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือสัตว์ได้อีกทางหนึ่ง ข้อดีของการนำสินค้า ผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงการบริการบางอย่างนั้น แลกเปลี่ยนเป็นเงิน ทำให้ผู้ที่ซื้อสินค้าหรือบริการนั้นรู้สึกได้ว่า นอกจากจะได้ช่วยเหลือสัตว์แล้วยังได้สินค้าหรือบริการบางอย่างกลับไปด้วย

“ขอเปิดประมูลเพื่อเป็นค่ารักษา/ค่าอาหารใน “โครงการแบ่งปันอาหารแก่อน้องๆ สัตว์ด้อยโอกาส” ซึ่งกำลังขาดแคลนอย่างหนักถึงขั้นวิกฤติ โปรดร่วมทำบุญด้วยมาช่วยประมูลสิ่งของต่างๆ จากโครงการช่วยเหลือสัตว์ยากไร้ด้อยโอกาสนั้นนะคะ เด็กๆ กำลังลำบาก หากไม่สะดวกประมูลก็ช่วยแชร์ต่อวนไปด้วยนะคะ ขอขอบคุณมากค่ะโปรดกดที่ภาพต้นฉบับเพื่อเคาะราคาเพิ่มที่คอมเมนต์ได้ ภาพนะคะ สิ่งของประมูลมีมากกว่า 100 ชิ้น ประกอบด้วย กระเป๋าสาน แหวน สร้อย ตุ๊กตา รองเท้า ผ้าพันคอ และพวงกุญแจ ฯลฯ เป็นต้น ลองคลิกเข้าไปดูนะคะ เผื่อจะมีของถูกใจได้ช่วยน้องๆ บ้าง”
(จากเว็บเพจ โครงการช่วยเหลือสัตว์ยากไร้ด้อยโอกาส)

“ปลายังเหลือ น้องหมาพิการฝากไหวบอกว่าถ้าไม่ชอบน้องหมาพิการ ก็บล็อกเสีย อย่าด่า ขायปลาไม่ได้เลย 200 ฝูงยังเหลือ 168 ฝูง ถ้าผู้ใจบุญจะบริจาคสมทบทุนน้องหมาพิการ
(แจ้งเบอร์โทรศัพท์พร้อมเพย์ และเลขบัญชีธนาคาร)
รายการสินค้า
ปลาไส้ตัน 250 กรัม ราคา 300.00 บาท ค่าส่ง 65 บาท
ปลาหวาน 400 กรัม ราคา 300.00 บาท
ปลากระเบน 250 กรัม ราคา 300.00 บาท
ฝากผู้ใจบุญช่วยซื้อปลาคนละฝูง” (สมาชิกท่านหนึ่งของเฟซบุ๊ก)

3. การประกาศแจ้งข่าวทางเว็บเพจของเฟซบุ๊กเพียงอย่างเดียว

สื่อสังคมออนไลน์หรือ Social Network นั้น นับได้ว่าเป็นอีกโลกหนึ่งในยุคปัจจุบัน โลกนี้เป็นโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และก็จบลงรวดเร็วไม่ต่างกัน ผู้คนสามารถแสดงความรู้สึก เปิดเผยตัวตน บอกเล่าเรื่องราวต่างๆ อีกทั้งแสดงทรรศนะของตนเองได้ เพียงแค่ปลายนิ้ว และด้วยความ

นิยมของ Application Facebook นั้น ทำให้มีคนใช้งานเฟซบุ๊กเป็นจำนวนมาก และยังนับว่าเป็น Application ของ Social Media ที่มีคนไทยใช้กันเป็นจำนวนมากที่สุด ด้วยลูกเล่นต่างๆของเฟซบุ๊ก ทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงเว็บเพจสาธารณะต่างๆที่มีอยู่ในเฟซบุ๊ก เพียงแค่กดถูกใจ (Like) หรือกดติดตาม (Follow) ในเว็บเพจนั้นๆ จะทำให้คนที่กดถูกใจหรือกดติดตามรับทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้ นอกจากนี้ยังสามารถแจ้งข้อมูล (Post) ไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร รูปภาพ หรือแม้แต่ภาพเคลื่อนไหว (Video clip) ในเว็บเพจที่ตนกดถูกใจหรือกดติดตามได้ทันที ซึ่งนับว่าเป็นวิธีที่สะดวก เข้าถึงได้ง่าย ทุกที่ทุกเวลา มีเงื่อนไขเพียงผู้ที่ต้องการแจ้งข้อมูลนั้นต้องใช้โทรศัพท์มือถือแบบ Smartphone และมีการเชื่อมต่อระบบ Internet เท่านั้น โดยการแจ้งข้อมูลหรือที่เรียกแบบเป็นที่รู้จักกันคือ การโพสต์ข้อความ ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมกันมากในโลกออนไลน์ เพราะสามารถแจ้งข่าวสารที่ตนเองต้องการบอกเล่าได้ในทันที ซึ่งในส่วนบริบทของการโพสต์ข้อความเพื่อช่วยเหลือสัตว์ตามเว็บเพจของผู้รักสัตว์นั้น เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ทำให้สัตว์อาจได้รับการช่วยเหลือทันเวลา

โดยผู้โพสต์ข้อความเพียงอย่างเดียวก็นับว่าเป็นอีกวิธีหนึ่งในการเปิดโอกาสให้สัตว์ที่ต้องการความช่วยเหลือในขณะนั้นอาจได้รับการช่วยเหลือได้ทันเวลา ทางมุมมองของผู้ใช้เฟซบุ๊กบางส่วนตั้งคำถามกับการโพสต์โดยไม่ได้ลงไปช่วยเหลือไว้ว่า “ลงไปช่วยก่อน แล้วค่อยระดมทุนก็ได้” คำกล่าวนี้สามารถพบได้บ่อยครั้งจากความคิดเห็น หากต้นโพสต์เพียงแค่ถ่ายรูปและบอกพิกัดหรือเพียงแต่บอกเล่าว่าตนเองพบเห็นอะไรโดยไม่ได้ลงไปช่วยเหลือ จากการติดตามของผู้วิจัยพบว่า เป็นจำนวนไม่มากนักที่กรณีแบบนี้สัตว์จะได้รับความช่วยเหลือทันเวลา แต่เป็นส่วนหนึ่งในการเปิดโอกาสให้คนที่พร้อมกว่าในสถานการณ์นั้นได้ให้ความช่วยเหลือ

“ทำใจดี ไม่แน่ใจมันถูกรถเหยียบบ่่า แต่มีขาหักด้วย มีผู้ใจดีเอาออกจากใต้รถกระบะที่มันติดเข้าไป มาปล่อยไว้ แจ้ง จส.100 บอกว่า ผู้แจ้งต้องรับผิดชอบ ตายสิ เราคงทำไม่ได้...ใครจะช่วยได้ อยู่หน้า

สกอ. ก่อนถึง สน.พญาไท” (สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ กู๊ภัยหมาแมว)

“แมวจรโดนรถชนคะ หากคนรับเคส พิกัดที่แมวอยู่ (ระบุบ้านเลขที่) บ้านน้อย (แจ้งเบอร์โทรศัพท์)” (สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ ทาสแมว)

“ขอความช่วยเหลือคะ น้องเป็นแมวจรในหมู่บ้าน ไม่รู้เป็นไงมาไงถึงเป็นแบบนี้ หนูไปเจอที่หน้าร้านขายของชำในหมู่บ้านคะ น้องมีอาการตาปิดคาดว่าน่าจะเฝ้าเพราะส่งกลิ่นเหม็น ตามตัวมีแมลงวันเกาะ และผอมมากๆ วอนพี่ๆทาสช่วยเหลือน้องด้วยคะ ช่วยน้องด้วย หนูเป็นแค่นักศึกษาไม่มีเงินพอจะไปรักษา แต่พอจะช่วยพาน้องไปหาหมอได้ ช่วยน้องหน่อยนะคะ พี่ร้านขายของเอาอาหารให้

กินก็กินไม่ได้เพราะตามองไม่เห็น พิกัด : หมู่บ้านปรารงค์ทองนิเวศน์ จ.นครราชสีมา ติดการไฟฟ้า”
(สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ ทาสแมว)

จากการประกาศแจ้งข่าวทางเว็บเพจของเฟซบุ๊กเพียงอย่างเดียวตามที่นำเสนอมา 3 กรณีข้างต้น 2 ใน 3 ของสัตว์ที่มีผู้พบเห็นและประกาศแจ้งข่าวเพียงอย่างเดียว สัตว์เสียชีวิตเพราะได้รับการช่วยเหลือไม่ทันเวลา แต่โอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือหลังจากมีคนพบเจอย่อมมีมากกว่าการไม่ได้ถูกเผยแพร่ข้อมูลบนโลกออนไลน์

จากรูปแบบ 3 รูปแบบที่กล่าวมานั้น สามารถจัดกลุ่มและสร้างเป็นพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือบนสื่อออนไลน์ได้เป็น 3 พฤติกรรมดังต่อไปนี้

รูปแบบพฤติกรรมที่ 1 นักกดไลค์กดแชร์ ซึ่งหมายถึง บุคคลที่มีการแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือผ่านการกดถูกใจหรือแบ่งปันโพสต์ที่พบเห็นจากในเว็บเพจหรือหน้าเฟซบุ๊กของตนเอง ทำได้โดยการกดถูกใจหรือแบ่งปันโพสต์ที่ถูกเผยแพร่ในโลกออนไลน์ที่ถูกโพสต์ไว้ก่อนหน้า ซึ่งนักกดไลค์กดแชร์สามารถเพิ่มข้อความแสดงความคิดเห็นบนโพสต์ที่ตนเองแบ่งปัน (Caption) ได้ เพื่อทำให้นักกดไลค์กดแชร์สามารถเพิ่มข้อความแสดงความคิดเห็นบนโพสต์ที่ตนเองแบ่งปัน

รูปแบบพฤติกรรมที่ 2 นักสร้างเรื่องราว (Content) เป็นบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านการโพสต์ข้อความ รูปภาพ และคลิปวิดีโอประกอบข้อความการให้ความช่วยเหลือสัตว์ เพื่อให้คนที่พบเห็นโพสต์เกิดการแสดงพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือสัตว์ จากข้อความ รูปภาพ และคลิปวิดีโอที่ตนเองโพสต์ โดยนักสร้างเรื่องราวต้องอาศัยเทคนิคการเขียนเพื่อชักจูงบุคคลอื่นให้แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือแก่สัตว์ที่ตนเองโพสต์นั้น

รูปแบบพฤติกรรมที่ 3 นักสร้างกิจกรรมบนโลกออนไลน์ หมายถึง บุคคลที่สร้างกิจกรรมต่างๆบนโลกออนไลน์ ซึ่งกิจกรรมนั้นสามารถเกิดขึ้นจริงได้ตามสถานที่ต่างๆ ไม่เป็นเพียงกิจกรรมที่อยู่บนโลกออนไลน์เท่านั้น เช่น การรวมกลุ่มคนรักสัตว์เพื่อทำหมันให้สุนัขและแมวจรจัดบริเวณหมู่บ้านอยู่ดี โดยจุดประสงค์หลักของการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสัตว์ในรูปแบบต่างๆที่แตกต่างกันออกไปตามความถนัดของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

ส่วนที่ 3 ค้นหาและทำความเข้าใจกระบวนการ เจื่อนไข และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคลหลังให้การช่วยเหลือสัตว์

ในส่วนที่สามนี้เพื่อให้เข้าใจถึงกระบวนการ เจื่อนไข และผลลัพธ์ของบุคคลที่มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์และโพสต์ข้อความลงสื่อออนไลน์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลจาก

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) วิเคราะห์ร่วมกับการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study)

การเกิดพฤติกรรมใด ๆ ก็ตามล้วนแต่มีที่มาของพฤติกรรมและลักษณะรูปแบบของพฤติกรรมของแต่ละบุคคลนั้นจะมีเอกลักษณ์เมื่อเป็นพฤติกรรมซ้ำ ๆ กันที่แล้ว มักจะเกิดเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาอย่างเป็นระบบ หมายความว่า จะมีกระบวนการของพฤติกรรมที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น พอเกิดสถานการณ์ใดขึ้นมาจะมีพฤติกรรมนี้เกิดขึ้นมา เพื่อรองรับและจัดการกับสถานการณ์ที่เกิด และเมื่อสถานการณ์คล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันเกิดขึ้น บุคคลจะมีพฤติกรรมที่เป็นระบบแบบเดียวกันเกิดขึ้นเพื่อจัดการกับสถานการณ์ใกล้เคียงกันนั้น

เงื่อนไขของพฤติกรรมมีการแยกแยะจัดกลุ่มได้หลายประเภท แต่สำหรับงานวิจัยนี้เป็นสายพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งได้ทำการแบ่งเงื่อนไขของพฤติกรรมว่าเกิดจากที่มาหลัก ๆ 2 แหล่งคือ เงื่อนไขส่วนตัวของบุคคล และ เงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อม เงื่อนไขส่วนตัวของบุคคลนั้นเกิดจากพื้นฐานจิตเดิม ประกอบกับการปลูกฝังเลี้ยงดูตั้งแต่เด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กจดจำพฤติกรรมนั้นๆ และกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ต่อไป สามารถเปลี่ยนแปลงได้ยาก รวมไปถึงความสามารถและความถนัดเฉพาะด้านของบุคคลที่มีติดตัวบุคคลแต่ละบุคคลมา รวมไปถึงความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และเงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อมนั้น เป็นเงื่อนไขอื่นๆ เกิดจากการเรียนรู้เมื่อเริ่มรู้ความแล้ว หรืออาจเกิดจากการเห็นพฤติกรรมนั้นเป็นตัวอย่าง หรือจากการเคยลงมือกระทำพฤติกรรมนั้นมาก่อน หรือแม้แต่เกิดจากการบอกเล่าของบุคคลใกล้เคียงตัว จนทำให้เกิดพฤติกรรมนั้นๆ ขึ้นตามมา ในเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมนี้ สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมได้ง่ายกว่าและหากไม่ได้รับเงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อมเป็นประจำ หรือมีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม พฤติกรรมดังกล่าวอาจลดลงหรือไม่เกิดขึ้นอีก แต่มีบางพฤติกรรมหากภายหลังมีพฤติกรรมนั้นแล้ว อาจไม่จำเป็นต้องอาศัยเงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมนั้นอีก แต่ขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการแสดงพฤติกรรมนั้นหรือการได้รับการตอบรับของพฤติกรรมที่กระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำให้มีความต้องการแสดงพฤติกรรมนั้นอีก

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังมีพฤติกรรมบางอย่าง ทั้งทางร่างกายและทางจิตใจที่ได้รับนั้นส่งผลอย่างมากต่อโอกาสการเกิดพฤติกรรมนั้นๆ ต่อไปอีกหรือไม่ หากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เกิดในแง่ดีมากกว่าและมีผลต่อทางจิตใจมาก ซึ่งสำหรับผลทางใจของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไม่สามารถประเมินเป็นตัวเลขได้ จะทำให้มีโอกาสเกิดพฤติกรรมนั้นๆ ต่อไป แต่หากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้น ไม่ทำให้ผู้มีพฤติกรรมต่างๆ ในกรณีนี้คือผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์และโพสต์ข้อความลงสื่อออนไลน์รู้สึก

ไม่ได้รับการตอบรับที่ดี หรือหากมีความรู้สึกกับการให้ความช่วยเหลือที่ไม่ดีแล้ว การเกิดพฤติกรรมต่อไป ย่อมเกิดได้ยากหรืออาจไม่เกิดขึ้นอีก

3.1 กระบวนการการให้ความช่วยเหลือสัตว์

กระบวนการ คือ ขั้นตอนหรือลำดับการกระทำที่ดำเนินต่อเนื่องกันไป โดยมีกรรมวิธีหรือวิธีการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้จนสำเร็จ

การช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน เกื้อกูล หรืออนุเคราะห์ผู้อื่น อาจทำได้โดยการสละทรัพย์สิน เงินทอง แร่กาย ความสามารถ เวลา สิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งที่เป็นของเรา เพื่อให้กิจการงานของผู้อื่นสัมฤทธิ์ผล หรือเพื่อให้ผู้อื่นสำเร็จบริบูรณ์ตามประสงค์ รวมถึงเพื่อให้ผู้อื่นพ้นจากภาระหนักเป็นเบา

กระบวนการการช่วยเหลือ หมายถึง ขั้นตอนการส่งเสริม สนับสนุน เกื้อกูล หรืออนุเคราะห์ โดยทำตามลำดับต่อเนื่องกันไปด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง ซึ่งผู้ให้ความช่วยเหลือนั้นอาจต้องสละทรัพย์สินเงินทอง แร่กาย ความสามารถ เวลา สิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งเพื่อประกอบกัน ทำให้ผู้อื่นสัมฤทธิ์เป้าหมายของกิจการงานต่าง ๆ หรือเพื่อพ้นจากภาระหนักเป็นเบาจนบรรลุตามเป้าหมายที่คาดหวังเอาไว้

กระบวนการการช่วยเหลือสัตว์ จึงหมายถึง ขั้นตอนการสนับสนุน เกื้อกูล หรืออนุเคราะห์ให้สัตว์ได้รับหรือมีชีวิตที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นต้องสละแร่กาย ทรัพย์สินเงินทอง เวลา ความสามารถ อาจเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งประกอบกัน จนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้เพื่อหวังช่วยเหลือสัตว์ตั้งแต่แรก

ซึ่งจุดหลักของงานวิจัยนี้คือ ช่วงของการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งหมายถึงกระบวนการนั้น มีขั้นตอนเป็นอย่างไรบ้าง เพราะในแต่ละสถานการณ์ มีความแตกต่างกันเนื่องจากความรุนแรงของอาการของสัตว์ที่พบ อาการแสดง ความฉุกเฉินของอาการที่ต้องได้รับความช่วยเหลือ รวมทั้งสภาพแวดล้อมรอบข้าง ณ ขณะนั้นประกอบกัน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดให้งานวิจัยนี้สรุปออกมาได้เป็น 3 ช่วงใหญ่ๆ คือ

- ช่วงที่ 1 ช่วงก่อนการช่วยเหลือ
- ช่วงที่ 2 ช่วงให้ความช่วยเหลือ
- ช่วงที่ 3 ช่วงหลังการช่วยเหลือ

ดังรายละเอียดตามต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 ช่วงก่อนการช่วยเหลือ

หมายถึง ช่วงที่พบสัตว์ในตอนแรก และพบว่าสัตว์มีอาการใดหรือประสบในสภาวะบางประการที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ ซึ่งอาจมีความรุนแรง ความฉุกเฉินและความเร่งด่วนแตกต่างกันตามแต่สถานการณ์ของสัตว์แต่ละตัว สถานการณ์ช่วงแรกในงานวิจัยนี้สนใจคือ อาการของสัตว์ โดยพบว่าสัตว์อาจมีอาการเพียงเล็กน้อย หรือเป็นเพียงสัตว์จรที่ต้องการอาหาร ไปจนถึงอาการสาหัสถึงขั้นต้องผ่าตัด สูญเสียอวัยวะไปจนกระทั่ง ต้องเข้าพักรักษาตัวห้องฉุกเฉิน อีกมุมหนึ่งของสถานการณ์ช่วงแรกในงานวิจัยนี้นำมาวิเคราะห์ด้วยคือ สถานที่ หรือสภาพแวดล้อมขณะที่พบเจอสถานการณ์ อาทิ บนถนนใหญ่ บริเวณป่าข้างถนน หรือตามระแวกชุมชน แต่ละสถานที่นั้นมีความยากง่ายในการจัดการและให้ความช่วยเหลือที่แตกต่างกันออกไป ผู้ให้ความช่วยเหลือมักใช้คำพูดที่แสดงความรู้สึกต่าง ๆ กัน เพื่อแสดงเหตุผลของการให้ความช่วยเหลือในแต่ละเคส อีกทั้งผู้ให้ความช่วยเหลือมักจะเล่าถึงลักษณะของสัตว์ที่พบเจอในตอนแรก ว่ามีความจำเป็นมากน้อยขนาดไหนในการให้ความช่วยเหลือ เพื่อนำมาใช้เป็นสาเหตุความจำเป็นในการช่วยเหลือ ซึ่งผู้ให้ความช่วยเหลือนั้นมีคำพูดเพื่อแสดงชักจูงให้ผู้อื่นมาให้ความช่วยเหลือหรือตนเองแสดงเหตุผลของตนในการให้ความช่วยเหลือในครั้งนี้อย่างต่อเนื่อง

#เมตตาหมาทางด่วนด้วยค่ะ เรื่องจากคุณพลอยค่ะ “พอดีดิฉันทำงานแถวเทพารักษ์ ขับรถขึ้นทางด่วนศรีนครินทร์ จะเห็นน้องหมานอนและอาศัยอยู่บนทางขึ้นด่วนทุกเย็น ดิฉันมักแวะเอาอาหารไปให้น้องกิน แต่ที่พิกัดดิฉันไม่เอื้อในการเอาน้องหมาไปเลี้ยง น้องหมาออกมาช่วงเย็นๆ ที่ขับรถกลับบ้าน น้องหมาจะมานอนตรงทางขึ้นด่วนทุกวัน ซึ่งกลัวน้องจะโดนรถชน เพราะตรงบริเวณนั้นรถขึ้นทางด่วนเป็นจำนวนมากกก”

(สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ Thai Love Animal ช่วยสัตว์ สุนัขและแมวจรจัด)

หลังจากนั้นจึงเกิดการช่วยเหลือ ซึ่งเป็นกระบวนการถัดไป

ช่วงที่ 2 ช่วงให้ความช่วยเหลือ

ช่วงให้ความช่วยเหลือคือช่วงของการลงมือกระทำการหลังตัดสินใจดีแล้วว่า จะให้ความช่วยเหลือ ไม่ว่าจะการให้ความช่วยเหลือนั้นจะมีเหตุผลใดอยู่ภายใต้พฤติกรรมนั้นก็ตาม ซึ่งช่วงให้ความช่วยเหลือนี้เองเป็นช่วงที่มีรายละเอียดค่อนข้างมาก เนื่องจากมีหลายวิธีการ โดยครอบคลุมตั้งแต่การเริ่มช่วยเหลือไปจนถึงสัตว์ที่ได้รับการช่วยเหลือนั้นมีพัฒนาการของอาการไปในทางที่ดีขึ้น

ซึ่งหลังจากนั้นอาจทำการจำหน่ายสัตว์ (หรือการหาบ้าน) หรืออาจนำกลับไปไว้ที่เดิม (สถานที่ที่พบสัตว์ เพราะไม่สามารถเลี้ยงดูต่อไปได้) หรือนำไปเลี้ยงดูต่อไปในที่สุด คำถามแรกคือ ช่วยอย่างไร เนื่องจากสัตว์นั้นได้รับอุบัติเหตุ หรือมีอาการแสดงที่แตกต่างกันออกไป ผู้ที่ช่วยเหลือจึงให้ความช่วยเหลือต่างลักษณะกันออกไป และจากสถานการณ์ที่พบเจอมีความแตกต่างกันออกไป ตัวอย่างสถานการณ์ที่พบเจอคือ สัตว์ถูกทิ้งอยู่ข้างทางซึ่งอาจถูกทิ้งอยู่ข้างถนนหรือสถานที่ลับตาคน สัตว์ตกจากท้ายรถ (หรือถูกทิ้งกลางถนน) เป็นสัตว์จรไม่มีอาหารกิน (แต่ไม่ได้ถูกทำร้าย) สัตว์จรที่ถูกทำร้าย สัตว์เป็นมะเร็ง ไปจนถึงสัตว์ได้รับอุบัติเหตุทั่วไป หรือโดนรถชน การช่วยเหลือที่ทำได้คือนำออกจากถนนใหญ่ซึ่งอันตราย ซึ่งอาจเป็นสาเหตุทำให้เกิดอุบัติเหตุอื่นๆตามมาได้ การนำสัตว์ส่งโรงพยาบาลสัตว์หรือคลินิกรักษาสัตว์เพื่อรักษาอาการที่เกิดขึ้น รวมไปถึงช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายของการรักษาดูแล และนำสัตว์เลี้ยงของตนเองบริจาคเลือดในกรณีที่สัตว์ป่วยหรือบาดเจ็บที่ต้องการเลือด หรือแม้แต่การให้อาหารแก่สัตว์จรจัดทั่วไป โดยช่วงให้ความช่วยเหลือนี้ได้ข้อมูลมาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ร่วมกับการเก็บข้อมูลจากเอกสารจากสื่อออนไลน์ (Facebook) ซึ่งนับว่าเป็นการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยได้ข้อมูลจากการโพสต์ข้อความของบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์ ทั้งสองแหล่งข้อมูลประกอบกัน ดังต่อไปนี้

วิธีการที่ 1 นำสัตว์ส่งโรงพยาบาล บุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือ จะมีพฤติกรรมนี้

ในสถานการณ์ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1	สัตว์โดนรถชน
สถานการณ์ที่ 2	สัตว์ถูกทำร้ายสาหัส
สถานการณ์ที่ 3	สัตว์ได้รับอุบัติเหตุทั่วไปหรือรุนแรง เช่น แมวถูกเหล็กแหลมเสียบเข้าร่างกาย
สถานการณ์ที่ 4	สัตว์เป็นมะเร็ง

“อย่างกรณีถูกรถชน ผมถ่ายรูปสัตว์กับสถานที่เสร็จก็พาส่งโรงพยาบาลสัตว์ แล้วค่อยโพสต์ข้อความช่วยเหลือครับ” (กระทิง)

“ถ้าเราพบเห็นเองก็ถ่ายรูปตรงที่เจอแล้วนำส่งรักษาอะ แล้วก็มาโพสต์ข้อความช่วยเหลือ”
(กระเจง)

ส่วนมากจะมีคนแจ้งมาทางเพจหมาจรณะอ่า แล้วก็บางตัวทางเราพบเจอช่วงที่ลงพื้นที่ทำหมันอะ
คลินิกก็จะเป็นคลินิกที่เราส่งหมารักษาประจำ” (กระเจง)

“พอดีหนูมีเรื่องขอความช่วยเหลือค่ะ เมื่อก่อนหนูไปสุสานมาค่ะ ไหว้เซ่งเม้งที่ชลบุรีแล้ว หนูไปเจอ ลูกหมาตัวหนึ่งพอดี มีคนไปให้ข้าวมันแล้วหมาจรตัวอื่นไปแย่ง กัดแล้วเหวี่ยงน้อง จนน้องร้องดิ้นอยู่กับพื้น พอเข้าไปดูคือน้องเดินไม่ได้ค่ะ แล้วก็วิ่งไปเลย เลยพามันไปหาหมอค่ะ”

(สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ ทาสหมา)

วิธีการที่ 2 ขอรับบริจาคทุนทรัพย์ทั้งหมด หรือบางส่วนเพื่อช่วยในการรักษาดูแลสัตว์ การช่วยเหลือโดยการขอรับบริจาคหรือให้ทุนทรัพย์ทั้งหมดนี้เกิดกับสถานการณ์สัตว์ที่พบนั้นค่า รักษาพยาบาลไม่สูงมากและบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือสามารถช่วยด้านทุนทรัพย์ได้ทั้งหมด ส่วนใน วิธีการของการช่วยเรื่องทุนทรัพย์บางส่วนนั้นเกิดในสถานการณ์ของสัตว์ที่พบนั้นมีค่า รักษาพยาบาลค่อนข้างสูง ใช้เวลารักษาพยาบาลทั้งในและนอกโรงพยาบาลสัตว์เป็นเวลานาน รวมถึงต้องรอดูอาการต่ออีกเป็นระยะเวลาหนึ่ง หรือบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือไม่มีทุนทรัพย์มากพอ โดยบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือนั้นทำการเปิดระดมทุนเพื่อให้ผู้ประสงค์จะให้ความช่วยเหลือร่วมกัน บริจาคช่วยเหลือสัตว์เป็นรายกรณีไป ซึ่งพฤติกรรมนี้จะเกิดในสถานการณ์ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1	สัตว์โดนรถชน
สถานการณ์ที่ 2	สัตว์ถูกทำร้ายสาหัส เช่น ถูกมีดจามบริเวณร่างกายและ เสียเลือดมาก
สถานการณ์ที่ 3	สัตว์ได้รับอุบัติเหตุทั่วไปหรือรุนแรง
สถานการณ์ที่ 4	สัตว์เป็นมะเร็ง
สถานการณ์ที่ 5	ประสงค์จะเป็นส่วนหนึ่งในการให้อาหารสัตว์จรจัดบริเวณ ต่าง ๆ (ที่มีผู้ให้อาหารเป็นประจำ)
สถานการณ์ที่ 6	สัตว์ป่วยเป็นโรคต่างๆที่ต้องพักรักษาเป็นเวลานาน

“บางตัวก็ระดมทุนกัน อย่างรักษา 7,000 บาท บางทีระดมทุนได้ 400 บาท ที่เหลือก็ต้องออกเอง”

(กระต่าย)

“#ฝากแชร์ระดมทุน #น้องหมาถูกรถเหยียบหนักท้องเปิด ขาหักกระดูกแตกทิ่มเนื้อ ตอนนี้น้ำตาส่ง คลินิกเบื้องต้นเย็บแผล แต่คุณหมอไม่สามารถทำอะไรต่อได้เพราะเครื่องมือไม่พร้อม กำลังย้ายน้อง ไปส่งโรงพยาบาลสัตว์ในตัวเมืองค่ะ น้องอาจต้องตัดขา รอคุณหมอประเมินการรักษาอีกทีว่าจะไป แนวทางไหนค่ะ” (สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ Thai Love Animal ช่วยสัตว์ สุนัขและแมวจรจัด)

วิธีการที่ 3 ให้อาหารและน้ำเป็นประจำตามสถานที่ต่างๆ

ในวิธีการนี้เป็นการช่วยเหลือเฉพาะรายบุคคลที่พบเห็นบางชุมชนหรือบางสถานที่ที่มีสัตว์จรอาศัยและตนเองแวะเวียนไปเพื่อหาอาหาร (อาหาร หมายถึงอาหารเหลือจากมนุษย์และอาหารสำเร็จรูป ทั้งอาหารเม็ดและอาหารเปียก) ไปให้ตามสถานที่ต่างๆที่ตนเองผ่านเป็นประจำ

“ตอนนั้นผมทำงานอยู่แถวรังสิต ซอยโรงก๊าช ปตท. หนึ่งดำ (ผมตั้งชื่อมันเองครับ) ตอนนั้นมันมากับเพื่อนๆทั้งหมด 5 ตัว ผมให้อาหารเม็ดเหมือนปกติทุกวัน” (กระทิง)

วิธีการที่ 4 ขอรับบริจาคเลือดจากสัตว์เลี้ยงตัวอื่น

วิธีการการให้เลือดผู้ที่จะช่วยเหลือทางด้านนี้ต้องมีความพร้อมในเรื่องของ การมีสัตว์เลี้ยงของตนเองที่สัตว์เลี้ยงมีเกณฑ์อายุ น้ำหนัก และได้รับวัคซีนครบถ้วนเป็นประจำ ซึ่งต้องได้รับการตรวจสภาพร่างกายว่าแข็งแรงสมบูรณ์พร้อมในการให้เลือดแก่สัตว์ในขณะนั้น (ไม่ต่างจากกรณีของคนบริจาคเลือด) และต้องมีค่าเลือด หมู่เลือด ที่เข้ากันได้กับสัตว์ที่ต้องการได้รับเลือดนั้น ซึ่งจะสามารถนำสัตว์เลี้ยงของตนเองไปตามโรงพยาบาลสัตว์ที่สัตว์ต้องการรับเลือดนั้นพักรักษาตัวอยู่ตามที่ได้รับแจ้งจากโพสต์ต่างๆ หรือข่าวที่ถูกเผยแพร่ในโลกอินเทอร์เน็ตและสัตว์ที่มักต้องการขอรับเลือด แบ่งได้ออกเป็น 5 สถานการณ์ที่พบคือ

สถานการณ์ที่ 1	สัตว์ถูกรถชน (ต้องผ่าตัดหรือเสียเลือดมาก)
สถานการณ์ที่ 2	สัตว์ป่วยเป็นโรคหรือมีภาวะต่างๆ เช่น โรคธาร์สซีเมียในสัตว์โรคโลหิตจางในสัตว์ (ภาวะโลหิตจางในสัตว์)
สถานการณ์ที่ 3	สัตว์ถูกทำร้ายสาหัสจนค่าเลือดต่ำกว่าเกณฑ์ ถึงเกณฑ์ที่ต้องได้รับเลือด
สถานการณ์ที่ 4	สัตว์เป็นมะเร็งบางชนิด
สถานการณ์ที่ 5	สัตว์ได้รับอุบัติเหตุรุนแรง และเสียเลือดมาก

“ขอความช่วยเหลือด่วนค่ะ น้องแบล็ค อายุ 6 ขวบ พันธุ์ผสมไกลเดินกับไซบีเรียน ขอรับบริจาคเลือดด่วน น้องมีภาวะเกล็ดเลือดต่ำ ต้องการสุนัขพันธุ์ใหญ่สุขภาพแข็งแรงอายุ 1-6 ปี น้ำหนัก 40 กิโลกรัมขึ้นไป ได้รับวัคซีนครบ ติดต่อกัน (พร้อมแจ้งเบอร์โทรศัพท์) กำลังจะพาน้องไปโรงพยาบาล สัตว์เกษตรค่ะ #บริจาคเลือดสุนัข” (สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ กุ๊ยกัยหมาแมว)

วิธีการที่ 5 ช่วยเหลือสัตว์เบื้องต้น

การให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นนั้นมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับว่าสัตว์นั้นเป็นอะไร และมีความต้องการอะไร สถานการณ์ตัวอย่างได้แก่ การพบลูกแมวอยู่กลางถนน ลูกแมวตัวนั้นต้องได้รับการช่วยเหลือโดยการพาออกจากกลางถนนโดยทันที มิฉะนั้นลูกแมวที่อยู่กลางถนนตัวนั้นมีความเสี่ยงสูงที่จะถูกรถชน แต่การให้ความช่วยเหลือแก่ลูกแมวตัวนั้นต้องไม่เป็นการสร้างความเดือดร้อนหรืออันตรายให้กับผู้อื่นหรือตัวผู้จะให้ความช่วยเหลือเอง ซึ่งอาจทำได้โดยแฉะจดนำลูกแมวออกจากถนนไป หรือการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้กับสัตว์ที่บาดเจ็บเล็กน้อย เช่น แมวเป็นเชื้อราที่หู บุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือสามารถหาซื้อยาที่มีราคาไม่สูงและหยอดยาแมวเองได้ โดยไม่ต้องพาไปโรงพยาบาลสัตว์

“เห็นสุนัขโดนรถชนได้รับบาดเจ็บอยู่ตรงบริเวณแยกไฟแดงคลองแห จึงตัดสินใจจอดรถ แล้วอุ้มสุนัขมือหนึ่ง อีกมือหนึ่งจับมอเตอร์ไซค์ เมื่อถึงเซเว่นคลองแห ก็จอดรถแฉะซื้ออุปกรณ์ทำแผลให้สุนัข”
(สมาชิกเฟซบุ๊กท่านหนึ่ง)

วิธีการที่ 6 หาบ้านให้สัตว์หลังจากรักษาจนอาการดีขึ้น

หาบ้านให้สัตว์ถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการช่วยเหลือ เพื่อให้พวกเขามีคนที่จะดูแลเอาใจใส่ ไม่ให้ต้องลำบากเหมือนที่เคยเป็นอยู่มาก่อน ซึ่งผู้ที่ทำการหาบ้านนั้นถือเป็นเหมือนคนซี้ชะตาของสัตว์เหล่านั้นว่าต้องไปอาศัยกับใครต่อไป ต้องมีเกณฑ์การคัดเลือกที่เหมาะสมทั้งอุปนิสัย คนที่จะนำไปเลี้ยงต่อไป สภาพบรรยากาศรอบบ้านว่ามีความพร้อมหรือไม่ ผู้อาศัยภายในบ้านว่ามีความรักความเมตตาต่อสัตว์มากน้อยเพียงใด รวมไปถึงความพร้อมที่จะนำสัตว์ไปตรวจร่างกาย ให้วัคซีนตามช่วงเวลาและอายุที่เหมาะสมของสัตว์เหล่านั้น สรุปคือต้องมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ทั้งความรับผิดชอบ เวลา สถานะทางการเงิน (ไม่ต้องรวยมากแต่ต้องมีเพียงพอที่จะดูแลสัตว์ได้)

“รักษาหายก็มีทั้งเลี้ยงเอง หาบ้าน และส่งคืนที่เดิมค่ะ” (กระจง)

“ถ่ายรูปแต่ละตัวลงเฟซของตัวเองแล้วก็แชร์ไปตามเพจรณรงค์หมาต่าง ๆ โดยบอกว่า #หาบ้านให้น้อง หลักเกณฑ์ในการรับน้องหมา #ขอคนที่พร้อมจะเลี้ยงจริงจัง #ขอคนที่พาไปฉีดวัคซีนทำหมันได้ตามเกณฑ์ #ขอคนที่มียาที่มีรั้วรอบหรือไม่ติดถนนใหญ่ เพราะมันจะเสี่ยงกับการโดนรถชนและรถรั้วไปบ้านอื่น หรืออาจไปกัดไก่ (เคสที่ข้างบ้านเลี้ยงไก่อาจไปกัดไก่ได้) #ขอคนที่จะดูแลและเค้าได้

ทั้งยามป่วยและยามแก่ #พิภักดิ์และเบอร์ติดต่อ แต่ก็แล้วแต่นะคะ บางเคสไม่ถึงวันก็มีคนโทรมา”
(กระรอก)

“พายุ เพศผู้ อายุ 3 เดือน นิสัยดี ไม่ดี้อ ถ่ายพยาธิแล้ว และฉีดวัคซีนรวมแล้วหนึ่งเข็ม ตลาดนัดแห่งหนึ่งย่านพระราม 2 ที่เฝ้าคอยดูแลหมาแมวทั้งทำหมัน และช่วยเหลือเท่าที่ทำได้ พบว่าล่าสุดมีลูกแมวสีขาวตัววิ่งหลบมาใต้โต๊ะ แม่ค้าขายของ ไม่สามารถจับตัวได้เลย วิ่งเร็วมาก ผ่านไปเกือบอาทิตย์ โชคดีที่จับตัวได้ ตอนนั้นเลยก็โรค ถ่ายพยาธิ และบำรุงร่างกาย แข็งแรงดีแล้ว และเชื่องแล้ว ขอบ้านที่เลี้ยงระบบปิด ปลอดภัย ฉีดวัคซีนประจำปี ทำหมันตามอายุครบกำหนด ดูแลกันไปตลอดชีวิต ทั้งยาวแข็งแรงและเจ็บป่วย” (สมาชิกท่านหนึ่งจากเว็บเพจ ภูภัยหมาแมว)

“ต้องการหาบ้านใหม่ให้กับน้องหมาค่ะ เรื่องมีอยู่ว่าเอมได้ไปรับน้องมาอีกทีหลังจากที่เจอน้องโดนเชือกรัดคอแน่นมากจนเป็นแผลลึกที่คอ ไปหาหมออยู่ที่โรงพยาบาลสัตว์ประมาณ 1 อาทิตย์ ตอนนี้ น้องหายดีแล้ว กลับมาอยู่ที่บ้านเอมเองค่ะ แต่พอดีเอมเลี้ยงหมาเล็กไว้หลายตัว แล้วน้องเข้ากับหมาที่บ้านเอมไม่ได้เลย เลยต้องผูกไว้ น้องอายุประมาณ 1 ปี เอมฉีดวัคซีนให้แล้ว ตอนนี้ต้องการหาบ้านใหม่ให้น้องค่ะ น้องอยู่แถวเอกมัย กรุงเทพฯ ใครสนใจจะรับน้องไปติดต่อเอมมาได้ที่เบอร์ (แจ้งเบอร์โทรศัพท์ติดต่อกลับ) ช่วยแชร์ด้วยนะคะ ขอขอบคุณมากค่ะ” (สมาชิกเฟซบุ๊กท่านหนึ่ง)

วิธีการที่ 7 ช่วยเหลือโดยทันทีจากเหตุการณ์ฉุกเฉิน

ในบางสถานการณ์หากรอช้า หรือพะวงลังเลกับการให้ความช่วยเหลืออาจทำให้การช่วยเหลือนั้นไม่ทันต่อเวลาในสถานการณ์นั้น ทำให้ผู้ที่พบเห็นอาจต้องให้ความช่วยเหลือโดยทันทีไม่สามารถหยุดไตร่ตรองได้

“เมื่อช่วงวันที่ 3 มีนาคม ที่ผ่านมามีมาชายชนมสิงตามปกติ และเห็นลิงกำลังวิ่งไล่กัดกัน โดยมีตัวหนึ่งนั้นวิ่งหนีไปที่ถนนหมู่บ้าน จนมาถูกรถชนตาย ด้วยความสงสารจึงเดินไปดูพบว่าลิงตัวนี้ท้องแก่มาก เมื่อคลำดูที่ท้องทราบว่า มีลูกน้อยอยู่ จึงตัดสินใจช่วยเหลือโดยการผ่าคลอดทันที แม้จะไม่ค่อยมีความรู้เรื่องการผ่าคลอดก็ตาม” (สมาชิกเฟซบุ๊กท่านหนึ่ง)

ช่วงที่ 3 ช่วงหลังการช่วยเหลือ

ช่วงหลังการช่วยเหลือ หรือ ช่วง Follow Up นั้น คือช่วงหลังให้การช่วยเหลือรักษาเรียบร้อยแล้ว ส่วนใหญ่เป็นการติดตามเพื่อตรวจสอบอาการหลังการรักษาของสัตว์ รวมถึงเมื่อสัตว์จรได้บ้านใหม่ มีเจ้าของใหม่แล้ว อยากทราบถึงชีวิตความเป็นอยู่ว่าอย่างไรบ้าง โดยผู้ให้ความช่วยเหลือต้องผ่านช่วงแรกที่พบเจอสัตว์ และช่วงให้ความช่วยเหลือไปแล้ว โดยทำการติดตามผล โดยการสอบถามจากผู้ให้การรักษาสัตว์ (สัตวแพทย์ที่รักษา หรือ เจ้าหน้าที่ที่ให้การรักษาสัตว์ประจำคลินิกหรือโรงพยาบาลสัตว์) หรือผู้รับสัตว์จรไปเลี้ยง (เจ้าของใหม่) เพื่อตรวจสอบว่าสัตว์นั้นมีอาการดีขึ้นจากการรักษามากน้อยหรือไม่อย่างไร หรือสำหรับกรณีที่สัตว์ได้บ้านใหม่มีเจ้าของใหม่ ช่วงติดตามผลนี้คือสอบถามจากเจ้าของใหม่ถึงการปรับตัวของสัตว์ ว่าสัตว์นั้นสามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อมใหม่ได้มากน้อยเพียงใด ลักษณะอาการดีหรือไม่อย่างไร และสภาพความเป็นอยู่เป็นแบบไหน

“เค้า (เจ้าของใหม่) จะอยู่ในเฟซของเรา และจะส่งรูปอัปเดตมาให้ดู” (กระรอก)

3.2 เงื่อนไขการช่วยเหลือ

เงื่อนไขการช่วยเหลือเป็นหนึ่งในประเด็นหลักของงานวิจัยเพื่อจะสามารถนำไปส่งเสริมปลูกฝังจิตสำนึกของเยาวชน ให้มีความต้องการช่วยเหลือสัตว์ตามความสามารถ หรือความคิดที่ไม่เบียดเบียนทำร้ายสัตว์ให้เกิดความทุกข์ทรมาน ซึ่งงานวิจัยนี้ได้แบ่งเงื่อนไขออกเป็น 2 เงื่อนไขใหญ่ในการช่วยเหลือคือ

1. เงื่อนไขด้านตัวบุคคล
2. เงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อม

3.2.1 เงื่อนไขด้านตัวบุคคล

เงื่อนไขหมายถึง ข้อแม้หรือข้อตกลงที่บังคับไว้ให้เกิดผล เงื่อนไขด้านตัวบุคคลจึงหมายถึง ข้อแม้หรือข้อตกลงส่วนตัวบางประการที่ทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์ ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคลเอง เปลี่ยนแปลงได้ยาก ไม่ได้รับการกระตุ้นหรือเสริมแต่งจากบุคคลรอบข้างหรือสภาพแวดล้อมสังคมภายนอกแต่อย่างใด โดยเงื่อนไขด้านตัวบุคคล อาจหมายถึงลักษณะของความคิดภายในที่ก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ

3.2.1.1 ความเมตตากรุณา

หนึ่งในพระธรรมของพระพุทธศาสนาคือ “อิทธิบาท 4” ประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา และหลักธรรมหนึ่งในอิทธิบาท 4 ที่เป็นเหตุเป็นผลกับพฤติกรรมทำให้ความช่วยเหลือสัตว์ได้คือ ความกรุณา ความกรุณา แปลตามหลักพระพุทธศาสนา คือ ความต้องการให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกทนไม่ได้เมื่อเห็นผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน หรืออยู่ในสภาวะทุกข์ยาก และมีความต้องการให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ร้อนที่ประสบอยู่ บุคคลที่มีความกรุณาจึงเปรียบเสมือนบุคคลผู้มีแรงขับจากภายใน ในการให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นๆ เพื่อให้พวกเขาต้องทนทุกข์อยู่กับสภาพความลำบากที่เป็นอยู่นั้น ในทำนองเดียวกัน บุคคลผู้มีความกรุณาต่อสัตว์ย่อมมีแรงขับหรือแรงผลักดันจากภายในใจ เพื่อที่จะให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์ ซึ่งถ้าประกอบร่วมกับปัจจัยอื่น บุคคลเหล่านี้มักมีความเป็นไปได้ในการแสดงพฤติกรรมใดก็ตามเพื่อให้สัตว์นั้นหลุดพ้นจากสภาวะเดือดร้อนที่ตนเองพบเห็นอยู่ เพราะสาเหตุคือการทนเห็นสัตว์ต้องทุกข์ทรมานต่อสภาพร่างกาย จิตใจ หรือความเป็นอยู่ที่ทุกข์ยากลำบากนั้นไม่ได้ ซึ่งเมื่อมีความกรุณาย่อมมีอีกหลักธรรมหนึ่งซึ่งมักมาควบคู่กับคือ ความเมตตา

ความเมตตา แปลตามหลักพระพุทธศาสนาคือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข หมายถึง การเติมเต็มสิ่งที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งยังขาดหายอยู่ แต่หากบุคคลผู้มีความเมตตานั้นสามารถช่วยเหลือให้บุคคลอื่นนั้นมีความสุข มีชีวิตที่ดีขึ้นได้ บุคคลนั้นย่อมแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเพื่อเป็นการเติมเต็มบุคคลอื่นที่ขาดหายบางสิ่งไป หรือสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตหรือต่อการมีชีวิตรอด ในทำนองเดียวกัน หากบุคคลใดนั้นมีความเมตตาต่อสัตว์ย่อมคาดหวังให้สัตว์นั้นมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีมากขึ้น โดยให้ความช่วยเหลือตามสภาพการณ์ที่สัตว์ประสบอยู่ และตามสถานภาพของตัวผู้มีความเมตตาให้ความช่วยเหลือต่อสัตว์เองว่าสามารถช่วยได้ในระดับมากน้อยเพียงใด

ความกรุณา แปลตามหลักพระพุทธศาสนาคือ ความปรารถนาให้คนที่มีความทุกข์นั้นพ้นจากความทุกข์ ซึ่งสามารถทำได้ทั้งการช่วยเหลือทางด้านกำลังกาย กำลังสติปัญญา และกำลังทรัพย์ หรือการชี้แนะช่องทางให้ผู้ที่กำลังเป็นทุกข์นั้นได้หลุดพ้นจากความทุกข์

หลักธรรมความเมตตาและความกรุณามักมาคู่กัน โดยคนส่วนใหญ่คิดว่าเป็นสิ่งเดียวกัน และมักแยกจากกันค่อนข้างยาก แต่ในตัวเนื้อหาของหลักธรรมความเมตตาเองนั้น สามารถนำมาเชื่อมโยงกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์คือ บุคคลผู้มีความเมตตาต่อสัตว์จะมีพฤติกรรมเติมเต็มการให้ในสิ่งทีนั้นพึงมี โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เช่น การให้อาหารแก่สัตว์จรจัด สัตว์ด้อยโอกาส เพราะอาหารนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการมีชีวิตรอด ส่วนบุคคลที่มีความกรุณาต่อสัตว์นั้น จะแสดงออกในลักษณะของ การช่วยเหลือเมื่อพบเจอสัตว์ตกอยู่ในสภาพที่ลำบาก สถานการณ์ที่

อาจก่อให้เกิดอันตราย ให้มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น เมื่อบุคคลที่มีความเมตตาเห็นแมวโดนรถชนกลางถนน เมื่อพบสถานการณ์นี้บุคคลผู้นั้นจะลงไปช่วยเหลือ โดยช่วยให้ออกจากถนนนั้นก่อนและอาจนำแมวไปส่งโรงพยาบาลสัตว์เพื่อรักษาต่อไป เพราะต้องการให้แมวพ้นจากความเจ็บปวดที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น และมีความเป็นไปได้ว่าหากทิ้งแมวไปกลางถนนอาจถูกรถทับจนเสียชีวิตได้

“เวลาให้ความช่วยเหลือก็เพราะมีความรู้สึกสงสารค่ะ เห็นสัตว์ของตัวเองป่วยด้วยเลยยิ่งสงสาร”
(กระต่าย)

“ช่วยเรื่อย ๆ ครับ เพราะคิดว่าเขาก็รักชีวิตตัวเอง สงสารด้วยครับ” (กระต่าย)

“ตอนแรกที่เจอก็รู้สึกกลัว แต่เห็นน้องแล้วน่าสงสารมากกว่า อยากให้น้องได้รับการรักษา อย่างน้อยถ้าเราก็ได้ช่วยเค้าไม่ให้เป็นหนักกว่าเดิมค่ะ” (กระต่าย)

3.2.1.2 ความเห็นอกเห็นใจ

ความเห็นอกเห็นใจ หมายถึง การตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของผู้อื่น ความต้องการของผู้อื่น ความห่วงใยผู้อื่น การคิดถึงความรู้สึกของผู้อื่น การเอาใจเขามาใส่ใจเราโดยคิดกลับไปว่าหากสิ่งนั้นที่กำลังเกิดกับคนอื่นอยู่นั้นได้เกิดกับตนเองบ้าง ตนเองจะมีความรู้สึกอย่างไร การที่ไม่คิดถึงแต่ตนเอง และการเข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่นที่กำลังประสบกับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งความเห็นอกเห็นใจนี้สามารถนำไปสู่ การส่งเสริมผู้อื่น การมีจิตใจบริการหรือให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่กำลังประสบกับสถานการณ์ลำบาก และการให้โอกาสผู้หนึ่งผู้ใดในการแสดงออกถึงความต้องการและให้การสนับสนุนพวกเขา รวมไปถึงจะมีความประสงค์ช่วยเหลือบุคคลที่ตกอยู่ในสถานการณ์ลำบากไม่ว่าจะเป็นทางร่างกายหรือจิตใจ ให้ไม่ต้องประสบกับสถานการณ์นั้นหรือผ่อนหนักเป็นเบา หรือต้องการเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้บรรเทาความเจ็บปวดหรือความไม่สบายใจนั้น

ซึ่งเป็นไปทำนองเดียวกันกับ บุคคลที่มีความเห็นอกเห็นใจแก่สัตว์ บุคคลผู้นั้นไม่ว่าจะเห็นหรือรับรู้มาว่า มีสัตว์ได้รับบาดเจ็บ หิวโหยจากการขาดอาหาร ถูกทำร้าย ตกอยู่ในภาวะอันตรายหรือเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย บุคคลที่มีความเห็นอกเห็นใจแก่สัตว์นั้น จะพยายามคิดถึงความรู้สึกของสัตว์ที่ได้รับจึงทำให้มีโอกาสเกิดพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ตามมาเท่าที่ตนเองจะสามารถช่วยเหลือได้ ในส่วนของการแสดงออกของการช่วยเหลือสัตว์นั้นมีวิธีการ 6 วิธีการที่กล่าว

มา ในเรื่องของกระบวนการการให้ความช่วยเหลือ เช่น เห็นสัตว์ไม่มีอาหารกินตัวซุบผอม บุคคลที่มีความเห็นอกเห็นใจแก่สัตว์จะหาซื้ออาหารมาให้เมื่อพบเห็น

“ใช้ค่ะ ช่วยมาอย่างน้อยเขาก็มีบ้านอยู่ ไม่ต้องตากแดดตากฝน” (กระต่าย)

“ที่แน่ ๆ คือ ที่เราช่วยเหลือสัตว์ เพราะเราคิดว่า ชีวิตเราเคยลำบาก หิวข้าว หิวน้ำไม่มีที่นอน มันลำบากขนาดไหน” (กระต่าย)

“รักของพี่คืออยากช่วยหมาจรข้างถนน เราเห็นหมาข้างถนนแล้วรู้สึกสงสาร คิดว่าถ้าเค้ามีเจ้าของคงไม่ต้องมาอยู่แบบอด ๆ ยาก ๆ ไม่ต้องมาโดนทำร้าย ไม่ต้องมาโดนรถชน” (กระรอก)

“กลัวแต่ไม่มีความเมตตา ก็เปล่าประโยชน์” (กระตัง)

3.2.1.3 เจื่อนไขของบุคคลที่มีทักษะในการใช้สื่อออนไลน์

ทักษะ หมายถึง ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญในด้านในด้านหนึ่ง ที่เกิดจากการฝึกฝนและปฏิบัติอยู่เสมอ สื่อออนไลน์ ประกอบด้วย สื่อ และ สังคมออนไลน์ โดยสื่อหมายถึง ช่องทางการติดต่อสื่อสาร สังคมออนไลน์ คือประเภทหนึ่งของสื่อที่อาศัยการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต โดยสรุปแล้ว สื่อออนไลน์หมายถึง ช่องทางการติดต่อสื่อสารโดยอาศัยการเชื่อมต่อของอินเทอร์เน็ต เพื่อส่งข้อมูลไปยังผู้รับสาร ดังนั้น ผู้มีทักษะในการใช้สื่อออนไลน์ หมายถึง บุคคลผู้มีความเชี่ยวชาญในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ ผ่านทางการเชื่อมต่อของอินเทอร์เน็ต

หากบุคคลที่มีทักษะในการใช้สื่อออนไลน์นั้นสามารถเข้าถึงและกระจายข้อมูลข่าวสารทั้งในรูปของข้อความ รูปภาพ คลิปวิดีโอ เสียง บนช่องทางต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีความผิดพลาดน้อยที่สุด และผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกคนมีทักษะของการใช้สื่อออนไลน์เป็นอย่างดี เนื่องด้วยต้องใช้ในการเผยแพร่ข้อมูล และโต้ตอบกับบุคคลอื่น ๆ ที่ต้องการให้ความช่วยเหลือหรือสอบถามรายละเอียดของสัตว์

3.2.1.4 เจื่อนไขการเป็นผู้มีความรู้

ความรู้เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ได้ไม่มีวันจืดจาง การเป็นผู้มีความรู้จึงหมายถึงผู้แสวงหาข้อมูลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและมีการเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ ดังนั้นการมีความรู้เกี่ยวกับสัตว์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสัตว์ เช่น สถานพยาบาล การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เป็นต้น ดังนั้นผู้มีความรู้

ในเรื่องของสัตว์จะทำให้เกิดความตระหนักต่อการให้ความช่วยเหลือสัตว์ และมีวิธีการในการช่วยเหลือสัตว์มากกว่าบุคคลที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสัตว์

3.2.2 เจื่อนใจด้านสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยประการสำคัญที่สนับสนุนหรือระงับพฤติกรรมไม่ให้เกิดขึ้นได้ โดยมีหลากหลายเงื่อนไขประกอบกัน สภาพแวดล้อมนั้นไม่ได้หมายถึงถึงสถานที่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่หมายรวมถึง บุคคลอื่นที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ ทำให้มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงหรือเกิดพฤติกรรมนั้นมากขึ้น โดยงานวิจัยนี้แบ่งเงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อมออกเป็น 5 ด้าน คือ

- ด้านที่ 1   เงื่อนไขที่บุคคลเคยให้ความช่วยเหลือมาก่อน
- ด้านที่ 2   เงื่อนไขที่บุคคลเคยเห็นการช่วยเหลือมาก่อน
- ด้านที่ 3   เงื่อนไขที่บุคคลเคยมีสัตว์เลี้ยงของตนเองและสัตว์เลี้ยงของตนเองเคยได้รับความช่วยเหลือมาก่อน
- ด้านที่ 4   เงื่อนไขที่บุคคลเคยเลี้ยงสัตว์หรือคลุกคลีกับสัตว์
- ด้านที่ 5   เงื่อนไขที่บุคคลได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้าง

ด้านที่ 1 เงื่อนไขที่บุคคลเคยให้ความช่วยเหลือมาก่อน

พฤติกรรมใดๆ หากเคยเกิดขึ้นแล้วไม่ส่งผลเสียต่อบุคคลที่แสดงพฤติกรรมหรือทำให้บุคคลผู้มีความผิดที่ตนเองได้แสดงออกนั้นรู้สึกที่ติดต่อกับพฤติกรรมที่ตนเองได้กระทำไป มีโอกาสสูงมากที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมนั้นๆต่อไป ในที่นี้คือพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ มีคนจำนวนไม่น้อยที่บอกมาก่อนหน้าที่จะลงมือให้ความช่วยเหลือสัตว์ด้วยตนเองผ่านสื่อออนไลน์ หรือ Social Media นั้น ตนเองได้เคยมีประสบการณ์การให้ความช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ กับเคสอื่นๆ ที่มีผู้ประกาศแจ้งข่าวสารบนเฟซบุ๊กมาก่อน เช่น เป็นส่วนหนึ่งของการบริจาคสมทบทุน ทำมาส์กระยะจนพบว่ามีความผิดการให้ความช่วยเหลือโดยตนเองเป็นตัวหลักในการช่วยเหลือนั้น

“ปกติให้อาหารหมาจรช่วง 4 โมงเย็นตามจุดต่างๆ” (กระทิง)

“มีช่วยทำบุญให้อาหารกับเคสต่างๆของน้องหมาตามคนที่ลงในเพจค่ะ” (กระรอก)

“เคยช่วยบริจาคบ้างค่ะ แต่ก็ตามกำลังเราอะค่ะ” (กระแต)

ด้านที่ 2 เจื่อนไซที่บุคคลเคยเห็นการช่วยเหลือมาก่อน

เจื่อนไซนี้เปรียบเหมือนการจุดไฟในน้ำมัน บางคนนั้นพร้อมที่จะช่วยเหลือเพียงแต่ไม่มีโอกาสหรือไม่เคยมีประสบการณ์พบเห็นการช่วยเหลือมาก่อนว่าต้องทำอะไร ดังนั้นหากมีคนใกล้ตัว อาทิ พ่อ แม่ พี่น้องหรือญาติสนิท ผองเพื่อน เคยให้ความช่วยเหลือมาก่อน และบุคคลนั้นรับรู้กับตัวเอง จะมีโอกาสแสดงพฤติกรรมในแบบเดียวกันมากกว่าบุคคลผู้ไม่เคยเห็นพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือมาก่อน

“หมาไทยถ้าเลี้ยงดีๆเขาจะฉลาด ในหลวงรัชกาลที่ 9 พระองค์เคยตรัสไว้ในหลวงนี้แหละเป็นแบบอย่างของพี่เลย” (กระรอก)

“อานี้แหละคะ อาชอบช่วยเหลือน้องหมาตามข้างถนนมารักษา อาจะหาข้าวไปให้น้องหมาแถวเรือนจำเกือบทุกวันเลย ตัวเองนี่ก็ยังเคยช่วยอาหอบ้านให้น้องหมาที่มาคลอดที่ข้างเรือนจำนั่นแหละคะ” (กระรอก)

“เพิ่งเริ่มเห็นตอนเล่นเฟซบุ๊กนี้แหละครับ ว่าเขามีบริจาคเงิน มีกลุ่มคนจำนวนมากที่ช่วยเหลือสัตว์” (กระต๊อง)

ด้านที่ 3 เจื่อนไซที่บุคคลเคยมีสัตว์เลี้ยงของตนเองและสัตว์เลี้ยงของตนเองเคยได้รับความช่วยเหลือมาก่อน

มนุษย์ชอบการ Surprise หรือมนุษย์จะประทับใจต่อสิ่งที่ได้รับโดยไม่คาดคิด ซึ่งเชื่อมโยงกับพฤติกรรมที่มนุษย์ที่มีสัตว์เลี้ยงแล้ว สัตว์เลี้ยงของตนเองต้องการได้รับความช่วยเหลือ โดยอาจมีความต้องการที่แตกต่างกันออกไป ในบางกรณีนั้นสัตว์ต้องเข้ารักษาตัวอยู่นานประกอบกับ ตัวเจ้าของเองนั้นมีทุนทรัพย์ในการรักษาที่ไม่เพียงพอ จึงเกิดการระดมทุนและพอมีผู้ที่ทราบข่าวให้ความช่วยเหลือสัตว์ของตนเอง เจ้าของสัตว์นั้นจะเกิดเป็นความประทับใจและเกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์ของผู้อื่นและสัตว์จรต่อๆไป หรือในอีกกรณีหนึ่งคือสัตว์ตัวนั้นเอง ขาดเลือดหรือเสียเลือดมาก อันเนื่องมาจาก 2 กรณีย่อยคือ 1) เป็นโรคประจำตัว เช่น ลิวคีเมีย หรือโรคโลหิตจาง และ 2) อุบัติเหตุ หรือได้รับการผ่าตัดในกรณีที่สัตว์ต้องการเลือดนั้นมักเป็นกรณีฉุกเฉินที่เจ้าของสัตว์ต้องทำการประกาศเผยแพร่ข้อมูลอย่างทันทีทันใดเพื่อให้ได้รับเลือดให้เร็วที่สุด และถ้าได้รับมาใน

ปริมาณที่พอเหมาะประกอบกับทันแก่เวลานั้น เจ้าของสัตว์ที่สัตว์เลี้ยงของตนเองเคยได้รับความช่วยเหลือนั้นมักมีพฤติกรรมการช่วยเหลือแก่สัตว์อื่น ๆ ต่อไป

“ส่วนใหญ่จะมีแต่พี่ๆเพื่อน ๆ น้อง ๆ ในเฟซบุ๊ก ที่ไม่รู้จักจะเป็นพี่แม่คำที่ตั้งกล้องให้เพื่อรวบรวมมาช่วยเหลือ ตอนนั้นก็ดีใจมาก ๆ ค่ะ ดีใจที่มีคนมาช่วยเหลือซึกก็ค่ะ ดีใจที่มีคนรักหมา” (กระรอก)

“ตอนแข่งไม่สบายมีคนมาช่วยเหลือแข่งเยอะมากมาย กำลังใจล้นเหลือทั้งที่รู้จักและไม่รู้จักครับ”
(กระทิง)

“เขาช่วยแข่งกันตกเกือบ 3 หมิน” (กระทิง)

ด้านที่ 4 เจือปนไขที่บุคคลเคยเลี้ยงสัตว์หรือคลุกคลีกับสัตว์

มนุษย์มักมีความผูกพันกับสิ่งที่ตนเองเคยประสบหรือผูกพัน ดังนั้นเมื่อบุคคลใดก็ตามที่เคยเลี้ยงหรือได้เคยใกล้ชิดกับสัตว์ไม่ว่าจะเป็นคนใกล้ชิดญาติ พี่น้องเลี้ยงเองนั้น แล้วได้แวะเวียนใกล้ชิด มีโอกาสที่จะแสดงออกถึงพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์ด้วยความตั้งใจจริง

“ตั้งแต่เด็กก็เห็นแม่รักดูแลสัตว์เลี้ยง และแม่ก็ชอบสัตว์ทุกชนิดค่ะ” (กระต่าย)

“ตั้งแต่รู้ภาษามาก็เห็นหมาและ..จิตสำนึก ความเมตตา มันอยู่ในตัวเรา” (กระทิง)

“ตอนเด็ก ๆ ที่บ้านอาจงอามาก็เลี้ยงสัตว์นะคะ เลยได้คลุกคลีกับสัตว์ตั้งแต่ยังเด็ก” (กระรอก)

“คือจริงๆแล้วโตมากับน้องหมา น้องแมวอยู่แล้วค่ะ เลยทำให้ผูกพัน เวลาเจอน้อง ๆ โดนทำร้ายหรือเจออุบัติเหตุก็อดสงสารไม่ได้ค่ะ” (กระแต)

“ที่บ้านเลี้ยงหมาค่ะ เจอหมามาตั้งแต่จำความได้ค่ะ” (กระจิง)

ด้านที่ 5 เจื่อนไขที่บุคคลได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้าง

การได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้างคือ การได้รับกำลังใจ การชื่นชม จากบุคคลรอบข้าง อาจเป็นครอบครัว กลุ่มเพื่อน หรือบุคคลที่มีอิทธิพลต่อตัวบุคคลนั้นที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมนั้นต่อไป เช่น พ่อแม่ให้คำชื่นชมในพฤติกรรมให้อาหารสัตว์จรจัด ทำให้บุคคลนั้นเกิดพฤติกรรมให้อาหารสัตว์ต่อไปอีก

“แฟนมีส่วนในการตัดสินใจค่ะ เพราะว่าตอนแรกกะว่าถ้าน้องหายดีแล้วจะหาบ้านให้น้อง แต่พอคุยๆ กันเสร็จแล้วเค้าก็ว่าเลี้ยงเองดีกว่า” (กระแต)

“ก็มีปรึกษาแฟนตัวเองค่ะ แฟนก็บอกก็ลองหา (บ้านให้สุนัข) ดู น่าจะหาไม่ยาก” (กระรอก)

3.3 ผลลัพธ์ที่เกิดกับบุคคลที่ช่วยเหลือ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมี 2 ผลลัพธ์ คือ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับสัตว์ที่บุคคลให้ความช่วยเหลือ อันได้แก่ สัตว์ไม่ต้องอดอาหาร หรือสัตว์ได้รับการรักษาที่เหมาะสม ผลลัพธ์อย่างที่สองคือ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ซึ่งมี 2 ระยะ คือ

1) ระยะความรู้สึก (Feelings) คือเป็นความรู้สึกหลังให้การช่วยเหลือ อาจเป็นความสุขใจ ความสบายใจที่ได้ให้ความช่วยเหลือ หรือเป็นความรู้สึกดี ไม่รู้สึกผิดต่อสัตว์ที่บุคคลพบเจอและให้ความช่วยเหลือ ในทางกลับกันหากละเลยไม่ให้ความช่วยเหลือไปอาจทำให้รู้สึกผิดได้

2) ระยะเริ่มใหม่อีกครั้ง (Begins Again) คือเมื่อระยะแรกอิ่มตัวแล้วคือ เกิดขึ้นในปริมาณเหมาะสมที่มากพอจะนำไปสู่ความต้องการกระทำพฤติกรรมนั้นๆต่อไปอีก เช่น บางคนรู้สึกดีใจมากๆ ที่เห็นสัตว์ที่ตนเองได้ช่วยเหลือไว้มีชีวิตอยู่รอดต่อไป หรือหายจากอาการเจ็บป่วยใดๆอาการหนึ่งจนมีสภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์เป็นปกติได้นั้น จะทำให้บุคคลนั้นเกิดพฤติกรรมเดิมซ้ำอีกคือพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์

ระยะที่ 1 ความสุขใจกับตัวผู้ให้ความช่วยเหลือ

ความสุขใจ ความสบายใจ ความปลาบปลื้มใจ ถึงแม้จะเป็นคนละคำกัน แต่เมื่อเหตุการณ์บางเหตุการณ์เกิดขึ้น มนุษย์นั้นอาจไม่สามารถระบุความรู้สึกชัดเจนออกมาเป็นคำพูดได้ อาจเป็นความสุขใจ ความสบายใจ ความปลาบปลื้มใจ หรือบางคนพูดได้แค่ รู้สึกดี บุคคลจะมีความรู้สึกดีต่อพฤติกรรมที่ตนเองกระทำบางครั้งเกิดจากการให้ ดังคำกล่าวที่ว่า “การให้เป็นเหตุให้มีความสุขมาก

ยิ่งกว่าการรับ” การให้ความช่วยเหลือนั้นก็ป็นอีกพฤติกรรมหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความสุข สำหรับงานวิจัยนี้ขอให้ความหมายคำว่า “สุขใจ” ว่าหมายถึงมีความสุขอยู่ในใจ แต่ขั้นตอนของความสุขที่มากพอนี้เองที่เป็นตัวส่งผลให้เกิดเป็นขั้นที่ทำให้เกิดพฤติกรรมนั้นซ้ำๆ เดิมอีก ขั้นสุขใจนี้เองเป็นเพียงความรู้สึกชั่วขณะหลังจากที่ให้ความช่วยเหลือมาไม่นาน ซึ่งสำหรับบางคนจะคงอยู่นานและคิดถึงสถานการณ์นั้นอีกครั้งเมื่อเจอสถานการณ์ใกล้เคียง แต่สำหรับบางคนนั้นความสุขใจจะอยู่แค่ชั่วขณะเท่านั้น โดยคนที่ให้ความช่วยเหลือต่อเนื่องตั้งแต่พบเจอเป็นระยะเวลาพอสมควรมักมีความสุขใจมากกว่าผู้ที่เป็นเพียงแค่ช่วยเหลือเพียงบางส่วนเท่านั้น และความสุขใจที่มากพอนี้เองที่ทำให้บุคคลเหล่านี้เกิดเป็นพฤติกรรมต่อเนื่องต่อไป

*“ได้อะไร พี่ว่าก็ได้ น่าจะได้ความน่ารัก พี่ก็ไม่ว่าจะได้อะไรกลับมา แต่มันก็ทำให้เราสบายใจดีกว่า
ปล่อยให้ตายต่อหน้าต่อตา” (กระต่าย)*

*“สภาพจิตใจเราไงครับ เราช่วยดูแลรักษาเขาให้เขาพ้นจากความเจ็บป่วย ก็ทำให้เราสบายใจที่ได้
ช่วยเขา” (กระต๊อง)*

ระยะที่ 2 เกิดเป็นความตั้งใจที่จะช่วยเหลือต่อไป

บุคคลมักจะมีพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งซ้ำๆ มาจากความเคยชิน หรือทำแล้วรู้สึกดีจึงทำอีก เช่น พฤติกรรมการทำบุญของชาวพุทธ ชาวพุทธมักมีส่วนร่วมในการทำบุญอีกเมื่อมีโอกาส เพราะทำแล้วรู้สึกสบายใจ พฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ก็เช่นเดียวกัน หากบุคคลใดทำแล้วมีความรู้สึกสุขใจเกิดขึ้นจะเกิดเป็นความตั้งใจที่จะให้ความช่วยเหลือสัตว์ตัวอื่นๆ ต่อไป และความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ระยะนี้คือ หากเกิดความสุขใจมากพอจะเกิดเป็นความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมช่วยเหลือต่อไป และเมื่อช่วยเหลือแล้วก็จะเกิดเป็นความสุขใจ หากเป็นในระดับที่มากพอจะเกิดพฤติกรรมนี้เป็นวัฏจักรการช่วยเหลือต่อไป

*“คิดอยากจะช่วยทุกเคสที่พอจะช่วยเหลือได้เลยอะค่ะ เพราะน้องๆ ที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือก็ยังมีอีก
เยอะ หมอจรรยาจรรณก็มีเพิ่มขึ้นทุกวันเลยคะ” (กระแต)*

“ช่วยคะ คิดว่าถ้าได้เจอก็จะช่วยคะ ทุกวันนี้ก็ยังช่วยกับกลุ่มเพื่อน ๆ หาอยู่คะ” (กระรอก)

“ก็มีล้มไปบ้างคะ แต่ก็ต้องเดินต่อไป เพราะไม่อยากให้อนาคตของหมาจรจรจะต้องไปอยู่ที่บ่อขยะ
กัน” (กระจง)

ส่วนที่ 4 แนวทางการดำรงและส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์จากมุมมอง ของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์

พฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์เกิดขึ้นได้โดยอาศัยหลายปัจจัย ทั้งจากปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมประกอบกัน อย่างที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้ในหัวข้อเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือ และปัจจัยภายในส่วนบุคคลกับปัจจัยสภาพแวดล้อมยังสามารถแบ่งย่อยได้อีก และเมื่อเกิดพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งขึ้น หากเป็นพฤติกรรมอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นอีก ต้องอาศัยการตอบสนองต่อพฤติกรรมในทางที่บุคคลผู้มีพฤติกรรมนั้นชอบหรือประสงค์จะได้รับหรือ Positive Reinforcement ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดพฤติกรรมอันพึงประสงค์นั้นต่อไป สำหรับงานวิจัยในส่วนนี้ต้องการหาแนวทางการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์มากขึ้นในสังคมจากบุคคลผู้เกี่ยวข้องและผู้มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์มาก่อน ทั้งที่ได้เผยแพร่ข้อมูลลงบนสื่อออนไลน์ (Facebook) หรือผู้ที่ไม่มีพฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลลงสื่อออนไลน์ประกอบกัน โดยอาศัยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์เพื่อเสนอเงื่อนไขหรือแนวทางที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์ในบุคคลอื่น ๆ มากขึ้นจากที่เคยช่วยอยู่แล้วหรือเกิดขึ้นจากบุคคลที่ไม่เคยมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์มาก่อน ซึ่งผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์ได้เสนอแนวทางปฏิบัติที่หลากหลายที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์มากขึ้น โดยแบ่งได้เป็น 2 แนวทางใหญ่ ๆ คือ แนวทางการดำรงพฤติกรรมของบุคคลที่เคยแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ให้มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์มากขึ้นและคงพฤติกรรมนั้นให้อยู่ต่อไป และแนวทางการส่งเสริมบุคคลที่ไม่เคยมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ให้แสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์

4.1 แนวทางการดำรงไว้ของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ของบุคคลที่เคยมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์จากมุมมองของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์

แนวทางหมายถึง ทางที่วางไว้ให้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ ดำรงหมายถึง คงไว้ ทำให้คงอยู่ ชูไว้ ทำสืบต่อไปจากเดิม ดังนั้นแนวทางการดำรงไว้ของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ของบุคคลที่เคยมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์จึงหมายถึง วิธีการใด ๆ ที่ทำเพื่อให้บุคคลที่เคยมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นคงพฤติกรรมหรือแสดงพฤติกรรมการให้ความ

ช่วยเหลือสัตว์ต่อไป โดยอาศัยแนวทางต่าง ๆ จากบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์หมายถึง บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งอาจอาศัยแนวทางจากผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์อย่างสม่ำเสมอเพียงแนวทางเดียว หรือหลายแนวทางประกอบกัน เพื่อให้เกิตพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ในบุคคลที่เคยมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์อยู่ก่อนแล้ว โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

แนวทางที่ 1 การแสดงความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ในรูปแบบต่าง ๆ

แนวทางที่ 1.1 การช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์กับบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์

แนวทางที่ 1.2 การช่วยแชร์ข้อมูลการรักษาพยาบาลหรือการช่วยเหลือสัตว์

แนวทางที่ 1.3 การให้กำลังใจบุคคลที่มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์

แนวทางที่ 2 แนวทางการสร้างชุมชนของผู้ที่มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์

แนวทางที่ 1 การแสดงความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ในรูปแบบต่าง ๆ

การแสดงความช่วยเหลือนับเป็นพฤติกรรมสนับสนุนการแสดงออกของพฤติกรรมที่บุคคลปฏิบัติอยู่ เพราะเปรียบเสมือนการสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมนั้น ๆ ต่อไป ถึงแม้ว่าผู้ที่ให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลที่กำลังให้ความช่วยเหลือสัตว์อยู่นั้น จะไม่ได้มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์เอง แต่เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ผลักดันให้ผู้มีพฤติกรรม แสดงพฤติกรรมนั้นในขณะนั้น และมีโอกาสจะแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ต่อไปอีก แนวทางการแสดงความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์สามารถแบ่งได้เป็น 3 แนวทางย่อยดังต่อไปนี้

แนวทางที่ 1.1 การช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์กับคนที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์

มีคนอยู่เป็นจำนวนไม่น้อยที่มีความลังเลใจในการให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์ เพราะประเมินแล้วว่าไม่สามารถรับภาระด้านค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเพื่อการดูแลรักษาสัตว์อย่างต่อเนื่องต่อไปได้ ปัจจัยด้านทุนทรัพย์นับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่สำคัญ หากคนที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์มีทุนทรัพย์ไม่พอต่อการรักษา แล้วมีบุคคลที่มีความสามารถในการช่วยเหลือด้านค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสัตว์ที่ต้องรักษาพยาบาลได้ การช่วยเหลืออาจเป็นการสนับสนุนด้านค่ารักษาพยาบาลเป็นเงิน หรือเป็นของใช้ที่จำเป็น เช่น ยารักษาโรค ผ้าอ้อม อาหารและนม หรือสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ตามแต่กรณี เพื่อให้ผู้แสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือนั้นรู้สึกว่าการช่วยเหลือ

ไม่ได้โดดเด่นเดียวในการให้ความช่วยเหลือในครั้งนั้น ซึ่งอาจเป็นผลทำให้ผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้น แสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ต่อไป

“สำหรับเราก็เริ่มช่วยเหลือจากคนรอบข้างก่อน อย่างช่วยให้เงินป่าที่ให้ข่าวหมาจรในหมู่บ้าน เขาจะ
ได้มีกำลังใจให้อาหารน้องหมา” (กระรอก)

“ช่วยเรื่องค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาลเบื้องต้นเท่าที่จะช่วยได้ค่ะ” (กระแต)

“ทุนนี้ถือว่าสำคัญมาก ๆ อันดับดับกัน ถ้าไม่มีเงินก็ช่วยไม่ได้ ช่วยพวกเขาจากเงินของเรา” (ปลาทอง)

แนวทางที่ 1.2 การช่วยแชร์ข้อมูลการรักษาพยาบาลหรือการช่วยเหลือดูแลสัตว์

การแชร์ข้อมูลหมายถึง การเผยแพร่ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือ อาจเป็นในรูปแบบของการแชร์ข้อมูลทางโลกออนไลน์ ซึ่งไม่ใช่เพียงเฟซบุ๊ก (Facebook) เท่านั้น รวมไปถึงแอปพลิเคชัน (Application) ต่าง ๆ อีก เช่น อินสตาแกรม (Instagram) ทวิตเตอร์ (Twitter) หรือไลน์ (Line) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้อื่นรับทราบข้อมูลการช่วยเหลือสัตว์ของบุคคลที่กำลังให้ความช่วยเหลือสัตว์ในเวลานั้น และทางโลกออฟไลน์ ซึ่งหมายถึงโลกแห่งความเป็นจริง คือการบอกเล่าต่อกัน การประกาศให้ทราบในที่สาธารณะ (การโฆษณาหรือเผยแพร่ทางโทรทัศน์) หรือการบอกเล่าระหว่างบุคคลใกล้ชิดเป็นการส่วนตัว

การแชร์ข้อมูลการรักษาพยาบาลหรือการช่วยเหลือดูแลสัตว์นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงการสนับสนุนการแสดงออกของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ของบุคคลที่กำลังมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ ซึ่งบุคคลที่ช่วยแชร์ข้อมูลอาจแสดงความช่วยเหลือหรือสนับสนุนในรูปแบบอื่น ๆ ร่วมด้วยหรือแสดงความช่วยเหลือด้วยการแชร์ข้อมูลเพียงอย่างเดียว การแชร์ข้อมูลมีความสำคัญต่อการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจาก หากผู้ที่พบเห็นการแชร์ข้อมูลมีความประสงค์จะให้ความช่วยเหลือนั้น ก็สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันเวลา ส่วนบุคคลที่กำลังให้ความช่วยเหลืออยู่นั้นก็ได้ได้รับความช่วยเหลือมากขึ้นทันเวลามากขึ้น หรือมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือจากการช่วยกันแชร์ข้อมูลต่อไปมากขึ้น ทำให้มีกำลังใจในการให้ความช่วยเหลือมากขึ้น และมีความเป็นไปได้ว่าจะเกิดการแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือในครั้งต่อไปมากขึ้น

“แชร์เรื่องน้องหมาหาบ้านบ่อยๆ หรือน้องหมาที่ต้องการความช่วยเหลือ” (กระรอก)

“ช่วยเท่าที่จะทำได้ อาจเป็นการแชร์ข่าวสาร หรือคำแนะนำ” (กระแต)

“ทุกวันนี้ก็ช่วยแชร์ข้อมูลทางเว็บเพจค่ะ” (กระจง)

“นอกจากให้เงินแล้ว ยังต้องออกสื่อนิดหน่อย คนจะได้รับรู้” (ปลาตาว)

แนวทางที่ 1.3 การให้กำลังใจบุคคลที่มีพฤติกรรมให้การให้ความช่วยเหลือสัตว์

กำลังใจเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนให้กระทำสิ่งต่างๆ หากขาดกำลังใจอาจทำให้หมดพลังกายในการกระทำสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ได้ อาทิ นักกีฬา ยังต้องอาศัยกองเชียร์ ผู้ป่วย ยังต้องการกำลังใจเพื่อต่อสู้กับโรคร้ายที่กำลังเผชิญอยู่ แม้นักเรียนนักศึกษา ยังต้องการกำลังใจเวลาต้องเข้าสู่สนามสอบ หรือการแข่งขันการประกวดต่างๆนั้น ผู้เข้าแข่งขันต้องการกำลังใจเพื่อทำการแข่งขันให้ได้ดีที่สุด กำลังใจนั้นทำให้บุคคลมีพลัง มีความหวังในการกระทำสิ่งที่ตนเองกำลังกระทำอยู่ กำลังใจไม่จำเป็นต้องได้รับจากครอบครัวหรือคนใกล้ชิดเท่านั้น คนภายนอกอาจมีส่วนร่วมในการให้กำลังใจได้ เช่น เมื่อมีการแข่งขันระดับนานาชาติ ไม่ว่าจะเป็นการประกวดนางงามหรือการแข่งขันกีฬาระดับโลก คนไทยทั้งประเทศทั้งที่รู้จักและไม่รู้จักล้วนส่งกำลังใจให้นักกีฬา หรือผู้เข้าประกวด เป็นการส่งพลังให้พวกเขาทำหน้าที่ของตนเองอย่างสุดความสามารถ ในทำนองเดียวกันกับการให้กำลังใจบุคคลที่มีพฤติกรรมให้การให้ความช่วยเหลือสัตว์ ตัวเราอาจเป็นคนรู้จักหรืออาจไม่ใช่คนรู้จักของบุคคลที่มีพฤติกรรมให้การให้ความช่วยเหลือสัตว์ แต่ตัวเรานั้นสามารถส่งกำลังใจเพื่อให้พวกเขาที่กำลังให้ความช่วยเหลือสัตว์อยู่นั้นมีพลังและรับรู้ได้ว่ามีคนอื่น ๆ อีกจำนวนหนึ่งที่สนับสนุนการกระทำของพวกเขาอยู่ ซึ่งการแสดงออกถึงการให้กำลังใจนั้นมีอยู่หลายรูปแบบ ทั้งการชื่นชมซึ่งหน้า พูดคุยแสดงตนว่าอยู่ฝ่ายสนับสนุนพฤติกรรมนั้น หรือการให้กำลังใจหลังแบ็คสเกิร์ตซึ่งนับเป็นการให้กำลังใจผ่านโลกออนไลน์ เมื่อบุคคลที่มีพฤติกรรมให้การให้ความช่วยเหลือสัตว์ได้รับกำลังใจ ไม่ว่าจะจากคนรู้จักหรือคนไม่รู้จัก หรือไม่ว่าจะเป็นการให้กำลังใจแบบซึ่งหน้าหรือผ่านโลกออนไลน์ก็ตาม บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นมีโอกาสแสดงพฤติกรรมให้การให้ความช่วยเหลือสัตว์ในครั้งต่อไป

“เวลาคนในบ้านอยากช่วยก็ให้กำลังใจและสนับสนุนพวกเขาเนอะคะ พวกเขาเลยอยากช่วย”

(ปลาทอง)

“ถ้าพอช่วยเหลือให้กำลังใจได้ก็จะช่วยค่ะ” (กระแต)

“เป็นกำลังใจให้ทุกคนที่ช่วยเหลือสัตว์ค่ะ เพราะรู้ว่าพวกเขาต้องการกำลังใจ” (กระต่าย)

“ไม่ได้ช่วยแค่อาหารหรือเงิน แต่ก็ให้กำลังใจด้วยค่ะ” (กระรอก)

แนวทางที่ 2 การสร้างชุมชนของผู้มีพฤติกรรมกรให้ความช่วยเหลือสัตว์

ชุมชน ชุมชนุม กลุ่ม สมาคม คือการรวมตัวกันของกลุ่มคนที่มีทัศนคติ ความเชื่อ มุมมอง ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เหมือนกัน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การรวมตัวเพื่อก่อตั้งชุมชน ชุมชนุม กลุ่ม หรือสมาคมนั้น เพื่อเป็นการติดต่อ ประสานงาน สอบถาม ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่ม อาจจะเป็นเรื่องภายในชุมชน ชุมชนุม กลุ่ม สมาคม หรือเป็นเรื่องราวส่วนตัวที่ภายหลังสมาชิกใน ชุมชนนั้นมีความสนิทสนม ผูกพัน และเชื่อใจกันมากในระดับหนึ่ง ชุมชนแต่ละชุมชนอาจมีผู้นำ หรือไม่มีผู้นำทางนิตินัย แต่หากต้องมีผู้นำทางพฤตินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวกลางในการ กระจาย แจ้างข้อมูลข่าวสารที่สำคัญและจำเป็นต่อชุมชนนั้นๆ และหากผู้นำชุมชนมีความสามารถในการรวบรวมสมาชิกเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันได้จะยิ่งทำให้ชุมชนนั้นมีความสนิทสนมกลมเกลียวกัน มากขึ้น ทำให้ชุมชนนั้นสามารถบรรลุเป้าหมายของชุมชนได้ ในกรณีของแนวทางการสร้างหรือ ก่อตั้งชุมชนของผู้มีพฤติกรรมกรให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้น เพื่อให้สมาชิกของชุมชนได้มีการ ติดต่อสื่อสารและประสานงานกัน หากเมื่อมีสมาชิกผู้ใดในชุมชนที่ต้องการความช่วยเหลือหรือ ต้องการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ สำหรับบุคคลที่เริ่มมีพฤติกรรมกรให้ ความช่วยเหลือสัตว์เพียงไม่กี่ครั้งนั้นก็สามรถสอบถามข้อมูลการให้ความช่วยเหลือ หรือขอความ ช่วยเหลือจากชุมชนนั้นได้ เพื่อให้ผู้ที่เริ่มให้ความช่วยเหลือสัตว์มีความมั่นใจในการมีพฤติกรรมกร ให้ความช่วยเหลือสัตว์มากขึ้น จากการสอบถาม พูดคุย และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของสมาชิกใน ชุมชนที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์มานาน ทั้งเรื่องของสาเหตุการแสดงพฤติกรรม แรงแบบตาลใจของ การมีพฤติกรรม ซึ่งอาจทำให้ผู้เริ่มให้ความช่วยเหลือมีแรงบันดาลใจ มีความต้องการให้ความ ช่วยเหลือสัตว์ต่อไป

ชุมชนในปัจจุบันส่วนมากเป็นชุมชนเสมือนจริงที่มีการตั้งชุมชนผ่านโลกออนไลน์ โดย ไม่จำเป็นต้องมีสถานที่ตั้งของชุมชนที่แน่นอน แต่อาจมีนัดพบกันเป็นครั้งเป็นคราวตามวาระไป

“น่าจะมีโครงการดีๆที่สามารถรวมกลุ่มได้และพวกเราสามารถช่วยหมาจรได้จริงๆนะคะ และจัด สถานที่ที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะให้พวกเขาได้อยู่กัน” (กระรอก)

“ควรจะมีมูลนิธิที่ทำงานนี้โดยเฉพาะที่ช่วยเหลือได้จริงๆ ไร่รองรับการช่วยเหลือสัตว์จรณะคะ”

(กระแต)

“เว็บเพจก็ส่วนหนึ่ง แต่ถ้ามีชุมชนจริงๆ ก็น่าจะดี” (ปลาทอง)

4.2 แนวทางการเสริมสร้างพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์จากมุมมองของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์

แนวทางหมายถึง ทางที่วางไว้ให้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ การส่งเสริมหมายถึง การสนับสนุน ช่วยเหลือ เกื้อหนุน การทำให้เกิดพฤติกรรม บุคคลที่มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์คือ บุคคลที่มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์อย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์จากมุมมองของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์จึงหมายถึง การสนับสนุน การเกื้อหนุน ช่วยเหลือ และทำให้เกิดพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ จากบุคคลที่ไม่เคยมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์มาก่อน จนกระทั่งเกิดพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ โดยอาศัยแนวทางจากบุคคลที่มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ ซึ่งอาจกระทำเพียงแนวทางเดียวหรือหลายแนวทางประกอบกัน โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

แนวทางที่ 1 การแสดงพฤติกรรมเป็นแบบอย่าง

แนวทางที่ 2 การอบรมสั่งสอนและปลูกฝังจิตสำนึกของเด็กและเยาวชน

แนวทางที่ 3 การจัดทำหนังสือแบบเรียนส่งเสริมพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์

แนวทางที่ 1 การแสดงพฤติกรรมเป็นแบบอย่าง

การแสดงพฤติกรรมเป็นแบบอย่างนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มบุคคล กลุ่มแรกคือ เด็กที่เลียนแบบพฤติกรรมตามพ่อแม่หรือบุคคลใกล้ชิด และกลุ่มที่สองคือ กลุ่มบุคคลทั่วไปที่อาจแสดงพฤติกรรมตามบุคคลที่ตนเองชื่นชม เชื่อถือ หรือยกย่อง

สำหรับกลุ่มแรก เด็กนั้นสามารถเรียนรู้ได้ดีจากการเลียนแบบการกระทำ มีวลีที่เกี่ยวข้องกับการแสดงพฤติกรรมเป็นแบบอย่างอยู่วลีหนึ่ง “การกระทำสำคัญกว่าคำพูด” ซึ่งเกิดขึ้นโดยเฉพาะกับเด็กเล็กๆ โดยการบอมน้อยอะไรก็ตามให้เด็กไปโดยการแสดงพฤติกรรมเป็นแบบอย่าง เด็กจะมีโอกาสแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตามพฤติกรรมที่ตนเองเห็น เช่น การเลียนแบบท่าทางการเดินของแม่ การเลียนแบบท่าทางการรับประทานอาหารของพ่อ รวมไปถึงบุคลิกภาพของลูกย่อมมีความคล้ายคลึงกับพ่อแม่หรือคนที่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และหากพ่อแม่หรือบุคคลที่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด

แสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ เด็กมีโอกาสที่จะแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ไปด้วย

“พ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างให้ลูก ถ้าพวกเขาทำตามได้ก็ดี” (กระจง)

“แบบอย่างที่ดีเกิดจากที่บ้าน พ่อแม่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีครับ” (กระทิง)

“ส่วนตัวคิดว่าการแสดงออกของพ่อแม่หรือญาติเป็นสิ่งที่สำคัญค่ะ เด็กจะรับรู้จากสิ่งที่เราทำ” (ปลาทอง)

สำหรับกลุ่มที่สอง หรือกลุ่มบุคคลทั่วไป หรือผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว การเห็นแบบอย่างพฤติกรรมของบุคคลที่ตนเองเชื่อถือ ชื่นชม ยกย่อง และหากพบว่าผู้ใหญ่ที่ตนเองเคารพ แสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ บุคคลที่ติดตามผลงานและได้เห็นบุคคลที่ตนเองเชื่อถือ ชื่นชม ยกย่องและเคารพแสดงพฤติกรรมนั้นอาจทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมขึ้นมาจากที่ไม่เคยมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์มาก่อน เช่น ดาราโฆษณาสินค้าบอกว่าสินค้าตัวนี้ดี มีคุณภาพ บุคคลที่ติดตามผลงานย่อมมีโอกาสใช้ผลิตภัณฑ์นั้นตามดารานักแสดงที่ตนเองติดตามผลงานอยู่

“นอกจากรัฐบาลแล้ว คนดัง ๆ มาช่วยโปรโมทก็ดี” (กระรอก)

“อยากให้ดารา นักร้องเป็นตัวอย่าง เด็กน่าจะทำตาม” (กระต่าย)

“จากที่เห็นพวกดาราดัง ๆ เวลาทำอะไรก็จะเป็นข่าว ถ้ามาช่วยสัตว์น่าจะเป็นการโฆษณาอย่างดี” (ปลาดาว)

แนวทางที่ 2 การอบรมสั่งสอนและปลูกฝังจิตสำนึกของเด็กและเยาวชน

การอบรมสั่งสอนหมายถึง การชี้แนะ บอกกล่าว ชี้นำไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง การปลูกฝังหมายถึง การทำให้เป็นหลักเป็นฐาน บำรุง ทำให้เจริญ จิตสำนึกคือ สภาพที่รู้ตัวว่าตัวเองเป็นใคร อยู่ที่ไหน ต้องการอะไร จิตสำนึกนั้นอยู่ในระดับเหตุผลภายในใจ ที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมต่างๆออกไป โดยเลือกแล้วว่าจะแสดงพฤติกรรมหรือไม่ และจะแสดงอย่างไร จิตสำนึกนั้นเกี่ยวโยงกับคุณธรรมจริยธรรมภายในตัวบุคคล เด็กและเยาวชนหมายถึง บุคคลที่นับตั้งแต่แรก

เกิดไปจนถึงอายุก่อนบรรลุนิติภาวะ (18 ปีบริบูรณ์) ที่สนับสนุนการอบรมสั่งสอนช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 18 ปีบริบูรณ์นั้น เนื่องจากช่วงอายุนี้เป็นช่วงการเรียนรู้ มีความสงสัย ชอบทดลองผิดถูก และหากมีผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองคอยชี้แนะถึงสิ่งที่เหมาะสม สิ่งที่ควรกระทำ จะช่วยนำเด็กและเยาวชนไปในทางที่ถูกต้อง ไม่ให้ทดลองของผิดหรือสิ่งที่ไม่ดี แต่สั่งสอนและยกตัวอย่างพร้อมอธิบายสิ่งที่อาจเกิดขึ้นต่อไปหากยังมีพฤติกรรมไปในทางที่ผิด การอบรมสั่งสอนและปลูกฝังจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนจึงหมายถึง การชี้แนะ บอกกล่าวในเรื่องที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้มีความเจริญในระดับจิตใจ ยกกระดับคุณธรรมจริยธรรมในตัวบุคคลให้มีความเจริญเป็นหลักเป็นฐานกับตัวบุคคลตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 18 ปีบริบูรณ์

การอบรมสั่งสอนและปลูกฝังจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนนั้น เป็นการกระทำระดับจิตใจ ความคิดของเด็กและเยาวชนโดยตรงจากบุคคลรอบข้างที่พวกเขาไว้วางใจและเชื่อถือ ทำให้เด็กและเยาวชนตอบสนองต่อการอบรมสั่งสอนเป็นอย่างดี และหากกระทำร่วมกับการแสดงพฤติกรรมเป็นแบบอย่างคือ การสั่งสอนควบคู่กับการแสดงให้เห็น จะเป็นการเพิ่มโอกาสในการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายได้ ในกรณีนี้คือต้องปลูกฝัง ความรักสัตว์ ความเมตตากรุณาต่อสัตว์ และการเอาใจเขามาใส่ใจเรา เช่น พ่อแม่อบรมสั่งสอนลูกโดยการให้นึกถึงหากเราทำร้ายสัตว์ สัตว์จะต้องได้รับความทุกข์ทรมานเจ็บปวด ไม่ต่างจากตัวเราที่เวลาเราโดนรุ่นพี่หรือคนที่ตัวโตกว่ารังแก ซึ่งเป็นการขัดเกลาจิตใจของเด็กและเยาวชนให้มีจิตใจกว้างขวาง อ่อนโยน ไม่คิดถึงแต่ตนเอง ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมมีพฤติกรรมที่ดี ไม่เพียงแต่กับเพื่อนมนุษย์แต่ได้ส่งต่อความรักไปยังเพื่อนร่วมโลก ทำให้เป็นที่รักใคร่ของเพื่อนฝูงและเป็นที่น่าเอ็นดูของผู้ใหญ่

“การเรียนรู้จากที่บ้านทำให้เราเป็นเราทุกวันนี้ ช่วยเหลือสัตว์แบบนี้” (ปลาทอง)

“นอกจากการบอกให้ทำ การทำให้ดูของคนที่บ้านทำให้เราทำตาม” (ปลาดาว)

แนวทางที่ 3 การจัดทำหนังสือแบบเรียนส่งเสริมพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์

การจัดทำหนังสือแบบเรียนหรือบทเรียนที่ส่งเสริมพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้น เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากหนังสือแบบเรียนหรือบทเรียนยังสามารถสร้างเป็นหนังสือนิทานสำหรับเด็กเล็ก หรือหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กโต ที่นับเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์แก่เด็กผ่านทางความบันเทิงของเด็ก ซึ่งสามารถสอดแทรกการส่งเสริมพฤติกรรมนี้ไปยังเด็กได้ทุกช่วงอายุผ่านทางสื่อต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้คุ้นเคย คุ้นชินกับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์และสัตว์โลก เกิดเป็นความเมตตาความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนร่วมโลกต่อไป

หนังสือแบบเรียนหรือบทเรียนสำหรับเด็ก อาจไม่จำเป็นต้องเป็นบทเรียนเฉพาะ แต่สามารถทำได้โดยการสอดแทรกเนื้อหาการแสดงผลพฤติกรรม การให้ความช่วยเหลือสัตว์ ที่แสดงเนื้อหาในด้านของคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กเพื่อให้ได้เรียนรู้และมีพฤติกรรม การให้ความช่วยเหลือสัตว์ที่เหมาะสมในแต่ละช่วง

“อยากให้อัดทำเป็นหนังสือเรียนของเด็กประถมที่สอดแทรกเนื้อหา การแสดงผลพฤติกรรมดี ๆ เช่น พา สัตว์ไปหาหมอ หรือช่วยหมาตกท่อ เด็กจะได้รับรู้ว่าการช่วยเหลือมันดีอย่างไร” (ปลาทอง)

“ส่วนตัวคิดว่าทำหนังสือที่เกี่ยวกับการไม่รังแกสัตว์ หรือช่วยเหลือเล็กๆน้อยๆกับเด็กอนุบาลก็ดีค่ะ
ปลูกฝังตั้งแต่เด็กเลย” (ปลาดาว)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบและกระบวนการการให้ความช่วยเหลือสัตว์ : กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ภายใต้รูปแบบการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) แบบ Instrumental Cases เพื่อเน้นที่ตัวผู้วิจัยมุ่งสืบหาความรู้ ความจริงของเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ของบุคคล ที่มีความสมบูรณ์ของข้อมูลของตนเองเป็นหลัก อันเป็นการต่อยอดไปสู่การทำความเข้าใจวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ข้อที่ตั้งไว้ อันได้แก่ ข้อ 1 เพื่อสังเคราะห์รูปแบบพฤติกรรมความช่วยเหลือสัตว์ที่ปรากฏผ่านทางโพสต์ลงบนเว็บเพจที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์บนเฟซบุ๊ก ข้อ 2 เพื่อค้นหาและทำความเข้าใจกระบวนการ เงื่อนไข ของบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์ที่ผ่านทางสื่อออนไลน์ และข้อ 3 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอันได้จากการให้ความช่วยเหลือและเพื่อค้นหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมความช่วยเหลือสัตว์จากมุมมองของผู้ให้ความช่วยเหลือและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยข้อมูลที่ได้มานี้ได้มาจากความจริงที่เกิดขึ้นของบุคคลที่ได้กระทำการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์ รวมทั้งแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์จากบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ ทั้งที่มีการโพสต์ข้อมูลผ่านทางสื่อออนไลน์และไม่มีการโพสต์ข้อมูลผ่านทางสื่อออนไลน์ และในบทสุดท้ายบทที่ 5 นี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลของการศึกษา อภิปรายผลของการศึกษา และให้ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา เพื่อนำไปต่อยอดการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคตต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษารูปแบบและกระบวนการการให้ความช่วยเหลือสัตว์: กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอเสนอข้อค้นพบที่เป็นบทสรุปพร้อมกับอภิปรายผลควบคู่กันไปตามประเด็นของการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีการนำเสนอไว้ในบทที่ 4 โดยมีความครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ประเด็น อันได้แก่ การทำความเข้าใจรูปแบบของพฤติกรรมความช่วยเหลือสัตว์ที่ปรากฏผ่านทางสื่อออนไลน์ การทำความเข้าใจกระบวนการ เงื่อนไข และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคลหลังจากให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์ รวมไปถึงการค้นหาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมความช่วยเหลือสัตว์จากมุมมองของคนที่ให้ความช่วยเหลือ ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบของพฤติกรรมการช่วยเหลือที่ปรากฏผ่านสื่อออนไลน์
  - 1.1 พฤติกรรมกดไลค์กดแชร์
  - 1.2 พฤติกรรมนักสร้างเรื่องราว
  - 1.3 พฤติกรรมนักสร้างกิจกรรมบนโลกออนไลน์
2. กระบวนการ เจือใจ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคลหลังให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์
  - 2.1 กระบวนการการให้ความช่วยเหลือสัตว์
  - 2.2 เจือใจการให้ความช่วยเหลือของแต่ละบุคคล
  - 2.3 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือ
3. แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์จากมุมมองของคนที่ให้ความช่วยเหลือ
  - 3.1 แนวทางการดำรงไว้ของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ของบุคคลที่เคยมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์จากมุมมองของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์
  - 3.2 แนวทางการเสริมสร้างพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์จากมุมมองของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์

1. รูปแบบของพฤติกรรมการช่วยเหลือที่ปรากฏผ่านสื่อออนไลน์

การให้ความช่วยเหลือด้วยตนเองและโพสต์ข้อความลงเฟซบุ๊ก

จากการศึกษาพบว่ารูปแบบพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์ลักษณะนี้คือการช่วยเหลือด้วยตนเองและโพสต์ข้อความที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผ่านสื่อออนไลน์ภายหลังจากการให้ความช่วยเหลือนั้น โดยการช่วยเหลือมีหลากหลายวิธีการ ซึ่งแต่ละวิธีการนั้นเป็นการลงมือกระทำบางอย่างเพื่อเป็นการช่วยเหลือสัตว์ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเพื่อเป็นการบรรเทาอาการความเดือดร้อนที่ได้รับ อาทิ การนำสัตว์ไปรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ การทำแผล การให้ที่พักพิง รวมไปถึงการดูแลขณะการรักษา และหลังจากให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆแล้วบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นแสดงพฤติกรรมการโพสต์ข้อมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือของตนเองลงสื่อสังคมออนไลน์ โดยเหตุผลของการโพสต์ข้อมูลการช่วยเหลือต่าง ๆ นั้นเพื่อขอความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากบุคคลอื่นที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ หรือในบางกรณีเป็นการขอความช่วยเหลือ เช่น ขอรับบริจาคเลือดจากสัตว์ตัวอื่น หรือแม้แต่เพื่อเป็นอนุหาหรือแก่บุคคลอื่น ๆ อันเนื่องมาจากความประมาทหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของบุคคลบางคน

โดยจากการศึกษาครั้งนี้พบรูปแบบวิธีการให้ความช่วยเหลือทั้งหมด 3 รูปแบบที่ปรากฏผ่านสื่อออนไลน์ ประกอบไปด้วย 1) **นำสัตว์ไปรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ คลินิกรักษาสัตว์ หรือช่วยเหลือเพื่อให้พ้นจากอันตราย** คือพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์เพื่อให้พ้นจากภัยอันตรายหรือทุกข์ที่กำลังประสบอยู่ สามารถเทียบเคียงได้กับแนวคิดความเมตตาจากศาสนา จากแนวคิดพุทธศาสนา คือ บุคคลต้องการช่วยเหลือให้ผู้อื่นหรือสัตว์มีชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีใจอันบริสุทธิ์ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขทุกข์ที่มี โดยความทุกข์นั้นหมายถึงทุกข์ทั้งจาก ความเจ็บไข้ได้ป่วย ความเปลี่ยนแปลงของสภาพร่างกาย หรือการมีโรคภัยต่างๆของสัตว์ รวมไปถึงการถูกทำร้ายทารุณกรรมจากมนุษย์ ซึ่งการช่วยเหลือโดยการนำสัตว์ไปรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ หรือคลินิกรักษาสัตว์นั้น ต้องอาศัยความกล้าในการควบคุมตนเองและสัตว์เพื่อนำไปรักษา เพราะสัตว์ที่เจ็บปวดอยู่นั้นอาจทำร้ายร่างกายมนุษย์ที่ให้ความช่วยเหลือ ตัวอย่างของกระบวนการให้ความช่วยเหลือนี้คือ กรณีที่สัตว์ติดรั้วเหล็กของบ้าน สัตว์ติดอยู่ในท่อระบายน้ำ หรือแม้แต่เป็นเหตุบังเอิญที่เห็นสัตว์บาดเจ็บอยู่ข้างถนนและต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็วที่สุด นอกจากบุคคลต้องอาศัยความเมตตาจากศาสนาแล้ว ยังเห็นได้ชัดว่าการให้ความช่วยเหลือสัตว์ในรูปแบบนี้สอดคล้องกับลักษณะของบุคคลที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวคิดของจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) โดยเป็นกลไกทางจิตของบุคคลที่ตอบสนองต่ออารมณ์ หรือสถานการณ์ของผู้อื่น ในที่นี้คือสัตว์ที่กำลังได้รับความเจ็บปวดหรือจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากสภาพร่างกายที่อ่อนแอ อันอาจเนื่องมาจากอุบัติเหตุที่ได้รับ การถูกทำร้ายทารุณกรรมจากมนุษย์หรือสัตว์ด้วยกันเอง เป็นต้น ซึ่งการช่วยเหลือโดยการนำส่งโรงพยาบาล หรือคลินิกรักษาสัตว์ นี่เป็นหนึ่งในการแสดงออกของความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 2) **ให้ที่พักพิงชั่วคราวและหาบ้านให้สัตว์หลังจากสัตว์ได้รับการรักษาแล้ว** สำหรับกระบวนการนี้มี 2 ลักษณะของการช่วยเหลือ คือ ลักษณะแรก เป็นการให้ที่พักพิงแก่สัตว์และหาบ้านให้สัตว์หลังจากที่ได้ทำการรักษาเรียบร้อยแล้วและมีอาการดีขึ้นแล้ว ลักษณะที่สอง คือเป็นการนำสัตว์มาพักพิงที่บ้านก่อนเพื่อที่จะนำสัตว์ไปรักษาหลังจากรักษาเสร็จแล้วทำการหาบ้านให้สัตว์เป็นลำดับต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดจิตอาสาที่ว่าเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจ และเกิดขึ้นตามธรรมชาติของบุคคลโดยไม่ต้องมีคนกำกับให้แสดงพฤติกรรม คือเมื่อพบเห็นสัตว์ที่ต้องได้รับการช่วยเหลือนั้น จะต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือโดยทันที และเนื่องจากเมื่อได้รับความช่วยเหลือแล้วบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นอาจไม่สะดวกในการเลี้ยงสัตว์นั้นต่อไป ทำให้เกิดเป็นขั้นตอนการหาบ้านให้สัตว์ขึ้น โดยผลลัพธ์จากการหาบ้านให้สัตว์นี้มี 2 ผลลัพธ์ คือ ผลลัพธ์แรก สัตว์ได้รับบ้านใหม่ที่มีผู้ดูแลพร้อม ผลลัพธ์ที่สอง สัตว์ไม่ได้บ้านที่สามารถรับเลี้ยงได้ อันเนื่องมาจากปัจจัยสภาพร่างกายของสัตว์ที่มีอายุมาก สัตว์มีความดุร้าย หรือสัตว์พิการ ที่เป็นการยากต่อการดูแลของผู้รับ

สัตว์ไปเลี้ยงต่อไป ที่ต้องดูแลอย่างใกล้ชิด ซึ่งบุคคลที่ต้องการนำไปเลี้ยงดูต่อหน้าอาจไม่มีเวลาามากเพียงพอ ซึ่งหลังจากทำการหาบ้านแล้ว แต่สัตว์ไม่ได้บ้านใหม่บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นนั้นต้องพิจารณาว่าตนเองสามารถเลี้ยงดูสัตว์ต่อไปได้หรือไม่ ในบางกรณีที่ผู้ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นนั้นไม่สามารถเลี้ยงดูได้ สัตว์ตัวนั้นอาจต้องถูกปล่อยไปไว้ที่เดิม เพราะเหตุผลส่วนตัวของผู้ให้ความช่วยเหลือนั้น ซึ่งอาจเป็นเพราะที่พักอาศัยไม่อำนวยต่อการให้สัตว์อาศัย หรือ การไม่มีเวลาเพียงพอในการดูแลสัตว์ **3) ให้ที่พักพิงถาวร** สำหรับกระบวนการนี้เรียกว่าเป็นกระบวนการสืบเนื่องมาจากการให้ที่พักพิงชั่วคราวและหาบ้านให้สัตว์หลังจากสัตว์ได้รับการรักษาแล้ว เมื่อผู้ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นได้ทำการหาบ้านให้สัตว์ สัตว์นั้นจึงมีที่พักอาศัยถาวร โดยบุคคลที่ให้ที่พักพิงอาศัยถาวรอาจเป็นบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นเอง เนื่องจากไม่สามารถหาบ้านให้สัตว์ได้ หรือเป็นบุคคลอื่นที่รับสัตว์ไปเลี้ยง โดยการให้ที่พักพิงถาวรแก่สัตว์นั้น ผู้ที่ตัดสินใจให้ที่พักพิงจึงมีความพร้อมในเรื่องของการดูแลสัตว์ การให้ความรักความอบอุ่น ตลอดจนดูแลในเรื่องของการรักษาพยาบาล สุขอนามัยของสัตว์ ซึ่งต้องมีภาระเรื่องค่าใช้จ่ายของสัตว์ตามมาหลังจากตัดสินใจให้การเลี้ยงดู ผู้วิจัยเห็นว่าพฤติกรรมนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดการมองโลกในแง่ดี (Optimism) จากแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) ที่มองว่าการเลี้ยงดูสัตว์นั้น ไม่ว่าจะต้องอาศัยปัจจัยหลากหลายปัจจัยประกอบกัน ผู้ให้ที่พักพิงถาวรนั้นจะสามารถเผชิญหน้ากับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและเชื่อว่าสถานการณ์เลวร้ายที่อาจเกิดจากการนำสัตว์มาเลี้ยงดูโดยถาวรนั้นอาจเกิดขึ้นได้ แต่ปัญหานั้นจะสามารถจบลงได้อย่างรวดเร็ว เป็นผลทำให้บุคคลที่ให้ที่พักพิงถาวรพร้อมที่จะดูแลทั้งร่างกายและจิตใจของสัตว์เป็นอย่างดี

จากการให้ความช่วยเหลือด้วยตนเองและโพสต์ข้อความลงเฟซบุ๊กที่กล่าวมานั้น เมื่อพิจารณาแล้วพบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดหลายแนวคิดที่เกี่ยวกับด้านจิตใจของมนุษย์ เป็นแนวคิดทางจิตวิทยาประกอบกับแนวคิดทางพุทธศาสนา อันประกอบไปด้วย แนวคิดความเมตตา กรุณา ที่ว่าบุคคลที่มีความเมตตากรุณานั้นคือ มีความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับความสุข และพ้นจากสภาพของความทุกข์ที่มี ซึ่งหมายถึงสัตว์ที่ต้องได้รับความช่วยเหลือนั้นมีความทุกข์อันเกิดจากความเจ็บไข้ได้ป่วย อุบัติเหตุ การถูกทำร้ายทารุณกรรม โดยบุคคลที่เข้าไปให้ความช่วยเหลือนั้นต้องมีจิตใจที่บริสุทธิ์ที่ต้องการให้สัตว์ได้มีชีวิตที่ดีขึ้น มิเช่นนั้นพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์จะไม่เกิดขึ้น อีกทั้งแนวคิดจิตอาสา ที่ว่าเป็นการกระทำที่เกิดจากความตั้งใจ ต้องการให้ผู้อื่นได้รับโอกาส โดยสัตว์นั้นจะได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลที่มีจิตอาสา ซึ่งไม่ได้เกิดจากการบังคับ หรือบอกให้ทำจากผู้อื่น โดยมุ่งหวังว่าสัตว์จะมีชีวิตที่ดีขึ้น ร่วมกับแนวคิดความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) และการมองโลกในแง่ดี (Optimism) ซึ่งทั้งสองแนวคิดนี้เป็นแนวคิดย่อยของแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก

(Positive Psychology) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นความคิดจากภายในตัวบุคคลที่เป็นตัวสำคัญช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์หรือสัตว์ออกจากสภาพทางร่างกายหรือจิตใจที่เจ็บช้ำ โดยบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือมีความเชื่อเสมอว่าอาจมีเรื่องไม่ดีเกิดขึ้นจากการช่วยเหลือ แต่จะเป็นเรื่องที่สามารถผ่านมันไปได้ ทำให้บุคคลที่มองโลกในแง่ดีร่วมกับมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นจะเป็นบุคคลที่อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้มีความสุข โดยบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือจะมีความรู้สึกร่วมกับสถานการณ์ที่สัตว์ประสบจากการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเองในอดีต ทำให้เกิดเป็นพฤติกรรมการช่วยเหลือด้วยตนเองและต้องการให้สัตว์มีชีวิตที่ดีขึ้น และการโพสต์ข้อความลงบนเฟซบุ๊กเพื่ออาจมีคนอื่นที่สามารถให้ความช่วยเหลือหรือแนะนำการช่วยเหลือด้านอื่นๆต่อไปได้

การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ จากการศึกษาพบว่าการช่วยเหลือนั้นไม่เพียงแต่เป็นการนำตนเองเข้าไปในสถานการณ์นั้นๆ เนื่องจากบางคนที่เป็หนึ่งในผู้ให้ความช่วยเหลือไม่เคยประสบกับการพบเห็นเหตุการณ์สัตว์ต้องได้รับการช่วยเหลือกับตนเอง แต่เป็นหนึ่งในผู้ให้ความช่วยเหลือได้โดย การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์แก่บุคคลที่ปฏิบัติหรือลงพื้นที่เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์เนื่องจากผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์บางคนนั้นอาจไม่มีทุนทรัพย์มากเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการรักษาสัตว์ อย่างไรก็ตามในสังคมไทยเรายังมีอีกกลุ่มบุคคลผู้คอยให้การสนับสนุนพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์โดยการให้ทุนทรัพย์ ซึ่งการให้ทุนทรัพย์นี้มีความสำคัญมากต่อการรักษาฟื้นฟู สมรรถภาพร่างกายของสัตว์ และเป็นอีกแรงผลักดันให้ผู้มีพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์นั้นแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ต่อไป เพราะพวกเขาสามารถมั่นใจได้ว่ายังคงมีกลุ่มบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่คอยสนับสนุนด้านทุนทรัพย์หามีค่าใช้จ่ายในการรักษาหรือดูแลที่เกินความสามารถของพวกเขา โดยอีกสาเหตุของกลุ่มบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านทุนทรัพย์นี้อาจเพราะพวกเขาไม่มีเวลาเพียงพอในการเข้าไปช่วยเหลือหรือดูแลด้วยตนเอง แต่มีความสามารถให้การสนับสนุนได้จากการให้ความช่วยเหลือทางด้านทุนทรัพย์

จากการศึกษาพบรูปแบบของการสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ 2 รูปแบบที่ปรากฏผ่านสื่อออนไลน์ อันประกอบไปด้วย 1) การบริจาคโดยการให้เงิน คือการนำเงินที่มีอยู่ไปช่วยเหลือสัตว์ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ ผ่านทางบุคคลที่มีพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์อยู่แล้วนั้น ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับแนวคิดของหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ในแนวคิดทางพุทธศาสนา ซึ่งสังคหวัตถุ 4 นั้น ประกอบไปด้วยหลักธรรม 4 ประการ คือ 1) ทาน หมายถึง การเสียสละ การให้ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การแบ่งปันของของตนเองเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น 2) ปิยวาจา หมายถึง การพูดจาดี สุภาพ อ่อนหวาน 3) อตถจริยา หมายถึง การทำประโยชน์ต่อผู้อื่นทั้งในวงกว้างและวงแคบ โดยทำตามกำลังความสามารถของตนเองเท่าที่จะช่วยเหลือได้ และ 4) สมานัตตตา หมายถึง การวางตัว

เสมอต้นเสมอปลาย ประพฤติสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจแก่ผู้อื่น ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น ซึ่งรูปแบบของการบริจาคโดยการให้เงินนี้เทียบเคียงได้กับแนวคิดของท่าน คือ การให้ การเสียสละ เงินทอง หรือสิ่งของของตนเองเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่นอย่างเต็มความสามารถของตนเอง และไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น โดยผู้มีพฤติกรรมการบริจาคโดยการให้เงินของตนเองแก่สัตว์ที่ต้องได้รับความช่วยเหลือนั้น นับได้ว่าเป็นผู้มีทาน เพราะหากสัตว์ต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องยาวนาน บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นนั้น อาจไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายได้แต่เพียงผู้เดียว และบุคคลที่ช่วยเหลือลักษณะนี้เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งต่อการมีชีวิตรอดของสัตว์ตัวหนึ่งต่อไป 2) การบริจาคผ่านการจำหน่ายสินค้าหรือเปิดประมูลเพื่อจำหน่ายสินค้า การบริจาคเงินด้านนี้เป็นอีกลักษณะหนึ่งของกลุ่มบุคคลที่มีความสามารถในการผลิตชิ้นงาน ของใช้เพื่อจัดจำหน่าย การบริการบางอย่าง หรือเป็นการจัดทำผลิตภัณฑ์หรือสิ่งของบางอย่างขึ้นเพื่อนำรายได้จากการขายไปช่วยเหลือสัตว์ ซึ่งผู้ให้ความช่วยเหลือนั้นอาจไม่ได้มีเงินจำนวนมาก แต่มีความสามารถในการหาเงินเพื่อนำเงินที่ได้ไปช่วยเหลือสัตว์ และมักมีเครือข่ายการทำงานร่วมกัน เช่น การทำเสื้อยืดขาย ทำหมวกขาย หรือแม้แต่การนำของใช้ของตนเองที่มีอยู่ไปขายเพื่อนำเงินบางส่วนหรือทั้งหมดไปช่วยเหลือสัตว์ ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับแนวคิดหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ในแนวคิดทางพุทธศาสนา ซึ่งสังคหวัตถุ 4 นั้น ประกอบไปด้วยหลักธรรม 4 ประการ คือ 1) ทาน หมายถึง การเสียสละ การให้ การเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ การแบ่งปันของของตนเองเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น 2) ปิยวาจา หมายถึง การพูดจาดี สุภาพ อ่อนหวาน 3) อุตถจริยา หมายถึง การทำประโยชน์ต่อผู้อื่นทั้งในวงกว้างและวงแคบ โดยทำตามกำลังความสามารถของตนเองเท่าที่จะช่วยเหลือได้ และ 4) สมานัตตตา หมายถึง การวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย ประพฤติสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจแก่ผู้อื่น ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น ซึ่งพฤติกรรมการบริจาคเงินผ่านทาง การจำหน่ายสินค้าหรือเปิดประมูลเพื่อจำหน่ายสินค้าสามารถเทียบเคียงได้กับ 2 หลักธรรม คือ ทาน ซึ่งหมายถึงการบริจาคช่วยเหลือ การเสียสละ การให้ และการเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ของของตนเองที่มีอยู่ให้กับผู้อื่น ซึ่งอาจไม่เป็นเพียงการให้เงินเท่านั้น แต่เป็นการสละสิ่งของเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินและนำไปช่วยเรื่องการรักษาพยาบาลต่อไป และอุตถจริยา ซึ่งหมายถึงการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยเป็นการทำตามกำลังของตนเองที่สามารถทำได้เพื่อช่วยเหลือสัตว์ทั้งในวงกว้างและวงแคบ โดยเชื่อมโยงกับพฤติกรรมมการบริจาคเงินโดยการจำหน่ายสินค้าของตนเอง สินค้าที่ผลิตขึ้นมาเอง หรือเปิดประมูลสินค้าของตนเองเพื่อนำเงินที่ได้จากการขาย และการประมูลมาใช้เพื่อรักษาสัตว์ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ

จากการให้ความช่วยเหลือโดยการสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ที่กล่าวมานั้น เมื่อนำมาพิจารณาแล้วจะพบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดหลักธรรมของสังคหวัตถุ 4 ที่เป็นส่วนประกอบ

หนึ่งในแนวคิดพุทธศาสนา อันประกอบไปด้วยหลักธรรม 4 ประการ คือ 1) ทาน หมายถึง การเสียสละ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หรือการแบ่งปันของของตนเองเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เห็นแก่ตนเองฝ่ายเดียว 2) ปิยวาจา หมายถึง การพูดจาดี สุภาพ อ่อนหวาน เป็นการพูดเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ เกิดความสามัคคีต่อกัน และเป็นคำพูดที่เว้นจากการโกหก ส่อเสียด คำไม่สุภาพหยาบคาย ไปจนถึงการพูดเพื่อเจ้า 3) อัตถจริยา หมายถึง การไม่นิ่งดูตายเมื่อรู้ว่าตนเองสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ และเป็นการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นตามกำลังและความสามารถของตนที่จะช่วยได้ และ 4) สมานัตตตา หมายถึง การวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย ประพฤติ ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความเท่าเทียมกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น โดยบุคคลผู้มีพฤติกรรมการช่วยเหลือโดยการสนับสนุนด้านทุนทรัพย์นี้สอดคล้องกับบุคคลผู้มีหลักธรรมของทานและอัตถจริยาอยู่ด้วย

การประกาศแจ้งข่าวทางเพจของเฟซบุ๊กเพียงอย่างเดียว

จากการศึกษาพบว่ายังมีอีกรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์ คือพฤติกรรมการประกาศแจ้งข้อมูลข่าวสารทางเฟซบุ๊กเพียงอย่างเดียวหลังจากพบเห็นเหตุการณ์หรือสถานการณ์ของสัตว์ที่ได้รับบาดเจ็บ ถูกทำร้าย หรือต้องได้รับความช่วยเหลือ ซึ่งหมายถึง เมื่อมีผู้พบเห็นเหตุการณ์หรือสถานการณ์ของสัตว์ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ แต่ผู้พบเห็นนั้นไม่สามารถให้ความช่วยเหลือโดยการลงมือช่วยได้ อันเนื่องมาจากสาเหตุหลายสาเหตุด้วยกัน อาทิ ผู้พบเห็นเหตุการณ์กำลังขับรถอยู่บนถนนที่มีความเร็วสูง การหยุดกระทันหันอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุต่อตนเองและบุคคลอื่นได้ หรือ ผู้พบเห็นติดธุระด่วนที่ไม่สามารถแวะพักเพื่อนำสัตว์ที่พบไปส่งโรงพยาบาลสัตว์หรือคลินิกได้ หรือแม้แต่การไปต่างจังหวัดที่ไม่ทราบสถานที่ตั้งของโรงพยาบาลสัตว์หรือคลินิกที่จะนำไปส่งได้ หรือไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม แต่ผู้พบเห็นต้องการเป็นส่วนหนึ่งของการให้ความช่วยเหลือ จึงเกิดเป็นพฤติกรรมการประกาศแจ้งข่าวสารทางเว็บเพจของเฟซบุ๊กเมื่อมีใครที่สะดวกต่อการช่วยเหลือและสามารถให้ความช่วยเหลือได้จะช่วยเหลือได้ทันต่อเวลา โดยการประกาศแจ้งข่าวทางเฟซบุ๊กของงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะบุคคลที่แจ้งข่าวสารผ่านทางเว็บเพจของเฟซบุ๊กที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ โดยเว็บเพจที่กล่าวถึงนั้นต้องเป็นเว็บเพจที่เปิดเป็นสาธารณะ และมียอดผู้กดถูกใจ (Like) มากกว่า 10,000 คน หรือ กดติดตาม (Follow) มากกว่า 10,000 คน การโพสต์นั้นอาจเป็นข้อความ รูปภาพ หรือภาพเคลื่อนไหว วิดีโอประกอบที่ผู้ให้ความช่วยเหลือได้บันทึกมาหรือจดจำมาจากสถานที่ที่พบเห็นสัตว์ที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือ โดยผู้ให้ความช่วยเหลือในรูปแบบนี้ต้องมีโทรศัพท์มือถือที่เป็นสมาร์ทโฟน (Smartphone) ที่สามารถอัปเดตข้อมูลหรือสถานการณ์ขณะอยู่นอกสถานที่ได้ ซึ่งรูปแบบการช่วยเหลือนี้สามารถเชื่อมโยงได้กับแนวคิดความเมตตาการุณา ที่อยู่ในหลักธรรมของพุทธศาสนาในเรื่องของพรหมวิหาร

4 อันประกอบไปด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา โดยรูปแบบพฤติกรรมนี้แสดงให้เห็นถึงความกรุณาที่ต้องการให้สัตว์ที่ต้องได้รับความช่วยเหลือพ้นจากสภาพที่เป็นทุกข์ แต่ด้วยความจำเป็นของตัวบุคคลเองที่ไม่สามารถช่วยเหลือด้วยวิธีอื่นได้ จึงทำการช่วยเหลือโดยการบอกต่อถึงสภาพความเป็นอยู่ หรือการบาดเจ็บของสัตว์ที่พบเห็น เพื่อให้บุคคลที่สามารถช่วยเหลือได้มาทำการช่วยเหลือต่อไป

จากรูปแบบการช่วยเหลือ 3 รูปแบบที่กล่าวมานั้น สามารถแบ่งตามรูปแบบพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือผ่านสื่อออนไลน์ออกได้เป็น 3 พฤติกรรม คือ **1.1 นักกดไลค์กดแชร์** นักกดไลค์กดแชร์หมายถึง บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านการกดถูกใจหรือแบ่งปันโพสต์ที่พบเห็นจากในเว็บเพจหรือหน้าเฟซบุ๊กของตนเอง โดยจะทำการกดถูกใจหรือแบ่งปันโพสต์ที่ถูกเผยแพร่ในโลกออนไลน์ไว้ก่อนหน้า ซึ่งอาจเพิ่มข้อความแสดงความคิดเห็นบนโพสต์ที่ตนเองแบ่งปัน (Caption) หรือไม่ได้ เพื่อให้บุคคลอื่นที่พบเห็นโพสต์นั้นมีการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์มากขึ้น **1.2 นักสร้างเรื่องราว (Content)** หมายถึง บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านการโพสต์ข้อความและ/หรือรูปภาพประกอบข้อความการให้ความช่วยเหลือสัตว์ เพื่อให้คนที่พบเห็นโพสต์เกิดการแสดงพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือสัตว์ จากข้อความ รูปภาพ และคลิปวิดีโอที่ตนเองโพสต์ ซึ่งนักสร้างเรื่องราวนี้ต้องอาศัยเทคนิคการเขียนเพื่อชักจูงคนให้แสดงความช่วยเหลือ **1.3 นักสร้างกิจกรรมบนโลกออนไลน์** หมายถึง บุคคลที่คอยจัดกิจกรรมต่างๆบนโลกออนไลน์ ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นไม่ได้อยู่เพียงบนโลกสังคมออนไลน์เท่านั้น แต่สามารถเกิดขึ้นตามสถานที่ต่างๆ เช่น การรวมกลุ่มคนรักสัตว์เพื่อทำหมันให้สุนัขและแมวจรจัดบริเวณหมู่บ้านอยู่ดี โดยจุดประสงค์หลักของการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสัตว์ในรูปแบบต่างๆที่แตกต่างกันออกไปตามความถนัดของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งผู้วิจัยเชื่อมโยงรูปแบบพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือบนโลกออนไลน์กับรูปแบบวิธีการให้ความช่วยเหลือสัตว์ไว้ดังต่อไปนี้ 1) นักกดไลค์กดแชร์ สามารถเชื่อมโยงได้กับรูปแบบวิธีการให้ความช่วยเหลือคือ รูปแบบวิธีการประกาศแจ้งข่าวทางเฟซบุ๊กเพียงอย่างเดียว โดยการกดถูกใจบนโพสต์การให้ความช่วยเหลือสัตว์ร่วมกับการเผยแพร่โพสต์นั้น ซึ่งอาจรวมถึงการใส่ข้อความแสดงความคิดเห็นหรือข้อความที่จูงใจให้ผู้อื่นหันมาให้ความช่วยเหลือสัตว์จากโพสต์ที่ตนเองเผยแพร่ออกไป แต่ไม่ได้เป็นการเขียนเรื่องราวการช่วยเหลือสัตว์ขึ้นมาใหม่ 2) นักสร้างเรื่องราว (Content) สามารถเชื่อมโยงได้กับรูปแบบวิธีการช่วยเหลือด้วยตนเองและโพสต์ข้อความลงเฟซบุ๊กและการประกาศแจ้งข่าวทางเฟซบุ๊กเพียงอย่างเดียว ด้วยรูปแบบวิธีการนี้คือ การเขียนเรื่องราวขึ้นมาใหม่เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร ทั้งที่เป็นข้อความ รูปภาพ รวมไปถึงคลิปวิดีโอ โดยการใช้ภาษาเพื่อชักจูงใจให้บุคคลอื่นหันมาให้ความช่วยเหลือสัตว์จากการบอกเล่าเรื่องราวผ่านทางข้อความ

รูปภาพ และคลิปวิดีโอประกอบเรื่อง 3) นักสร้างกิจกรรมบนโลกออนไลน์ สามารถเชื่อมโยงได้กับรูปแบบวิธีการช่วยเหลือโดยการจำหน่ายสินค้าหรือประมุขของเพื่อหารายได้และนำไปช่วยเหลือสัตว์ โดยนักสร้างกิจกรรมบนโลกออนไลน์ต้องอาศัยทักษะของการเป็นนักสร้างเรื่องราวประกอบกับความคิดสร้างสรรค์ในการจัดหากิจกรรมต่างๆบนโลกออนไลน์หรือกิจกรรมที่ไม่ได้อยู่เพียงโลกออนไลน์เท่านั้น อาทิ การสร้างกิจกรรมการประมูลสินค้าเพื่อนำรายได้มาช่วยเหลือสัตว์ หรือ การจัดกิจกรรมการกุศล โดยการรวมตัวของคนรักสัตว์เพื่อทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน และนำรายได้ไปช่วยเหลือสัตว์ตามเป้าหมายของกิจกรรมดังกล่าว

2. กระบวนการ เจือไน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคลหลังให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์

กระบวนการการให้ความช่วยเหลือสัตว์

จากการศึกษาพบว่ากระบวนการให้ความช่วยเหลือนั้น หมายถึงขั้นตอนการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ หรือให้ความอนุเคราะห์แก่สัตว์เพื่อให้มีชีวิตที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์ต้องสละแรงกาย ทรัพย์สินเงินทอง เวลา ความสามารถ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งประกอบกัน จนบรรลุแก่เป้าหมายของการให้ความช่วยเหลือสัตว์ตามที่ตั้งใจไว้ตั้งแต่ตอนแรก จากการศึกษากระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์ของงานวิจัยนี้พบว่า กระบวนการการให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วงใหญ่ๆ ประกอบไปด้วย ช่วงที่ 1 ช่วงก่อนการช่วยเหลือ ช่วงที่ 2 ช่วงให้ความช่วยเหลือ และช่วงที่ 3 ช่วงหลังการช่วยเหลือ

1) ช่วงก่อนการช่วยเหลือ เป็นช่วงแรกที่ทำให้ผู้ให้ความช่วยเหลือพบเห็นเหตุการณ์ นับว่าเป็นช่วงของการตัดสินใจว่าจะให้ความช่วยเหลือสัตว์ต่อไปหรือไม่ เป็นช่วงที่ผู้ให้ความช่วยเหลือพบเห็นเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่สัตว์นั้นต้องได้รับการช่วยเหลือ ซึ่งสัตว์แต่ละตัวมีอาการแสดงและความรุนแรงของสภาพร่างกายที่เป็นอยู่สาหัสแตกต่างกันออกไป อีกทั้งความฉุกเฉินเร่งด่วนของการนำไปสู่การรักษาพยาบาล โดยแต่ละสถานการณ์หรือสถานที่ที่พบเจอสัตว์นั้นมีความยากง่ายต่อการให้จัดการกับสัตว์และต่อการให้ความช่วยเหลือที่แตกต่างกัน และผู้วิจัยได้แยกการพบเจอไว้ 2 ลักษณะคือ ลักษณะแรก การพบเจอสัตว์บนโลกออนไลน์ คือการพบจากโพสต์ของคนที่มีโพสต์ลงบนสื่อออนไลน์ (Facebook) และลักษณะที่สองคือ การพบเจอสัตว์ที่ต้องได้รับการช่วยเหลือจากสถานการณ์จริง ซึ่งสามารถเชื่อมโยงได้กับแนวคิดพฤติกรรมเอื้อสังคม (Prosocial Behavior) ของแดเนียล บัทสัน ที่กล่าวว่า พฤติกรรมเอื้อสังคมเป็นพฤติกรรมที่กระทำเพื่อบุคคลอื่นซึ่งอาจเป็นเพียงบุคคลเดียวหรือหลายบุคคล ด้วยวิธีการทั้ง 4 ประการ อันประกอบไปด้วย 1) การช่วยเหลือ

(Helping) 2) การปลอบประโลม (Comforting) 3) การแบ่งปัน (Sharing) 4) การมีความรู้สึกร่วมมือ (Cooperation) โดยช่วงเริ่มต้นของการพบเจอสัตว์ที่กล่าวมานี้คือช่วงที่ประกอบไปด้วยแนวคิด พฤติกรรมเอื้อสังคม 2 ประการคือ การช่วยเหลือ (Helping) และ การมีความรู้สึกร่วมมือ (Cooperation) ทั้งสองวิธีการประกอบกันทำให้เกิดเป็นพฤติกรรมในขั้นต่อไป คือ เมื่อบุคคลมีความรู้สึกร่วมมือต่อ ความเจ็บป่วยของสัตว์ และต้องการให้สัตว์ได้รับการช่วยเหลือนั้นจึงเกิดเป็นพฤติกรรมการช่วยเหลือต่อมาซึ่งอยู่ในช่วงของการให้ความช่วยเหลือ

2) ช่วงให้ความช่วยเหลือ ช่วงนี้เป็นช่วงการลงมือกระทำหลังจากช่วงแรกของการพบเจอสัตว์ เป็นช่วงที่มีการแสดงออกของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์หลังจากผ่านกระบวนการคิดและตัดสินใจจากช่วงแรกของการพบเจอสัตว์ ซึ่งช่วงให้ความช่วยเหลือสัตว์นี้ครอบคลุมตั้งแต่หลังจากผ่านกระบวนการคิดและตัดสินใจลงมือช่วยเหลือจนถึงก่อนช่วงของการติดตามผล ซึ่งเมื่อหลังจากสัตว์มีอาการดีขึ้น ผู้ที่ให้ความช่วยเหลืออาจทำการหาบ้านให้สัตว์ต่อไป หรือนำสัตว์ที่ช่วยเหลือกลับไปไว้ที่เดิมที่พบเจอ เนื่องจากสภาพของสัตว์ที่พบเจอนั้นมีความแตกต่างกันทั้งความรุนแรงของอาการ ลักษณะอาการบาดเจ็บ และด้านอื่นๆ โดยในงานวิจัยนี้ยังมีวิธีการย่อย ๆ ของช่วงการให้ความช่วยเหลือดังต่อไปนี้

วิธีการที่ 1 นำสัตว์ส่งโรงพยาบาลสัตว์ ผู้ให้ความช่วยเหลือจะมีการแสดงวิธีการที่ 1 ก็ต่อเมื่อในกรณีที่สัตว์ถูกรถชน สัตว์ถูกทำร้ายสาหัส สัตว์ได้รับอุบัติเหตุทั่วไปหรือรุนแรง เช่น แมวถูกเหล็กแหลมเสียบเข้าที่ร่างกาย ไปจนถึงสัตว์เป็นมะเร็งที่สามารถมองเห็นได้ **วิธีการที่ 2 ขอรับบริจาคทุนทรัพย์ทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อช่วยในการดูแลรักษาสัตว์ต่อไป** วิธีการที่ 2 นี้ขึ้นอยู่กับบุคคลที่จะให้ความช่วยเหลือด้วยว่ามีทุนทรัพย์ในการให้ความช่วยเหลือหรือไม่ หากบุคคลที่จะให้ความช่วยเหลือสัตว์ไม่มีทุนสำรองอาจต้องขอรับบริจาคทั้งหมด หรือหากพอมีทุนบ้างอาจขอรับบริจาคบางส่วน เพราะแต่ละกรณีของสัตว์ใช้เวลาและค่าใช้จ่ายในการรักษาที่แตกต่างกัน บางตัวต้องได้รับการรักษานาน ผู้ให้ความช่วยเหลือจึงต้องขอรับบริจาคทุนทรัพย์เพื่อนำมาช่วยในการรักษา พบได้ในกรณีของสัตว์ที่ถูกทำร้ายสาหัส เช่น ถูกมีดจามบริเวณร่างกายและเสียเลือดมาก ต้องอาศัยการผ่าตัดที่มีค่าใช้จ่ายสูง สัตว์ที่ได้รับอุบัติเหตุทั่วไปหรือรุนแรง สัตว์เป็นมะเร็ง และสัตว์ที่ป่วยจากโรคที่ต้องอาศัยการรักษาเป็นเวลานาน ไปจนถึงการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์แก่บุคคลที่ให้อาหารแก่สุนัขและแมวจรจัดเป็นประจำ **วิธีการที่ 3 ช่วยเหลือโดยการให้อาหารและน้ำเป็นประจำตามสถานที่ต่าง ๆ** มักพบในบุคคลที่ทำงานประจำและต้องเดินทางผ่านเส้นทางเดิมซ้ำๆ ในทุกวันเป็นประจำ ซึ่งทำโดยการให้อาหารแก่สุนัขหรือแมวจรจัดตามสถานที่สาธารณะเป็นประจำตามบริเวณต่าง ๆ **วิธีการที่ 4 ขอรับบริจาคเลือดจากสัตว์เลี้ยงตัวอื่น** เป็นการขอรับบริจาคเลือด

จากสัตว์ที่มีเจ้าของเพื่อสัตว์ที่กำลังต้องการเลือด โดยบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือนั้นจะขอรับบริจาคเลือดในกรณีที่ สัตว์ถูกรถชน (ได้รับบาดเจ็บรุนแรงและต้องได้รับการผ่าตัดหรือเสียเลือดมากจากการถูกรถชน) สัตว์มีอาการป่วยหรือมีภาวะโรคเกี่ยวกับเลือดในสัตว์ เช่น ธารัสซีเมียในสัตว์ โรคหรือภาวะโลหิตจางในสัตว์ สัตว์ถูกทำร้ายสาหัสจนมีค่าเลือดต่ำกว่าเกณฑ์จนต้องได้รับเลือด การเป็นมะเร็งบางชนิดในสัตว์ ไปจนถึงการได้รับอุบัติเหตุรุนแรงและเสียเลือดปริมาณมาก **วิธีการที่ 5 ให้ความช่วยเหลือสัตว์เบื้องต้น** การช่วยเหลือลักษณะนี้ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือพบสภาพสัตว์อย่างไร เช่น การช่วยทำแผลให้สัตว์ที่พบเห็นด้วยตนเองเล็กน้อยๆ เช่น เห็นสัตว์เป็นเชื้อหาบริเวณใบหู จึงไปหายามาช่วยทารักษาให้ ซึ่งการช่วยเหลือนี้ต้องไม่ทำให้ตนเองหรือผู้อื่นรอบข้างเดือดร้อน ได้รับอันตราย หรือเกิดความเสียหายจากการช่วยเหลือ นับว่าเป็นการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้แก่สัตว์ **วิธีการที่ 6 หาบ้านให้สัตว์หลังจากรักษาจนอาการดีขึ้น** ซึ่งวิธีการหาบ้านให้สัตว์ที่ตนเองตัดสินใจให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ตอนที่พบเจอ จนกระทั่งให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ และจบลงที่การหาบ้านใหม่ให้แก่สัตว์ตัวนั้น ซึ่งมีรายละเอียดของวิธีการหาบ้านให้สัตว์คร่าวๆ ดังต่อไปนี้ 1) บุคคลที่จะรับสัตว์ไปดูแลที่บ้านนั้นต้องเป็นผู้มีอุปนิสัยใจคอรักสัตว์ 2) สภาพแวดล้อมของบ้านเอื้ออำนวยต่อการเลี้ยงสัตว์ คือ ไม่คับแคบจนเกินไป และไม่เป็นที่เปิดที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสัตว์ได้ 3) ผู้ที่จะนำสัตว์ไปเลี้ยงต้องมีเวลา และสามารถดูแลเอาใจใส่กับสัตว์ สามารถพาไปตรวจสุขภาพและทำวัคซีนเมื่อครบอายุที่เหมาะสม 4) ผู้ที่จะนำสัตว์ไปเลี้ยงต้องมีความพร้อมทางการเงิน (ไม่ต้องมีเงินเป็นจำนวนมากแต่มีเพียงพอต่อการเลี้ยงและดูแลสัตว์) **วิธีการที่ 7 ช่วยเหลือโดยทันทีจากเหตุการณ์ฉุกเฉิน** ในบางสถานการณ์ที่ไม่สามารถรอช้าต่อการให้ความช่วยเหลือได้ ทำให้บุคคลผู้มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นไม่มีเวลามากในการตัดสินใจว่าจะช่วยหรือไม่ช่วยเหลือ และต้องกระทำโดยทันที ไม่สามารถรีรอได้ แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของการไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองหรือผู้อื่น เช่น เหตุการณ์ที่พบลูกแมวนอนอยู่กลางถนน ผู้พบเห็นเหตุการณ์ไม่สามารถรีรอได้ต้องให้ความช่วยเหลือในทันที เพราะหากรอช้าลูกแมวอาจถูกรถชนได้ ซึ่งช่วงของการให้ความช่วยเหลือสัตว์นี้บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือนั้นอาจแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือวิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งวิธี แล้วแต่ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือของแต่ละบุคคล

3) ช่วงหลังการช่วยเหลือ เป็นช่วงสุดท้ายของการให้ความช่วยเหลือสัตว์ที่สืบเนื่องมาจากช่วงของการให้ความช่วยเหลือแล้ว โดยส่วนใหญ่เป็นพฤติกรรมของช่วงติดตามผลที่แสดงออกมาคือการถามไถ่ อาจเป็นในลักษณะของการสอบถามสัตวแพทย์ผู้ให้การรักษาถึงอาการของสัตว์หลังจากได้รับการรักษาว่ามีการพัฒนามากน้อยเพียงใด รวมไปถึงผลของการรักษาว่าดีขึ้น

หรือไม่ จนไปถึงสามารถหาบ้านใหม่ให้สัตว์ได้หรือยัง หรือยังคงต้องพักรักษาตัวก่อน รวมไปถึงหลังจากสัตว์ออกจากโรงพยาบาลสัตว์แล้ว เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการหาบ้านให้สัตว์ ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือสามารถติดต่อเพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์จากเจ้าของคนใหม่ได้ โดยสอบถามถึงความเป็นอยู่ของสัตว์ สภาพร่างกายหลังจากรักษาแล้วมีอาการแทรกซ้อนอะไรขึ้นมาอีกหรือไม่ สภาพจิตใจของสัตว์ว่าสามารถปรับตัวกับบ้านใหม่ได้มากน้อยเพียงใด รวมไปถึงสภาพโดยทั่วไปของสัตว์

สำหรับกระบวนการช่วยเหลือที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สามารถเชื่อมโยงได้กับแนวคิดพฤติกรรมเอื้อสังคม (Prosocial Behavior) ของแดเนียล บัทสัน ที่กล่าวว่าพฤติกรรมเอื้อสังคม คือพฤติกรรมที่ทำเพื่อบุคคลอื่นเพียงคนเดียวหรือมากกว่า 1 บุคคล โดยวิธีการ 4 วิธีการ ประกอบไปด้วย 1) การช่วยเหลือ (Helping) 2) การปลอบประโลม (Comforting) 3) การแบ่งปัน (Sharing) 4) การมีความรู้สึกร่วม (Cooperation) ซึ่งบุคคลที่จะมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นต้องแสดงทั้ง 4 วิธีการ โดยในบางบุคคลอาจมีหนึ่งวิธีการ และในบางคนอื่นมีหลายวิธีการประกอบกัน แนวคิดจิตอาสาที่กล่าวว่าจิตอาสาเป็นการกระทำเพื่อผู้อื่นโดยความสมัครใจเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น และนอกจากนี้ยังสามารถเทียบเคียงได้กับแนวคิดทางพุทธศาสนาในเรื่องของความกรุณาที่กล่าวว่า ความกรุณาคือการไม่สามารถทนเห็นสัตว์ได้รับ ได้มีความทุกข์ทรมานต่อไปได้และต้องรีบให้ความช่วยเหลือเพื่อให้สัตว์ไถ่ลดหรือปลดจากความทุกข์ที่พบเจออยู่

เงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือของแต่ละบุคคล

เงื่อนไขหมายถึง ข้อแม้หรือข้อตกลงที่บังคับให้เกิดกระทำซึ่งทำให้บังเกิดผลลัพธ์ออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งแบ่งได้ออกเป็น 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขด้านตัวบุคคล และ เงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อม

1) เงื่อนไขด้านตัวบุคคล เป็นเงื่อนไขที่เป็นปัจจัยทางจิตของแต่ละบุคคล หมายถึงข้อแม้หรือสิ่งบางประการที่อยู่ภายในจิตใจตัวบุคคลที่ก่อให้เกิดพฤติกรรม สามารถเปลี่ยนแปลงได้ยาก เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองจากความคิด จากภายในจิตใจ ไม่ได้ถูกกระตุ้นจากบุคคลหรือสภาพแวดล้อมทางสังคมแต่อย่างใด อันประกอบไปด้วย **1.1) เงื่อนไขของบุคคลที่เป็นผู้มีความเมตตา กรุณา** ความเมตตา กรุณานั้นเป็นหนึ่งในหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่เรียกว่าอิทธิบาท 4 อันประกอบไปด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ในความหมายของเมตตาและกรุณานั้นมีความแตกต่างกัน แต่มักมาควบคู่กัน ความเมตตาหมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข เป็นการเติมเต็มสิ่งที่ผู้อื่นขาดหายไป หรือเพื่อให้บุคคลนั้นมีชีวิตที่ดีขึ้น ความกรุณาหมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากความ

ทุกข์ โดยลงมือให้ความช่วยเหลือด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์ ดังนั้นหลักของความเมตตากรุณาในตัวบุคคล จึงทำให้เกิดการแสดงออกด้วย ความสงสาร ความเวทนา ต้องการให้ความช่วยเหลือ และเกิดเป็น พฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์ให้พ้นจากสภาพแห่งความทุกข์ที่ได้รับอยู่ ด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์ โดยมี รูปแบบของการช่วยเหลือมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามหัวข้อของรูปแบบการให้ความช่วยเหลือ และ 1.2) **เงื่อนไขของบุคคลที่เป็นผู้มีความเห็นอกเห็นใจ (Empathy)** เป็นหนึ่งในแนวคิด จิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) ของ มาร์ติน เซลิกันแมน (Martin Seligman, 1998) ของ บุคคลที่นำพาให้บุคคลที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น แสดงการให้ความช่วยเหลือสัตว์เพราะความ เข้าใจและปรารถนาให้สัตว์มีชีวิตที่ดีขึ้น 1.3) **เงื่อนไขของบุคคลที่มีทักษะในการใช้สื่อออนไลน์** จากงานวิจัยของพิชิต (2554) ได้ให้ความหมายของสื่อสังคมออนไลน์ไว้ว่า สื่อสังคมออนไลน์ คือ สื่อ ที่ผู้ส่งสารส่งไปยังผู้รับสารผ่านเครือข่ายออนไลน์ และสามารถโต้ตอบกันได้ระหว่างผู้รับสารและผู้ส่ง สาร หรือระหว่างผู้รับสารด้วยกันเอง และงานวิจัยของปวีณภัทร (2560) ที่แบ่งประเภทของสื่อสังคม ออนไลน์จากวัตถุประสงค์ที่ใช้งานด้วยกัน 3 ประเภท คือ 1. สื่อสังคมออนไลน์ในการสร้างสังคม เครือข่าย (Social Network Sites) 2. สื่อสังคมออนไลน์ในการนำเสนอ (Presentation Software) และ 3. สื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้ในการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน (E-Portfolio Creation) จะเห็นได้ว่า ประเภทของสื่อออนไลน์นั้นมีหลากหลายประเภทเพื่อการใช้งานที่แตกต่างกันออกไป โดยที่บุคคลที่ ให้ความช่วยเหลือสัตว์ต้องมีทักษะในการใช้สื่อออนไลน์ในด้านประเภทสื่อสังคมออนไลน์ในการ สร้างสังคมเครือข่าย (Social Network Sites) เพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความ ช่วยเหลือสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นข้อความ รูปภาพ หรือแม้แต่คลิปวิดีโอ เพื่อกระจายข่าวสารไปยัง เครือข่ายต่างๆที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ โดยงานวิจัยนี้เน้นไปที่สังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook) ที่ผู้มีพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นต้องเป็นผู้มีทักษะในด้านของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ใน การสร้างสังคมเครือข่ายเพื่อเป็นการกระจายข่าวสารการให้ความช่วยเหลือเพื่อสัตว์จร 1.4) **เงื่อนไข การเป็นผู้มีความรู้** เมื่อบุคคลเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้กับสัตว์ที่พบ เป็น ส่วนหนึ่งในการทำให้เกิดความช่วยเหลือมากขึ้น สอดคล้องกับ เจษฎา (2552) ที่กล่าวถึงการ ถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ (Knowledge Transfer and Utilization) ที่ให้ความหมายของ การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ เพื่อทำให้ความรู้ที่เก็บไว้ถูกถ่ายทอดต่อให้กับผู้อื่นได้อย่าง รวดเร็วและเหมาะสม โดยเป็นการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น จากการอาศัยเครื่องมือในการถ่ายทอด ความรู้ ซึ่งรวมไปถึงการใช้ระบบที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์ สามารถใช้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้กับสัตว์ในการประกอบข้อมูลการเผยแพร่ ข้อความลงบนเทคโนโลยีสารสนเทศหรือเฟซบุ๊กได้

2) เงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมถือเป็นปัจจัยภายนอกตัวบุคคลที่มีผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมหรือระงับการแสดงออกของพฤติกรรมของมนุษย์ โดยสภาพแวดล้อมนั้นไม่ได้หมายถึงเพียงแต่สถานที่อย่างเดียวนะ แต่หมายรวมถึงบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่นๆที่ส่งอิทธิพลต่อการแสดงออกหรือไม่แสดงออกของพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์นั้น งานวิจัยนี้ได้แบ่งเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมออกเป็น 5 ด้านใหญ่ๆ คือ **2.1) เงื่อนไขที่บุคคลเคยให้ความช่วยเหลือมาก่อน** โดยหากบุคคลเคยแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์มาก่อนไม่ว่าจะช่วยเพราะสาเหตุใดก็ตาม หลังจากการแสดงพฤติกรรมนั้นบุคคลได้รับการตอบสนองต่อการแสดงพฤติกรรมในด้านดี เมื่อมีโอกาสในการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์อีก บุคคลนั้นมีโอกาสที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นมากกว่าบุคคลที่ได้รับการตอบสนองต่อการแสดงพฤติกรรมในด้านไม่ดี หรือบุคคลที่ไม่เคยมีการแสดงพฤติกรรมมาก่อน **2.2) เงื่อนไขที่บุคคลเคยเห็นการช่วยเหลือมาก่อน** เมื่อมีบุคคลที่ใกล้ชิดหรือบุคคลตัวอย่างที่มีชื่อเสียงแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ บุคคลอื่นทั่วไปที่พบเห็นคนใกล้ชิดของตนเองหรือคนที่มีชื่อเสียง บุคคลต้นแบบในสังคม บุคคลนั้นจะแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ ซึ่งเทียบเคียงได้กับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูราที่กล่าวว่า มนุษย์จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามตัวแบบ ด้วยการสังเกตจากตัวแบบ โดยตัวแบบนั้นมีหลายตัวแบบได้แก่ 1. ตัวแบบทางพฤติกรรม (Behavioral Modeling) ซึ่งหมายถึงการแสดงพฤติกรรมให้เห็นเป็นตัวอย่าง 2. ตัวแบบทางวาจา (Verbal Modeling) คือตัวแบบของการบอกให้กระทำตามคำพูดของตัวแบบ 3. ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Modeling) อันได้แก่ตัวแบบที่เป็นรูปภาพ เสียง หรือตัวแบบจากสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น 4. ตัวแบบสัมผัส (Kinesthetic Modeling) คือการใช้ประสาทสัมผัส ซึ่งรูปแบบนี้เหมาะกับผู้พิการทางสายตา โดยเงื่อนไขที่บุคคลเคยพบเห็นการช่วยเหลือมาก่อนนั้นสามารถเทียบเคียงได้กับการสังเกตจากตัวแบบ อันเป็นตัวแบบทางพฤติกรรม (Behavioral Modeling) **2.3) เงื่อนไขที่บุคคลเคยมีสัตว์เลี้ยงและสัตว์เลี้ยงของตนเองเคยได้รับการช่วยเหลือมาก่อน** เงื่อนไขนี้สามารถทำให้บุคคลที่สัตว์เลี้ยงของตนเองเคยได้รับการช่วยเหลือมาก่อนเชื่อมโยงการได้รับความช่วยเหลือนั้นกับความต้องการช่วยเหลือสัตว์เข้าด้วยกัน สามารถเทียบเคียงได้กับทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory) อ้างถึงในนอร์ตัน นพ หิรัญ. 2540: 22-23 ที่ได้อธิบายทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมว่า เป็นการกระทำต่อกันในสังคมที่ไม่สามารถประเมินค่าของการแลกเปลี่ยนได้ มนุษย์จึงมีแนวโน้มที่จะเริ่มต้นแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือจากสิ่งเล็กๆ น้อยๆต่อกันและกันก่อน อันนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือที่มีความสำคัญต่อกันมากยิ่งขึ้น โดยหากบุคคลใดเคยได้รับความช่วยเหลือจากคนอื่นแล้ว จะมีโอกาส

ในการแสดงพฤติกรรมความช่วยเหลือต่อผู้อื่นต่อไปได้มากขึ้น แม้ว่าจะไม่ได้เป็นการตอบแทนบุคคลที่ช่วยเหลือตนเองก็ตาม แต่เป็นการกระทำภายในสังคมต่อกัน ในทำนองเดียวกัน หากบุคคลผู้เคยมีสัตว์เลี้ยงของตนที่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นย่อมมีการแสดงพฤติกรรมความช่วยเหลือสัตว์ตัวอื่นต่อไปมากกว่าบุคคลที่ไม่เคยมีประสบการณ์สัตว์เลี้ยงของตน ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น **2.4) เจื่อนไขที่บุคคลเคยเลี้ยงสัตว์หรือคลุกคลีกับสัตว์** มนุษย์ทุกคนจะมีความรู้สึกผูกพันต่อสิ่งของตนเองเคยประสบหรือกำลังประสบอยู่ ดังนั้นการที่บุคคลที่เคยมีประสบการณ์เลี้ยงสัตว์หรือมีญาติพี่น้องเพื่อนสนิทหรือบุคคลใกล้ชิดที่เลี้ยงสัตว์และได้มีโอกาสไปคลุกคลีกับสัตว์ จะมีความผูกพันและความรักให้กับสัตว์มากกว่าคนที่ไม่เคยมีประสบการณ์เลี้ยงสัตว์หรือไม่มีโอกาสคลุกคลีกับสัตว์ ซึ่งสามารถอธิบายได้จากทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) ที่กล่าวมมนุษย์ย่อมมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับสังคม โดยผ่านสถาบันทางสังคม 6 สถาบัน อันประกอบไปด้วย สถาบันครอบครัว สถาบันเพื่อน สถาบันการศึกษา สถานที่ทำงาน สถาบันศาสนา และสถาบันสื่อมวลชน ซึ่งเมื่อบุคคลมีประสบการณ์เกี่ยวกับสัตว์โดยผ่านสถาบันไม่ว่าจะเป็นสถาบันใดก็ตามที่บุคคลเป็นสมาชิกของสถาบันนั้น และภายในสถาบันมีความคาดหวังต่อการแสดงออกของพฤติกรรมของคนภายในสถาบันนั้นว่าต้องมีพฤติกรรมเป็นอย่างไรต่อสัตว์ ทำให้บุคคลได้รับการขัดเกลา หล่อหลอมให้มีความรัก ความผูกพันต่อสัตว์ และเมื่อใดก็ตามที่เห็นสัตว์ตกอยู่ในสภาวะที่ไม่ปกติ ไม่ว่าจะเป็นสัตว์มีอาการเจ็บป่วย หรือได้รับบาดเจ็บมา ทำให้บุคคลเหล่านี้มีพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือสัตว์ เพราะเกิดจากการได้รับการหล่อหลอมขัดเกลาให้เกิดพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์จากสถาบันทางสังคมที่ตนเองอยู่ นอกจากนี้ยังพบอีกว่าบุคคลที่มีสัตว์เลี้ยง มักมีพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือสัตว์มากกว่าบุคคลที่ไม่มีสัตว์เลี้ยง และบุคคลที่มีสัตว์เลี้ยงเป็นสุนัขมักมีพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือสุนัขมากกว่าแมว จากแนวคิดการเลือกของกิน (W.D. Hamilton, 1964) **2.5) เจื่อนไขที่บุคคลได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้าง** หากบุคคลมีการแสดงพฤติกรรมใด ๆ ก็ตามรวมถึงพฤติกรรมความช่วยเหลือสัตว์แล้วได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว กลุ่มเพื่อน และจากสังคม ย่อมทำให้บุคคลมีโอกาสในการแสดงออกของพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือสัตว์ต่อไปอีก เช่น หากบุคคลมีพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์โดยการนำอาหารไปให้สัตว์จรจัด แล้วนำพฤติกรรมนั้นไปบอกสถาบันครอบครัว คือพ่อกับแม่ แล้วพ่อกับแม่แสดงความชื่นชมและบอกว่าเป็นพฤติกรรมที่ดีควรปฏิบัติต่อไป จะทำให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมนำอาหารไปให้สัตว์จรจัดต่อไป และหากมีโอกาสในการให้ความช่วยเหลือในด้านอื่นๆ บุคคลนั้นจะมีโอกาสแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์มากกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้าง หรือถูกตำหนิจากการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ สามารถเทียบเคียงได้กับทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) ที่เน้นการปลูกฝัง การสั่งสอนขัด

เกลาจากสถาบันต่างๆ 6 สถาบัน ประกอบไปด้วย สถาบันครอบครัว สถาบันเพื่อน สถาบันการศึกษา สถานที่ทำงาน สถาบันศาสนา และสถาบันสื่อมวลชน โดยในเงื่อนไขนี้ผู้วิจัยสามารถนำมาเปรียบเทียบได้กับทุกสถาบัน เพราะการที่บุคคลได้เล่าเรื่องการแสดงพฤติกรรมของตนเองให้สถาบันใดก็ตามที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ และสถาบันนั้นยกย่องชมเชยว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมดีงาม จะทำให้บุคคลนั้นซึ่งเป็นหนึ่งในสถาบันที่ขัดเกลาตนเองมา มีความเชื่อมั่นว่าเป็นพฤติกรรมที่ดีที่เหมาะสมและหาโอกาสแสดงพฤติกรรมนั้นๆต่อไป

จากการศึกษาเงื่อนไขของการให้ความช่วยเหลือสัตว์พบว่ามี 2 เงื่อนไข คือ 1) เงื่อนไขด้านตัวบุคคล อันเป็นกลไกภายในจิตใจของแต่ละบุคคล เปลี่ยนแปลงได้ยาก เช่น ทักษะ ความเชื่อ อีกทั้งเป็นการแสดงออกของพฤติกรรมโดยไม่ต้องมีใครเป็นคนกำหนดคือบอกให้ทำ และ 2) เงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยภายนอกตัวบุคคลที่ได้รับจากบุคคลรอบข้างที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของตัวบุคคล สภาพแวดล้อม หรือกลไกต่างๆทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้น เช่น ความผูกพันกับสัตว์เพราะเคยมีประสบการณ์เลี้ยงสัตว์มาก่อน หรือการที่สัตว์เลี้ยงของตนเองเคยได้รับการช่วยเหลือมาก่อน ซึ่งจะพบว่าสามารถเทียบเคียงกับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากปัจจัย 3 ประการที่ประกอบกันทำให้มนุษย์เกิดพฤติกรรมบางอย่างคือ ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) และปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environmental Factors) ประกอบกันและทำให้เกิดการแสดงพฤติกรรมออกมา

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือ

จากการศึกษาพบว่าผลลัพธ์หรือผลสืบเนื่องจากการให้ความช่วยเหลือสัตว์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ ซึ่งนอกจากสัตว์ที่ได้รับความช่วยเหลือทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ต้องอดอาหาร ไปจนถึงการได้รับการรักษาที่เหมาะสมแล้ว บุคคลที่ลงมือให้ความช่วยเหลือเองนั้นมีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น 2 ระยะ คือ ระยะความรู้สึก (Feelings) คือความรู้สึกของผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์หลังจากที่สัตว์ได้รับการช่วยเหลือแล้ว เป็นความรู้สึกสุขใจ ความรู้สึกสบายใจ เป็นความรู้สึกที่ดีไม่รู้สึกผิดต่อสัตว์ที่พบเจอแล้วไม่ได้ให้ความช่วยเหลือ ในทางกลับกันหากไม่ให้ความช่วยเหลือสัตว์อาจมีความรู้สึกผิดต่อทั้งตนเองและสัตว์นั้นได้ และระยะเริ่มใหม่อีกครั้ง (Begins again) ระยะนี้เป็นระยะต่อจากระยะความรู้สึก หากบุคคลมีความรู้สึกดีมากในปริมาณที่พอเหมาะ นำไปสู่การแสดงหรือการเกิดพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ต่อไป เช่น บุคคลที่ช่วยเหลือสัตว์แล้วรู้สึกดีใจมากที่เป็นผู้ช่วยให้สัตว์มีชีวิตรอดได้จากอุบัติเหตุ จะมีความรู้สึกต้องการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์อีก หรือ

แม้กระทั่งการให้อาหารสัตว์จรจัด พอเห็นสัตว์อ้วนท้วน ผู้ให้ก็อิ่มใจ และทำให้ผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นให้อาหารแก่สัตว์ต่อไปอีก

1) ความสุขใจกับตัวผู้ให้ความช่วยเหลือ จากการศึกษาพบว่า ความสุขใจ ความอึดเอิบใจ ความปลาบปลื้มใจ เป็นคำที่ให้ความหมายสอดคล้องไปในทำนองเดียวกัน เมื่อมีเหตุการณ์บางเหตุการณ์ที่เป็นเหตุการณ์ด้านความรู้สึกเกิดขึ้น บุคคลหลายคนไม่สามารถหาคำพูดมาอธิบายหรือบรรยายความรู้สึกของตนเองออกมาได้ ซึ่งอาจบอกได้แค่เพียงเป็นความรู้สึกที่ดีที่ได้แสดงพฤติกรรมนั้นออกไป มีความสอดคล้องกับคัมภีร์ไบเบิลในคริสตศาสนา ข้อพระคัมภีร์กิจการ 20:35 ที่กล่าวว่า “การให้เป็นเหตุให้มีสุขมากกว่าการรับ” หมายความว่าไม่จำเป็นการให้สิ่งของ การเสียสละสิ่งของของตนเองเพื่อผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่นนั้นเป็นสาเหตุหรือเป็นบ่อเกิดแห่งความสุขที่แท้จริง หากการได้รับของเหล่านั้นจากคนอื่นไม่ โดยเป็นการให้ด้วยความเต็มใจ ไม่ใช่มาจากการบอกให้ทำหรือทำเพราะสภาพแวดล้อมบีบบังคับ และการที่มีความสุขใจอยู่ในตัวบุคคลแต่ละคนนั้นจะอยู่นานหรือไม่ยาวนานขึ้นอยู่กับประสบการณ์เก่าและความรู้สึกต่อการช่วยเหลือของผู้ให้ความช่วยเหลือแต่ละคนว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งหากมีความสุขภายในใจมากในระดับหนึ่งแล้วจะกลายเป็นแรงขับและผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ต่อไปอีก สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการลำดับขั้น (Maslow's Hierarchy of Needs) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่อธิบายความต้องการของมนุษย์ในแต่ละขั้น มีลักษณะความต้องการเหมือนการเล่นเกมที่ต้องผ่านด่านแรกก่อนถึงจะก้าวไปสู่ด่านถัดไปได้ โดยความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ หรือความต้องการขั้นที่ 1 คือ ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย (Physical Needs) เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองต่อความต้องการลำดับขั้นนี้ได้แล้วจะก้าวเข้าสู่ความต้องการขั้นที่ 2 คือความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัยทางด้านเศรษฐกิจ (Safety Needs) และหากได้รับการตอบสนองต่อความต้องการลำดับขั้นนี้แล้วจะก้าวไปสู่ความต้องการขั้นที่ 3 คือได้รับการยอมรับ มิตรภาพ และความรัก (Love, Belonging, and Acceptance) และเมื่อได้รับการเติมเต็มต่อความต้องการลำดับขั้นนี้แล้วจะก้าวเข้าสู่ความต้องการขั้นที่ 4 คือ การต้องการได้รับความเคารพยกย่อง (Esteem Needs) ที่สามารถเทียบเคียงได้กับความสุขใจที่เกิดกับตัวผู้ให้ความช่วยเหลือ คือหากบุคคลที่ไม่ได้รับการเติมเต็มหรือตอบสนองต่อขั้นที่ 1-3 มาก่อนจะไม่มีความต้องการทำเพื่อผู้อื่นเพราะตนเองนั้นยังไม่ได้รับในสิ่งที่ตนเองต้องการ โดยบุคคลที่ก้าวเข้าสู่ลำดับความต้องการขั้นที่ 4 นั้นจะสามารถแสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นได้ เป็นการกระทำเพื่อสังคม และหากได้รับการเติมเต็มในขั้นนี้ก็จะก้าวเข้าสู่ความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์คือความต้องการขั้นที่ 5 คือขั้นของความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization) ต่อไป

2) เกิดเป็นความตั้งใจที่จะช่วยเหลือต่อไป จากการศึกษาพบว่ากระบวนการความตั้งใจที่จะให้ความช่วยเหลือต่อไปนั้นเป็นกระบวนการสืบเนื่องมาจากความสุขใจที่ได้รับจากการให้ความช่วยเหลือสัตว์ ซึ่งพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์นั้นสามารถเกิดขึ้นซ้ำ ๆ อีกต่อไปได้ เมื่อบุคคลมีความรู้สึกดีต่อพฤติกรรมที่ตนเองกระทำลงไป เป็นความเคยชินของการแสดงพฤติกรรม หรือได้รับการตอบสนองจากบุคคลรอบข้างในมุมที่ดี โดยเมื่อถึงกระบวนการของความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือต่อไปนั้นสามารถเทียบเคียงได้กับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen, 1988 อ้างถึงใน วีระพร อุวรรณโณ, 2535:297) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลไม่ได้อยู่ที่เจตนาหรือความต้องการของบุคคลที่แสดงพฤติกรรมเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกตัวบุคคล โดยปัจจัยภายในประกอบด้วย ข้อมูลที่มี ทักษะ ความสามารถ รวมไปถึงอารมณ์ และความรู้สึกต่อการแสดงออกของพฤติกรรม ส่วนปัจจัยภายนอกประกอบด้วย เวลาและโอกาสในการแสดงพฤติกรรมนั้นอีก และเมื่อนำปัจจัยภายในกับภายนอกของบุคคลมาประกอบกัน จะพบว่า หากบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อการให้ความช่วยเหลือสัตว์ ประกอบกับพบโอกาสในการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ บุคคลนั้นจะมีการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ออกมาอีก

3. แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์จากมุมมองของคนที่ทำให้ความช่วยเหลือสัตว์

ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์นั้นอาศัยปัจจัยหลายปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมมนุษย์ ประกอบไปด้วยทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ที่มีองค์ประกอบย่อยคือ สภาพแวดล้อมหรือสังคมที่อาศัยอยู่ บุคคลรอบข้าง รวมไปถึงบรรทัดฐานหรือกฎเกณฑ์ตามสังคมนั้น โดยหากต้องการเสริมสร้างให้บุคคลมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ขึ้นมานั้น ต้องมีการแสดงวิธีการหรือเงื่อนไขบางประการที่ดึงดูดหรือสร้างความตระหนักให้แก่บุคคลเพื่อจะแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ออกมา หรือในทำนองเดียวกันต้องการให้บุคคลที่เคยมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์มาก่อนแล้วแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ต่อไปอีก ดังนั้นจึงต้องอาศัยวิธีการหรือเงื่อนไขบางประการที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์และโพสต์ข้อมูลการช่วยเหลือลงบนสื่อออนไลน์เฟซบุ๊กเป็นจำนวน 5 คน และบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์แต่ไม่มีการโพสต์ข้อมูลการช่วยเหลือลงบนสื่อออนไลน์อีกเป็นจำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน โดยผู้ให้ความช่วยเหลือทั้ง 7 คนได้เสนอแนวทางเป็น 2 แนวทางใหญ่ๆ คือ 1) แนวทางการดำรงไว้ของพฤติกรรมทำให้

ความช่วยเหลือลือสัตว์ของบุคคลที่เคยมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือลือสัตว์จากมุมมองของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือลือสัตว์ และ 2) แนวทางการเสริมสร้างพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือลือสัตว์จากมุมมองของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือลือสัตว์

แนวทางการดำรงไว้ของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือลือสัตว์ของบุคคลที่เคยมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือลือสัตว์

แนวทางการคงหรือดำรงไว้ของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือลือสัตว์นั้นหมายถึง การสนับสนุน ส่งเสริม หรือช่วยเหลือให้บุคคลยังคงแสดงพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือลือสัตว์สืบต่อไป โดยอาศัยการสนับสนุนจากสังคม ซึ่งเป็นการช่วยเหลือในขณะที่มีการให้ความช่วยเหลือ หรือแสดง ความชื่นชม ตอบสนองต่อพฤติกรรมช่วยเหลือลือสัตว์ให้มีโอกาสแสดงพฤติกรรมนั้นต่อไปอีก รวมไปถึง การตอบสนองต่อพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือลือสัตว์จากบุคคลรอบข้างและจากสังคม ทำได้ โดย 2 แนวทางใหญ่ๆ คือ

1) ให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนในการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือลือสัตว์ ในรูปแบบต่างๆ แบ่งได้เป็น 3 วิธีย่อย คือ 1.1 การช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์แก่บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือลือสัตว์ คือ การช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่ายให้กับบุคคลที่กำลังแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือลือสัตว์ เช่น ขณะที่บุคคลที่กำลังให้ความช่วยเหลือลือสัตว์ต้องการเงินเพื่อมาช่วยในค่ารักษาพยาบาลลือสัตว์นั้น มีบุคคลรอบข้างที่รับทราบข้อมูลให้ความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์เพื่อนำไปใช้ในการรักษาลือสัตว์ ทำให้บุคคลที่กำลังให้ความช่วยเหลือลือสัตว์ไม่ต้องแบกรับค่ารักษาพยาบาลเพื่อดูแลรักษาลือสัตว์ที่ตนเอง ให้ความช่วยเหลืออย่างโดดเดี่ยว และเป็นผลให้มีความรู้สึกที่ดีต่อการแสดงออกของพฤติกรรมการ ให้ความช่วยเหลือลือสัตว์ เกิดเป็นการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือลือสัตว์ในครั้งต่อไป เพราะหากว่าไม่มี ใครให้การสนับสนุนช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่ายประกอบกับตัวผู้ให้ความช่วยเหลือเองมีเงินไม่พอ ทำให้ ในครั้งต่อไปหากพบเห็นเหตุการณ์ที่ต้องให้ความช่วยเหลือ บุคคลนั้นจะไม่แสดงการช่วยเหลือต่อ ลือสัตว์อีก 1.2 การช่วยแชร์ข้อมูลการรักษาพยาบาลหรือการช่วยเหลือดูแลลือสัตว์ การแชร์ข้อมูลในโล กออนไลน์ในยุคปัจจุบันเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถกระจายข้อมูลการช่วยเหลือได้เป็นอย่างดี เพราะ เป็นการกระจายข้อมูลไปสู่บุคคลอีกหลายบุคคล และหากยังมีจำนวนคนที่ทราบข้อมูลการ รักษาพยาบาลของลือสัตว์หรือการช่วยเหลือดูแลลือสัตว์มากขึ้นเท่าใด บุคคลที่กำลังให้ความช่วยเหลือ ลือสัตว์อยู่ก็จะได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลอื่นๆมากขึ้น เป็นความช่วยเหลือที่หลั่งไหลเข้ามาทำให้ บุคคลที่กำลังให้ความช่วยเหลืออยู่ก็มีกำลังใจในการให้ความช่วยเหลือลือสัตว์ต่อไป 1.3 การให้ กำลังใจบุคคลที่มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือลือสัตว์และการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว จากผลการศึกษาพบว่ากำลังใจเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีแรงในการแสดงพฤติกรรมการให้

ความช่วยเหลือสัตว์ต่อไป โดยการให้กำลังใจนั้นมีหลายรูปแบบ อาจทำได้โดยการชื่นชมต่อหน้า พูดคุยและแสดงตนกับผู้ให้ความช่วยเหลือสัตว์ว่าตนเองสนับสนุนพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ หรือ แม้แต่การให้กำลังใจผ่านข้อความบนโลกออนไลน์ ให้ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์รู้ว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ได้รับการยอมรับและยกย่องว่าเป็นพฤติกรรมที่ดี อีกทั้งหากครอบครัวให้การสนับสนุนพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์จะทำให้บุคคลมีการแสดงออกของพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโกศล มีความดี (2547) ที่ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ พบว่าการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากทางครอบครัวในระดับสูงนั้นส่งผลให้พฤติกรรมจิตสาธารณะมีมากขึ้น

โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์นี้สามารถเป็นได้ทั้งบุคคลในครอบครัว เพื่อนฝูง คนรู้จัก ไปจนถึงบุคคลทั่วไปที่พบเห็นการช่วยเหลือผ่านทางโลกออนไลน์ แล้วให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ช่วยเหลือสัตว์ ทำได้โดย การช่วยบริจาคเงินค่ารักษาพยาบาลดูแลสัตว์ขณะทำการรักษาพยาบาล การให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาล การดูแลสัตว์ รวมไปถึงการรับรู้ถึงการสนับสนุนจากครอบครัวและกำลังใจจากบุคคลรอบข้าง ทำให้บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ดำรงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ต่อไป

2) แนวทางการสร้างชุมชนของผู้มีพฤติกรรมให้การช่วยเหลือสัตว์ กลุ่ม ชม ชุม สมาคม หรือแม้แต่การเป็นสมาชิกของเว็บเพจให้ความช่วยเหลือสัตว์ต่างๆ นั้นคือการรวมตัวกันของกลุ่มคนที่มีความเชื่อเหมือนกัน ไปในทิศทางเดียวกัน หากกลุ่มใดมีสมาชิกที่ติดต่อพูดคุย สอบถาม หรือแนะนำข้อมูลต่างๆต่อกันอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้สมาชิกในกลุ่มทราบข้อมูล เสริมแรงบันดาลใจในการแสดงพฤติกรรมออกมา อีกทั้งเมื่ออยู่รวมตัวกันของกลุ่มคนที่มีแนวคิดที่คล้ายคลึงกันจะทำให้แสดงพฤติกรรมของแนวคิดนั้นออกมา

จากผลการศึกษาทำให้ผู้วิจัยเชื่อมโยงกับทฤษฎีความต้องการลำดับขั้น (Maslow's Hierarchy of Needs) ที่กล่าวว่าบุคคลทุกคนมีความต้องการในแต่ละระดับขั้นที่ต่างกันไปและเมื่อความต้องการระดับขั้นที่ต่ำกว่าได้รับการตอบสนองและเติมเต็มแล้ว จะทำให้ก้าวเข้าสู่ความต้องการขั้นที่สูงขึ้นต่อไป สำหรับความต้องการในการช่วยเหลือผู้อื่น การต้องการทำประโยชน์แก่ส่วนรวม นั้นพบว่า เป็นความต้องการลำดับขั้นที่ 4 คือความต้องการได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem Needs) ซึ่งทำให้บุคคลมีพฤติกรรมให้การช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อให้ตนเองได้รับการเติมเต็มในลำดับขั้นนี้และก้าวไปสู่ความต้องการลำดับขั้นสูงสุดต่อไปได้ นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมโยงได้กับทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคมในมุมมองของสถาบันทางสังคม หากบุคคลเป็นสมาชิกของสถาบันทาง

สังคมใดสังคมหนึ่งจะได้รับการขัดเกลา ถ่ายทอดให้มีลักษณะพฤติกรรมในลักษณะที่เหมือนกันและไปในทิศทางเดียวกัน

โดยบุคคลผู้เกี่ยวข้องในการสร้างชุมชนสามารถเป็นใครก็ได้ที่สามารถรวมกลุ่มคนที่รักสัตว์เข้ามาอยู่ร่วมกัน จัดกิจกรรมต่อกันเพื่อสร้างความสนิทสนมผูกพันให้กับสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้สมาชิกในกลุ่มนั้นมีความไว้วางใจต่อกัน และหากเกิดปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือขึ้นสมาชิกในกลุ่มสามารถติดต่อและแบ่งปันข้อมูลให้แกกันและกันได้

แนวทางการเสริมสร้างพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์จากมุมมองของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์

จากผลการศึกษาพบว่า นอกจากการส่งเสริมพฤติกรรมของบุคคลที่มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ให้แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์อีกหลังจากมีพฤติกรรมในครั้งแรกแล้วนั้น การเสริมสร้างพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ทำให้สัตว์ในสังคมได้รับความช่วยเหลือได้ทันแก่เวลา และไม่เป็นการคาดหวังกับคนกลุ่มเดิมที่เคยให้ความช่วยเหลือว่าต้องให้ความช่วยเหลืออยู่เพียงกลุ่มเดียว และพบว่า มี 3 แนวทางใหญ่ๆ ในการสร้างพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์จากบุคคลที่ไม่เคยมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์มาก่อน ดังต่อไปนี้

1) การแสดงพฤติกรรมแบบเป็นแบบอย่าง การแสดงพฤติกรรมเป็นแบบอย่างนั้นมี 2 เงื่อนไขย่อย คือ 1. เด็กเลียนแบบพฤติกรรมพ่อแม่หรือบุคคลใกล้ชิดที่เลี้ยงดูเด็กมา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) คือบุคคลหรือสมาชิกในสถาบันใดสถาบันหนึ่งจะถูกขัดเกลาหล่อหลอมให้มีพฤติกรรมตามบริบทในสังคมนั้น และครอบครัวเป็นหนึ่งในสถาบันทางสังคม 6 สถาบัน ประกอบไปด้วย สถาบันครอบครัว สถาบันเพื่อน สถาบันการศึกษา สถานที่ทำงาน สถาบันศาสนา และสถาบันสื่อมวลชน ที่มีส่วนขัดเกลา ฝึกฝนนิสัยของบุคคลในสังคมให้เป็นไปตามบรรทัดฐานทางสังคม เช่น พ่อแม่ที่มีพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ มีเมตตากรุณาต่อสัตว์ เมื่อพบเห็นสัตว์ข้างถนนจะนำอาหารไปให้ เมื่อเด็กเห็นพฤติกรรมของพ่อแม่ที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ ไม่ว่าจะวิธีการใดก็ตาม เด็กคนนั้นจะจดจำและเมื่อมีโอกาสในอนาคตเด็กจะแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ตามแบบของพ่อแม่ และ 2. กลุ่มบุคคลทั่วไปที่แสดงพฤติกรรมเลียนแบบคนมีชื่อเสียงในสังคม หรือบุคคลต้นแบบที่ชื่นชอบ ในลักษณะการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลทั่วไปนี้สามารถอธิบายได้จากทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) เช่นเดียวกัน แต่หากไม่ได้เกิดจากสถาบันครอบครัวแต่เป็นสถาบันเพื่อน สถาบันการศึกษา ที่บุคคลสามารถพบบุคคลต้นแบบที่ตนเองชื่นชอบได้ เช่น เห็นเพื่อนสนิทคอยใส่ยาทำแผลให้สุนัข บุคคลนั้นจะจดจำพฤติกรรมและเมื่อมี

โอกาสจะแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ หรือแม้แต่สถานที่ทำงานที่บุคคลจะพบคนหลากหลายรูปแบบที่อาจแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์และรู้สึกว่าเป็นพฤติกรรมที่น่า น่ากระทำตาม รวมไปถึงสถาบันสื่อมวลชนที่ในปัจจุบันนับว่ามีอิทธิพลต่อมนุษย์ในสังคมมาก เพราะมนุษย์สามารถเสพสื่อต่างๆ ได้ง่ายขึ้น ไม่เฉพาะทางโทรทัศน์ หรือวิทยุเท่านั้นที่สามารถรับข่าวสารในปัจจุบันได้ แต่ยังรวมถึงสื่อออนไลน์ที่ตั้งแต่วัยรุ่นมีโทรศัพท์ที่สามารถเข้าถึงสื่อต่างๆ ได้ และหากมีบุคคลสำคัญ ดารา นักแสดง นักร้องที่ชื่นชอบแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์แล้ว บุคคลที่ติดตามผลงานมีโอกาที่จะแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ตามแบบดารานักแสดงเหล่านั้น

บุคคลที่มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ในแนวทางนี้คือ บุคคลในครอบครัวที่ใกล้ชิด หรือบุคคลที่มีอิทธิพลทางความคิดของบุคคลเหล่านั้น ประกอบไปด้วย พ่อ แม่ ญาติพี่น้องที่สนิทสนมกัน รวมไปถึง เพื่อน ดารา นักแสดง นักร้องที่บุคคลมีความชื่นชอบ โดยหากบุคคลต้นแบบเหล่านี้มีการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ให้แก่บุคคลได้เห็นแล้วนั้น บุคคลเหล่านี้มีโอกาในการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์จากการทำตามตัวแบบสูง ยิ่งหากเป็นตัวแบบที่มีอิทธิพลทางความคิด ความรู้สึก เช่น ในวัยเด็ก ผู้ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อเด็กคือ พ่อ แม่ บุคคลที่ใกล้ชิด รวมไปถึงครูอาจารย์ ที่ได้มีโอกาสเห็นพฤติกรรมและแสดงพฤติกรรมตาม โดยหากเป็นวัยรุ่นหรือวัยทำงาน บุคคลที่มีอิทธิพลต่อคนวัยนี้อาจเป็น ดารา นักร้องนักแสดงที่ได้รับความนิยมชื่นชอบหรือกำลังเป็นกระแส ที่วัยรุ่นหรือวัยทำงานสามารถเห็นตัวแบบเหล่านี้ได้ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ และสื่อโทรทัศน์ ทำให้เกิดเป็นพฤติกรรมเลียนแบบ

2) การอบรมสั่งสอนและปลูกฝังจิตสำนึกของเด็กและเยาวชน แนวทางนี้เป็นการสื่อสารโดยตรง การบอกให้ทำ จากพ่อแม่หรือบุคคลใกล้ชิดที่สั่งสอน ปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนแสดงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ตาม สามารถเทียบเคียงได้กับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ที่แบ่งตัวแบบพฤติกรรมเป็น 4 ประเภทหลัก อันประกอบไปด้วย 1. ตัวแบบทางพฤติกรรม (Behavioral Modeling) 2. ตัวแบบทางวาจา (Verbal Modeling) 3. ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Modeling) และ 4. ตัวแบบสัมผัส (Kinesthetic Modeling) ซึ่งการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนเพื่อให้มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้นใช้ตัวแบบพฤติกรรมคือ ตัวแบบทางวาจา (Verbal Modeling) คือ การบอกให้ทำหรือสั่งสอนให้เกิดพฤติกรรม ในที่นี้คือ บอกให้รู้จักช่วยเหลือสัตว์ สั่งสอนให้แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ที่สามารถทำได้ อาจรวมถึง ตัวแบบทางพฤติกรรม (Behavioral Modeling) คือการแสดงพฤติกรรมให้ดูเป็นแบบอย่างเพื่อให้เด็กเกิดพฤติกรรมตามแบบ อีกทั้งสามารถเชื่อมโยงได้กับทฤษฎีการถ่ายทอด

ทางสังคม (Socialization) คือ การได้รับการอบรมสั่งสอน ชัดเจนพฤติกรรมจากสถาบันครอบครัว หรือสถาบันการศึกษา ที่ได้รับการสั่งสอนปลูกฝังจิตสำนึกจากพ่อแม่ ครูอาจารย์

โดยบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนคือ พ่อแม่ และครู อาจารย์ เนื่องจากในช่วงที่ยังเป็นเด็กนั้น เด็กจะต้องอาศัยอยู่กับพ่อแม่ เมื่อจากพ่อแม่ไปโรงเรียน จะต้องอยู่กับครูอาจารย์ ดังนั้นการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังความคิด การแสดงออกของเด็กนั้น ขึ้นอยู่กับพ่อแม่ และครูอาจารย์ โดยการปลูกฝังทำได้โดยการบอก การสอน การเล่าเรื่อง ประสบการณ์ของตนเองที่เคยกระทำ ทำให้เด็กมีตัวแบบและมีพฤติกรรมตามตัวแบบ

3) การจัดทำหนังสือแบบเรียนส่งเสริมพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ แนวทางการเสริมสร้างพฤติกรรมในรูปแบบนี้เป็นการเสริมสร้างพฤติกรรมทางอ้อมผ่านการเรียนรู้ของเด็ก โดยระดับก่อนเข้าเรียนเด็กจะได้รับการส่งเสริมพัฒนาการจากการฟังนิทาน ซึ่งแนวทางนี้มีความคิดให้สร้างหนังสือนิทานเกี่ยวกับความรักความเมตตาต่อสัตว์ และการให้ความช่วยเหลือสัตว์ เพื่อเป็นการขัดเกลาเด็กตั้งแต่เล็ก เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ นอกจากนี้สามารถอธิบายได้จากทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากองค์ประกอบ 3 สิ่งประสานงานกัน คือ ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environmental Factors) 2 ปัจจัยประกอบกัน ทำให้เกิดการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ออกมา โดยการสร้างสภาพแวดล้อมและปลูกฝังพฤติกรรมด้านปัญญาคือการ ให้ความช่วยเหลือสัตว์ให้กับเด็กตั้งแต่ยังเล็กทำให้เด็กมีโอกาสในการแสดงออกของพฤติกรรมการ ให้ความช่วยเหลือสัตว์ตามที่ได้เรียนรู้ไป และในระดับเด็กวัยเรียนจะได้รับการส่งเสริมให้เกิด พฤติกรรมจากบทเรียนที่มีเนื้อหาของการให้ความช่วยเหลือสัตว์และความมีเมตตากรุณาต่อเพื่อน และสัตว์ ทำให้เด็กได้รับการขัดเกลาในวัยเด็กประกอบกับเด็กที่เข้าสู่วัยเรียนนั้นเป็นเด็กที่มีสังคมที่ นอกจากสถาบันครอบครัว ทำให้เด็กสามารถเลียนแบบพฤติกรรมจากตัวแบบในสถานศึกษาจาก ทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม และจากการเรียนรู้จากตัวแบบทางวาจา (Verbal Modeling) ของ ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคมประกอบกัน (Social Cognitive Theory)

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมตามแนวทางนี้คือ นักวิชาการ ข้าราชการที่เกี่ยวข้อง สำนักพิมพ์ และนักเขียน ที่จะถ่ายทอดเรื่องราวผ่านรูปภาพและตัวหนังสือให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละ ช่วงอายุ เพื่อเป็นการสร้างให้เด็กเกิดพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านทางหนังสือ นิทาน แบบเรียนต่าง ๆ

และจากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบความแตกต่างของแนวทางของการดำรงและส่งเสริม พฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกว่า สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 คือบุคคลที่ แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์และทำการโพสต์ลงเว็บเพจของเฟซบุ๊กทุกครั้งว่ามีแนวโน้มเน้นไปที่

การดำรงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ของคนที่เคยแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์มาก่อน และในแนวทางของการดำรงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์นี้อาศัยสื่อออนไลน์เป็นช่องทางในการดำรงไว้ของพฤติกรรมทั้งด้านการสนับสนุน และการสร้างเครือข่ายชุมชนของผู้มีพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ ล้วนเกิดมาจากการใช้ช่องทางของสื่อออนไลน์ ส่วนในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 3 คือบุคคลที่มีพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ซึ่งอาจโพสต์หรือไม่โพสต์ข้อมูลการช่วยเหลือของตนเองลงบนเว็บเพจของเฟซบุ๊กนั้นพบว่า เป็นกลุ่มบุคคลที่เน้นไปที่การส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ของคนที่ไม่เคยมีพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์มาก่อน โดยอาศัยการถ่ายทอดทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการอบรมสั่งสอน การเป็นแบบอย่าง หรือแม้กระทั่งการผลิตสื่อที่เป็นนิทาน การ์ตูน หรือแบบเรียนขึ้นมา โดยไม่เน้นอาศัยช่องทางของการใช้สื่อออนไลน์เป็นตัวส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรม

จากการสังเคราะห์รูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์ทั้งหมดพบว่า เงื่อนไขของการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์นั้นสามารถอธิบายได้จากทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน (The Theory of Planned Behavior) คือการให้ความช่วยเหลือสัตว์มีองค์ประกอบมาจากความตั้งใจในการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งเทียบเคียงได้กับ ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม (Behavioral Intention) โดยอาศัยเงื่อนไขส่วนบุคคล ซึ่งเทียบเคียงได้กับ ทศนคติที่มีต่อพฤติกรรม (Attitudes toward the behavior) ซึ่งเกิดจากการได้รับการอบรมบ่มเพาะพื้นฐานความคิด ทศนคติตั้งแต่วัยเด็ก ประกอบกับ เงื่อนไขการได้รับการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้างซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขทางด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งเทียบเคียงได้กับ บรรทัดฐานของบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรม (Normative Beliefs) คือเป็นเงื่อนไขจากบุคคลรอบข้าง วัฒนธรรม สภาพสังคมที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ และสุดท้ายคือความรู้ความสามารถที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือสัตว์ ที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์หรือไม่ช่วยเหลือด้วยวิธีการที่แตกต่างกันออกไป เพราะบางคนมีศักยภาพในการออกค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษา บางคนมีศักยภาพในการพาไปรักษาที่โรงพยาบาล หรือบางคนมีศักยภาพในด้านอื่นๆที่แตกต่างกันออกไป เทียบเคียงได้กับ การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงพฤติกรรมใดๆ (Perceived Behavioral Control)

อีกทั้งผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์กระบวนการได้จากทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Social Action Theory) โดยมีความหมายว่าการกระทำของมนุษย์นั้นเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และทุกการกระทำของมนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับสังคม โดยอาศัยองค์ประกอบ 4 ด้านในการอธิบาย ดังนี้ องค์ประกอบแรก ตัวผู้กระทำ (Actor) หรือผู้แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ องค์ประกอบที่สอง เป้าหมายของการกระทำ (Goal) คือเพื่อต้องการให้สัตว์ได้รับชีวิตที่ดีขึ้นจากที่เป็นอยู่ เช่น หายจากโรคที่เป็นอยู่ ได้รับการรักษาพยาบาลที่เหมาะสมกับอาการที่เป็น มีอาหารกินไม่อดอยาก

องค์ประกอบที่สาม เงื่อนไข (Condition) ต่างๆ แบ่งได้เป็นเงื่อนไขของตัวบุคคล ที่มีทั้งความเมตตา กรุณา ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ผู้มีทักษะในการใช้สื่อออนไลน์ รวมไปถึงการมีความรู้เกี่ยวกับโรค หรือสัตว์ และองค์ประกอบสุดท้าย วิธีการ (Means) สำหรับงานวิจัยนี้ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์โดยการใช้สื่อออนไลน์เป็นช่องทาง ได้แบ่งวิธีการออกเป็น 3 วิธีการ คือ พฤติกรรม นักกดไลค์กดแชร์ คือ พฤติกรรมของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์โดยการกดถูกใจหรือเผยแพร่ โพสต์ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสัตว์ พฤติกรรมนักสร้างเรื่องราว คือ พฤติกรรมของ บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์โดยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ ทั้งในรูปแบบของข้อความ รูปภาพ คลิปวิดีโอ รวมไปถึงไฟล์เสียง และพฤติกรรมนักสร้างกิจกรรมบนโลกออนไลน์ คือ พฤติกรรมของ บุคคลที่สร้างกิจกรรมโดยเผยแพร่ทางช่องทางของสื่อออนไลน์ ในงานวิจัยนี้คือเฟซบุ๊ก โดยกิจกรรม นั้นสามารถเป็นเพียงกิจกรรมที่มีการกระทำระหว่างบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือสัตว์ทั้งบนเฟซบุ๊ก เท่านั้น รวมไปถึงกิจกรรมที่แสดงออกมาในโลกออฟไลน์

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะงานวิจัยเพื่อการปฏิบัติ

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับครอบครัว

1) จากการศึกษาพบว่า กรณีศึกษาทุกกรณีนั้นให้ข้อมูลว่าครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้น ที่สำคัญของพฤติกรรมหลายๆ พฤติกรรม รวมไปถึงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ด้วย ดังนั้นการเริ่มต้นปลูกฝังทัศนคติและมุมมองในแง่บวกของความเมตตากรุณาต่อผู้อื่นประกอบกับการ แสดงให้ดูเป็นตัวอย่างของบุคคลในครอบครัว จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือใน เด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น

2) จากการศึกษาพบว่า เนื่องจากบางกรณีศึกษาได้รับการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ไม่ว่าด้านใดด้านหนึ่งให้เห็นทำให้เกิดการแสดงพฤติกรรมตาม การแสดงให้ดูเป็น ตัวอย่างหรือการเป็นแบบอย่างประกอบกันกับการอบรมสั่งสอนของครอบครัวแล้วนั้น และการที่ ครอบครัวให้การสนับสนุนต่อการแสดงพฤติกรรมในด้านดีของเด็กและเยาวชน จะทำให้เด็กและ เยาวชนมีความกล้าคิดและแสดงพฤติกรรมที่ดีและสร้างสรรค์ออกมา โดยบางพฤติกรรมนั้นเด็กและ เยาวชนไม่เคยเห็นแบบอย่างของพฤติกรรมจากพ่อแม่หรือบุคคลใกล้ชิดมาก่อน แต่หากพ่อแม่หรือ บุคคลใกล้ชิดสนับสนุนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในด้านดี เด็กและเยาวชนนั้นจะแสดงพฤติกรรม ด้านดีด้านอื่นๆออกมาด้วย อันรวมไปถึงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์

จากการศึกษาพบว่ากรณีศึกษาที่ได้รับการได้รับการเลี้ยงดู การถ่ายทอดทางสังคมและการเป็นแบบอย่างด้านการให้ความช่วยเหลือสัตว์นั้น เป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ ดังนั้นบุคคลที่มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ควรจะใช้วิธีเดียวกัน เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเป็นต้นแบบพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลอื่นรวมทั้งเด็กและเยาวชนต่อไป

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับสื่อออนไลน์

1) จากการศึกษาพบว่าสื่อออนไลน์มีผลส่วนหนึ่งในการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ในปัจจุบัน หากบุคคลที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์เห็นข้อความ รูปภาพ หรือภาพเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสัตว์ที่ถูกทำร้าย บาดเจ็บ เจ็บป่วย หรือไม่สบายบ่อยๆ เข้าประกอบกับเห็นผู้อื่นมีพฤติกรรมช่วยเหลือบุคคลที่เห็นการให้ความช่วยเหลือนั้นจะมีการตอบสนองต่อข้อความ รูปภาพ และภาพเคลื่อนไหวที่เกี่ยวกับสัตว์ โดยให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ ที่ตนเองสามารถกระทำได้และไม่เดือดร้อน หลังจากนั้นขึ้นอยู่กับการตอบสนองต่อการแสดงออกของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์จากบุคคลรอบข้างว่าเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมให้ดำรงอยู่ต่อไปหรือไม่

2) จากการศึกษาพบว่าบุคคลทุกช่วงอายุตั้งแต่วัยรุ่นในประเทศไทยมีข้อมูลการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเฟซบุ๊ก ดังนั้นบุคคลทุกช่วงอายุนั้นมีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างง่ายดาย การใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์แสดงข้อมูลข่าวสารในแง่บวก ส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และเพื่อนร่วมโลกมากขึ้นนั้นมีโอกาสทำให้บุคคลที่เข้าถึงสื่อเหล่านั้นแสดงพฤติกรรมเลียนแบบการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์มากขึ้น

3) จากการศึกษาพบว่าข้อได้เปรียบของสื่อสังคมออนไลน์ในการชักจูงบุคคลให้มีพฤติกรรมตามที่สื่อต้องการสามารถทำได้โดยการเผยแพร่ข้อมูลร่วมกับการลงรูปภาพ หรือคลิปวิดีโอเพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้ใช้สื่อออนไลน์ เพราะในปัจจุบันบุคคลมักชอบเสพสื่อที่มีการเคลื่อนไหวและภาพประกอบเพราะง่ายต่อการทำความเข้าใจ มากกว่าเพียงการบรรยายจากข้อความเท่านั้น และเมื่อบุคคลให้ความสนใจรับข่าวสารจากสื่อออนไลน์มากขึ้นประกอบกับการดูรูปภาพและภาพเคลื่อนไหวประกอบแล้ว ทำให้บุคคลง่ายต่อการเชื่อมโยงสถานการณ์เหล่านั้นกับประสบการณ์ที่เคยประสบอันนำไปสู่พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ต่อไป

1.4 ข้อเสนอแนะสำหรับสื่อมวลชน

จากการศึกษาพบว่านอกจากสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมของประชาชนแล้วนั้น สื่อมวลชนซึ่งสามารถอาศัยช่องทางของสื่อสังคมออนไลน์ในการกระจายข่าวสารก็เป็นอีกหนึ่ง

ช่องทางที่สามารถเสริมสร้างหรือดำรงพฤติกรรมและค่านิยมของผู้บริโภคหรือประชาชนได้ ดังนั้น หากสื่อมวลชนให้ความสนใจและใส่ใจในการกระจายเผยแพร่ข่าวสารในเรื่องของการให้ความช่วยเหลือสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือสังคมออนไลน์ อาทิ เฟซบุ๊ก (Facebook) อินสตาแกรม (Instagram) แต่ในปัจจุบัน ประชาชนหรือผู้บริโภคนั้นรับสื่อทางสื่อสังคมออนไลน์มากกว่า การดูโทรทัศน์หรือฟังวิทยุ ซึ่งการนำเสนอสื่อเหล่านี้น่าจะมีส่วนทำให้ประชาชนหรือผู้รับข่าวสารมีพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือสัตว์มากขึ้น

1.5 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษาพบว่า การสอดแทรกพฤติกรรมใดๆ ให้เด็กหรือเยาวชนนับได้ว่าเป็นการปลูกฝังพฤติกรรมให้เด็กและเยาวชนในการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เมื่อเด็กและเยาวชนมีโอกาสที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ได้ ดังนั้น ภาครัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สามารถเสริมสร้างพฤติกรรม ให้ความช่วยเหลือสัตว์ ไม่ว่าจะเป็น การจัดทำหนังสือแบบเรียนจากภาครัฐ ที่สอดแทรกเนื้อหา ให้ความช่วยเหลือสัตว์ในบทเรียนที่ไม่ได้นำเสนอเพียงเรื่องของการให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เท่านั้น และการจัดทำหนังสือนิทานหรือหนังสือการ์ตูนของสำนักพิมพ์ต่างๆ เพื่อให้เด็กตั้งแต่ ก่อนวัยอนุบาลไปจนถึงวัยประถมศึกษาได้เรียนรู้ เพื่อเป็นการปลูกฝังเด็กและเยาวชนต่อการ แสดงออกของพฤติกรรมช่วยเหลือสังคมที่ไม่เพียงแต่การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เท่านั้น แต่ ยังแสดงออกถึงพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือไปยังสัตว์ตามความสามารถที่ตนเองสามารถช่วยเหลือได้

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาโดยใช้รูปแบบการเก็บข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น เนื่องจากการทำ วิจัยนี้อาศัยรูปแบบการเก็บข้อมูลแบบกรณีศึกษา (Case Study) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพียงอย่างเดียว ครั้งต่อไปจึงควรมีการนำผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มา จับกลุ่มทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้รับความคิดเห็น ทศนคติ และ มุมมองที่แตกต่างกันจากความคิดเห็นของตนเอง และอาจเกิดการนำเสนอแนวทางการเสริมสร้าง และคงไว้ของพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์ในแนวทางที่หลากหลายและมากขึ้นเพื่อให้บุคคล มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือสัตว์มากขึ้นต่อไป

2) ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่อยู่เบื้องหลังการมีพฤติกรรมช่วยเหลือสัตว์ โดย ศึกษาทั้งเงื่อนไขส่วนบุคคลและเงื่อนไขจากสภาพแวดล้อม เช่น ผู้ก่อตั้งมูลนิธิ หรือองค์กรให้ หลากหลายกว่านี้ เพื่อทราบสาเหตุเชิงลึกของการก่อตั้งมูลนิธิหรือองค์กรที่เกี่ยวกับการให้ความ ช่วยเหลือสัตว์มากขึ้น

3) ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในหัวข้อการไม่ทำร้าย และไม่ทารุณกรรมสัตว์ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บและต้องได้รับการช่วยเหลือ หากบุคคลไม่มีเจตนาที่ทำร้ายหรือทารุณกรรมต่อสัตว์แล้ว สัตว์ที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือจะมีจำนวนลดลง

4) ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบของการจัดทำหนังสือนิทานและแบบเรียน อีกทั้งทำการผลิตหนังสือเพื่อนำออกมาใช้จริง อันเป็นการเสริมสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนในเรื่องของการมีพฤติกรรมการช่วยเหลือสัตว์ให้มากขึ้น

5) ควรทำการศึกษาโดยการศึกษาถึงสัญญาะ และทำการวิเคราะห์คำพูด วิเคราะห์เชิงวาทกรรมของกลุ่มผู้โพสต์ข้อมูลการช่วยเหลือสัตว์ผ่านเฟซบุ๊ก เพื่อทำความเข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมการช่วยเหลือเป็นรายกรณีให้ชัดเจนต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลณัฐ โตจินดา. (2556). การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการ Social Network ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- กรวิกา ก้อนแก้ว. (2559). รูปแบบของกระบวนการขับเคลื่อนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันเด็กด้วยโอกาส ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคม: กรณีศึกษาองค์กรพัฒนาเอกชนแห่งหนึ่งในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จिरายุ แซ่เตี้ย. (2555). ทศนคติและพฤติกรรมการบริจาคเพื่อสนับสนุนสาธารณสุขประโยชน์ของผู้มีรายได้ในตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ชญารัตน์ ททรัพย์รัตน์; และประพันธ์ ชัยกิจอุราใจ. (2556, มิถุนายน-พฤศจิกายน). พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Organizational Citizenship Behavior and its Consequences). FEU ACADEMIC REVIEW. 7(1): 7-22.
- ณัฐรัฐสิริ แฉล้มวงศ์. (2552). แรงจูงใจที่มีต่อการเลี้ยงสุนัขเพื่อนันทนาการของประชาชนใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนภพ ศรีสถาพร. (2552). มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (กฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชราดล โพธิ์พนม. (2554). สิ่งตอบแทนจากการเป็นอาสาสมัครตามทฤษฎีแลกเปลี่ยนทางสังคม: กรณีศึกษาอาสาสมัครชาวญี่ปุ่นในมูลนิธิบ้านร่มไทร. วิทยานิพนธ์มนุษยศาสตร์มหาบัณฑิต. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเกื้อ วัชรเสถียร. (2543). เอกสารประกอบการสอน วิชา 421 111 Principles of Biology. พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2557). พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย. ค้นหาเมื่อ 12 กรกฎาคม 2559, จาก <https://books.google.co.th/books>.
- พระไพศาล วิสาโล. (2553). แกะรอยกรรม สู่รอยธรรม เล่มที่ 1. ค้นหาเมื่อ 11 กรกฎาคม 2559, จาก <https://books.google.co.th/books>.

- พิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์. (2558). เอกสารประกอบการประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติครั้งที่ 6 เรื่องพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิตหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. หาตใหญ่: การประชุมวิชาการ. ถ่ายเอกสาร.
- ภาณุวัฒน์ กองราช. (2554). การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในประเทศไทย: กรณีศึกษา Facebook. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตวิทยาลัย นวัตกรรม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ภารดี พิพัฒน์กาญจน์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างสุนัขและผู้เลี้ยง. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตธุรกิจเทคโนโลยีและการจัดการนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- รุจิรัชชัญญานันท์ ชัยแก้ว. (2554, กันยายน- ธันวาคม). ทฤษฎีการเลียนแบบกับพฤติกรรมปาหืน. วารสารวิทยบริการ. 22(3): 120-129
- วัชรพราน เข้มทอง. (2555). ปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสียสละของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิมลพรรณ อาภาเวท; สาวิตรี ชีวะสารณ์; และชาญ เดชอัครนาง. (2556, กันยายน). พฤติกรรมการสื่อสารเฟซบุ๊ก (Facebook) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. การวิจัยปริมาณเชิงสำรวจ. *RMUTP Research Journal*. 7(2): 120-130.
- ศกุลดลา เรืองฤทธิ์. (2556). ประวัติ facebook. สืบค้นจาก <http://www/thaicatholicsingles.com/index.php?topic=510.0>.
- คิวนพร ละม้ายนิล. (2557). ประสบการณ์ชีวิตการเป็นอาสาสมัครดวงตามืด: การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สถาบันไทยพัฒน์. (2558). รายงานการดำเนินงานปี 2558. สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559, จาก https://www.unglobalcompact.org/system/attachments/cop_2015/203681/original/CoE-Thaipat-2015.pdf.
- สธัญ ภู่ง; อ้อมเดือน สดมณี. (2549). การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพ. การวิจัยเชิงคุณภาพเบื้องต้น. หน้า 60-88. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุพัฒนา บุญแก้ว. (2556). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาสาสมัครของอาสาสมัครในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโทบริหารวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เอกสารประกอบการเรียน. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสังคมวิทยา และพฤติกรรมเบี่ยงเบน. ค้นหาค้นเมื่อ 10 กันยายน 2559 ,จาก
<https://www.google.co.th/polsci.chula.ac.th/sumonthip/devianTheories.doc>
- Ashleigh S. Griffin; & Stuart A. West. (2002, January). Kin Selection: fact and fiction. *TRENDS in Ecology & Evolution*. 17(1): 15-21.
- Bandura, Albert. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffe. NJ: Prentice-Hall.
- Huitt, W. (2007). Maslow's hierarchy of needs. *Educational Psychology Interactive*. Valdosta, GA: Valdosta State University. Retrieved 15 August 2016 from, [http://www. Edpsycinteractive.org /topics/regsys/maslow.html](http://www.Edpsycinteractive.org /topics/regsys/maslow.html)
- Joan B. Silk. (2013, September). Reciprocal altruism. *Current Biology*. 23(18): 827-828.
- Robert L. Trivers. (1971, March). The Evolution of Reciprocal Altruism. *Chicago Journal*. 46(1): 35-57.
- Russell Cropanzano; Marie S. Mitchell. (2005, December). Social Exchange: An Interdisciplinary Review. *Journal of Management*. 31(6): 874-900.

ภาคผนวก

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัย

MF4Version1:15/7/2556

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC- 085/60E

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: รูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์: กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์

ชื่อผู้วิจัยหลัก: นางสาวนัฐวิภา วิบูลย์ศรีสังข์ระ

สังกัด: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารที่รับรอง:

1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. โครงร่างการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาบทวน

1. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ 1 วัน/เดือน/ปี 11 เม.ย. 2560
2. โครงร่างการวิจัย	ฉบับที่ 1 วัน/เดือน/ปี 11 เม.ย. 2560
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ 1 วัน/เดือน/ปี 11 เม.ย. 2560
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 1 วัน/เดือน/ปี 11 เม.ย. 2560

(ลงชื่อ).....

(นายปิยชาติ บุญเพ็ญ)

เลขาธิการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุริพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E-085/2560

วันที่ให้การรับรอง : 19/07/2560

วันหมดอายุใบรับรอง : 19/07/2561

ใบรับรองโครงการวิจัย

ที่ ศธ 6922(4)/703

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

- 1 ส.ค. 2560

เรื่อง ขอแจ้งผลการพิจารณาโครงการวิจัยเลขที่ SWUEC 085/60

เรียน นางสาวณัฐวิภา วิบูลย์ศรีสังจะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ใบรับรองโครงการวิจัย SWUEC/E-085/2560

ตามที่ท่านได้ส่งโครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์: กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์ โครงการวิจัยเลขที่ SWUEC 085/60 เพื่อรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ นั้น

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยดังกล่าว บัดนี้ คณะกรรมการฯ ให้การรับรองโครงการวิจัยดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2560 รายละเอียดดังนี้

Certificate Number SWUEC/E-085/2560
Date of Approval 19 กรกฎาคม 2560 (อายุใบรับรองโครงการวิจัย 12 เดือน)
Date of Expiration 19 กรกฎาคม 2561
Continuing Review ทุก 12 เดือน (ครบกำหนดส่งรายงานครั้งแรก วันที่ 19 กรกฎาคม 2561)

ในการนี้ คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ใคร่ขอความกรุณาให้ผู้วิจัย ส่งรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและต่ออายุการรับรองก่อนกำหนดวันหมดอายุ 30 วัน เพื่อให้เป็นไปตามวิธีดำเนินการมาตรฐาน (SOPs version 2.0) ของคณะกรรมการฯ ทั้งนี้รายละเอียดของเอกสารให้การรับรองตามที่ปรากฏใน Certificate of Approval (Certificate Number SWUEC/E-085/2560) ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

แบบเอกสารที่ MF 10-2 (ปรับปรุง 26 พ.ย. 58)

หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย
(Informed Consent Form)

วันที่ .....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....
 แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....
 โทรศัพท์.....

ขอทำหนังสือนี้ไว้ต่อหัวหน้าโครงการวิจัยเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

- ข้อ 1. ข้าพเจ้า ได้รับทราบโครงการวิจัยของ นางสาวฐิติภา วิบูลย์ศรีสังข์ หัวหน้าโครงการวิจัย รูปแบบและกระบวนการให้ความช่วยเหลือสัตว์: กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือสัตว์ผ่านสื่อออนไลน์
- ข้อ 2. ข้าพเจ้า ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ด้วยความสมัครใจ โดยมิได้มีการบังคับขู่เข็ญ หลอกลวงแต่ประการใด และจะให้ความร่วมมือในการวิจัยทุกประการ
- ข้อ 3. ข้าพเจ้า ได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย วิธีการวิจัย ค่าตอบแทนที่จะได้รับ ค่าใช้จ่ายที่ข้าพเจ้าจะต้องรับผิดชอบจ่ายเอง โดยได้อ่านข้อความที่บรรยายละเอียดอยู่ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยโดยตลอด อีกทั้งยังได้รับคำอธิบายและตอบข้อสงสัยจากหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว
- ข้อ 4. ข้าพเจ้า ได้รับการรับรองจากผู้วิจัยว่าจะเก็บข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าเป็นความลับ จะเปิดเผยเฉพาะผลสรุปการวิจัยเท่านั้น
- ข้อ 5. ข้าพเจ้า ได้รับทราบแล้วข้าพเจ้ามีสิทธิ์จะบอกเลิกการร่วมโครงการวิจัยนี้ และการบอกเลิกการร่วมโครงการวิจัยจะไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การปฏิบัติงานใด ๆ ของข้าพเจ้า หรือส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนของนิสิต
- ข้อ 6. หากข้าพเจ้ามีข้อข้องใจเกี่ยวกับขั้นตอนของโครงการวิจัย หรือหากเกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์จากโครงการวิจัย สามารถติดต่อกับ นางสาวฐิติภา วิบูลย์ศรีสังข์ หัวหน้าโครงการวิจัย ที่อยู่ 32 ซอยอัสสัมชัญ 15 แขวงบางไม้ เขตบางแค กทม.10160 เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ 089-796-6606
- ข้อ 7. หากข้าพเจ้า ได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้าจะสามารถติดต่อกับประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับการพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์หรือผู้แทนได้ที่สถานบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทรศัพท์ 02-649-5000 ต่อ 11015-11018

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความตามหนังสือนี้โดยตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้องตามเจตนาของข้าพเจ้า จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญพร้อมกับหัวหน้าโครงการวิจัยและต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ .....

(.....)

ผู้ยินยอม / ผู้แทนโดยชอบธรรม

ลงชื่อ .....

(.....)

ผู้ให้ข้อมูลและขอความยินยอม/หัวหน้าโครงการวิจัย

ลงชื่อ .....พยาน

(.....)

ลงชื่อ .....พยาน

(.....)

/ ข้าพเจ้า.....

ในกรณีที่ผู้เข้าร่วมการวิจัย อ่านหนังสือไม่ออก ผู้ที่อ่านข้อความทั้งหมดแทนผู้เข้าร่วมการวิจัยคือ.....
 .....

จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นพยาน

ลงชื่อ .....พยาน

(.....)

หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย (ต่อ)

แบบเอกสารที่ MF 10-2 (ปรับปรุง 26 พ.ย. 58)

หมายเหตุ

1. ในกรณีผู้ให้ความยินยอมมีอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ จะต้องเป็นผู้ปกครองตามกฎหมายเป็นผู้ให้ความยินยอมด้วย หรือ ผู้ป่วยที่ไม่สามารถแสดงความยินยอมได้ด้วยตนเอง จะต้องเป็นผู้มีอำนาจทำการแทน เป็นผู้ให้ความยินยอม
2. กรณีผู้ยินยอมตนให้ทำวิจัย ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ ให้ผู้วิจัยอ่านข้อความในหนังสือให้ความยินยอมนี้ให้แก่ผู้ยินยอมตนให้ทำวิจัยฟังจนเข้าใจแล้ว และให้ผู้ยินยอมตนให้ทำวิจัยลงนาม หรือพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือรับทราบ ในการให้ความยินยอมดังกล่าวด้วย

คู่มือการลงรหัส (Codebook)

หัวข้อ	หัวข้อย่อย	
1. รูปแบบพฤติกรรม	1.1 การช่วยเหลือด้วยตนเอง	
	1.1.1 การนำสัตว์ไปรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ หรือคลินิก	
	1.1.2 ใ้ที่พักพิงชั่วคราวและหาบ้านให้สัตว์	
	1.1.3 ใ้ที่พักพิงถาวร หรือรับเลี้ยง	
	1.2 การสนับสนุนทางทุนทรัพย์	
	1.2.1 บริจาค หรือให้เงิน	
	1.2.2 นำของไปขายเพื่อนำรายได้ไปช่วยเหลือสัตว์	
	1.3 ประกาศแจ้งข่าวสารทางเพจบนเฟซบุ๊ก	
	2. ค้นหาและทำความเข้าใจกระบวนการ เจ็บใจ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคล	2.1 กระบวนการ
		2.1.1 ช่วงแรกเมื่อพบเจอสัตว์
2.1.2 ช่วงให้ความช่วยเหลือ		
2.1.3 ช่วงติดตามผล (Follow up)		
2.2 เจ็บใจ		
2.2.1 ตัวบุคคล		
2.2.1.1 ด้านจิตใจ		
2.2.2 สภาพแวดล้อม		
2.2.2.1 เคยให้ความช่วยเหลือมาก่อน		
2.2.2.2 เคยเห็นการช่วยเหลือมาก่อน		
2.2.2.3 เคยมีสัตว์เลี้ยงของตนเองได้รับความช่วยเหลือมาก่อน		
2.2.2.4 เคยเลี้ยงสัตว์ หรือคลุกคลีอยู่กับสัตว์มาก่อน		
2.2.2.5 การได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้าง		
2.3 ผลลัพธ์ที่เกิดกับบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือ		
2.3.1 ความสุขใจกับตัวผู้ช่วยเหลือ		
2.3.2 เกิดเป็นความตั้งใจที่จะช่วยเหลือต่อไป		
3. แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือสัตว์	สัมภาษณ์แบบ in-depth interview	

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
Q : ก่อนที่จะนำสัตว์ไปรักษานั้น ได้มีการปรึกษาใครก่อนไหมคะว่าจะรักษาดีไหม หรือจะอย่างไรดีเมื่อพบเห็นสัตว์	A : ยังไม่รู้เลยครับว่าต่อไปเจออีกจะทำยังไง แต่ตอนนั้นลูกเงินครับ ไม่ปรึกษาเลย วัดดวงเอา พาไปก่อน อย่างอื่นค่อยว่ากัน เขาก็รักชีวิตของเขาครับ เพียงแต่เขาพูดไม่ได้
Q : ก่อนหน้านี้เคยเจอเหตุการณ์ของสัตว์ที่ต้องการความช่วยเหลือมาก่อนไหมคะ	A : เคยครับ หลายครั้งแล้วครับ แล้วก็ช่วยแมวที่เพิ่งโดนปล่อยมาเมื่อ 2 วันเด็กที่รู้จักกันรับไปดู 2 คืน แล้วเอามาไว้ที่ใต้คอนโด ไม่ได้บอกผมก่อนไม่รู้เตลิดไปไหน
Q : ไม่ทราบว่าจะอะไรคือจุดเริ่มต้นที่ทำให้คุณหันมาให้ความช่วยเหลือสัตว์คะ	A : คือซื้อข้าวมาเลี้ยงคะ แล้วมันป่วย เห็นแล้วสงสาร พอเห็นสัตว์อื่นป่วยบ้างเลยสงสารคะ
Q : แล้วคิดว่าเราได้รับอะไรจากการช่วยเหลือชีวิตน้อยๆเหล่านี้บ้างคะ	A : ได้อะไร พี่ว่าก็ได้ใจจะได้ความน่ารัก พี่ก็ไม่รู้ว่าจะได้อะไรกลับมา แต่มันก็ทำให้เราสบายใจดีกว่าปล่อยให้ตายต่อหน้าต่อตา
Q : รบกวนเล่าวิธีการหาบ้านให้น้องหมาหน่อยนะคะว่าทำอย่างไรบ้าง	A : ถ่ายรูปน้องหมาแต่ละตัวลงเฟซ เพจต่างๆคะ ถ่ายรูปแต่ละตัวลงเฟซของตัวเองแล้วก็แชร์ไปตามเพจรักน้องหมาต่างๆ โดยบอกว่า #หาบ้านให้น้องหมา #น้องหมาพันธุ์ไทยแท้ๆอายุประมาณ 1-3 เดือน #ต้องการบ้านที่อบอุ่น (ใช้แฮชแท็ก)
Q : แล้วคิดยังไงเรื่องการต้องรับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่ายของน้องบ้างคะ	A : ตอนช่วยน้องตอนแรกก็ลืมนึกถึงเรื่องค่าใช้จ่ายเลยคะ แต่ดีที่มีพี่ใจบุญออกค่ารักษาให้ก่อนในเมืองต้นคะ หลังจากนั้นเพื่อนก็แนะนำให้ลองลงตามเพจเพื่อระดมทุนช่วยน้องคะ เพราะเราก็เป็นแค่มนุษย์เงินเดือนคงไม่มีบพอที่จะรักษาน้องทั้งหมดได้คะ
Q : ส่วนตัวแล้วเคยมีสัตว์เลี้ยงไหมคะ	A : มีคะ ตอนนั้นก็เลี้ยงน้องแมว 6 ตัวคะ คือจริงๆแล้วโตมากับน้องหมาน้องแมวยุแล้วคะ เลยทำให้ผูกพัน เวลาเจอน้องๆโดนทำร้ายหรือเจออุบัติเหตุก็เลยอดสงสารไม่ได้คะ
Q : รบกวนบอกขั้นตอนความช่วยเหลือให้ฟังหน่อยนะคะ	A : ก็ถ้าเราพบเห็นเองก็ถ่ายรูปตรงที่เจอแล้วนำเสนอปรึกษาคะ แล้วก็มาโพสต์ขอความช่วยเหลือ แต่ถ้าเป็นคนที่มีคนแจ้งมาก็ประสานงานกับคนแจ้งว่าให้จับหมาส่งที่คลินิกให้เราได้ไหม ถ้าไม่ได้ก็จะประสานงานทางคุณหมอมว่าวางไหม สะดวกลงพื้นที่ไปรับเคสให้หรือเปล่าคะ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาวณัฐวิภา วิบูลย์ศรีสัจจะ
วัน เดือน ปีเกิด	29 เมษายน 2533
ภูมิลำเนา	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	32 ซอยอัสสัมชัญ 15 แขวงบางไผ่ เขตบางแค จังหวัดกรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2550	มัธยมศึกษาตอนปลาย (วิทย์-คณิต) จากโรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2554	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (กายภาพบำบัด) คณะสหเวชศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ.2561	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ